
3 1761 06633252 9

744
679

Hjemme og paa Vandring.

Fortællinger

af

Valdemar Thisted.

Kjøbenhavn.
Bog- og Papiirhandler C. W. Stinck's Forlag.
Græbes Bogtrykkeri.
1854.

brief
PTB
0041562

Indhold.

Allah Kerim!

Et Rejse-Eventyr.

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/hjemmeogvandring00this

Jeg rejste i Italien, og var kommen til Livorno. Lidt efter lidt havde jeg uvilkaarlig faaet for Skik, efter Kalifen Harun al Raschids Exempel om Aftenen at vandre ud paa frie Eventyr. I Syden begynder Livet først ret at udvikle sig efter Solnedgang. Luften er kjølig og forfriskende, og dog paa samme Tid saa mild og blid, at Lysene kunne brænde paa aaben Gade; Dagens Forretninger ere endte; Mændene samles atter med deres Familier og hengive sig med disse til en fri og sorgløs Nydelse; overhovedet opsættes al Nydelse til Aftentimerne, for saavidt som ikke Lediggangen selv for Mange er en uafbrudt Livsnydelse. Naar de første Lygter tændes, flamme, ligesom efter et givet Tegn, tusinde andre Blus ivejret, og ethvert af disse betegner en Gruppe eller Kreds, hvor Livet gjør sine Fordringer paa Nydelse gjældende, vistnok paa de forskjelligste Maader. Folkelige Restaurationer opstaa paa ethvert Gadehjørne; Maden tillaves paa Gaden i Alles Paasyn. Alleslags Forfriskninger bydes omkring; i Italien forfrisker

Man sig kostelig for nogle faa Pendinge. Kulpanderne gløde; Kastanierne udsende deres behagelige Duft, rivaliserende med Duften af Oranger og Limoner, som i Tusindviis sprudle under Kniven ved Tilberedelsen af Iis og Limonade.

Livorno er en stor og livfuld Stad, men den behagede mig ikke; maaskee var det slette Vejrlig Skyld deri. Alt saae mig smudsigt ud; og Bedriften selv, som foregik mellem disse brogede Masser af urolige og larmende Mennesker, forekom mig ikke mindre smudsig end alt det Øvrige. Jeg havde kun opholdt mig een Dag i Byen, og havde en stærk Anelse om, at denne den første Dag ogsaa vilde blive den sidste, jeg opholdt mig i Livorno.

Alligevel maatte jeg efter vanlig Skik en Tuur ud om Aftenen. Under Aftenens Skygger bliver den Fremmede mindre lagt Mærke til, og har saaledes Lejlighed til at gjøre baade interessantere og fuldstændigere Erfaringer. I min Retfærdighedsfølelse vilde jeg ikke blive staaende ved det første umiddelbare Indtryk, jeg havde modtaget af den berømte By. Hvo kunde vide det? — Den tog sig maaskee ganske anderledes ud, naar den blev seet i Negligee! —

Det var temmelig silde; Vejret var hæsligt, og jeg undrede mig slet ikke over at finde saa faa Menne-

sker paa Gaderne. Caféerne vare derimod fulde, hartad altfor fulde; jeg kunde ikke bekveme mig til at ombytte den frie Luft med disse kvalme, tildeels stinkende Kahyter; i alt Fald vilde jeg opsætte mit Besøg, indtil jeg havde betraadt Tilbagevejen. Jeg bøjede af fra den brede Hovedgade, og fordybede mig, uden at vide, hvor jeg var eller hvor jeg kom hen, i eet af de snevre, mere afsides liggende Kvarterer.

Jeg er ellers standhaftig i mine Forsætter; men ikke længe varede det, inden Fristelsen til at vende om blev mig altfor stærk. Harun al Raschid havde vissselig gjort det Samme under lignende Omstændigheder, endskjøndt han baade havde den vise Giafar og den trofaste Mesrur at underholde sig med. Regnen pidskede mig i Ansigtet; smudsig og slibrig var Gaden, og dertil mere end halv mørk; kun sjelden viste der sig et enkelt Menneske, der ligesom et Fantom listede sig frem i Skyggen af de høje Huse. Jeg vendte om og stræbte at finde den samme Vej tilbage.

Længe havde jeg gaaet, dybt indhyllet i min Kappe og — i min Foragt for denne mørke, smudsige og kedsommelige By, da min Opmærksomhed blev vakt ved et Væsen, der med vaklende Gang var traadt frem af en Sidegade og styrede samme Vej som jeg. Jeg siger et Væsen, fordi jeg ikke formaaede at afgjøre,

om Personen henhørte til Mands= eller Kvindekjønnet. Snart var jeg kommen Skikkelsen saa nær, at jeg kunde udvide mine Jagttagelser og tilfredsstille min vakte Nysgjerrighed; da sagtnede jeg min temmelig raske Gang.

Var det et Mandfolk eller et Fruentimmer? Endnu var jeg ikke istand til sikkert at afgjøre dette Spørgsmaal. Skikkelsen bar side Klæder, og en Hovedbedækning, der ret vel lignede en vidtløftig Natkappe; paa den anden Side sankede Personen sine Klæder temmelig stærkt op, og den slæbende, vaklende Gang iværksattes med temmelig lange Skridt, som idelig bragte Legemet ud af Ligevægten. — Hvad var det, som faldt der?

Personen havde tabt Noget; det svage Skin af en søvnig Lygte anviste mig Gjenstanden uden synderlig Leden; jeg bøjede mig og tog den op. Det var et lidet, fladt og vidt Pibehoved af brændt Leer, eet af hine, der gaa under Navn af tyrkiske. J et Nu dukkede en Mængde Forestillinger op i min Sjæl og samlede sig til et Billed. Skulde det maaskee være en Østerlænder, en Tyrk, en Armenier, en Jøde maaskee? Det side Klædebon var altsaa en Pelts eller Kaftan, den vidtløftige Natkappe en reglementeret Turban!

Jeg var lige ved at indhente Skikkelsen, da den atter lod Noget falde; denne Gang gav Gjenstanden en dump og mat Lyd. Jeg følte noget Blødt under min

Fod; jeg tog det op og holdt det ivejret. Det var et bredt, udsyet Belte, ei Slags Pengekat! — Personen maatte føle sig bespændt, og havde i naiv Utvungenhed løst op omkring sig. — Tung er denne Kat just ikke; men Penge fornemmer jeg dog deri. Lad ham nu ikke løbe fra Dig! —

Med disse uvilkaarlig udtalte Ord paa Læberne skred jeg iilsomt frem, og i nogle faa Øjeblikke havde jeg indhentet Ejermanden til Pibehovedet og Beltet. Personen ravede frem, mumlede paa uforstaaelig Maade i Skjæget, idet han holdt et langt Piberør ligefrem foran sig, ligesom for at bryde sig en Bane eller søndere Terrainet.

— De har tabt Noget, min Herre, — sagde jeg paa saa godt Italiensk, som jeg var Herre over, idet jeg standsede Personens Gang ved at lægge min Haand paa hans Skulder: — og jeg har været saa heldig at finde det. —

Personen standsede pludselig og tog mig uden videre fat i Klæderne, rimeligviis for at tilvejebringe og sikkre sig Balanceen. Med den højre Haand tog han først imod Pibehovedet; men neppe havde jeg sluppet det, forend det gled ham ud af Fingrene og atter faldt til Jorden, hvor det, mindre heldigt end første Gang, mod en flad Steen fandt en brat Undergang. Beltet der=

imod holdt han fast, og syntes i nogen Tid nøje at betragte det. Derpaa gav han sig med lallende Tunge til at tale i et mig uforstaaeligt Sprog, uforstaaeligt, endskjøndt jeg opfattede baade italienske og franske Ord deri. Endelig betydede han mig, at jeg skulde tage Beltet tilbage, og da jeg vægrede mig, viste han sig næsten paatrængende i sit Forlangende, enten han nu stod i den Formening, at Bæltet ikke tilhørte ham, eller at det Fundne medrette tilhørte den ærlige Finder. Tilsidst gjorde jeg en Ende paa Sagen ved uden Omstændigheder at spænde ham Bæltet om Livet.

Hvor han vaandede sig! Men da Aften var vel overstaaet, blev han atter rolig og gav sin Stemme Luft i en Strøm af velklingende, desværre uforstaaelige Ord. Da han havde udtømt sig, tog han mig uden videre Omstændigheder, — han maa have tænkt, at den ene Fortrolighed var den anden værd — under Armen, og trak afsted med mig!

Hvad skulde jeg gjøre? Jeg følte mig vistnok ikke i Menneskets Vold, uagtet han var en stor, temmelig før Mand, og jeg blot kunde rose mig af en middelmaadig Statur; han var jo aabenbart beruset, og jeg derimod i Besiddelse af alle mine naturlige Kræfter. Men sikkerlig vilde det efter ingen Religions Moralbegreb være smukt, at overlade et Menneske, der saa lidet

var sig selv mægtigt, til sig selv og den blinde Skjæbne. Muselmanden, Armenieren, eller hvad han nu var, synes at vide god Beskeed i Byen; thi rask og uden Betænkning ravede han frem, og drejede snart om med mig ind i Hovedgaden. Et Logi maatte han jo have; rimeligviis var det ikke langt fjernet; min Pligt bød mig uden al Tvivl at følge ham til hans Huusdør.

Og vi ravede rask afsted, tvende Mennesker, der aldrig ret havde seet hinanden, aldrig vexlet noget Ord sammen, som rimeligviis ikke alene vare af forskjellig Opdragelse, forskjellige Begreber og Livsbetingelser, men ogsaa af fjendtlige Religioner, — heelt fortrolig med hinanden, Arm i Arm.

Men hvor vil han dog hen? Han bøjer jo af til Havnen! Længer end til Vandet driver jeg bestemt ikke min godmodige Føjelighed! — Beruset er Mennesket, dog mindre end jeg troede; støttet paa min Arm tøfler han ret artig afsted. — Hvad disse magelige, lette Babuscher maa være for et herligt Fodtøj! Østerlænderen føler aldrig, hvor Skoen trykker. — Jeg gad dog nok vide, om min gode Ven har beruset sig i Opium eller Viin, og i hvilket Selskab han har faaet sin Ruus! Maaskee har han hentet sin Nydelse i destillerede Likører, som god Muselmand en afsagt Fjende af Vinen. — —

— Hvor disse Blink fra det høje Fyrtaarn tage

sig smukt ud igjennem den taagede Luft! Nu vandre vi da i Guds Navn ud paa Moloen; vort yderste Maal kan, saavidt jeg begriber, ikke længer være vidt fjernet. Han standser, og sanker sine Klæder op omkring sig, idet han mumler for sig selv og stirrer ned i Vandet! — Nej stop, min gode Mand! — Du taber Balancen! Hold Dig kjønt paa det Tørre, al den Stund Du har faaet meer end nok af det Vaade! — Eja, — barca! — Nu begynde vi at forstaa hinanden! Du vil altsaa ud at seile; maaskee hører Du endog hjemme ude paa eet af Skibene! — Hm, Du sætter mig virkelig i Forlegenhed! Skal jeg lade Dig seile, skal jeg holde Dig tilbage, skal jeg selv følge med Dig? — Det er dog en fortvivlet Casus! — — —

Tvivlraadig stod jeg en Stund med min ubekjendte, temmelig balstyrige Ven i mine Arme; — hvilken Stilling! Saaledes kunde vi ikke blive staaende; jeg maatte bestemme mig! — En rask Beslutning! — Saa lad mig da i Himlens Navn friste Eventyret endnu et Stykke videre! —

Uden altfor stor Vanskelighed stege vi ned tilsammen og traadte i en Baad, som min ubekjendte Ven med instinktmæssig Sikkerhed havde udvalgt sig. Paa Vandet syntes han overhovedet at være en god Deel bedre hjemme end paa Landet; thi neppe havde jeg

stødt fra, førend han allerede havde sat de brede, skovl-dannede smaa Aarer i en temmelig regelmæssig Bevægelse. Saaledes glede vi da frem imellem Skibene igjennem den mørke Nat, vejledede fra Fartøj til Fartøj ved det svage Skin af de udhængte Lanterner. — Hejda, Kammerat, der kommer en Baad os imøde! —

— Guardetevi! — lød et Skrig fra den imødekommende Barke. I det Samme foer den os forbi og raserede vor højre Side, saa at den ene Aare gik tabt.

Min turbansmykkede Ven mumlede Noget imellem Tænderne, og vedblev ufortrøden sit Arbejde med den ene tiloversblevne Aare. Til min Forundring gik det taalelig godt med denne halve Roen. Baaden var smal, skarp og meget lang; det letteste Tryk bragte den fremad, selv om det, som her var Tilfældet, virkede noget skjævt.

Min Stilling var ikke lidet besynderlig. I fremmed Land, ved Nattetid, sammen med en mig aldeles ubekjendt Mand, der igjennem Mulm og Mørke førte mig, Gud veed, hvorhen! — Men kunde jeg da have forsvaret at lade Mennesket styre sin egen Kaas? Maatte jeg ikke hvert Øieblik vare ham ad, naar han var i Begreb med at løbe paa Skibene, — vilde han ikke flere Gange være styrtet overbord, hvis jeg ikke havde grebet ham eller tilvejebragt den fornødne Ligevægt i Baaden?

Nu gik det jevnt fremad nogen Tid; jeg sank hen i mine egne Betragtninger, just ikke af den lyseste Art. Situationen havde efterhaanden exalteret mig, og der opstod Forestillinger i min Sjæl, vilde og eventyrlige, som bragte mig til at gyse, uagtet mit egentlige Jeg smilede deraf. Jeg finder Behag i at lege med disse Fantasiens brogede, eventyrlige Billeder, selv om de have Gysen og Rædsel i deres Følge; jeg underholder mig med dem tillidsfuld og rolig, liig en Troldmand, som veed, at han kan beherske de besvorne Aander, og faa dem til at forsvinde igjen, saasnart han vil.

Min Kammerat var en Østerlænder; hvad om han var en Slavehandler, som drog omkring i kristne Lande for at rekrutere sig? Sligt havde Man hørt før. Kunde hans Opførsel ikke være et udlært Spil, som han allerede havde øvet mange Gange for at fange sine udseete Offre?

Jeg blev ikke staaende herved. Mørket, den tvivlsomme Fart og den foran mig rokkende sælsomme Skikkelse inspirerede mig i en ualmindelig Grad. Jeg saae mig allerede i Aanden som kjøbt Slave indført i en ærværdig Muselmands Huus, i Constantinopel, Damascus eller Kairo; en eller anden udmærket Egenskab hos mig, jeg var endnu uenig med mig selv om, hvilken, havde draget min Herres Opmærksomhed paa

sig, og allerede begrundet min Lykke. — Jeg kunde agere Tolk i flere Sprog; jeg var ikke ukyndig i Astrologien, Chiromantien og Drømmetyderiet; tilnøds turde jeg optræde som Tandlæge, al den Stund jeg kjendte nogle hundrede Midler imod Tandpine, og med stor Virtuositet ved Hjælp af en Traad havde trukket et halvt Dusin Tænder ud. — — Efterhaanden havde jeg vundet min Herres uindskrænkede Tillid, og var bleven sat over hele hans Huus. — —

— — Her ansaae jeg det for raadeligst at afbryde; — — med Betuttelse mærkede jeg, at jeg var kommen dybt ind i Josefs Historie. — Holla, Adonai — Efferdimu, — eller hvad jeg skal kalde Dig, — nu løber Du jo paa igjen! — Hvad, Du vil ikke videre? — Maaskee Du hører hjemme her? — Et smukt Skib, min Sandten, — ranke Master, lette Ræer, høj Skandse! — Nu, Allah være lovet, at Expeditionen er tilende! Gid jeg nu blot var min Koje saa nær, som Du synes at være din! — Thi Slavehandelen kommer der dog ikke Noget ud af, Alt vel overvejet. — Holla —, hejdeh!

En Pibe lød sig høre paa Dækket. Trin lode, og snart blev en ret bekvem Strikkestige sænket ned til os. Min Ledsager rejste sig op i Baaden og henvendte sig til mig, idet han under artig Tiltale bøjede sig for

mig med Armene forslagte over Brystet, ved hvilken pyntelige Kompliment han nær var styrtet ud i Vandet; — som en Meelsæk faldt han op imod mit Bryst. Det var rimeligviis en Indbydelse til at stige først op. Skulde jeg vove Eventyret videre? I alt Fald maatte jeg have et Menneske til at sætte mig iland igjen. — Nu, lad gaa endnu eengang! — Men Patronen maatte naturligviis stige op før mig; ellers vilde jeg kun slet have rogtet min Konvoj. Efter nogle Omstændigheder fandtes han ogsaa villig hertil; han kyssede sin Haand med en mindre gravitetisk og vidtløftig Bøjning, og klattrede tilvejrs med større Færdighed og Sikkerhed, end jeg kunde have tiltroet ham. —

Et Øjebliks Tøven, og jeg fulgte efter ham op paa Dækket; han tog han mig atter under Armen og vandrede bagud med mig. Enkelte mørke, fantastiske Skikkelser glede som Skygger forbi os; foran os gik en Sort med en Hængelampe, hvis svage Flamme svævede hid og did. Vi bleve gjennem et lidet Forgemak førte ind i Kahytten.

Her slap min Ledsager mig, med en ny Kompliment og en ny Strøm af uforstaaelige Ord, idet han pegede paa den lave Divan, som, beklædt med svulmende Purpurhynder, løb hele Kahytten rundt. Derpaa forsvandt han igjennem en Sidedør, overladende

mig til uforstyrret Underholdning med mig selv og de højst usædvanlige Omgivelser.

Jeg havde vistnok oftere seet større Kahyter i Skibe, som udelukkende vare bestemte til Fart med Passagerer, men aldrig nogen af en saa gedigen Pragt, og, hvad mere var, af en saa ejendommelig fantastisk Udstyrelse. De blanke Vægge vare indlagte ligesom i Mosaik med Cedertræ og andre kostbare Træsorter, tildeels draperede med svære Silketøjer; Gulvet var bedækket med flere Lag Tæpper, hvoraf det øverste forekom mig at kunne afgive et prægtigt ostindisk Schavl; langs Væggene indbød den fløjlsbeklædte Divan til det yppigste Sæde; fra Loftet, der var indlagt ligesom Væggene, hang i Kjæder en skjønt formet Sølvlampe med flere Blus, hvis Flammer straaledes tilbage af utallige smaa Spejle. Kostbart Huusgeraad af en usædvanlig, men smuk Form fandtes adspredt hist og her; paa eet af Hynderne laa henkastede en Vifte af brogede Fjer og en Cithar indlagt med Perlemoer, Ibenholt og Sølv.

Jeg havde taget Plads paa Divanen, paa hvis svulmende Hynder jeg snarere laa end sad, og hengav mig, i en temmelig exalteret Tilstand, hvori tusinde Tanker krydsede hverandre, tusinde flygtige Forestillinger som Skygger kom og gik, til Indtrykket af disse

sandsefortryllende Omgivelser. — Tys! — I Sidekabinettet hørte jeg en hul Mumlen! — Nu afløses den ved den klare Lyd ligesom af rislende Vand! — Naar vil dog denne Brusen høre op? Den forekommer min lyttende Sjæl evindelig! — Endelig bliver det atter stille inde i Kabinettet. —

Endnu et Kvarteer omtrent var jeg alene; da aabnedes Døren, og Skibspatronen traadte atter ind. Jeg sluttede, at det maatte være ham, endskjøndt der vissælig var den største Forskjel imellem den før forsvundne og den nu indtrædende Person. Jeg stod op; men han traadte mig rask imøde, dog uden at tilsidesætte en Østerlænders værdige Væsen, og nødte mig paa forbindtlig Maade til at blive siddende, idet han tog Plads ved Siden af mig og trak Benene op under sig.

Nu først kunde vi ret betragte hinanden, og vi benyttede os ogsaa af Lejligheden. Min Gjenpart var en Mand paa nogle og tredive Aar, stor og med Tilbøjelighed til Korpulents; desuagtet vare alle Extremiteterne af en overordentlig Fiinhed. Det lille Hoved fremviste temmelig regelmæssige, klare og skarpe Træk; den lave, brede Pande og den lige Næse dannede een Linie; Munden med de smalle blodløse Læber omkrusedes af et fiint og blødt sortglindsende Skjæg; Øjnene vare store og gnistrende sorte, uden dog at røbe noget

ualmindeligt Liv eller have noget synderlig dybt Blik. Hans meget blege Ansigt af graaguul Farve fremviste overhovedet en Slaphed i Trækkene, som vidnede om en allerede svagere fremsprudlende Livskilde.

Noget mere straalende og indtagende kunde der ikke tænkes end hans efter Badet iførte Dragt. Et Stykke hvidt Musselin dannede hans Turban; over en Vest af blaat broderet Silke bar han et folderigt Klædebon af den pletfrie Snees Farve, med vide nedhængende Ærmer, om Livet sammenholdt af et herligt mangefarvet Schawl.

Hans Ruus var forsvunden; dog leed han øjensynlig af Efterveerne. Hvilke Arcana havde han anvendt for at komme den mishandlede Natur til Hjælp? Eet af dem kjendte jeg: — en gjennemgribende Brug af det kolde Vand. — Orientens hemmelighedsfulde Viisdom ruger over de øvrige.

Allerede længe havde vi vexlet Blikke uden at mæle et Ord. Han paa sin Side havde, som det syntes, været ligesaa beskjæftiget med at studere min Person, som jeg hans. Hvis han nogensinde bestemmer sig til at levere Reiseskizzer som Udbytte af sit omflakkende Liv, for den dannede Verden i Bejruth, Constantinopel, Alexandria eller &c. &c., vil jeg rimeligviis

komme til at figurere i eet af hans Eventyr, ligesom han nu maa figurere her paa disse Blade.

Af og til spillede et fiint Smiil om hans tynde Læber, og da forekom det mig, som om der i Øjet dukkede et nyt og bedre Væsen frem af et forborgent Dyb; men ligesaa hastig var det forsvundet, og da sad han atter der med sit mørke, døde og ubevægelige Blik.

Jeg var bevæbnet med blaa Briller; men desuagtet maatte jeg endelig give tabt i denne Kamp imellem tause Blikke. Jeg blev forlegen, — skal jeg sige det? — næsten uhyggelig tilmode, og brød pludselig, for at ende den piinlige Taushed, heelt uvilkaarlig ud i en Strøm af franske Ord.

Han smilede atter og greb min Haand, hvilken han trykkede til sin Pande. Forstod han mig? Det lod næsten dertil. Nogle ufuldkomne Forsøg paa at udtrykke sig i samme Sprog overbeviste mig derom. Altsaa forstod han Fransk nok til at opfatte Meningen, uagtet han kun svagt formaaede at udtale sig deri. Jeg benyttede mig strax af Lejligheden til at sige ham nogle Forbindtligheder og til at bede ham om en Baad.

Han forstod mig ret godt; med Gebærder og Ord gav han tilkjende, at mit Ønske var hans Lov, men at han ventede at have Æren af mit Besøg en Stund endnu. Han saae mig smilende i Øjet, — i

dette Øjeblik var hans Ansigt virkelig baade smukt og aandfuldt — og klappede i Hænderne.

Som ved et Trylleri stod en smuk Dreng i tyrkisk Dragt foran os, i bøjet Stilling og med over Brystet korslagte Arme. Den statueagtige Ro, hvori han afventede sin Herres Befalinger, gav mig fuld Lejlighed til at opfatte hans Billed i min Sjæl, Træk for Træk. At dømme efter Størrelsen og de fine Lemmer, var han endnu kun lidet mere end halvvoxen; men Formerne havde tillige en Bestemthed, fremviste en Harmoni, som uvilkaarlig fjernede Forestillingen om det endnu vordende Menneske. Hvor betegnede vare ikke de fine og bløde Ansigtstræk med den gjennemsigtige matgule Farve, hvor fuldkomment uddannede de spæde Hænder, der hvilede paa Brystet, hvor fri, fast og ædel selv den ydmyge Stilling! Under den lette Kalpak fløde ravnsorte Lokker ned over Skuldrene i skjødesløs Rigdom. Øjet var nedslaaet, Man kunde sige, næsten lukket; de lange mørke Øjenhaar kastede deres Skygge ned over Kinden; over dem hvælvede sig i lette Buer stærke sortglindsende Bryn. Underklædningen var hvid, med lange, vide Ærmer, som faldt tilbage fra Haanden og blottede en Deel af Armen. Overklædningen dannedes af en aaben Trøje, himmelblaa med Sølvbroderi, som i lange Flige faldt ned forantil. De vide

Beenklæder sammenholdtes om Livet af et let Silke-Skjærf med rigt fryndsede Ender, og vare snørte sammen om Ankelen. Udsyede Korduans Støvler fuldendte Dragten.

Min Vært tiltalte Drengen i sit eget ublandede Tungemaal. Drengen opgav ikke sin statueagtige Ro; men intet Ord undslap hans lyttende Øre. Da hans Herre havde endt, vendte han sig efter et Øjebliks Pause til mig, og talede, dog uden at slaa Øjet ivejret, i et Fransk, der, uagtet langtfra reent, dog var fuldkommen forstaaeligt:

— Salem alejkum! — Min Herre siger Dig gjennem din Tjeners Mund, at det vilde fornærme ham bittert, og gjøre hans Huus øde, hvis Du forlod ham uden at have brudt Brødet og røget en Vandpibe med ham paa Broderviis. Under Du ham ej en Erindring om Dig, rige Franke? — Mørket er Schejtans Rige; det er ikke godt at valfarte i Mørket. Naar Stjernen atter stiger og Ghulerne fly, behøver Du kun at befale, thi Du er Herren; min Herres Baade, ja selv hans Skib, skulle være rede til at føre Dig, hvorhen Du vil. —

— Det vilde være en bekvem Lejlighed — tænkte jeg: — til at foretage en lille Udflugt igjennem Archipelagus til Smyrna og Constantinopel. — Men hvad for-

staaer han egentlig ved Stjernen? Mener han Maanen eller Solen eller Stjernernes Myriader?

Drengens melodiske Stemme klang mig endnu i Øret, da Patronen atter begyndte at tale. Ogsaa hans Stemme var smuk; men denne Mængde af Gutturaltoner og den dermed forbundne Anstrengelse af Organet vilde jeg aldrig kunne vænne mig til uden Mishag. Der var Klang, Udtryk og Værdighed i hans Ord; men Drengens vare reen Musik.

Zaid — saaledes hørte jeg Drengen benævne — vendte sig atter til mig med en svag Bøjning. Endnu havde jeg ikke faaet hans Øjne at see.

— Min Herre taler endvidere: — Fremmede, Solen maa kun have et svagt Skin i dit Hjemland, eftersom din Hud er saa hvid, dit Øje saa lyst, dit Skjæg saa blegt? Bær over med en Vens og Broders Spøg, — jeg kommer næsten til at fryse ved at see paa Dig! —

Svaret flød mig uvilkaarlig fra Læberne:

— Osmanli, fryser Du, kommer det vel snarere af det kolde Vand, som Du nys lod nedstyrte over Dig, eller af Iisvandet, som Du har nydt paa Caféen. — Solen skinner overmaade godt i mit Land; det er kun et blidere og roligere Gemyt, der udtrykker sig i de lyse Øjne, den hvide Hud, det blege Skjæg hos os Nordboer. —

Zaid lyttede, men lyttede forgjæves til min Tales Strom; jeg maatte gjentage Ordene, langsomt og tydelig. Derpaa gik Fortolkningen uden Hinder for sig.

Patronen lo; men Latterens Udtryk indskrænkede sig næsten til det funklende Oje og de bevægede Ansigtsmuskler alene.

— Hvad Navn bærer dit Hjemland? —

— Danmark.

— Danmark; hører dette Land ogsaa til Frankistan? —

— Ja visselig. —

— Hvor lidet kan Man dog tro Sagn og Folks Tale! — begyndte Osmanlien atter efter en kort Pause, ligesom grundende: — Y'Allah, der er megen Løgn og tom Snak til i Verden! — Mig var blevet fortalt, at alle Franker vandrede uden Skjæg for Vorherre; nu seer jeg, at Man har fyldt mine Oren med Snavs. Du, en Franke, har saa godt et Skjæg som nogen Osmanli. Er dit Hoved raget, min Broder? —

Jeg rødmede en Smule, idet jeg svarede: — Nej, min Jöse er uraget. Skjæget bærer jeg for et Løftes Skyld, som jeg har gjort, da jeg forlod mit Fædreland; det skal atter falde under Kniven, saasnart jeg betræder mit Hjemlands Kyst. —

— Er det saaledes, — svarede Osmanli'en alvor=

lig: — da er det en Sag af stor Vigtighed, og ikke til at undre sig over. Men Hvo havde vel troet, at I Franker vare saa gudsfrygtige! Du er vel altsaa paa en Pilgrimsvandring til din Profets Grav? —

Jeg blev ham Svaret skyldig. Efter et kort Ophold begyndte jeg Samtalen igjen med det Spørgsmaal:

— I hvilket Land venter Hjemmet Dig, Osmanli? —

— Mit Hjem flyder paa Havet; Alt, hvad jeg ejer, Alt, hvad der er mit Hjerte kjært, fører jeg med mig. Jeg saa Lyset i Haleppo; men mit Hjem der er sunket i Gruus for længe siden og for bestandig. —

— Du minder mig om Sindbad i Eventyret, som af Havet uophørlig lader sig vugge fra Kyst til Kyst, fremmed for det huslige Livs Lykke paa Landjorden. —

— Du taler Sandhed, min Broder; Sindbads Sjæl har ifort sig et nyt Legeme, og hans Skjæbne har gjenfødt sig i Kusch-Abbas' Liv. Jeg er saa ustadig som Bølgen, der brydes snart paa hiin, snart paa denne Strandbred. Jeg stræber at glemme det Gamle og higer uophørlig efter det Nye. Livet er blevet mig en Bog fuld af Eventyr, og Verden har opladt sine Undere for mig. —

— Og hvilket Under betragter Du som det største af dem, Du har seet? —

— W'Allah, Du spørger om Meget, nysgjerrige Franke! — Verdens Undere ere utallige, og det ene er større end det andet. Dog forekom det mig engang at høre til de største, at I Franker lade Eders skjønne Kvinder gaa frit omkring paa Gader og i Stræder, paa Bazaren og Almajdan, i Moskeerne og i Mandsfolkeværelserne, uden Slør, blottede for Alles Øjne. Dog undrer jeg mig nu ikke længer saa højlig derover; Allah har sat et Hjerte i vor Barm, som kun lidet veed, hvad det selv vil, og som kun sjelden bliver sig selv tro. — Jeg laster Eder nu mindre derfor end før; Erfaringen har ladet mit Skjæg voxe. I Franker ere kloge Folk og gribe ikke Oglen ved Halen. — —

Zaid standsede et Øjeblik, ligesom for at lede efter Ord; men denne lette Forvirring gled hastig over, og han vedblev:

— Kvindens Dejlighed lider ingen Skade ved at sees paa, og selv ikke hundrede Laase kunne bevare et ustadigt Hjertes Troskab. Ingen uden Kvinden selv kan vogte Troskabens Skat; ved Solejmans Ring, — alt Andet er Snavs og Vanvid! Jeg har sagt det. —

Det var en sær Troesbekjendelse af en Muselmand.

Men jeg ikke alene forundrede mig; jeg beundrede hans emanciperede Begreb.

— Osmanli, — sagde jeg: — Du har faaet dine Rejser betalte. —

Under Slutningen af Samtalen havde jeg opfanget enkelte flygtige Glimt af Drengens frygtsomme Øje. Det var som Lyn i den mørkeste Nat. Hvilken herlig, frisk Livskilde maatte der ikke sprudle under dette mørke, uudgrundelige Spejl, hvori kun den strenge Herre fik Lov til at bade sit Blik og sin Sjæl!

Nogle Slag lode paa Malmet oppe paa Dækket; det maatte være Signalet til en Afløsning. Klokken kunde vel være Halvti efter fransk Regning.

Signalet havde bragt min Vært til at forstumme; Zaid havde atter indtaget sin forrige statueagtige Stilling.

Efter nogle Øjeblikkes Forløb henvendte Patronen atter nogle Ord til Drengen; men istedetfor at oversætte dem, forlod Zaid i et Par lette Spring Gemakket.

Strax efter viste sig den Sorte i Døren. Det var en gammelagtig Neger af abyssinsk Race, af kraftig, undersætsig Statur. I Beltet bar han et Knippe Nøgler og en kort, bred Huggert, Kjendetegnene paa hans Værdighed som Hovmester og Gemaksbevogter. Hastig havde han slaaet et lavt Bord ud foran os og

bredt en skinnende hvid fryndset Dug derover; derpaa fjernede han sig atter.

Zaid traadte ind igjen for at besørge Anretningen. I Døren modtog han efterhaanden Alt af Slavens Haand, og ordnede Sagerne paa det over Gulvet neppe tre Kvarteer hævede Bord. Da Maaltidet var beredt, bragte han os Vand og Linklæder, forat vi kunde vadske vore Hænder, — først mig, saa sin Herre. Hvor yndefuldt skilte ikke den smukke Dreng sig fra disse Sysler! Endelig indtog Zaid atter en beskeden Stilling i Nærheden af sin Herre, nu og da lydende hans Opfordring til at betjene os.

Der var vel neppe nogensinde blevet gjort kosteligere Anretning for mig; men Nydelsen deraf var betinget af ikke ringe Vanskeligheder. Retterne, der deels vare hentede fra det østerlandske Kjøkken, deels fra det italienske, bestode mest af indbagte Sager uden Sauce, lutter smaa Portioner; men jeg var ogsaa, næst Brugen af en Kniv, henviist til mine blotte Fingre for at bringe dem til Munden. Det er da begribeligt, at jeg temmelig geneert og dvælende tog til mig af Retterne.

Min Vært selv spiste Intet. Jeg lagde derimod Mærke til, at han uophørlig tyggede paa Noget, hvilket han af og til fornyede, saavidt jeg kunde iagttage, et Slags Træ eller Rod; nu og da tomte han dertil

et stort Glas Iisvand. Rimeligviis havde han gjort sig overflødig tilgode iforvejen, og medicinerede nu til Straf for en overdreven Nydelse. — Men alligevel tog han paa en vis Maade Andeel i Maaltidet. Han opfordrede mig ret ofte med de artigste Talemaader til at spise, og lagde egenhændig de bedste Stykker paa min Tallerken. Af og til puttede han en god og lækker Bid til den opvartende Zaid, der villig aabnede Munden med de perleskjønne Tænder, og efter Nydelsen aandede et flygtigt Kys paa sin egen Haand. Jeg saae heri ikke mindre en Opfordring til en fornyet Gavmildhed end en Yttring af Taknemlighed for den allerede beviste. Et Par Gange forekom det mig, som om min Vært gjorde Mine til ogsaa at putte mig Noget i Munden; den Gebærde af Bestyrtelse, som derved undslap mig, kvalte dog heldigviis Forsættet i Fødselen. Jeg holder nok af Mad, men ikke af — at mades.

Skal jeg tilstaa det? — jeg havde under hele Maaltidet ikke mine Øjne fra Zaid. Det nyttede ikke, at jeg løsrev Blikket; idelig heftede det sig atter paa den ikke mindre interessante end smukke Dreng. Og Zaid var nu langt mindre frygtsom end i Begyndelsen, uagtet Blufærdigheden talte igjennem hvert af hans Blikke, hver af hans Bevægelser. Jeg havde pludselig undfanget en heelt besynderlig Tanke. Var Zaid ikke

en Kvinde i Drengeklæder, og burde Navnet ikke snarere være Zaide end Zaid? Jo oftere jeg betragtede det yndige Væsen, desto mere bestyrkedes min Mistanke, og tilsidst hengav jeg mig til en næsten fuldkommen Overbeviisning.

Kunde en Dreng have saadanne Hænder, saa smaa, fine og elegante Hænder? Maaskee; — men vilde en Dreng ogsaa farve sine Negle med Hennah? — Undertiden gled det vide Ærme længer tilbage, og der viste sig da en Arm af en saa ædel Form, saa rund og blød, at jeg aldrig havde seet nogen skjønnere hos den fuldendte Kvinde. Dette Øje med sit glindsende Dyb af Ømhed og dueagtig Blidhed, med Uskyldighedens naive, fortryllende Koketteri, udtrykte kun slet Drengens haarde og trodsige, frimodige og simple Væsen. Og — jeg turde sværge paa, at disse Øjne vare malede med en fiin sort Streg i Øjelaagets Rand! — Nu, da mit Blik eengang var aabnet, havde jeg ikke længer ondt ved i disse runde og bløde, mildt udviklede Former at see en herlig Kvindeskikkelse i den første Ungdoms fine Fylde. Og lode endog Hænderne endnu Raaderum for Tvivlen, saa aflagde i det Mindste Fødderne et utvivlsomt Vidnesbyrd; saa lille og spæd en Fod har aldrig nogen mandlig Skabning fremviist. Selv Gangen røbede Kvinden; denne vuggende Bevægelse i Hofterne er Kvinden,

især Østerlandets Kvinder, aldeles ejendommelig. Og Stemmen, denne bløde, klare og melodiske Stemme, det vil jeg do paa, er ingenlunde en halvvoxen Drengs, der befinder sig i Overgangsperioden, — ligesaa lidt som dette omme, smigrende, næsten kjælne Udtryk er hentet fra en Drengs haarde, i alt Fald mindre følsomme og sympathetiske Væsen.

Da først min Opmærksomhed var bleven henvendt paa Zaid, gav enhver Bevægelse, endog den allermindste, enhver nok saa liden Ejendommelighed mig Motiv til Betragtninger, og alle bestyrkede de kun min vundne Overbeviisning. Mit Indre var kommet i den mest levende Bevægelse; men jeg stræbte, saa godt som muligt, at skjule den under en skromtet Opmærksomhed for Maaltidets Delikatesser, der i Virkeligheden kun sysselsatte mig overmaade lidet. Paa samme Tid gjorde jeg Vold paa mig selv, at ikke min Opmærksomhed for den smukke Dreng skulde overskride Grændserne for en Gjæsts beskedne Opforsel. Flere Gange havde jeg været i Begreb med at tiltale Zaid, for, om muligt, at vinde et mere positivt Udbytte ved mine Jagttagelser; men ligesaa ofte var Ordet blevet siddende mig i Struben. Endelig, ved Maaltidets Slutning, samlede jeg alt mit Mod, da netop en gunstig Lejlighed frembod sig, og spurgte den foran mig med Vadskebækkenet knælende Zaid,

som mig selv forekom, i den ligegyldigste Tone af Verden:

— Fra hvilket Fædreland stammer Du, min flinke Dreng? —

Disse Ord, de første, der af mig vare blevne henvendte til ham selv, syntes at sætte Zaid i Forlegenhed. Han svarede ikke, men fæstede Blikket spørgende paa sin Herre, og henvendte nogle Ord til ham i halvhøj Tone. Et flygtigt Blik lod mig bemærke den dybe Rødme, som havde udgydt sig over Zaid's Ansigt og Hals; men jeg var selv ikke mindre forlegen end han, og lod det bero ved denne ene i Flugten grebne Jagttagelse.

Kusch-Abbas lo paa sin ejendommelige beherskede Maneer, og svarede med nogle faa afbrudte Ord. Imidlertid havde jeg mere end tilstrækkelig skyllet mine Hænder, aftørrede dem langsomt, og lagde Linklædet over Drengens Arm.

— Min Sultan, — tog Zaid da tilorde, førend han fjernede sig, næsten i hviskende Tone og med nedslagne Øjne: — iblandt Armeniens Bjerge indsugede jeg de første Aandedrag; i Staden Arzerum vuggedes jeg første Gang i min Moders Arme. Men tidlig mistede jeg af Hjemmet Alt uden en Erindring; da jeg atter kunde skue omkring mig for Taarer, befandt jeg

mig paa Øen Kebris. Men jeg har fundet et nyt Hjem. Taarernes Tid er nu forbi. — Hvad skal jeg sige mere? — Priset være Allah — jeg er atter lykke-lig! —

Der var noget Inderligt og Bævende i denne Meddelelse, der gjorde et dybt Indtryk paa mig, endskjøndt den i og for sig kun havde lidet væsentligt Indhold. Zaid var altsaa født i tyrkisk Armenien, var tidlig bleven ført bort hjemmefra og bragt til Cypern, hvor rimeligviis hans nuværende Herre havde truffet ham. Armenien deler Natur og Menneskerace med Georgien; — er det ikke netop de georgiske Kvinder, som prises for en fuldendt Dejlighed? — —

Den første Anretning blev tagen bort, og den anden, Deserten, fulgte efter: friske, tørrede og syltede Frugter, hvoriblandt Mandler i deres Skaller, Druer, Oranger, Sukkat, Dadler osv.; af Drikkevarer blev der mig foresat en mild Sherbet og en kostelig, men fyrig Malvasier, begge Dele afkjølede med Iis. Kusch-Abbas gjentog sine venlige Opmuntringer, men nød selv Intet. Jeg smagte paa Malvasiervinen, men holdt mig derpaa, endskjøndt den liflige Most fristede mig stærkt, til den uskadelige Sherbet; med aabne Øjne og klare Sandser, følte jeg, maatte jeg bestaa dette Eventyr tilende. Da min Vært mærkede, at jeg havde faaet

Rok, lod han reent afdække, uden at nøde mig mere, og Bordet forsvandt tilligemed alle sine Herligheder.

Pladsen foran os var atter fri. Jeg fulgte min Værts Exempel og strakte mig magelig ud paa det svulmende Hynde; med en Bassas Værdighed tog jeg imod den tilbudne Nargileh eller Vandpibe, da Zaid med blid Vold pressede mig Ambraspidsen imellem Læberne. En Glød bragte Piberne til at dampe; vellugtende Røgskyer stege tilvejrs og bølgede i fantastiske Hvirvler hen under Loftet.

Men hvad skal der nu gaa for sig? — Zaid træder frem midt paa Tæppet og begynder til Klangen af fine Klokker, som ere befæstede ved Ankel og Haandled, at gjøre langsomme Bevægelser med den smidige Krop! O, det er sikkert en Prøve paa østerlandsk Dands!

Jeg havde ikke taget fejl; hvad jeg ingensinde havde drømt om at skulle faa at see, udfoldede sig lyslevende for mine Øjne. Men denne Dands var himmelvidt forskjellig fra hvad vi Europæere kalde Dands; den bestod mere i Bevægelser end i Trin; Zaid flyttede sig neppe af Pletten. Kun maadelig vilde det lykkes mig at beskrive denne Dands, disse vellystfulde, lidenskabelige og smægtende Bevægelser, hvori en gløende Sjæl udtrykte hele sin Kjærligheds Historie, med al dens

Lidelse og al dens bævende Henrykkelse. Jeg vil alene bemærke, at Ansigtets Miner paa den mest gribende Maade understøttede Betydningen af Legemets udtryksfulde Bevægelser. Jeg henreves, jeg fortabte mig, jeg læste ligesom i en Bog Alt, hvad en elskende Sjæl kan indeholde af Frygt, Haab, — Afsky, Velvillie, — Tvivl, Fortrøstning, — Blufærdighed, Hengivelse, — Fortvivlelse og Salighed. Det var et Drama, udført af Een, som med ophøiet Kunst fremstillede Livet mellem Tvende.

Zaid, har det ikke været mig utvivlsomt før, er det blevet mig nu, — at Du er en Kvinde! Dit Mesterværk har blottet Dig aldeles for mine Øine. Du har ikke kunnet give noget saa sandt, uden at give Dig selv; Du gav Dig selv, og jeg har grebet Dig. — Du har fremstillet en Kvindes Lidenskab, ikke en Mands! Saaledes elsker en Mand ikke; ethvert Hjerte har sin særegne Lov. Hvad nytter Forklædningen? Den frie Natur lader sig ikke formumme, Sjælen mindst. Havde jeg end ikke af dit Legemes herlige Former, der under Dandsens Bevægelser saa frit og skjønt udviklede sig, kunnet see, hvad Du var, maatte dog dit indre Væsens frit og harmonisk sig udfoldende Liv have lært mig det! — Tak, Zaide! —

— Det er nok; jeg er tilfreds! — sagde Kusch-

Abbas endelig, idet han rejste sig ivejret og satte sig paa Huk: — Vi ere meget tilfredse. — Kom hid, Zaid! —

Zaid nærmede sig og knælede foran sin Herre. Purpur bølgede under Ansigtets og Halsens fine Hud; Øjet funklede, og skjulte sig kun ligesom modstræbende under det sænkede Øjelaag; — Barmen vuggedes op og ned. —

— O, Zaide, troer Du virkelig, at vi Europæere ere fødte blinde som Muldvarpene?

Kusch=Abbas bøjede sig over den knælende Zaid, gav ham et let Klap paa Kinden, og lagde ham et lidet Guldsmykke imellem Læberne.

— Zaid, hvad vil en Dreng med sligt Flitterstads, som alene kan stikke en Kvinde i Øjnene?

Der indtraadte en Pause; Zaid beholdt sin Plads ved sin Herres Fødder. Endelig bøjede denne sig ned imod ham og hviskede ham nogle Ord i Øret. Som elektriseret sprang Zaid op og forlod Gemakket, for efter nogle Øjeblikkes Forløb at vende tilbage med en Cithar, den samme, som jeg tidligere havde lagt Mærke til ved min Indtrædelse; han indtog atter sin Plads ved Kusch=Abbas' Fødder og greb præluderende i Strengene. — Hvor den Haand er dejlig, Zaid! — Og denne Arm, som det vide Ærme blotter! — — —

Min Vært lagde sig atter magelig tilbage paa Hyndet og lukkede halv Øjnene. Zaid lod, ligesom besindende sig, Fingrene vildsomt løbe henover Strengene; endelig samlede Tonerne sig i en stærk Akkord, og Zaid var i Begreb med at begynde sit Foredrag, da hans Herre standsede ham ved at lægge Haanden over de endnu vibrerende Strenge, og derpaa med en taus Gebærde at pege paa Lampen og føre Haanden til Øjnene. Zaid forstod ham; han stod op og dæmpede med let og øvet Haand de straalende Flammers Skjær. Flammerne dalede i et Nu bag Skjærme af farvede matslebne Glas, og i samme Øjeblik gjennemstrømmedes Gemakket af et rosenrødt Lys, som paa feeagtig Maade forklarede Gjenstandene, medens det holdt dem i svævende Halvmørke.

Zaid satte sig atter ved Kusch-Abbas' Fødder, det ligesom i Morgenrøden forklarede dejlige Ansigt vendt lige imod mig. Hun præluderede i dæmpede, dyb Lidenskab og Længsel sødt aandende Toner, og begyndte derpaa — sin Sang? — nej, sin Fortælling, alt imellem udfyldende Pauserne, enkelte Gange ogsaa understøttende Foredraget selv med øvede Greb i Citharens metalliske Strenge.

— — I Arzerum levede der for mange Aar siden en ung Mand ved Navn Farek Musa, smuk og hovisk som faa af hans Jevnaldrende. Han var fri Herre over sig selv og en ikke ubetydelig Formue; begge hans Forældre vare døde, efter at have seet hans Opdragelse fuldendt efter Koranens velsignede Forskrifter. Nu boede han ene i et stort og prægtigt Huus, hvortil der stødte en Have, som kunde give den Troende en Forsmag af Paradisets underfulde Lunde, ene med sin Amme og et Antal Slaver, hvoraf den største Deel var født og opdragen i Huset selv. Han var eneste Barn. Maaskee var han bleven noget forkjælet, — han havde jo arvet hele sine Forældres Ombed! — maaskee havde han kun daarlig lært at betræde dette Livs Bane med sikker Fod, — Hvo tør paastaa, tilfulde at kjende Dybet i et Menneskes Væsen? —; men god var han, god og uskyldig som Peristans livsalige Beboere. I Skabning vare kun Faa hans Lige; i Kundskab kunde han gjøre en Mollah tilskamme; i ridderlige Færdigheder havde han taget selve Rustam til Mønster.

Men Arzerum nød kun lidet Godt af disse Fuldkommenheder. Kun sjelden viste han sig for Mængden; kun lidet laa det ham paa Hjerte at omgaaes Mennesker. Han kjendte ikke Verden, og Verden kjendte heller ikke ham. Hans Hjem var hans Verden; her

syslede han tidlig og silde med sine Bøger, med sin Steengeleeg og Digternes Sange, med sine brogede Fugle og blanke Føler. Naar han stundom forlod Huset, galopperede han sædvanlig paa en brusende Hest ud af Byen for at nyde Jagtens Glæder, eller lod sig i en Baad drive ned ad Strømmen Frat, som flød forbi hans Have, enten for at fiske eller alene for at drømme. Saaledes havde han naaet Mandens fuldmodne Alder af tyve Aar.

— Hvorfor tager Farek Musa sig ikke en Hustru? — spurgte Naboerne ikke sjelden hinanden: — Hvorfor holder han ingen Slavinder? — Hvad vilde Paradiset være uden Huri'er, — hvad er Livet uden Kvinder? — Han er ung, smuk, han er formuende, — han har maaskee alt undtagen — et Hjerte! Chok chay! det er meget! — Een Kvinde kunde han dog tage til sig; det have jo endog Giaurerne Magt og Evne til! —

Naboerne vare ikke langt fra at gjætte det Rigtige. Farek Musa havde vel et Hjerte, men ingen Følelse. — Dog, han elskede sine Fugle, sine Heste, sine Slaver, de Fattige, den Lidende og Bekymrede; naar jeg vover at sige, at han manglede Følelse, er dette alene sagt med Hensyn til Kvinden, som Manden

er født til at beundre. Blandt Alverdens Kvinder elskede han alene sin trofaste Amme, den gamle Mirjam.

Der var dem, der sagde, at han hadede Kvinderne; et saa haardt Ord burde kun dvælende forlade den Dødeliges Læber; — han havde alene Fordom imod dem og skyede dem. Men hvor havde han vel hentet denne Fordom? — Allah maa vide det! Kvinderne ere, hvorledes Man end vender op og ned paa Sandheden, i det Mindste — ingenlunde slettere end Mændene.

Netop det Samme havde den gamle Mirjam tidt og ofte forsikkret Farek Musa, naar hun i fortrolig Underholdning ledte Samtalen hen paa Kvinder, Kjærlighed og Giftermaal. Hun omgikkes ham som en Søn, og han viste hende en Søns Ærbødighed. Men Farek Musa troede hende ikke; han rystede gjerne taus paa Hovedet, som om han vilde sige, at det vidste han bedre, og greb den første Lejlighed til at fjerne sig eller at lede Samtalen hen paa noget Andet. I dette Stykke var Farek Musa saa uangribelig, som om han havde været rustet med et davidisk Pantser.

En Aftenstund befandt de sig tilsammen i Haven. Solen spejlede sig for sidste Gang i Kanalerne; Aftenvinden begyndte at bevæge Trætoppene; fra Buskenes Halvmørke lød allerede Bulbuls Klukke, der uden Ende

trofast kvæder den samme Sang, fuld af om Længsel, til den elskede Roses Priis. — Fortrolig sade de hos hinanden nær ved det rislende Vandspring i Akaziernes Skygge; Samtalen havde taget den sædvanlige Vending.

— Mit Hjertes Barn, — sagde Mirjam, idet hun lagde sin haarde, rynkede Haand paa Farek Musas glatte og ungdommelig blode: — Allah raader for Hjertets Hu; jeg forstaaer ikke din. Gid dine Øjne aldrig maatte blive svage; Du synes mig slet at see, hvad der tjener til din sande Lykke. W'Allah, der er kun een Lykke i Verden, der er større end den at elske; — det er den at elskes! Jeg har sagt det. —

— Er det Noget, Man kan lære, min Moder, — det at elske? — spurgte Farek Musa med et Smiil paa Kinden.

Den gamle Kone blev forvirret ved dette Spørgsmaal, og formaaede, uagtet al Anstrengelse, ikke at finde det rette Svar. Men tabt gav hun sig ikke, saalænge hun havde Tunge i Munden, og tog heftig tilorde:

— Hvad veed jeg? Jeg er gammel, min Søn, og har glemt Meget. Men det veed jeg, at jeg kan nævne Dig ti, ja tyve Partier, som maatte anstaa Dig, rige, fornemme Partier, — og ligesaa mange unge Piger med Fuldmaaneansigter, efter hvilke hele Byens Ungersvende forgjæves slikke Fingrene, og som Du kunde

hjemføre i din Moders Huus — ved min Medvirkning. Der er den gamle Læderhandler Ibrahims Datter; der er Hofleveranderen, han har to for een; der er den gamle Scheikh paa Fatmes Torv, som lever af sine Penge, og som kun har een eneste Datter, som skal arve Alting efter ham; der er — — Men vi behøve ikke at gaa saa langt; — oplad blot dine Øjne og see hiint Huus, hvis Sidemuur støder lige op til din Have, — Muren histovre med de smaa tilgitrede Vinduer højt oppe! — Har Du ingensinde drømt om, hvem der boer inde? — En fader- og moderløs Pige, der ligesom Du er Herre over sin egen dejlige Person, et stort Huus og en klækkelig Formue. Har Du aldrig drømt om Huri'erne i Mohameds Paradiis? Nuvel, Du har drømt om hende. Hendes Øjne ere som Stjerner paa en klar og gjennemsigtig Himmel, — hendes hulde, livsalige Aasyn; hendes Mund er som en Laas af Rubiner for en Skat af de hvideste, mest fuldkomne Perler; hendes Haar er som et Slør af glindsende Silke fra Iran, vævet og farvet i Aleppo. — Dog, hvad skal jeg sige mere? — Du maa see hende, min Søn. —

— Aldrig endnu har jeg seet nogen Kvinde, som bragte Attraaen til at stige i mit Indre, priset være Allah! — svarede Farek Musa leende.

— Priset være Allah! — Hvilke Ord siger Du? Ilde klæder det at have en slet Tro til dem, Man ikke kjender. Hvo har lært Dig slig falsk Viisdom, at Kvinderne ikke ere din Attraa og Kjærlighed værd? —

— Moder, — sagde Farek Musa alvorlig: — jeg siger kun, at jeg ikke har kjendt nogen Attraa, og ikke ønsker at kjende den. Jeg kjender Kjærligheden alene af Digternes Sange og Meschaldje'ens Eventyr, og deri anbefaler den sig ingenlunde, ved min Faders Aske. Digterne synge mere om Kjærlighedens Lidelser end om dens Glæder, og Du selv, Mirjam, har jo fortalt mig saa mange bedrøvelige Historier om ulykkelig Kjærlighed. —

— Allah holde sin Haand over os! Hvad siger Du? — svarede Mirjam heftig: — Hvad er Eventyr? — de ere bosh — Intet; jeg stryger Haand over Haand og gjentager, at de ere mindre end Intet! Hvo, som troer paa Eventyr, er værre end en Giaur. Der er ikke Sandhed i dem; Løgnens Fader har skabt dem, og de ere Fædre til Løgne! — Og hvad regner jeg en Digter? Jeg spytter i Sandet og siger — Puh! Naar Man fylder en Digters Mund med Sølvskillinger, faaer Man ham til at sige Alt, hvad Man vil. — Kun den kjender Noget, som har prøvet det; prøv selv, og Du vil ønske alle Eventyr og Digtere til Eblis!

— Forsøg din Lykke hos den dejlige Zulejma, din Naboerske! Jeg paatager mig Frieriet, Khatum, min Kjære; Du selv besørger det Øvrige, og siden ville vi igjen tales ved. —

— Prøven vilde tilvisse være altfor farlig, min Moder. Jeg er ikke længer nogen Sakal-fiz, — nogen Flødeskjæg. Jeg opgiver med roligt Sind denne Erfaring; maa jeg blot vise mig klog paa alt Andet, bekymrer jeg mig ikke om at være ukyndig i dette ene Stykke. Hvis jeg engang bliver anderledes tilsinds, skal jeg sige Dig det, gode Moder; for Øjeblikket er mit Øre og Hjerte lukket. Lad dette være Dig sagt! Vi ville ikke længer udgyde tomme Ord i hinandens Øren. Allahs Dag er kort; see paa Solen! Jeg gaaer hen at see til mine Fugle. —

Farek Musa havde rejst sig, træt af en Samtale, der ikke gik ham til Hjerte, og som paa Lidet nær var en Gjentagelse af, hvad der tidligere alt var blevet sagt i samme Anledning. Men Mirjam lod ham denne Gang ikke saa let slippe; hun greb en Flig af hans Kaftan og holdt ham tilbage.

— Agam, — raabte hun i en Tone, der vilde have skurret i hendes Herres Øren, dersom hun ikke havde været hans kjære gamle Amme: — min Herre, Du vil bitterligen fortryde din Forstokkethed! Allah velsigner

Menneskene kun i deres Børn; vil Du da dø barnløs? Du forsynder Dig imod Profeten, som bød Mand og Kvinde at leve sammen i Kjærlighed, trofast i Godt og Ondt. Du udtaler ikke det haarde Ord, hvorved Du vilde nedkalde Dommen over dit eget Hoved; men Du hader Kvinderne, selv født af en Kvinde og opfostret ved en Kvindes Bryst! —

Blodet steg Farek Musa til Hovedet; var det Vrede, en truffen Samvittighed eller maaskee en anden hidtil ukjendt Rørelse? Men han svarede ikke, forend han havde undertrykt Bevægelsen.

— Bismillah, hvad Man ikke kjender, kan Man heller ikke hade; — svarede han blidt: — jeg elsker kun ikke Kvinderne. Lad mit Hjerte være Dig en aaben Bog, min Moder! Naar jeg ransager mit Indre, finder jeg ved Siden af Ligegyldigheden kun et lidet Gran af Mistro. Jeg kjender mig selv; jeg vilde forblive tro, indtil Asrael beskyggede mig med sin mørke Vinge. Men iblandt Kvindernes Mængde findes der ikke Faa, hvis Hjerter ere falske som Shejtan selv. — Lahnet bi Shejtan! — Hvo indestaaer mig for, at jeg gjør Valg imellem de rene og oprigtige? — Kvinden er svag fra første Begyndelse; husk paa Æblet i Paradiset, paa Ribka, Tvillingernes Mo=

der, paa Jussuf Ben Jshak's Historie, paa Jehudith og Delilah! —

— Og Du, Efferdimu, — ivrede Mirjam med løsladt Heftighed: — husk Du heller paa dem, der staa Dig nærmere, — paa din Moder, din Søster og mig! — Har der vel nogensinde været Falskhed i nogen af os? — Svar mig i mine Øjne! —

— Alhemdulilah! — Gud være lovet! Nej! — svarede Farek Musa, uden at opgive sit Væsens Ligevægt: — Men min Moder var — min dyrebare Moder, min Søster døde endnu halv Barn, og Du, kjære Mirjam, — vedblev han smilende: — ja, i din Alder ere Kvinderne altid trofaste og elskværdige. Hvad skal jeg sige mere? — Tal aldrig oftere til mig om Kjærlighed og Ægteskab, saa sandt som din Sjæl har indsuget en Deel af min, ligesom mine Læber engang indsugede Melken af dit Bryst. — Lader os skilles! —

Med disse Ord fjernede Farek Musa sig hastig; fortabt og fortørnet stod Mirjam tilbage.

Nogle faa Dage senere vendte Farek Musa hen imod Aften tilbage fra Bazaren, hvor han efter sin Mening havde gjort en ganske fortræffelig Handel; han havde nemlig kjøbt sig et Ridetøj og tilhørende Bidsel, prægtig

udsyede i skarlagenfarvet Saffian, altsammen forfærdiget i det velsignede Damascus' berømte Værksteder. Vel tilmode styrede han sin Gang tilbage til Hjemmet; en Slave fulgte efter ham med det nys erhvervede Gods. Da han var drejet om i en snever og mørk Gade, som førte ned til Euphrat, lagde han Mærke til en liden gammelagtig Mand, som i nogen Afstand gik foran ham og af og til vendte sig om for at vinke ad ham. Det var en Olding i side, halvslidte Klæder med et stort og busket Skjæg; hans Gang var lidt bøjet og vaklende, men usædvanlig rask. Paa Haanden bar han en tam Fugl, temmelig stor og med de prægtigste Fjer, af et Slags, som sjelden eller aldrig sees paa Taurus' Bjergslette og ved Euphrats Bredder. Farek Musa fulgte Vinket og stræbte at indhente Manden; men denne gik saa rask, at Afstanden imellem dem vedblev at være den samme. Den unge Aga vilde have opgivet Jagten efter den gamle Nar, der kun syntes at ville drille ham; men Fuglen stak ham i Øjnene, den herlige Fugl af det fremmede Udseende og med de prægtige Fjer, og han vedblev at følge den Gamle ud og ind igjennem de snevre, krumme og smudsige Gader. Endelig forsvandt Oldingen i en forfalden Bygning, som syntes at danne Bagsiden til et stort og anseeligt Huus. Hastig havde Farek Musa naaet Indgangen, som

var forbleven aaben, og famlede sig videre frem igjennem den mørke Gang efter Lyden af den gamle Mands Trin. Tilsidst naaede han atter Lyset i et stort Værelse af et øde Udseende; her indhentede han ogsaa den Gamle, der lod til at vente paa ham.

— Du synes mig for gammel til Drengeleeg, Graaskjæg; — begyndte Farek Musa, idet han traadte Oldingen og Fuglen nærmere: — Du vinker ad mig, og flyer mig! — Hvad vil Du mig? — Vil Du sælge den Fugl, Du bærer der paa Haanden? — Nuvel, jeg melder mig som Kjøber, hvis Du ikke er dyr som en Jøde. —

— Denne Fugl er ingenlunde tilsalg; — svarede Oldingen med stikkende Blik og et listigt, om ikke underfundigt Smiil: — men jeg har andre Fugle tilsalg, ulige prægtigere og kostbarere end denne. Jeg fanger Fugle, kjøber Fugle og sælger dem igjen, altsom Allah og Profeten skjænke mig gunstig Lejlighed. Jeg har Sangfugle, der kvæde som Seraphim, Fugle, der ere oplærte i Alverdens skjønne Kunster, kjælne Svaner og glimrende Paradiisfugle. Du er ret en Kjøber efter mit Sind; mit Øje har hvilet med Velbehag paa dit Aasyn; jeg vil vise Dig det Bedste, jeg har og ejer. Men dyrt er det, dyrt, meget dyrt! —

Y'Allah, kun lidet fatter jeg, hvad Du snakker

om. Du fylder mine Øren med Støv og Aske. Jeg gaaer igjen, hvorfra jeg kom; den, der vil forblive viis, skal holde sig borte fra Narre. —

— Narren er Du, hvis Du gaaer. — For at tale rene Ord i dit Øre, — vil Du see den skjønneste Slavinde, som findes i Padischaens hele Rige, — en Huri, som har forvildet sig herned fra Korkam, Paradiset, en Alf, som er bleven landflygtig fra Peristan? —

— En Slavinde? — Puh! — Gid aldrig mit Skjæg maatte voxe, hvis jeg længer spilder Tiden med tom Snak! — Baade mit Hjerte og min Pung ere for snevre til at rumme Tanken om skjønne Slavinder! — Farvel, Gamle! —

— Taalmodighed, Taalmodighed! — raabte Oldingen, idet han med den ene Haand holdt Farek Musa tilbage, og med den anden greb i en flettet Snor, som hang ned fra Loftet: — Bakalum, — vi ville see, — ja, vi ville see! — —

Endnu forend den unge Mand kunde gjøre sig fri og fjerne sig, sank et Tæppe, som var udspændt i den ene Ende af Gemakket, og et Syn viste sig, der bragte Farek Musa til at standse og forstenes, et Syn, der lignede en Aabenbaring fra Profetens velsignede Rige.

Henstrakt paa Bolstre hvilede i klar Belysning en

en ung Kvinde af en Dejlighed uden Lige. Har Du seet Morgenrødens milde Purpur paa Ararats sneedækte Toppe? Ikke anderledes lyste hendes hulde Aasyn. Paa den brede, hvide Pande tronede en Cherubs Reenhed og bydende Højhed; i Kindens Gruber hvilede Munterheden, Viddet og Skjælmeriet i yndig Forening. Hendes Mund talede om Korkams Saligheder uden at aabne sig; i de funklende sorte Øjne laa en sød Trolddom, som bød: Kom, kast Dig ned og tilbed, elsk og — dø! — De glindsende Øjenbryns Buer syntes malede af selve den store Ferudjars Pensel. Det rige ravnsorte Haar var flettet i mangfoldige Pidske; men fortil bølgede tvende glindsende Lokker ned over en snehvid Hals og Barm. Hendes Paaklædning var prægtig som en Sultanas; men Hvo lægger Mærke til Indfatningen, naar den herlige Diamant funkler En i Øjet?

Farek Musa blev staaende ubevægelig, indtil Tæppet atter nedlodes; selv efterat det sidste Glimt af den skjønne Aabenbaring var forsvundet, vidste han ikke at fatte sig.

— Havde jeg ikke Ret? — begyndte Oldingen atter med det ham egne listige Smiil: — Mage til Dejlighed ejer selv ikke Padischaen i Stambul. Og Barnets Skjønhed er endda det Mindste; hun er vel

erfaren i alskens herlige Kunster, i Sang og Strengeleeg, i Dands og kvindelige Haandfærdigheder. Men dyr er hun, ved Omar! Hun har kostet mig selv over 150 Punge. Jeg giver hende ikke afhænde for mindre end 200. —

Farek Musa var i et dybt Suk atter kommen til fuld Bevidsthed; han vendte sig bort for at gaa, idet han sagde:

— Taib, taib — meget vel! — Hun er smuk, — hun er dyr! — — Dog, hvad nytter det at sige mere? — Jeg kjøber ingen Slavinder. —

— Betænk, hvad Du gjør! — advarede Slavehandleren, idet han fulgte ham ud: — Mig er det ligegyldigt; men Du maa vide, at Slavinden, hvis Du nu gaaer bort og senere kommer igjen, — koster 300 Punge. —

Tankefuld forlod Farek Musa Stedet; tankefuld vandrede han de følgende Dage omkring i sit Huus og sin Have, død for Alting, hvad der tidligere havde udfyldt hans Liv. Han drømte, enten han vaagede eller han sov, og han drømte uforstyrret; thi Mirjam var fortørnet og gik ham afvejen overalt. Han forekom sig selv heelt forandret, og grublede over dette Underværks Natur; Foranledningen kjendte han. Uafladelig viste sig den deilige unge Slavinde for hans Sjæl,

og uvilkaarlig higede hans Tanke tilbage til Bazaren, hvor han havde mødt Slavehandleren, hendes Herre. Endelig blev Pinen ham for haard, og han gav efter for sin Attraa; ved Aftenstid begav han sig en Dag atter hen paa Bazaren, hvor han havde kjøbt det aldeles forglemte Ridetøj.

Spejdende vandrede han omkring. Endelig fik han Øje paa den velbekjendte Olding, der slet ikke syntes at lægge Mærke til ham. Farek Musa standsede ham, og maatte først tage Ordet.

— Effendimu, — min Herre — er din Slavinde solgt? — spurte han, idet han rødmede højt over sit eget Spørgsmaal.

— Nej, — svarede Slavehandleren ligegyldig: — det haster ikke. Jeg har havt Kjøbere nok, som gjerne gave den Dig affordrede Sum; men jeg har nu eengang foresat mig, at denne Perle skal have en ung og smuk — og dertil en god Herre. — Har Du betænkt Dig, min Aga, — vil Du kjøbe hende? Du veed Prisen. —

— Kan jeg see hende? — spurgte Farek Musa med nedslagne Øjne.

— Hvorfor ikke? Jeg kjøber selv ikke mine Varer ubeseete. — Om en Time vil jeg, hvis Du befaler, møde Dig her. —

— Jeg venter Dig. —

Og Farek Musa ventede. Men aldrig er en Time nogensinde forekommen et Adams Barn saa lang som denne. Endelig var den da udrunden.

Tæppet hævede sig atter for Helligdommen; den unge Mand stod paany fortabt i det herlige Skue, og indsugede den søde Gift. Det forekom ham kun at have varet et Øjeblik, da Forhænget atter sank.

— Kan jeg hente de 300 Punge hos Dig? — spurgte Slavehandleren.

— Y'Allah, jeg maa betænke mig; Betænksomhedens Træ bærer gavnlige Frugter. —

— Som Du vil! Men betænk tillige, at Slavindens Priis, hvis Du ikke kjøber hende nu, stiger til 400 Punge! —

Et Par Dage hengik for Farek Musa i en Uro, som en viis Hakim vilde have dømt at være Feber. Forgjæves prøvede han paa at optage sin tidligere Leveviis; Aanden var ham fraværende ved Alt. Han higede, han længtes, — han maatte igjen see Slavehandleren, og, om muligt, — den skjønne Slavinde.

Atter traf han Oldingen. Men denne Gang var han endnu mindre imødekommende, og gjorde Vanskeligheder ved at føje Farek Musa i hans Forlangende. Endelig gav han dog efter.

— Det bliver sidste Gang; — sagde han vranten: — Majola er ikke nogen Avali eller Alma — nogen Sangerinde eller Dandserinde, der kan betrages af Hvermands lystne Blikke. —

Han fik atter Majola at see. Men hvad gavner en kort Ojenlyst der, hvor Hjertet har udfoldet sin Attraa! Farek Musa var næsten bevidstlos af Henrykkelse under Skuet; men Savnets Smerte blussede desto hojere iveiret med fortærende Flammer, da det grusomme Slor igjen adskilte ham fra hende, — som han maaskee aldrig skulde faa mere at see.

— Du kjender Prisen; — tonede Slavehandlerens Stemme for hans bedovede Sands: — skal jeg bringe Dig Slavinden? —

— 400 Punge er en Trediedeel af hele min Formue! — yttrede Farek Musa.

— Majola er en Skat uden Lige. — svarede Oldingen ligegyldig.

— Mand, lad din forste Priis gjælde! Profeten begunstiger en retskaffen og billig Kjobmands Idrætter. —

— Hvad jeg har sagt, staaer saa fast, som om det stod skrevet i Skjæbnens Bog. —

— Saa maa jeg brede Afholdenhedens Tæppe under mine Lænder, og savne, hvad jeg ikke kan erhverve. —

— Vel sagt! Gid din Skygge aldrig blive mindre! — svarede Slavehandleren rolig, idet han ledsagede den unge Mand til Indgangen: — Men min Aga maa huske paa, at han har seet Majola for sidste Gang, og at jeg, hvis det skulde falde ham ind at melde sig igjen, maaskee slet ikke er tilsinds at sælge denne Perle iblandt Slavinder. Jeg er gammel og kan vel fortjene lidt gode Dage, inden Allah kalder mig herfra. Maaskee slaaer jeg mig nu tilro efter saa mange møisommelige Aar, og lægger mit Hoved til Hvile ved hendes Bryst, i hendes Skjød, mellem hendes hvide Hænder. —

— Saaledes være det! — svarede Farek Musa med kvalt Stemme, og styrtede bort halv bevidstløs.

Men han kom snart til Bevidsthed igjen, for at harme sig og lide.

Nu, da der var Tale om at miste, hvad han af sin hele Sjæl beundrede, blev det ham klart, hvad der levede og kæmpede i ham paa saa usædvanlig og forunderlig Viis. Han elskede, og hun, som han elskede, skulde maaskee tilhøre en Anden! — Det var en Kval uden Lige! Det skjærende Savn og den bittre Skinsyge, disse Eblis' fuleste Døttre, regjerede i hans Indre med grusom Fryd. — Dette var ikke til at ud=

holde! — Han elskede jo, han elskede! Hvad var da Guldet imod hans Kjærlighed, mod hans Lidelser!

Det var ikke Forstillelse hos Slavehandleren, at han neppe kjendte Farek Musa igjen, da denne en Aftenstund atter kom ham imøde paa Bazaren. Den unge Mand havde lidt det Usigelige. — Hvad Under? Den første Kjærlighed fører enten til Salighedens Liv eller til Døden!

Uden indledende Ord bød Farek Musa Slavehandleren 400 Punge for den skjønne Slavinde.

Men Oldingen rystede paa Hovedet og yttrede: — Allah bevare Eders Hukommelse, unge Mand! Erindrer I ikke mit Ord fra sidst? — Jeg vil selv beholde denne Slavinde; saasnart jeg har solgt mine øvrige Menneskevarer, drager jeg bort herfra til mit Hjem med Barnet Majola, for, om det er Allah's Villie, aldrig mere at forlade det. —

— Er I selv da hiin unge og smukke Mand, som I i Hjertet havde bestemt for den dejlige Majola? — spurgte Farek Musa ophidset.

— I glemmer, Sakal-fiz, at jeg især lagde Eftertryk paa den sidste Bestemmelse, som I ganske udelader: en god Mand. — En god Mand skal Majola tilvisse finde i mig, til Trods for Eders glatte Kinder og dunede Hage. —

Farek Musa fattede sig i Blidhed, og bød efterhaanden 5—6—700 Punge. Oldingen var og blev kold og ubønhørlig. — Da fjernede den unge Mand sig med Fortvivlelse i Hjertet.

Men han kom igjen den følgende Dag. Kort at fortælle: han kom og gik, gik og kom, indtil han havde budet op indtil 1200 Punge. Ved dette Bud slog Slavehandleren endelig til. 1200 Punge! — — Det var Farek Musa's hele Formue!

Men hvad tænkte Farek Musa derpaa? Hans Elendighed var pludselig omskiftet til den høieste Lykke. Han gjorde Alt i Penge, hvad han eiede, paa Fædrehuset nær, hvori han boede, med hvad dertil nødvendig hørte, og bragte Slavehandleren de fuldvægtige Guldpunge med glædestraalende Aasyn. I en Arabah bragte han sin kostelige Skat hjem med sig, desto dyrebarere, jo større Offre Indløsningen havde kostet ham. Majola drog ind som en Sultaninde; — hun drog ind i en fattig Mands tomme Huus! — —

Allah lader i sin vise Barmhjertighed Manden fødes tvende Gange af den ømme hengivende Kvinde. Første Gang føder hun ham som Moder, anden Gang som Elskerinde, som Hustru; første Gang føder hun ham af sit velsignede Liv, anden Gang af sit svulmende Hjerte. Men den sidste Fødsel er langt herligere end

den første. Dog er der den Forskjel, at Væsnet første Gang begynder sit Liv med Graad og fortsætter med Smiil, — anden Gang derimod begynder med Smiil, og ikke sjelden ender med Taarer.

Hvor forandret var ikke Farek Musa! Han havde ligesom begyndt et nyt Liv. Og havde han før savnet og lidt, saa havde han nu ligesom ved et Trylleslag paa eengang opnaaet en fuldkommen og savnløs Fryd. De første Dage vandrede han omkring som i en Ruus, medens han i usædvanlig Travlhed efter yderste Evne var betænkt paa at berede sin Elskede en Tilværelse fuld af Blidhed, Ynde og Nydelse. Dernæst antog hans Fryd en klarere og roligere Karakteer af stille henrykt Bevidsthed. Han turde see hende, nærme sig hende, tale til hende; — for Øieblikket forlangte han Intet mere. Hans Kjærlighed udviklede sig under Blufærdighedens Slør, ligesom den beskedne Blomst under Græssets Ly; han vovede ikke at tilstaa Majola sin Tilbøielighed, endskjøndt han uafladelig viste hende den ved de ømmeste Opmærksomheder. Han havde kjøbt hende ved at offre hele sin Formue; han vilde kjøbe hende endnu engang ved at hengive sig selv i hele sit Væsen. Men Majola viste sig kun i ringe Grad taknemlig for denne ømme Skaansel, denne tilbedelsesfulde Hengivenhed. Hendes Væsen, saa skjønt det end var, syntes koldt og

følesløst, stundom endog saa haardt og grusomt. Hun agtede ikke hans Blikke, besvarede sjelden hans Ord, naar han stundom vovede at tiltale hende, og modtog hans Opmærksomheder som Noget, der ganske fulgte af sig selv. Hun syntes at besidde en Sultana's Stolthed, men ingenlunde en Sultana's ædle Sind.

Kun med tydelig Uvillie havde den gamle Mirjam indtaget sin Plads hos sin Herres Elskede; det var ikke saaledes, hun havde meent det med sine ofte gjentagne Anviisninger og Opfordringer. Men efterhaanden syntes hun dog at forsone sig med Pigens Væsen, og denne behandlede hende efter nogle Dages Forløb ogsaa paa en mindre hoffærdig Maade, end Begyndelsen havde lovet hende. Desuagtet kunde Mirjam, endskjøndt hun endelig fandt sig i den Skjæbne, som hendes Herre havde beredt hende tilligemed sig selv, ikke afholde sig fra, saa ofte som Lejlighed gaves, paa et gammelt tro Tyendes myndige Viis at bebrejde Farek Musa hans vanvittige Lidenskab for en Kvinde, som han alene havde kunnet erhverve sig med Opoffrelse af Alt, hvad han ejede, medens det havde ligget i hans Haand, uden Opoffrelse at gjøre een af Landets dejligste og ædleste Kvinder til sin — tilligemed umaadelige Skatte.

Farek Musa lod, som om han Intet hørte, og

saae igjennem Fingre med sin Elskedes Anmasselser. Vist-nok faldt det ham ofte tungt paa Hjertet, at han var for fattig paa Midler til at sikkre hende en sorgfri Tilværelse; men slige Bekymringer druknede snart i Besiddelsens bundløse Glædesdyb. Han havde samlet de adspredte Rester af sin forrige Velstand; med disse gik han freidig Fremtiden imøde. Kjærligheden er et Haabets Barn, og føder selv igjen Haabet; naar først Kjærlighedens Underværk er skeet, synes intet Underværk umuligt.

Nogle Uger gik; Farek Musas Forhold til Majola var forblevet uforandret; disse Uger vare henrundne som ligesaa mange Timer. Da traadte han en Aften ind til hende, efter at have været fraværende hele Dagen. Længselen havde bragt hans Bryst til at svulme dobbelt højt ved dette Møde; han maatte paalægge sig Tvang for at fængsle den varme, higende Attraa. Han sad hos hende og stræbte at adsprede sig selv og hende ved at fortælle om sit Besøg ved Euphrat's Kilder, om Sejladsen paa Floden, Kaïkernes Mængde og Pragt, som føre op og ned ad Strømmen. Majola hørte ham kold og ligegyldig, som sædvanlig, og i hans egne Øren klang hans Tale som tomme Ord. Han hæver Øjet til hende; — hvorledes, det forekommer ham, som om hun har grædt! Talen for-

stummer ganske paa hans Læber; Stilhed hersker i det vide Rum. — Hvad betyde disse dybe, undertrykte Sukke, som hæve Majola's skjønne Barm? — Ak, var det kun for ham, hun sukkede, — — for ham, hun havde grædt! — —

Hans urolige Indre oprøres og kommer i Brand; en Taage lægger sig for hans Øjne; — han er sig ikke længer selv mægtig, men slutter den tilbedte Kvinde i sine Arme og trykker hende til sit Bryst, forglemmende sig selv og Alt omkring sig!

Majola skjælvede, — et Øjeblik hvilede hun ved hans Bryst, ligesom lammet og viljeløs; men i det næste havde hun med en Slanges Smidighed snoet sig ud af hans Arme, og stod for ham i hele sit Væsens tillidsfulde Ro og Stolthed. Først blev hun rød, saa bleg igjen, forend hun med isnende Kulde i Blik og Stemme tog saaledes tilorde:

— Farek Musa, jeg er i din Haand som kjøbt Slavinde; men viid, at jeg ligefuldt føler mig fri! — Kan Du tvinge mig til at elske Dig, — kan Du hindre mig i at dø? Profeten være lovet, Du kan ingen af Delene! Glemmer Du det Første, skal jeg erindre det Sidste; — for dine dyre Penge skal Du alene besidde mit Liig. Husk paa, een Gang taler jeg, — saa handler jeg! —

Selvforglemmelsens korte Øjeblik var forbi. Farek Musa kastede sig for sin Slavindes Fødder, idet han bevæget sagde:

— Majola, see ikke saa koldt og haanlig paa mig! Y'Allah, jeg fortjener hverken din Vrede eller din Foragt. Du skal være mig hellig som en Søster; jeg vil være Dig en Broder, indtil Profeten lægger Dig selv et skjønnere Navn paa Tungen. Og viid, at Du aldrig skal hengive Dig til mig som Slavinde; i samme Øjeblik, Du søger Livet og Lykken ved mit Bryst, skal Du være min Hustru, fri Herskerinde over mig selv, og over Alt, hvad der er mit! Frygt Intet, Pige! Min Kjærlighed er Dig et sikkert Skjold! —

Farek Musa kyssede Fligen af Majolas Klædebon, sprang op og fjernede sig hastig, uden at afvente noget Svar fra den unge Piges Læber.

Fra denne Stund forblev Farek Musa's Adfærd uforandret sig selv liig, om muligt, endnu mere beskeden og omt opmærksom end før, og saaledes henrandt Maaned efter Maaned. Ogsaa Majola forblev uforandret den Samme som tilforn; med Smerte maatte den unge Mand iagttage det. Hun ikkun taalte ham; hun var ikke traadt ham eet eneste Skridt nærmere paa Kjærlighedens Vej; saa dejlig som hun var, syntes hun dog skabt uden Hjerte; hun viste ingen Tilbøjelighed,

ingen varm Drift, langt mindre nogen Lidenskab, ja neppe engang følte hun; aldrig lod hun sig udrive af denne sit Væsens haarde og stolte Ro, som gjorde al Tilnærmelse umulig og alle Omhedsbeviser unyttige.

Bekymringen, hiin Livets mørke Tjener, som breder Tæppet under de fleste Dødelige, havde da saaledes ogsaa fundet Indgang hos den lykkelige Farek Musa. Men han tabte intet Øjeblik sin Fatning; han bar Alt med Taalmod og Ro for sin Kjærligheds Skyld. Ingen Klage hviskede i hans Indre, langt mindre talte fra hans Læber; han tærede paa sin Skat af salige Forhaabninger, og talte til sin Elskede tidlig og silde i en stille og bly Omheds tause, men veltalende Sprog.

Men de Bekymringer, som Majola voldte ham, vare ikke de eneste; ogsaa Næringssorger sammenpressede bestandig stærkere hans Hjerte. Han havde efterhaanden solgt Alt, hvad der ikke ligefrem var givet under den unge Piges Hænder: Slaver, Heste, Bohave, og de faa Kostbarheder, han havde beholdt tilbage. Tilsidst solgte han sine dejlige Fugle — for en ussel Skjærv. Majola behøvede Meget og forlangte af og til meget betydelige Summer. Hvad Pengene bleve brugte til, vidste han ikke; han havde skaffet dem tilveje uden Modsigelse.

Aaret var endnu langtfra omme, da Farek Musa havde solgt sit skjønne Fædrehuus med den præg=

tige Have, og var flyttet ind i en liden Kiosk ved Floden, som han havde forbeholdt sig tilligemed en indskrænket Plads rundt omkring.

Nu var han atter en Tidlang istand til at imødekomme den hojtelskede, utaknemlige Slavindes Fordringer, der, langtfra at tage af, snarere voxede Dag for Dag. Da faldt det stundom Farek Musa ind, hvad Enden skulde blive paa saadant et Liv. Men han gav sig i Skjæbnens Haand, tillidsfuldt afventende det, der dog maatte skee. — Kun en Rettroende veed, hvilken underfuld Kraft der ligger i dette Sprog: — Allah er barmhjertig! — Jeg stoler paa Allah! —

Og Farek Musa havde endnu mange fuldkommen lykkelige Ojeblikke. Ikke sjelden, naar Lunet stod dertil, sang eller dandsede Majola, eller fremsagde Vers af det glæderige Osterlands Digtere. Hun sang, hun dandsede, hun deklamerede ikke for ham, det vidste han vel; men han fortrylledes af disse Toner, klarere end Bulbuls Triller, af disse yndefulde Bevægelser, der udtrykte en Ombed, en Vellyst, som hun, — ak, dog ikke selv kjendte, af disse sødt klingende Ord, der faldt paa Sjælen som Honningdraaber, — og han forglemte ganske, at han var fattig og forskudt.

Det Tidspunkt, som Farek Musa havde forudseet, kom endelig. Han formaaede ikke længer at til=

vejebringe, hvad Majola behøvede. Men han følte mindre sin egen Hjælpløshed end de Savn, som hans Elskede vilde komme til at lide under. Savnets bittre Urt var allerede spiret frem, og Dag for Dag udfoldede den nye giftige Blomster.

Han leed; men endnu vejede dog hans Lidelse kun Lidet i Vægtskaalen imod hans Lykke. Taalmodet vedblev at være hans Hvilepude, Haabet hans Næring.

Da lod Majola ham en Dag kalde til sig paa en usædvanlig Tid. Han ventede at høre Klager; men Klager kjendte hun ikke.

Det var første Gang, Majola havde tiltalt ham af egen Tilskyndelse. Hvor skjælvede han ikke, da han opfangede Lyden af hendes melodiske Stemme!

— Farek Musa, — talte Majola, uden at rejse sig fra Hyndet, uden at afbryde de smukke Hænders Leeg med den uundværlige Tusbee eller Rosenkrands: — Farek Musa, hvorledes staaer det til med din Forstand? Hvor see dine Ojne hen, hvor i Alverden færdes dine Tanker? Har Du glemt, at Du har et Huus, at Du besidder en Slavinde, som Skjæbnen har kastet i dine Hænder, uagtet hun blev opdragen til et fyrsteligt Gemak? Ved min Moders Sjæl, vi leve nutildags i en heelt forunderlig Verden! — Vil Du maa-

skee, at jeg liig een af Frankernes Kvinder skal arbejde for mit Brød! See og døm selv, om disse Hænder og Arme, om denne Fod er egnet til Slid og Trællearbejde? —

Farek Musa stirrede paa de fremrakte Hænder, paa den dejlige indtil Skulderen blottede Arm, paa den fra Babuschens Tvang befriede herlige Fod; han stirrede, ikke for at hente Svar, men alene for at beruse og fortabe sig i Skuet.

— Du svarer ikke? Har jeg ikke talt tydelig nok? Saa viid da, at mit Bord allerede paa tredie Dag ikke har budt mig nogen spiselig Ret! En Slavinde, som er kjøbt for 1200 Punge, lever ikke af Riis og Løg og Bygmeelskager. Saa vid da, at jeg mangler hundrede Ting, som jeg ikke har savnet, siden jeg begyndte at stamme Tingenes Navn! Spørg den gamle Mirjam, og hun vil sige Dig det Samme. Er Du en Effendi, en Herre, og lader din Slavinde hungre og savne? Nu seer jeg, at jeg fødtes til en Kismet, ond og beklagelig uden Lige. —

Den haarde Bebrejdelse, som laa i disse Ord, havde vakt Farek Musa af hans henrykte Fortabelse. Han opløftede sit Blik til Majola, og svarede i en Tone, hvori ogsaa Bebrejdelsen vandt Udtryk, men den

ommeste og blideste Bebrejdelse, forenet med et reent og ædelt Gemyts stille Selvfølelse.

— Janum, min Sjæl, Du kalder mig Herre, og dog var jeg fra første Øjeblik din lænkebundne Slave; Du kalder Dig selv Slavinde, og dog har Du fra allerførste Øjeblik været fri Herskerinde over mig selv og Alt, hvad jeg ejede. Hvad skal jeg sige mere? Jeg har endtil nu deelt med Dig som en Broder, ja mere end deelt. Endnu forend Du begyndte at savne, har jeg hungret for din Skyld. Majola, Du maa vide det; jeg er fattig, — Du er hele min Rigdom! — Jeg er meget fattig; thi af Dig, det Eneste, der er er blevet mig tilovers, besidder jeg neppe den allermindste Deel. — Men — vedblev Farek Musa i sorgmodig Tone: — men arbejde skal ikke min Sjæls Sjæl! Denne blide Skulder skal aldrig trykkes af Byrden, denne spæde Haand og Fod skulle aldrig komme til at trælle for dit Livs Ophold. Forend dette skulde skee, vilde jeg selv arbejde mig tildøde. —

— Du har talt vel, Farek Musa; — svarede Majola med skjærende Ro: — Du taler en forstandig Mands Ord. Men ikke døer Man, fordi Man arbejder; Arbejdet øver tværtimod Kræfterne, forslaaer Grillerne og lægger Velsignelse i en tarvelig Næring. Jeg forlanger ikke Umuligheder, Allah forbyde! Naar

Du gjør, hvad Du kan, istedetfor at tygge paa Tommelfingeren, vil jeg være fornøiet med et simpelt Underhold. Gaa og søg Arbejde! Allah give Dig Lykke! —

Blodet steg Farek Musa op i Kinderne ved Forestillingen om, at han, den førhen rige og beundrede Aga, nu skulde vise sig som Lastdrager eller Daglejer paa Arzerum's Gader og Torve. Han dvælede med Svaret.

— Eller — vedblev Majola stolt og med isnende Kulde: — eller maaskee foretrækker Du den Udvej, igjen at tage fra mig mine Klæder, mine Smykker, min Tusbee og Jebek? Undsee Dig ikke, Farek Musa! Du er Herren! —

— Nej, Majola, — svarede den unge Mand med bevæget Stemme: — kun slet kjender Du Farek Musa. Ja, jeg vil arbejde! En daarlig Mand maa det være, der ikke kan forsørge den Kvinde, han elsker! Ja, jeg vil arbejde! Og vil det stundom end falde mig noget tungt, vil jeg blot tænke paa, at jeg arbejder — for Dig, Majola! —

Endnu et langt Blik, og Farek Musa forlod Værelset.

I bedre Tider havde den unge Aga anskaffet sig en liden pyntelig Kaïk paa Floden; af hans Velstand var denne bleven ham tilovers endnu, fordi Majola

fandt Behag i at nyde Aftenens Kjølighed og den frie Luft, vugget frem og tilbage paa Strømmens blide Bølger. Ak, hvor mange skjønne Aftener havde Farek Musa ikke oplevet paa Flodens blinkende Vandspejl! Frat var i Virkeligheden bleven ham en Paradisets Flod. Maanen stod paa Himlen og brød sit Lys i hver lille Bølges Top. Sat i Bevægelse ved Aarens blide Tryk, gled Kaïken let og stolt som en Svane hen under Løvhanget, der hemmelighedsfuldt overskyggede Vandfladen; Strengelegen klang igjennem den stille Nat i vemodige, ømme og længselsfulde Toner! Det var jo ham selv, der havde ført Aaren, — det var jo Majola, der havde spillet! Og naar han hjalp Majola i og af Kaïken, — hvilken Henrykkelse! Det var de eneste Gange, han havde berørt hendes Haand, følt Trykket af hendes skjønne Arm. Stundom havde ogsaa han sunget. Da var Zebeken forstummet; — men Majola havde lyttet til hans Toner, som vare hentede fra hans dybeste Sjæl, Udtrykket for en højt begejstret, om end ikke fuldendt lykkelig Følelse! — — —

Uden at betænke sig ombyttede Farek Musa sin nette og standsmæssige, om end temmelig forslidte Dragt, med en Arbejders grove og simple Klædning. Neppe skulde Man i ham have gjenkjendt den smukke og glimrende, fine og forkjælede Farek Musa. Uden at tøve

steg han i Kaïken og lod den glide ned ad Floden. Men Kaïken var ikke længer et Værktøj for Orkesløsheden, der vil adsprede sig, men for Trangen, der maa søge Udkomme.

Fra samme Dag færdedes den unge Mand fra den tidligste Morgenstund til den sildige Nat paa Floden. Han satte Folk over fra den ene Side til den anden, han lod sig bruge til Lystfarter, og tilvejebragte ved uophørlig Anstrengelse saa meget, at han og hans rundelig kunde leve deraf, skjøndt paa tarvelig Viis. Dog den mindste Deel af sin Fortjeneste nød han selv. Hvor mange ere ikke Allahs Underværker! Men Kjærligheden er ikke eet af de mindste. Han var tilfreds, maaskee endnu mere end før, uagtet det Ydmygende i hans Stilling; thi taalte han ikke Ydmygelsen for hendes Skyld, — blev hun ikke ernæret, ej af hans Overflod, men ved hans Sved og Møje? Nu først forekom det ham, at han dog havde nogen Deel i hende. Han følte sig stundom endogsaa lykkelig. Ikke sjelden indbød Majola til Stevnemøde — om ikke just ham selv, saa dog hans Baad; hans Arm bar hende da atter med Omhed over Bølgerne, — hendes Toner, hendes søde Stemme lød atter i hans Øre, — han berørte atter den dejlige Arm og den kjære spæde Haand!

Men — hedder det — naar Du er lykkelig, see Dig itide om efter Ulykken! — Farek Musas dyrekjøbte Ro skulde snart lide Skibbrud; den sank i Dybet tilligemed hans Kaïk, der en mørk Aften knustes mod Forstavnen af en slet regjeret Lastbaad, — hvilken Allah fordømme! Med Anstrengelse frelste han Livet, et Liv, der havde mistet saa godt som alle Midler til at bestaa. Dyb var hans Smerte, uagtet han hørte til de af Allah velsignede Mennesker, hvilke Propheten stedse hvisker i Øret: — Tab ikke Modet, Barn! Alt vil blive godt endnu! — Men hans Stilling var ved dette sidste Tilstød ogsaa bleven meget sørgelig. Hvad skulde han gjøre? — Hvorledes skulde han fremtidig leve? Han tænkte ikke paa sig selv, men paa Majola; det var jo i hende, at han levede.

Skjæbnens Nødvendighed stod for Døren; denne Skyldherre giver ikke et Øjebliks Henstand. Der var ikke Tid til at sørge; der maatte handles i Allahs Navn. Farek Musa maatte stige eet Trin ned endnu for at søge Underholdet, — til en Daglejers elendige Vilkaar. Kun eet eneste Trin havde han endnu under sig paa Menneskelivets Stige; dette Trin førte ned i Støvet, hvor Betleren knæler med udstrakte Hænder.

Næste Morgen før Daggry indfandt Farek Musa sig paa Torvet, i eet af Stadens mest afsidesliggende

Kvarterer, for iblandt en Snees andre Stakler, der vare ligesaa fattige som han, men langt mindre elendige, at bejle til Skjæbnens Gunst i at finde nyttig Anvendelse for sine Kræfter. Kun slet taalte Kvarterets hjemmevante Daglejere ham iblandt sig; de spottede over hans nedslagne Udseende, hans spinkle Bygning og fine Hænder. Farek Musa, fattet paa det Yderste, udholdt med Taalmonighed Alt, og saaledes drev tilsidst Stormen over. Han var den af dem alle, der sidst blev tagen i Daglejc; men Arbejde fik han dog, eftersom Aarstiden havde Brug for mange Hænder, og med Arbejdet vandt han det nødtørftige Brød.

Saaledes henslæbte sig den ene Dag efter den anden. Sig selv undte han Intet; Majola modtog Alt, hvad han formaaede at bringe tilveje. Var hun tilfreds med hvad hun modtog, — vidste hun, paa hvilken Maade det blev erhvervet? — Farek Musa formaaede ikke at besvare sig selv disse Spørgsmaal. — Nu saae han jo aldrig mere Majola, endnu mindre talte han med hende. For Daggry gik han paa Arbejde; det var mørk Aften, naar han kom hjem for at udhvile sine trætte Lemmer til den næste Dags møjefulde Anstrengelser. Og saaledes havde han mistet den eneste Vederkvægelse, der kunde have forfrisket og styrket hans hensygnende Sjæl i hans Ulykke. Det var

for hende, han arbejdede, og hun var i ingen Forstand længer til for ham!

Men en endnu værre Tid skulde komme. Arbejdet blev efterhaanden sjeldnere og dertil slettere betalt. Oftere maatte han nu vente forgjæves paa Torvet, fortæret af den brændende Sol, den nagende Hunger og den giftige Smerte i hans Indre; med tomme Hænder kom han om Aftenen hjem, i et for ham tomt Huus. — Hvad sagde Majola?

Saaledes skete det, at han tilsidst flere Dage i Rad slet intet havde fortjent. Neppe istand til at holde sig opreist, udtomt, som han var, af Mangel paa Næring og af Lidelse, var han vendt tidligere hjem end sædvanlig, og havde kastet sig paa det haarde Leje for grublende at mætte sit udpiinte Væsen med alle Haabløshedens Kvaler. Mørket omgav ham; men et endnu tættere Mørke herskede i hans Sjæl. Allahs velsignede Lys var slukket baade udenfor og indeni ham, og hvor han saae hen, følte han kun Elendighedens Gru og Tomhed.

Flere Gange havde Majola ved Bud opfordret ham til at komme til hende. Han vidste, hvad hun vilde ham; han frygtede hendes Bebrejdelser; — det var ham umuligt at fremstille sig for hende i sligt et Øjeblik, da Hjertet kæmpede Dødskampen i hans Bryst.

Og dog — maatte han dog blot see hende engang endnu!

Forunderligt! — I samme Øieblik skulde hans Ønske vorde opfyldt! — En Lysstraale brød igjennem den slet forarbejdede Dør. Døren aabnedes, og — Majola stod foran hans usle Leje.

Lyset blændede ham, men endnu mere den unge Piges hartad paa overjordisk Maade straalende Skjønhed. Hvor dejligt over al Forstand maa ikke Paradiset være, al den Stund Profeten kan undvære slig en Kvindeskabning blandt sine Huri'er!

Hun var yndefuld og frisk som Granatæblets Blomst, hvori Duggen endnu hviler, — hun var stolt og glimrende som Bjerglilien, der blomstrer paa Taurus' Aase; hendes Væsen duftede, — duftede berusende som Jasminen i Foraarets Fuldmaanenætter. — Ak, hun havde jo Intet lidt, Intet imod ham! Det er kun Lidet at savne selv; derimod har Allah ikke skabt nogen tungere Byrde end den at lide for Andre, for dem, Man elsker!

Overraskelsen i Forbindelse med den mattende Kummer holdt Farek Musa fængslet til Lejet. Han stirrede paa Majola, sig neppe selv bevidst, som paa en Aabenbaring fra Peristan, Feernes underfulde Rige.

Dog, Majola's første Ord bragte Bevidstheden kun altfor hastig tilbage.

— Farek Musa! — sagde hun med ubevægelige Miner, men med en svag Skjælven i den bløde, melodiske Stemme, maaskee Kjendetegnet paa en med Magt undertrykt Harme: — Lader Taalmodigheden sig end udspinde langt, maa dog tilsidst den fine Traad briste. Dine Læber have kaldt mig en Peri; troer Du maaskee, at jeg kan leve uden Føde? Om Morgenen venter jeg Aftenen, og om Aftenen Morgenen for at see Dugen bredt; mit Øje seer Intet, og min Mund forbliver tom. Stedse lyder det samme Sprog fra Mirjam's Mund: — Der er Intet, mit Barn! — Igaar havde vi Intet, idag have vi mindre end Intet; Allah sørge for imorgen! — Svar, siig mig, har Du nogensinde født dine Hunde saa slet som mig, hvem Du foregiver at elske, mig, som vilde have udgjort en Sultans Lykke og Stolthed? —

— Tal, — svarede Farek Musa mat: — bliv ved at tale! Saalænge jeg hører Dig tale, føler jeg ikke den nagende Smerte i mit Indre, selv om dine Ord ere de bittreste Bebrejdelser. Bismillah, i den Alforbarmendes Navn, vend ikke dit Aasyn saaledes bort fra mig! — Hvad jeg sagde Dig den første Dag, siger jeg Dig endnu, at jeg elsker Dig højere end mine

Øjnes Lys, mit Hjertes Slag. Og ikke har jeg indtil denne Stund været lunken i min Kjærligheds Tjeneste; jeg har offret og arbejdet, kæmpet og haabet af en Mands yderste Formue. Men en Mand er kun af Jord, og Skjæbnen modstaaer Ingen. Hvad tør jeg sige mere? Jeg har lidt dine Savn tusindfoldig, min Elskede. Hav Taalmodighed! Allah har seet mig lide; han vil ogsaa for min Kjærligheds og min Lidelses Skyld sende Dig Brødet uden Hjælp af denne svage, kun altfor svage Haand! —

— Af Allahs Barmhjertighed haaber jeg Alt, ligesom Du. — svarede Majola efter en Pause, i hvis Stilhed Farek Musa troede at høre sit eget Hjertes Slag, eller Slaget af Majola's: — Men i de syv Engles Navn, som altid staa foran den Almægtiges Trone, — vedblev hun, endnu stedse med bortvendt Aasyn: — hvorfor sælger Du mig ikke igjen, da Du ikke kan ernære mig? Lad Forstanden aabne dine Øjne, og sælg mig! Saaledes vil baade jeg og Du gaa en bedre Skjæbne imøde. —

— Sælge Dig — Dig! — raabte Farek Musa opskræmmet, idet han rejste sig halv: — Er det Dig, der taler, Du Paradisets Barn, eller er det en Røst fra Jehanum, som klinger i mit Øre? Sælge — Dig, Dig! — Nej, før vilde jeg sælge mit Hjerte-

blod, Draabe for Draabe, et Offer for min Elskov, — og med den sidste Blodsdraabe skjænke Dig Friheden! Alt har jeg bortgivet for Dig. Forlang mit Liv; det ligger i din Haand, ligesom alt det Øvrige! Dø kunde jeg for Dig hvilketsomhelst Øjeblik; — jeg døde som Besidder af Jordens højeste Gode, uvurdeerlig riig i al min Fattigdom; — men sælge Dig! — denne Tanke gjør mig vanvittig! —

— Farek Musa, Du har selv talt; — fremstødte den unge Pige i haard Tone og underlig afbrudt: — Hvad en Mand har sagt, er sagt. — Du vilde dø for mig? Nuvel, jeg binder Dig ved dit Ord. — Dø da, om din Kjærlighed har Mod nok dertil, og lad din Død gjengive mig Friheden! — See her, — vedblev hun, tagende en Phiole frem af Bæltet: — denne Gift har jeg baaret paa mig Aar og Dag, som en frelsende Talisman imod en formastelig Herre, hvem jeg ikke kunde elske. Sikkert og hastig virker den, og giver en mild Død, en smertefri Indgang til Profetens Glæde. —

Majola tømte Phiolen langsomt i et ved Lejet staaende Bæger, og rakte Farek Musa det med en Haand, som ingen Bæven kjendte.

Farek Musa var bleven dødsbleg. Men uden Toven modtog han Bægeret, taus og med Blikket ufra-

vendt fordybet i Majola's Øje. Langsomt nærmede han Bægeret til Læberne, medens Fortvivlelsen og det døende Haab kæmpede i hans Indre, trofast haabende indtil det Yderste. Men hans stirrende Blik opfangede intet Tegn paa Tilbagekaldelse af den grusomme Dødsdom; Majola forblev ubevægelig som en Statue af Jaspis. Allerede berørte Bægeret hans Læber. — —

Majola rørte sig ikke.

Da tømte han den giftige Skaal. Bægeret faldt af hans Haand og knustes mod Fliserne; han selv sank tilbage paa Lejet. Han indhyllede sig i sit Tæppe, lukkede Øjnene og vendte sig bort. — —

Majola blev staaende, som om hun endnu ventede en Yttring af det til Døden indviede Liv. Men Farek Musa rørte sig ikke mere, uagtet Azrael endnu ikke havde betegnet hans i kold Sved badede Pande.

Da fjernede Majola sig lydløst og med sænket Hoved.

Nu var der stille i Værelset som i det øde og tomme Himmelrum, forend Verden blev skabt. Den Døende hørte blot Lyden af Azrael's Vinger, der brusede nærmere og nærmere. Hans Tanker forvirredes, hans Hoved svimlede, hans Sjæl svævede; — med sin sidste Kraft stammede han Allahs og Profetens vel-

signede Navne: Allah il Allah, Mohamed resul Allah! — —

Muezzinen kaldte til Aftenbønnen fra Omar-Moskeens Minaret. Den søde Lyd trængte husvalende og trøstende til Tusinder af Menneskesjæle; men til Farek Musa's Sjæl trængte den ikke. — Han behøvede ikke længer nogen Trøst, og sit sidste Husvalelsesbæger havde han modtaget af sin Elskedes Haand. —

— — — — — — — — — — — — — —

Salig er den, som døer med Profetens dyrebare Navn paa Læberne! Paradisets gyldne Porte skulle aabne sig for ham! — Salig er den, som døer sig selv og Allah tro indtil den sidste Stund! Han skal blive sat til at øse af Glædens evige Kilde! — Salig er den, hvis Død bringer Taarerne til at rinde! Hver Taare skal vorde en kostelig Perle til en Krands omkring den Forklaredes Pande!

Derfor siger Digteren medrette: — En skjøn Død er bedre end et usselt Liv; og bedre end et prægtigt Mausolee er en simpel Gravhøj, hvorpaa Kjærlighedens ydmyge Blomst er plantet. —

Farek Musa havde med den sidste Livsaande udtalt Profetens Navn; trofast indtil det Yderste havde han kronet sine Offre med sit Livs Klenodie; men —

ingen Taare havde ledsaget hans fra Verden bortdragende Sjæl. — — —

Hvad Under, om Sjælen vendte tilbage — vendte tilbage for at udtale Forbandelsen over de Hjerters tørre og golde Jordbund, i hvilke den havde udstrøet sin velsignede Sæd! — — — — — —

Natten er svunden; — er det Døgnets eller Dødens? — Y'Allah, — han slaaer atter Øiet op! — Hans Blik svæver omkring i det vide, lyse Rum. En prægtig Hal hvælver sig over ham i lette, fantastiske Blomsterslyngninger. Milde Luftstrømme berøre forfriskende hans Pande; balsamisk Duft fylder og vederkvæger hans Indre. Han svimler og lukker Øinene atter.

— Er han allerede i Paradiset? Ak, hvor kort var Dødens Blund! Hviler han maaskee allerede i Profetens Skjød? —

Han aabner atter Øinene, fyldt af salig Anelse. Hvad seer han? Er det ikke Mirjam, hans gamle Amme, som stille hulkende omfatter og kysser hans Fødder?

Et Par bløde Arme omslynge hans Hals, — en fremmed Kind er trykket op imod hans! — —

Han gjør en Bevægelse; — forbarmende Himmel! Er det virkelig Majola, der knæler hos ham, badet

i Taarer, opløst i Ømhed? — — — Hvor er jeg? — stammede Farek Musa.

— I din ydmyge Tjenerindes Huus, ved din Slavindes Hjerte. — hviskede den knælende unge Kvinde og trykte sine Læber paa hans Haand.

— Og Hvo er Du? — vedblev Farek Musa med svulmende Indre.

— Jeg er Majola, din Slavinde; — hviskede den samme Stemme bævende og afbrudt: — jeg er det forældreløse Barn, med hvem Du opvoxede, kun adskilt fra hende ved et aabent Vinduesgitter, og som tidlig gjorde Dig til Arving af hele sit Hjertes Kjærlighed; — jeg er Zulejma, som gjennem din gamle Amme bød Dig sig selv og Alt, hvad der var hendes, til udeelt Ejendom, og som blev haanlig forsmaaet; — jeg er endelig den samme Zulejma, der af sin tro Fosterfader, med din Plejemoders Vidende, lod sig sælge til Dig som Slavinde, — Majola, som Du kjøbte med hele din Formue, hvem Du offrede dit Gods, dine Kræfter, din Stolthed og dit Liv! —

— Og jeg lever! — raabte Farek Musa, besjælet af en Henrykkelse, der grændsede til Vildelse, idet han med konvulsivisk Kraft rejste sig paa Lejet og greb Pigens Hænder: — Og Du er Majola, som jeg elskede — som jeg elsker, — og hun er Mirjam,

hvis Bryst var mit Livs Kilde! — O, har Døden slige Drømme, — eller Livet slige Undere? —

— Du lever, — svarede Majola, endnu stedse knælende: — men jeg vil dø, dersom jeg ikke maa leve med Dig, for Dig alene. See, jeg lægger hele mit Væsen i din Haand! Kan Du tilgive mig? Jeg var forsmaaet; Ydmygelsen brændte i mit Indre. Jeg maatte have Oprejsning, eller ogsaa forgaa. Jeg fik den! Men jeg er ikke stolt længer; jeg attraaer kun at leve og dø som din Slavinde; — jeg var det jo alt længe forend jeg blev solgt til Dig. Tag da imod mig, som jeg er! Jeg bringer Dig Alt, hvad der er mit, jeg bringer Dig Alt, hvad der var dit, igjen tilbage! Du er Herren, jeg er Slavinden; — stød mig kun ikke bort fra dit Aasyn! Jeg vil tage min Plads ved dine Fødder, jeg vil hvile udenfor din Dør, jeg vil lyde dit mindste Vink, jeg vil trælle for mit Brød, — forstød mig kun ikke! — Og skulde jeg engang — ikke længer finde Naade for dine Øjne, saa sælg mig ikke — i den barmhjertige Allahs Navn! — sælg mig blot ikke til nogen Anden! Dræb mig heller! Dræb mig! Jeg skal i mit sidste Suk velsigne den Haand, der gav mig Døden! — — —

Majola formaaede ikke at fuldende; hun kastede sig paa sit Ansigt til Jorden og hulkede.

Men Farek Musa var atter hjemme i Livet; med Sovedrikken vare alle Fortidens kolde og mørke Taager bortdunstede. Alt var Klarhed og Glands; han levede — som ingensinde før, ved Allahs Miskundhed! — — —

Majola hvilede ved hans Bryst, Mirjam laa ved hans Fødder, og han hviskede af et saligt Hjerte, — ikkun Majola og Profeten skulde høre hans Ord:

— Jeg er opstanden fra de Døde ved et Trylleord fra min Elskedes Mund: Jeg elsker Dig! — Jeg kjender ingen Død, ingen Grav, ingen Tilintetgjørelse længer. —

— Fortiden er min forladte Grav, — Fremtiden er mit Liv, — Kjærligheden er min Evighed; — og Du er den Engel, der skal ledsage mig fra Graven gjennem Livet til Evigheden! —

— Jeg kjender en Afgrund, umaadelig og bundløs, hvori Alverdens Sorger og Lidelser, Suk og Taarer forsvinde; — det er den Elskedes Hengivelse! —

— Hedder det ikke: — Tro i Liv og Død! — ? Har jeg været tro i Døden, skulde jeg da ikke vorde trofast i Livet? I Livet finder Troskaben sin Løn hver Dag, hver Time, hvert Øjeblik; — i Døden maa Trofastheden lønne sig selv, og een Gang for alle! —

———

Fortællingen var tilende. Zaid havde efterhaanden talt sig selv ind i Illusionen, og havde foredraget den med et saa rigt bevæget, af den rene Natur fremstrømmende Liv, at hans Tilhørere nødvendigviis maatte føle sig henrevne. Kusch-Abbas svælgede med lukkede Øjne, omhvirvlet af lette Tobaksskyer; men flere Gange var han faren op af sin tilsyneladende Dvale med uvilkaarlige Udraab. Jeg for min Deel havde ganske afkastet min europæiske Bevidsthed og levede i det fantastiske, underfulde Østerland. Fortryllet hang jeg ved Fortællerens Læber. Dog enkelte Gange fulgte jeg Kusch-Abbas' Exempel og lod Øjnene falde til; da var Skuffelsen isandhed fuldkommen. Eventyret blev ikke længer fortalt, men udvikledes for mine Øjne paa levende Viis. Der var en utrolig Mangfoldighed og Sandhed i det Udtryk, hvilket Zaid laante sine Ord; Ømhed og Vrede, Kulde og Lidenskab, Smerte og Henrykkelse, Veemod, Sorg og Fortvivlelse aandede vexelviis i de fra Hjertets Dyb fremvældende Ord.

Af og til havde i Fortællingens Pauser Zaid rørt Zebekens Strenge; enkelte Gange havde han ogsaa ledsaget sine Ord med dæmpede Akkorder. Nu lod Eiterspillet fuldt fra de bævende Strenge. Men, forunderligt nok, Musiken kontrasterede paa den meest skjærende Maade med Eventyrets lykkelige Udgang! Det var snarere

en mørk, tungsindig Klage end et saligt og taknemligt Hjertes Jubeltoner. Og Drengen selv, — han var sunken sammen, ligesom udtømt af Anstrengelse, efterat Inspirationen havde forladt ham.

Men Efterspillet blev ikke langt. Kusch-Abbas hævede sig og lagde pludselig sin Haand over Strengene; Musiken endte med en skjærende Misklang.

— Nok, nok! — Mine Øren ere fyldte, de ere overfyldte. — sagde han, med Møje optagende det Sprog, hvori Eventyret var blevet givet: — Ved det hellige Huus, det var ellers en smuk Fortælling, og Ingen fortæller som Du, Zaid, naar det staaer sig vel med dit Lune. Jeg vilde give Meget til, at denne Fortælling var sand; da vilde jeg sige, at Verden endda endnu var værd at leve i. Men det er kun et Eventyr, — det er et Ordgyderi, det er bosh — Intet! —

— Og Hvo siger Dig det, Kusch-Abbas? — spurgte Zaid, idet han ligesom opvaagnende hævede sit Hoved og kastede et forunderligt Blik paa sin Herre: — Vel sandt, Begivenhederne stamme fra gammel Tid; men hvorfor skulde de ikke være sande? Og er Du ikke tilfreds med denne Sandhed, — ved min Faders Aske! — da skal jeg lægge en ny Sandhed, en ny Virkelighed frem for min Herres Øjne! Kjender Du ikke et Ordsprog, hvilket Franker og Muselmænd have tilfæl-

les: — Der er Intet nyt under Solen. —? Har Du aldrig lyttet til Østerlandets evigrislende Viisdomskilde? Sikkerlig, Du maa kjende hiint viise, hemmelighedsfulde Sagn, der har forplantet sig fra Slægt til Slægt ligefra Chaldæernes Dage, at Alt, hvad der fremgaaer paa Jorden, Mennesker og Begivenheder, bevæger sig i et uendeligt Kredsløb. Menneskene do, naar deres Tid er kommen, deres Minde udslettes; men efter Aarhundreder fremstaa de atter, uforandrede i sig selv og under de samme Forhold, for paany at leve, do og forglemmes. Naar Historiens Aarbøger forlængst ere hensmuldrede, fremgaa de samme Begivenheder igjen og i den samme Orden, uforandrede, for saavidt som ikke Allah i sin Nidkjærhed, i sin Vrede eller Barmhjertighed stundom griber forstyrrende ind i Skjæbnens eensformige Værk. Saaledes leve Menneskene ikke een, men mange Gange, og Begivenhederne gjentage sig, kun lidet forandrede, den ene Gang efter den anden i uendelig Række. Du ønskede, Kusch=Abbas, at min Fortælling maatte være sand? Der er Intet til Hinder for at antage, at disse Begivenheder jo ere gaaede for sig i en fjern Tid, ganske saaledes, som jeg har fremstillet dem for din Bevaagenhed; ligesaa lidt er det usandsynligt, at de have gjentaget sig i en nyere Tid, kun lidet, ak, og dog saa meget forandrede! Hvad vilde Du sige, om jeg fortalte

Dig det samme Eventyr endnu engang, — kun med en mindre glædelig Slutning? — Ere mine Ord talte hen i Vind og Vejr, eller have de fundet Vejen til Overbeviisningens Hjertekammer? — —

Zaid var under denne Tiltale traadt ganske ud af sig selv; det var ikke længer den ydmyge, i sig selv indgetogne Slave eller Tjener, men et myndigt, for sig selv tænkende og følende Væsen, der stolt og frit lod Strømmen bruse frem af sit bevægede, glødende Indre.

Da Zaid havde endt, blev Kusch-Abbas en Stund siddende ubevægelig, tilsyneladende i dyb Eftertanke. Endelig brød han Stilheden og svarede:

— Jeg siger ikke Nej; Verden indeholder meget Forunderligt. Det er min Mening, vel overvejet. — Men — vedblev han, idet han lagde sin Haand kjærtegnende paa Drengens Skulder: — Men Du, min Zaid, er en kostbar Ædelsteen paa mit Livs Relikvie-Æske; Du skal ogsaa faa Lov til at varme Dig ved mit Hjerte, saalænge det kun indslutter en heed Blodsdraabe. Jeg har prøvet Meget, inden jeg fik en Tjener efter mit Sind; maaskee har Du ikke prøvet Mindre, min Zaid, inden Du fandt en Herre, som vidste at paaskjønne Dig. —

Zaid var igjen sunken tilbage i sit forrige Væsen. Han bøjede sig over sin Herres Haand, og dvæ-

lede længer i denne Stilling, end det var nødvendigt for at trykke et Kys derpaa.

Kusch-Abbas' Blik hvilede endnu en Stund med øm Velbehag paa den ved hans Fødder knælende Dreng. Derpaa vendte han sig til mig:

— Det er blevet silde, Franke; — i Venners Selskab staaer Viseren stille og Tiden flyver. Hvad om vi brøde op og gik til Hvile? Du har deelt mit Brød, Du maa ogsaa dele mit Leie, forinden vi skilles. Natten er ikke Vandrerens Ven. — Du, Zaid, maa ogsaa være træt; gak til Hvile, min Dreng, at jeg imorgen kan speile mig i et Par klare Øine! —

Zaid forlod Værelset efter tvende ceremonielle Bøjninger, een for hans Herre, een for mig. Men i Døren vendte han sig om og tog en mere fri og hjertelig Afsked med os i et langt, som mig syntes, forunderlig tungsindigt Blik. Speile mig deri kunde jeg tilvisse, uagtet den sildige Aftentime; læse deri faldt mig ulige vanskeligere. Dog gjemte jeg Blikket vel, for at dechiffrere Skriften deri engang ved bedre Leilighed, naar jeg blev ene med mig selv — og med min Muse. —

Kusch-Abbas og jeg vare nu alene. Men hvad nu? Skulde jeg modtage hans Tilbud, og dele Leiet med ham? Jeg turde vel haabe, at Udtrykket — dele — kun var en figurlig Talemaade; men — — —

Men endnu forend jeg var kommen paa det Rene med mig selv, aabnede min Vært Døren til et lille Sidekabinet og viste mig derind. — Hvor dejligt, endskjøndt besynderligt, og hvor kostbart udstyret! —

— Her vil Du hvile godt, indtil Solen stiger over Bjergene. — sagde Kusch-Abbas, og tilføjede smilende: — I Tillid til dit frankiske Maadehold lader jeg Dig ene med mine Favoriter. — Din Profet give Dig en god Søvn! Du sover under en Vens Tag. —

Med Haanden paa Hjertet bøjede min Vært sig, og forlod mig.

Jeg var ene i det lille Kabinet — med mange sære Tanker. Øjensynlig var dette lille Rum Kusch-Abbas' eget Sovegemak. Ved at see mig om forstod jeg øjeblikkelig, hvad han havde meent med den spøgefulde Yttring om sine — Favoriter. Væggene vare heelt behængte med vel kolorerede franske Steentryk, der forestillede dejlige unge Fruentimmer. Jeg maatte hjertelig lee og paa samme Tid harme mig, da jeg deriblandt opdagede een af Rafaels Madonna'er. Det var altsaa Kusch-Abbas' Harem, hvori jeg skulde tilbringe Natten! Jeg veed ikke, hvorledes, men, uagtet jeg maatte lee og ironisere over min Værts morganatiske Liebhaveri, fandt jeg mig dog til en vis Grad generet af denne

Forestilling. Jeg slukkede ihast Lampen, og strakte mig paaklædt paa den vel pelstrede Lejbænk.

Drømmene begyndte strax at gjøgle omkring mig; men nogen egentlig Slummer vilde ikke indfinde sig. Da hørte jeg den dæmpede Klang af en Cithar; sødt fortryllede den min allerede berusede Sjæl. Var det ikke Drengen eller Kvinden Zaid eller Zaide, som lullede sin Herre i Slummer ved disse blide og ømme Toner? Ogsaa for mig lullede hun. — — — Arme Slavinde! — Hvor meget har han vel givet for Dig? — Neppe vist 1200 Punge, endnu mindre Alt, hvad han ejer. — 1200 Punge, — hvor dyrt kom ham da vel din smukke Haand, din Fod, dine dejlige Øjne? Din Sjæl er naturligviis gaaet med ikjøbet. Naar Du engang sælger hende, Kusch-Abbas, vil Du komme til at slaa dygtig af; der er da neppe synderlig Andet tilbage af hende — end Sjælen! — Vel overvejet, kan en rigtig Slavinde — det vil sige, en Slavinde af sin Kjærlighed — ikke kjøbes for dyrt, naar der kun ikke fordres Livet selv. Det er for dyrt, ja visselig, lidt for dyrt; — jeg har sagt det. — — — I Arzerum levede engang — — — — —

Saavidt var jeg kommen, da jeg slumrede ind ved Tonernes og Fantasiernes Magt.

Men min Søvn var ingenlunde blid og rolig.

Forunderligt! Idrømme gjennemgik jeg med en næsten smaalig Troskab igjen hele mit Eventyr. Hele! — hvad siger jeg? — Mit Eventyr ventede jo endnu sin Ende! Denne Ende leverede Drømmen, med en Virkelighedens Kraft, der stod i Forhold til Troskabens i at gjengive det allerede oplevede. — Det fremgik da livagtig, at min tidligere Fantasi var fuldkommen Sandhed. Kusch-Abbas var virkelig en Slavehandler og Menneskerøver! — Jeg var gaaet tilhvile, var falden isøvn; den snedige Skurk havde imidlertid lettet Anker for at seile bort med fuld Ladning af røvede Menneskebørn. — Jeg drømte ikke længer; — forfærdet var jeg sprungen op og tumlede frem og tilbage i det indskrænkede Værelse, kastet tilbage af alle Vægge. Forfængelige vare mine Bestræbelser for at finde Dør eller Vindue i det mig ubekjendte Fængselsrum. — — —

Jeg var lysvaagen, men aldeles i den ved Drømmen givne Forestillings Magt. En overvældende Rædsel havde grebet min Sjæl, forend jeg i vaagen Tilstand kunde samle mine Tanker, min Fatning og mit besindige Mod.

Skibet gyngede med mig; jeg hørte Bølgerne bruse omkring mig! — Havde jeg endnu kunnet rumme nogen Tvivl, vilde jeg dog herved have faaet Overbeviisningen i Hænderne. O jeg afsindige Menneske! Min ulyksa=

lige Dumdristighed var bleven straffet, kun altfor haardt straffet!

Fortumlet standsede jeg og trykkede Ansigtet i mine Hænder. Hvad nyttede det, at jeg rasede! Døren var naturligviis bleven laaset efter mig. Der vilde ingen Udgang være fra dette Fængsel, forend vi kom ud paa det aabne Hav, maaskee først da, naar jeg skulde stilles tilsalg paa Slavemarkedet i Alexandrien, Tunis eller Tripolis. Havde jeg følt mig riig paa Fuldkommenheder før, da jeg spøgte med Forestillingen om at blive solgt som Slave, følte jeg mig nu som det elendigste Væsen, der neppe var en Piaster værd.

Med et dybt Suk hævede jeg atter Hovedet. Mit vidtaabnede Blik havde imidlertid klaret sig, mine Tanker havde samlet sig lidt, om end kun i den forgeligste Overbeviisning. — Jeg behøvede ikke længer at søge Vinduerne; et svagt Lys brødes derigjennem i mit Øie. Jeg styrtede frem; i et Nu var et Vindue aabnet, og jeg havde baade Hoved og Skuldre udenfor. — — —

I samme Stund var jeg vaagen, ædru, — gjenfødt! Nu veed jeg, hvorledes en Dødsdømt er tilmode, naar der i det sidste Øieblik forkyndes ham Liv og Frihed. — — —

Velsignede Syn! Skibet laa endnu paa Rheden imellem de andre Fartøjer. Vinden var gaaet om til Vesten; Skibet svajede rundt for sit Anker. Ligefor mig glimtede Fyrtaarnets glødende Stjerne. Det var denne Stjerne, der havde kastet sit Skjær i min Forvirrings og Fortvivlelsens Nat!

Velsignede Luft! Med Vellyst badede jeg mit endnu svimlende Hoved i de kolde Strømme; med Vellyst fyldte jeg mit glødende Bryst med Vindens friske, livsfyldige Aande. Hvor dog Naturen er herlig, selv i den mørke, kolde og fugtige Nat!

Længe stod jeg, fortabt i dyb Livsnydelse. Men snart følte jeg, at jeg nu virkelig var træt. Jeg søgte mit Leje, og strakte mig atter derpaa, tryg og sorgløs som engang i min Barndoms Vugge. En rolig Søvn optog mig efter faa Øjeblikke i sine Arme.

Jeg vaagnede først, da den Sorte traadte ind i Gemakket med frisk Vand, Babuscher og hvide linnede Klæder? Troer Kusch-Abbas maaskee, at jeg er tilsinds at vise mig i en Osmanlis Morgendragt?

Gjerne havde jeg, da jeg gik, stjaalet Rafaels Madonna for at udfrie hende af den vanhellige Forsamling. Men det gik ikke an. — Husk paa Sækken og Kislar-Aga, Forvovne!

I det store almindelige Værelse fandt jeg Kusch-

Abbas allerede ved Kaffe og Pibe. Sig selv uforanderlig liig, tog han venlig, Man kunde sige, kjærlig imod mig. I god Forstaaelse, skjøndt i Taushed, røge og drak vi derpaa tilsammen. Kusch-Abbas syntes meget beskjæftiget, og det faldt mig ikke ind at forstyrre ham. Drengen Zaid saae jeg ikke.

Endelig lagde jeg Piben fra mig, skjød Koppen tilside, og beredte mig til at tage Afsked. Kusch-Abbas rejste sig og skjænkede mig atter hele sin velvillige Opmærksomhed.

— Alt er beredt, min Broder; — sagde han: — Du behøver kun at befale. Franke, Du efterlader en tom Plads i mit Huus og i mit Hjerte. —

Vi stege op paa Dækket. Paa et Vink af Patronen sprang et Par unge Matroser med frygiske Huer og blottede Arme og Been ned i den paa Siden af Skibet liggende Baad.

Ved Faldrebet toge vi Afsked. Kusch-Abbas slyngede sin Arm om min Nakke, tog den kostbare Tschibuk, hvoraf han røg, af sin egen Mund, og stak den med blid Vold i min.

— Behold den, — sagde han: — som et Minde om Kusch-Abbas, i hvem Sindbads Skjæbne paany er bleven født til Verden, — kun under en mindre lykkelig Konstellation. — Vær lykkelig selv, min Broder,

og blæs Bekymringens Røg fra dig, saa langt og saa længe, Du kan! — —

Det var hans sidste Ord. Efter en inderlig Omfavnelse slap han mig, og jeg steg ned i Baaden. Aarerne faldt i Vandet, og jeg gled bort. Men saalænge jeg kunde øjne Skibet, stod Kusch-Abbas endnu paa samme Sted, af og til vinkende med højt oploftet Haand.

Da jeg drejede omkring Fartøjets Bagstavn, læste jeg, i store gyldne Bogstaver: — Allah kerim! — Gud er barmhjertig! —

— — Ja, det er han, Kusch-Abbas! — Du kaldte mig Broder! — I denne store Tanke, om end ej i Andet, ere vi det tilvisse! —

Maaskee vil een eller anden Læser, efter at have fulgt mig til Enden af mit Eventyr, med Hovedrystken spørge: — Ja, men hvor meget er vel Virkelighed, hvor meget Fantasi, og hvor meget Drøm i denne Fortælling? — Spørg kun, kjære Tvivler! — Jeg har en Anelse om, at Du vil komme til at vente nogen Tid efter Svaret!

De to Spioner.

En Fortælling fra Krigens Tid.

I.

Det var i Slutningen af Juni Maaned i Aaret 1849. Forsommeren havde været usædvanlig kold; nu havde pludselig Aarstidens Varme indfundet sig, og den yndigste Skjærsommer udbredte sine Velsignelser over de danske Vange. Men det danske Folk var kun slet oplagt til at bryde de Glædesblomster, som knoppedes og udfoldede sig overalt i den ligesom gjenfødte Natur; Krigens Ulemper tyngede haardt paa de fleste Skuldre, og alle Hjerter, skjøndt hærdede i hiin modige Resignation, som taaler og prøver Alt, og kun viger for Umuligheden, vare opfyldte af en dyb og alvorlig Bekymring over det, som skulde komme. Og for en stor Deel savnedes ogsaa Frihed til at øse af Naturens friske Glædesvæld; Tusinder vandrede omkring med Lænker om Haand og Fod, og andre Tusinder vare snevert fængslede indenfor Muue og Porte og Kjæder af fjendtlige Krigere. Den ligesaa overmodige som overlegne Fjende havde besat en stor Deel af den danske Halvø, medens Fædrelandets fortrøstningsrige, skjøndt talfattige Hære

vore vegne ud til Siden og tilbage, gjørende Fjendens fremvæltende Masser Jordbunden stridig Skridt for Skridt, og uden Ophør forureligende ham, med en Dristighed og Haardnakkethed, tillige med en Besindighed, som i Folkenes almindelige Historie vistnok ville levere Hovedtrækkene til den danske Krigers ejendommelige Karakteristik.

Aarhuus By var bleven besat størstedeels af Preussere; her var Centrum for den af næsten utallige Bestanddele sammensatte Forbundsarmees Fortrop; heromkring foregik næsten alle Fjendens Hovedbevægelser. General Rye havde opgivet Aarhuus først i det yderste Øjeblik, da Fjenden ved at omgaa Byen røbede den alvorlige Hensigt at gjøre sin uimodstaaelig overlegne Magt gjældende for at vinde og besætte dette Punkt. Men Rye havde ikke draget sig længer tilbage, end at han, som det bartad skulde synes, forvovent, om ikke overmodigt trodsende, skjød sine Forposter frem næsten lige indtil Byen, og med sin Haandfuld Krigere havde Hovedkvarteer kun lidet over en Miil derfra. Denne Stilling dækkede imidlertid dog kun den imellem Aarhuus og Randers i Kattegattet fremspringende Halvø af det jydske Fastland; hele det øvrige Landskab i viid Udstrækning mod Nord og Vest var priisgivet Fjendens

hyppige Streiftog, der gik ud paa at afpresse uhyre Subsidier til de ubudne Gjæsters rundelige Underhold.

Ligesom overhovedet alle de danske Hærførere, var General Rye i det Hele taget vel underrettet om Fjendens Bevægelser, hans omtrentlige Styrke paa ethvert Punkt, hans Evolutioner og Streiftog; men i dette særegne Tilfælde, hvad selve Hjertet af den fjendtlige Forstilling angik, den med en ubønhørlig Strenghed afspærrede Aarhuus By, vidste han kun overmaade lidet, og langt mindre, end det var ham ønskeligt, ja nødvendigt at vide. Efterretningerne fra det fjendtlige Standkvarteer indhentedes kun paa anden eller tredie Haand fra fjerne Egne, og indløb kun som svævende, ofte endog hinanden modsigende Rygter. Den gjæve danske General lod ofte sin grublende Tanke dvæle indenfor de Mure, der laa udstrakte for ham, kun lidet anderledes end en lukket Grav, og han vilde have givet Meget til, om han havde kunnet føre sig til Bevidsthed og Nytte endeel af de Oplysninger om det fjendtlige Væsen, som inde i Byen enten nødvendigviis gave sig af sig selv, eller ved allehaande tilfældige Leiligheder vistnok ikke i noget knapt Maal løde sig udmidle under den tvungne Omgang med de langt mere gemytlige end fanatiske Preussere.

Paa den modsatte Side vidste Stadens Indbyg-

gere endnu mindre Beſked om, men vare ingenlunde mindre ſpændte paa, hvad der monne foregaa i det danſke Hovedkvarteer. Eiendommelig for det danſke Folk var hiin begeiſtrede, Man kunde ſige, barnlig tillidsfulde og faſte Tro paa, at det lille Fædrelands Armeer, de maatte være nok ſaa ſvage imod Fjendens mægtige og i det Ubegrændſede rekrutterede Masſer, naar det rette Øieblik kom, dog nok vilde ſlaa Dommedagsſlag, der ſkulde bringe Jorden til at bæve, og udrette Vidundere af kæmpemæsſig Tapperhed. Og General Rye var allerede dengang bleven Folkets Helt; Man havde fulgt ham paa hans meſterlige Tilbagetog, mere ligt et Triumftog end en Retirade; Man havde livagtig ſeet den djærve, tillidvækkende, af ſine Folk næſten forgudede General; Man havde trykket hans ved uhyrlige Strabadſer og en ſtedſe nær Fare hærdede Krigere i Haanden. Intet Under var det derfor, at Man Dag for Dag ventede at høre Noget fra General Rye, og at man udtømte ſig i Gisninger angaaende hans mulige Planer.

Saaledes ſtode Sagerne ude og inde, da der en Aften fandt en meget broget og temmelig bevæget Scene Sted i en anſeelig Bondegaard, ſom ligger i Udkanten af Landsbyen H........, noget over en Miil Norden for Aarhuus. I Bondens Daglig- og Folkeſtue, et rummeligt Værelſe med Leergulv og lavt Bjælkeloft,

udstafferet paa god gammel Viis med Egedisk og Fyrrebænke, med Alkove, Hængeskab og en vældig Bilæggerovn, for Tiden det ophoiede Sæde for en højrøstet og meget talende Ungersvend, var der forsamlet en Mængde Mennesker af det forskjelligste Slags, og ydermere lejrede og sysselsatte paa de forskjelligste Maader. Gaarden var belagt med en stærk Indkvartering; Soldater udgjorde derfor det uden Sammenligning overvejende Antal. Og det var let at mærke paa dem, at de ret hjertelig følte sig hjemme her; thi Enhver havde indtaget den Stilling, der syntes ham bekvemmest, og sysselsatte sig paa den Maade, der for Øjeblikket var ham behageligst. Nogle laa magelig udstrakte paa Bænke og Gulv og efterhang deres egne Tanker; Andre afhandlede Dagens Nyheder paa besindig, men dybt interesseret Maade, eller lyttede til een eller anden Taler, som følte sig enten ualmindelig begejstret af eller indviet i den foreliggende Sag. Nogle beskjæftigede sig tause, men opmærksomme, med at pudse deres Armatur; Andre bødede med den alvorligste, men kun lidet sig lønnende Flid paa deres forslidte Klædningsstykker. Hist i Hjørnet sidder en Knøs, Ansigtet vendt imod Væggen med et næsten ulideligt Hovedbrud under den almindelige Larm og Forvirring bestræbende sig for, paa Bunden af en Tønde og ved en ussel Tællepraas, med de mest ufuld-

komne Skrivematerialier at bringe et fornuftigt Brev istand til sin „gode eller søde Ven", til sin Kjæreste, eller til sine gamle Forældre.

Det mægtige Egetræesbord var deelt i tvende Afdelinger. Ved den ene Ende foregik der et Parti Kortspil, oplivet ved et rigeligt Antal af Trumfer i Bordet; paa den modsatte Ende var Dugen bredt, og det vældige, gjæstmildt indbydende Sulefad paraderede derpaa midt imellem et kolossalt Rugbrød og en stor Krukke, hvori Gesens Fedme og Overflødighed. For Bordenden præsiderede Husbonden selv, en stor og velnæret Skikkelse med et rundt Ansigt, som robede en ikke ringe Grad af Selvfølelse, Kraft og verdslig Klogskab, i Forbindelse med en rundelig, men betænksom Livsnydelse, der dog langtfra var egenkjærlig og udelukkende, — i det Hele en Personlighed, som vel var egnet til at indgyde den lystige, stundom vel endogsaa lidt kaade og overmodige Soldateske en gavnlig Agtelse, og holde den lidt itomme, om fornødent gjordes.

II.

I Samtale med Husherren og visende hans Gjæstfrihed Ære sade ved samme Bordende en fem, sex Stykker i Tjenesteuniform klædte Karle. Iblandt disse

syntes den, der sad Værten nærmest, at have, om ikke det første, saa dog det afgjørende Ord. Det var en lille, smidig Karl af et usædvanlig karakteristisk Ydre og Væsen. Ikke uden Grund troer Man lettelig at kunne kjende de Folk, der stamme fra Kulsviieregnen i Sjælland, fra de øvrige Egnes og Provindsers Mandskab; dog savnede denne Karl maaskee netop det mest Ejendommelige ved hiint særegne Folkefærd: Udtrykket af en vis Snubed og et overgivent sprudlende Livsmod. Han hørte øjensynlig til Divisionens Veteraner, endskjøndt han endnu ikke var skreden vidt ind over den modne Manddomsalders Grændse. Han var mørkhaaret og fortsmudset; han Træk vare skarpe, hans Miner alvorlige og beherskede; stundom smilede, men kun en sjelden Gang lo han. Hans Ord vare faa, syndige og bestemte; hans mørke Øjne med det dog ikkun lidet vexlende Udtryk understøttede til enhver Tid Betydningen af hans Ord.

— Ja, ja, Karle, — yttrede Huusbonden for Bordenden: — den Ting kunne vi let blive enige i. En Hundsfot Den, som ikke i en snever Haandevending for det kjære Fædreland vilde spendere, hvad der er ham kjærest, Gods og Penge, endog sit røde Blod, — ja, om det skulde knibe, selve det dyrebare Liv. — Men en anden Sag er det, Folkens, hvorledes I vilde tee

Eder, naar det for Alvor kom til Stykket. Du, Ole Svinninge, fører nu bestandig det store Ord i Munden, og, tykkes mig derfor, snakker idelig over Dig; og Du, Kristoffer, lukker sjelden Munden højt nok op til at mæle et ordentligt Ord, og holder, skulde mig synes, altid igjen paa din egentlige Hjertens Mening. Du, Ole, siger for meget til at troes, og Du, Kristoffer, for lidt til at troes. Hm, hvad sige I dertil?" —

Ole rev Ordet til sig og bevidnede fornærmet og harmfuld i en overvættes Rigdom af højt klingende Talemaader sin Beredvillighed til, hvad Øjeblik det skulde være, som en Mand at staa ved sit Ord. Kristoffer derimod lod, efter at have undt sin Kammerat fuldkommen Lejlighed til at udtømme sig, uden synlig Bevægelse og i en kort og tør Tone alene følgende næsten lakoniske Ytring falde:

— Fej I for Jer egen Dør, Jens Matthiesen, og staa ved Jert, som jeg bestemt vil staa ved Mit, naar det gjælder! Og saa ingen videre Snak om den Sag!" —

Dette lille Ord „bestemt" og det dertil hørende Begreb vare saa betegnende for Mandens Tale, at han deraf havde faaet sit Øgenavn, saa godt som noget Efternavn, vel bekjendt, ikke alene i hans Kompagni og

Bataillon, men endogsaa vide over hele Divisionen. Han kaldtes intet Andet end Kristoffer Bestemt. Naar han havde sagt, at Noget var bestemt, saa stod det urokkelig fast, og Enhver betragtede dermed Sagen for afgjort. Og det var bestemt, det Meste af hvad han sagde, uagtet han kun ved særegne Lejligheder føjede det bekræftende Ord til; thi han indskrænkede sig i Almindelighed til de nødvendigste Udtryk og talte kun ifølge gyldig Foranledning. Og hele hans Væsen var bestemt, — hans skarpe og sammensluttede Ansigtstræk, hans Miner, hans Gang, hans Fagter; — i Alt modtog Man Indtrykket af hiint lille, men meget betydningsfulde Ord. Og i Gjerning var han ikke mindre bestemt end i Ord og Væsen. Ved flere Lejligheder havde han særdeles udmærket sig; men en næsten endnu større Roes var det for ham, at hans militære Opførsel heelt igjennem var udmærket. I Farens Øjeblik havde han viist sig kjæk og dristig, men klog tillige, følgelig som en rigtig bestemt Mand, hvor det gjaldt; og hans Kugle var ikke mindre bestemt end alt det Øvrige ham vedrørende. Oftere havde Man tilbudt ham Avancement til en højere Grad; men han havde som en Gunst udbedt sig, at han maatte forblive staaende iblandt og paa lige Trin med sine Kammerater.

Vi behøve vel ikke at tilføie, at han besad disse sine Kammeraters fulde Hengivenhed.

Huusherren følte sig ved dette korte Svar noget krænket i sin værdige Selvbehagelighed, og havde just et hvast Svar paa Læberne, da hans Datter nærmede sig Bordet for at sætte et stort Ølkruus af Træ fra sig derpaa.

Ellen var en ægte nordisk Liliebaand, med en klar og skjær Hud som Mælk og Blod, kjærminde-blaa Øine med lyse og milde Blikke, en fuld Barm og trinde Arme. Var hun end lidt fyer om Midien og i det Hele noget stærk af Lemmer, var hun dog som hun var, et yndefuldt Billede af den friske og pure, blide og tugtige Kvindelighed.

Kristoffer saae ivejret, da Pigen rakte hen over hans Skulder; et Smiil gled hen over hans alvorlige Træk, idet han greb Pigen om Haandledet og halvhøit spurgte:

— Enhver beholder, hvad han har, ikke sandt, skjøn Ellen, — Du Kruset og jeg Haanden?" —

— Nu, I flyver minsæl tilvejrs, inden I galer! — yttrede Huusbonden med rynkede Øjenbryn, og tilføjede derpaa i tør Tone: — Men I er vel nok saa god at nøjes med Kruset!" —

Ved den første Lyd fra den modstræbende Piges

Mund var en ung Karl, der hidtil i den modsatte Ende af Stuen havde syslet med et Haandarbejde, med et Par raske Skridt traadt frem til Bordet, ligesom for at antage sig den krænkede Ungmø. Men endnu forend han havde kunnet lægge sin Haand paa Kristoffers Skulder, havde denne, givende efter for Pigens aller-første Forsøg paa Modstand, sluppet Ellens Arm, og blussende rød ilede hun ud af Værelset.

— Tak, Faer Matthiesen! — yttrede Soldaten, idet han aldeles rolig tog Kruset ihaand: — Eet af To var Alt, hvad jeg forlangte. — Derpaa vendte han Hovedet om og saae til Siden. Det lange Blik, der vexledes imellem ham og den unge Karl, talte vel om Varme, men ingenlunde om Venskab.

— Ja, jeg mærker vel, hvordan det hænger sammen! — sagde Huusbonden ærgerlig, og vedblev, henvendt til den unge Karl: — Hvem har nu havt Bud efter Dig, Esben? Gak Du, hvorhen Du vil, kun ikke, hvor Ellen er! — Dog, tøv endda lidt, siden Du engang er her, og hør mig tilende! — Jeg mærker nok, at I begge snuse omkring Pigen, som Katten omkring den varme Grød. Men mærk Jer vel dette, bitte Folk! Grøden kunde letteligt blive Jer for heed!" —

Efterat Jens Matthiesen havde talt saaledes, lænede han sig med stor Værdighed tilbage mod Vægpa-

nelet; da ved denne Bevægelse et betydeligt Afsnit af hans kuglerunde Bug kom tilsyne, saae det grangivelig ud, som om Manden pustede sig op.

Kristoffer gav sig til at fløjte; den stakkels Esben listede sig tilbage i Krogen, hvorfra han var kommen. Vi sige stakkels, fordi han var eet af de Mennesker, som maa vække Sympathi ved allerførste Øjekast. Han kunde kun være lidt over de tyve Aar, men fremviste allerede en fuldt udviklet, høj og stærk, tillige dadelfri Skikkelse. Hans lille Hoved var bedækket af et lyst krøllet Haar; hans Ansigt var aabent og tillidvækkende; af hans blaa Øjne fremlyste naturligt Vid, Skjælmeri og frejdigt Livsmod, Altsammen dog i dette Øjeblik sørgelig omsløret. Større Kontraster end han og Kristoffer kunde visselig ikke tænkes, ikke alene i det Ydre, men ogsaa i det Indre, endskjøndt Kraft og Klogskab vare de Egenskaber, hvorved de begge sandsynligviis mest fremhævede sig over Mængden.

III.

Kort efter traadte Sergeanten ind i Stuen; han kom fra Lieutenanten, som havde taget sit Kvarteer oppe i Gaardens saakaldte Over- eller Storstue. Da han endnu ikke havde spist tilaften, indtog han en Plads ved

den dækkede Ende af Bordet, og gav sig efter et kort Gjensvar paa Huusbondens patriarkalske Hilsen: — God Aften og Guds Fred! — iſærd med at tilfredsſtille ſin Naturs ualmindelig ſtærke Nodtorft. Det var øjensynligt, at Huusbonden udmærkede Sergeanten ſom en Person, hvis Omgang var hans huusherrelige Højhed ulige mere værdig end Trosſet af hele den øvrige Indkvartering; thi ikke alene ſorgede han for, at han fik en Plads i umiddelbar Nærhed af hans eget Højſæde, men han indledte ogſaa en Samtale med ham af et mærkelig højere Sving, ſaadan, ſom den alene plejer at finde Sted imellem højere dannede og dybere indviede Perſoner. Dog ſyntes Sergeanten for Øjeblikket kun lidet modtagelig for den ham beviſte Ære; han ſpiſte virkelig baade med Liv og Sjæl; kun enkelte magre Ord fandt Lejlighed til at ſmutte ud, naar Munden aabnede ſig for at modtage de fede Mundfulde i en næſten uendelig Række.

— Nu, Hr. Sæby, — begyndte atter den ufortrødne Vært: — hvad Nyt fra Generalens Kvarteer? Lieutenanten kommer jo lige derfra, og imellem ham og Dem, veed jeg, falder der mangt et Ord, ſom vel er værdt at lægge Mærke til. Jo, luur Dem, Hr. Sæby! De veed, min Sandten, ofte Mere, end De fortæller til Alle og Enhver. — Er der nogen rimelig

Udsigt til, at vore Karle snart igjen ville komme til at muntre sig lidt efter den megen Søvn og Æde? —

— Gud bedre det! — svarede Sergeanten, idet han endelig gjorde en lille Pause i Maaltidet: — For Øieblikket ere Udsigterne kun overmaade svage — baade frem og tilbage. Og dog — under visse Kombinationer — Hvo veed! — Men kun en Nar siger Alt, hvad han tænker. — En ypperlig Sylte, Faer Matthiesen! —

— Glæder mig, Hr. Sergeant, glæder mig overmaade. Lad Deres Appetit ikke blive kold, medens De taler! Det haster jo slet ikke. Men Noget har De, saa Skam, paa Hjertet, min gode Hr. Sæby? —

— Jeg talte om visse — visse Kombinationer, ikke sandt? Det var allerede altfor meget sagt. Nu — Generalen yttrede idag ved Middagsbordet, at han vilde give Den en heel Pose fuld af Penge, som kunde skaffe ham ordentlig Besked om, hvorledes det egentlig seer ud inde i Byen. Hvad, lugter I Lunten? Paa min Ære, jeg gjorde gjerne selv Armeen og Fædrelandet den lille Tjeneste, — Pokker ivold med Pengene! — naar jeg ikke bestemt vidste med mig selv, at jeg mangler Forstand paa, hvorledes et saadant Vovestykke egentlig lader sig udføre. Jeg er aldeles vis paa, at jeg kun med en Strikke om Halsen vilde komme ind i Byen, og kun med en Spidskugle i Brystet ud af den igjen. —

— Ja, saaledes ville saa mange sige. — svarede Værten hojrestet: — Eder, Hr. Sergeant, troer jeg heri, som i alt Andet, paa Jert Ord. Med de fleste af de Andre ville kun sige saa for at slippe fri, nemlig, at de mangle Forstand dertil. Jo pyt, det er Couragen, der mangler dem! — Horer I Karle, her er en god Lejlighed for Jer til at bevise, at I for Intet agte Jert Liv i Fædrelandets Tjeneste! Hæ! Mod have I jo alle? — Det skulde da være som Pokker, om der ikke var et Par Stykker iblandt Jer, som ogsaa havde Fiffighed nok til sligt Stykke Arbejde! —

Kortspillet ved den anden Ende af Bordet var hørt op; Alle saae paa hverandre, og begyndte derpaa at smaasnakke indbyrdes eller for sig selv. Men intet Ord blev lydeligt til Svar paa den i en Herolds hoje Tone udstedte Opfordring.

Da tog Huusbonden igjen tilorde: — Og forat Ingen skal kunne sige, at Jens Matthiesen lusker af, naar Tallerkenen begynder at gaa rundt, saa horer, hvad jeg har at tilfoie! Der er Flere end Een iblandt Jer, som har et godt Øje til min Datter. Nu, lad gaa da! — Den, som forst bringer ordentlig Besked inde fra Staden, skal være mig en velkommen Frier til Pigen og — til denne Gaard. Det talte Jens Matthiesen og jeg! —

Bondens Tale havde, som Man let kan tænke sig, vakt en almindelig og levende Opsigt i Stuen. Alle Privatunderholdninger vare blevne opgivne, og Alle havde trængt sig tæt omkring Bordet.

— Gjælder Jert Tilbud Alle og Enhver, som her ere tilstede, Jens Matthiesen? — spurgte en Stemme.

— Alle og Enhver i hele Herredet, om I vil. — var det korte og bestemte Svar.

Husets Karl, den tidligere omtalte smukke Knos, forlod Stuen.

Da den første Overraskelse havde sat sig, gav Man sig til at tale vidt og bredt om Sagen. Ved denne Lejlighed forekom der ikke saa faa — taabelige Forslag til at sætte Fjenden en Voxnæse paa, men ikke een eneste alvorlig Jid til at træde i Skranken for skjøn Ellen og Fædrelandet. Og dette var i Virkeligheden heller ikke saa underligt. Jens Matthiesen maatte sige, hvad han vilde, Modet var sikkerlig forhaanden hos Mange af de Tilstedeværende, men Klogten og den besindige Selvtillid ikke hos een Eneste. — Dog bi! — En halv Time senere hældede Kristoffer Bestemt, som hidtil havde siddet aldeles taus og ligesom i dybe Tanker, sig over imod Sergeanten og spurgte i dæmpet Tone, om han troede, at Lieutenanten endnu var oven

Senge. Saasnart han paa sit Spørgsmaal havde faaet et bekræftende Svar, rejste han sig fra Bordet og forlod stille Værelset.

IV.

Ude i Stakhaven sidde et Par Mennesker tause hos hinanden, Haand i Haand. Det er Esben og Ellen; de udgjøre altsaa et Par Elskende. Og Scenen omkring dem er unægtelig meget gunstig for en Udvexling af ømme Stemninger. Aftenen er saa rolig og mild; i Kjæret afspejle sig Stjernerne og de yppige Piil, som kaste sig ud over Vandet trindt omkring og med deres Bladduske ligesom drikke af Bølgen. Aftenstilheden ikke afbrydes, men snarere føres til Hjertet af Frøernes harmoniske Kvækken; det fjerne Glam af en Hund afbryder vel nu og da, men gjør med det Samme Stilheden kun desto føleligere.

— Jo, det er desværre kun altfor sandt, — tog Esben endelig igjen tilorde, medens Ellen holdt sit Ansigt skjult i det hvide Torklæde: — det er desværre kun altfor sandt, at din Fader har stillet Dig paa Spil, ligesom naar vi her paa Egnen skyde tilmaals om et Meerskumspibehoved eller sex Sølvspiseskeer. Enhver kan annamme Dig, som føler sig djærv og dygtig

nok dertil. Gives der end kun Faa, som tør vove Trøjen, saa er dog Een i det Mindste en sikker Mand, jeg mener hermed Kristoffer. Hvad siger Du dertil, Ellen? —

— Hvad skal jeg sige, jeg stakkels elendige Pige? — Der er jo heller Ingen, som spørger mig om min Mening. — svarede Pigen hulkende.

— Ja, det er et sandt Ord. Men faaer Kristoffer Dig, vilde jeg ønske, at jeg til samme Tid var død og borte. — Var jeg en Preusser, kunde jeg have Lyst til at skyde ham een for Panden, troer jeg! — Han piner Dig jo, hvor Du gaaer og staaer, lille Ellen. —

— Han er endda ikke saa slem, Esben. Men jeg holder nu eengang ikke af Andre end Dig, og det tør jeg ikke sige ham for Faders Skyld. —

— Nu, Vorherre dømme os da imellem, Ellen! Jeg frygter ikke for Andre end ham, lad der end bejle til Dig saa Mange, som der vil! Og kan skee sig, det ogsaa netop er bedst saaledes, som det er kommet. Ved denne Lejlighed er jeg ligesaa god som enhver Anden i din Faders Øjne; som det var før, veed Du jo vel, at jeg ikke kunde have mindste Tanke om hans Minde til at faa Dig til Kone. Han agter mig ikke højere end det kjære Kvæg, fordi jeg er en Indsiddersøn, og

slet intet har imellem Hænderne. — Men han skal faa at vide, at jeg endda har Noget: Forstand i Panden og Mod i Brystet! Eja, det er bestemt netop min Lykke, at det har truffet sig saaledes! —

— Du vil altsaa vove Dig ind i Staden, Esben? Du kommer aldrig levende tilbage! — hulkede Ellen.

— Om jeg vil? Der sporger Du om, hvad Du ret vel er vidende om. Og det staaer fast. — Og nu vil jeg da bede Dig, — vedblev Esben i en langt mindre oprakt, næsten sorgelig vemodig Tone: — at Du holder Dig ved godt Mod, indtil den gode Gud har beskikket os, hvad der synes ham godt i denne Sag. Ikke maa Du strax give Dig Sorgen ivold, fordi jeg bliver nogle Dage borte; det vil være mindre nemt at slippe heelskindet ud af Staden, end at slippe derind. Ja, blev jeg endogsaa Uger og Maaneder borte, maatte Du endda ikke forgjætte alt Haab, forend Du havde faaet redelig Besked om, at jeg havde mistet Livet. Og skulde Kristoffer eller nogen af de Andre have et bedre Held end jeg til at slippe derfra og vende tilbage, — ja saa, Ellen, saa er det jo igrunden det Samme, hvad der er blevet af mig; og bedst vilde det da være for mig, om jeg var død paa en god Vej og med et trofast Hjerte. —

— Aa nej, Esben, bliv heller hjemme; ellers ville de fange og slaa Dig ihjel! Gud kan maaskee føje det for os paa en anden Maade. —

— Nej, Ellen, jeg tænker netop, at den gode Gud har føjet det justement paa denne Maade, forat vi skulde faa hinanden. En slet Karl var jeg, vilde jeg ikke vove mit syndige Liv, naar Vorherre siger: — der, Esben! —

— Men hvis de nu fangede Dig, — vedblev den dybt ængstede, næsten fortvivlende Pige: — kunde Du da ikke fortælle dem, hvordan det egentlig hang sammen, — at Du havde sat dit Liv ivove, alene for at vinde din Fæstemø, — slet ikke af nogen Malice imod Fjenden, men bare af et trofast Hjerte, — og saadant Noget, Esben? —

— Nej, det vilde vist ikke baade mig Noget. De Karle forstaa sig kun Lidt paa, hvorledes en ægte dansk Sjæl kan elske, og hvad den tør vove, naar den rigtig holder af. De Karle gjøre Alting paa sin Tydsk; ethvert Land har jo sin Skik. Og desuden kunde jeg heller ikke være ret bekjendt at sige, at jeg havde vovet min Troje for din Skyld, min kjære Ven, skjøndt det jo rigtignok paa det Nærmeste er den rene Sandhed. Gik dette end noget bedre an, end om det var skeet for Penges Skyld, saa er det dog egentlig kun for sit Fæ=

drelend, Ellen, at en ærlig Karl skal lægge sit dyre Liv i Vægtskaalen. Nej, Ellen, slipper jeg derfra, har jeg Udsigt til at blive lykkelig; bliver jeg hængende, faaer jeg en rask Død, og saa er al min Sorg tilende. —

— Og saa lad os da skilles! — vedblev Esben, efter nogle Øjeblikkes Hensynken med Kraft igjen gribende sig sammen, idet han rejste sig: — Saa lad os da nu skilles, og ikke gjøre hinanden Hjertet tungere! Kommer jeg ikke igjen, saa bevar mig i dit Minde, Ellen! Og — hver en Gang Du hører tale om, at Den og Den offrede sit Liv for Fædrelandet og i sin Konges Tjeneste, saa tænk ved Dig selv: — det Samme gjorde Esben, som elskede mig saa trofast, med hvem jeg skulde være bleven saa lykkelig. — Farvel, Ellen! Plej Sultan, medens jeg er borte, og tag Dig af ham for min Skyld, hvis jeg ikke mere skulde komme tilbage. — Farvel! Lad mig fornemme de varme Taarer paa dit Ansigt! Sende de mig saa i Døden, vil jeg styrke mig med den Tanke: — Ellen har grædt for mig! — Farvel! —

V.

General Rye havde sit Kvarteer paa en Avls=

gaard i H........ Sogn, hvis Navn, der forresten slet intet gjør til Sagen, lod sig betegne ved et S med en saa lang Række Prikker efter, at det næsten vilde tage sig naragtig ud paa Papiret: — altsaa paa Gaarden S.

Næste Morgen aarle stode for Generalens frygtede og elskede Aasyn tvende Karle, som den i Jens Matthiesens Gaard indkvarterede Lieutenant havde fort ind til ham.

— Men der er jo To! — yttrede Generalen rask, henvendt til Officieren.

— Ja, min General, de gjøre hinanden Rangen stridig; og jeg meente, at De vel havde Brug for fire Been i et saa vigtigt Ærinde. —

— Det er rigtigt. — svarede Generalen i lavere Tone, ligesom hen for sig selv, og gjennemforskede med sit alvorlige og skarpe Øje de tvende Karles Fysiognomier. Prøvende lod han Blikket vandre fra den Ene til den Anden; og det forekom grangivelig Begge, som om han ved en Trolddom drog Sjælen ud af Livet paa dem, som om de maatte afdække selv deres allerhemmeligste Tanker for ham.

Endelig syntes hans Prøve tilendebragt, og han brød atter Tausheden.

— Eders Navne, Karle? — Dig kjender jeg;

— vedblev han, henvendt til den Mindre: — jeg erindrer Dig fra Kolding, Ejstrup og Vejle. Men Dig, Knos, maa jeg først gjøre Bekjendtskab med. —

— Jeg er en Karl histoppe fra Byen, Hr. General. Men fordi jeg ikke er Soldat, maa De ikke tænke ilde om mig. —

— Det gjør jeg heller ikke, min gjæve Knos. Jeg tænker rigtignok bedst om mine Soldater, det vil Du finde naturligt, dog uden at tænke slet om Andre. — I ere altsaa fast bestemte paa at vove Spillet? —

— Ja, ja, Hr. General! —

— Men have I ogsaa forud vel overvejet, hvad denne Leeg har at betyde? — vedblev Generalen i mild=alvorlig Tone: — For det Første, om I virkelig besidde baade Klogskab, Mod og Fatning til sligt et Vovestykke; dernæst, at I uden Naade ville være fortabte, hvis enten den ene eller den anden af disse nødvendige Egenskaber svigter Eder, eller Skjæbnen gaaer Eder imod. Kun en ualmindelig Dygtighed kan føre Sligt igjennem, mine Børn, og Eders Liv hænger endda ved eet eneste Haar. —

— Vi vide alt dette, og have nøje overvejet det iforvejen. —

— Nu, saa ville vi tale et Par Ord om Belønningen. See her, Karle! For en fattig Mand er saa=

dan en Pose fuld af Penge en stor Rigdom; nuvel, jeg stiller tvende hen i det Haab, at I begge ville komme tilbage med velforrettet Sag. Men forstaaer mig vel, ondt skulde det gjore mig, om det kun var for Pengenes Skyld, at I vovede Eders Liv. Livet er det hojeste af alle jordiske Goder, og tor ikke offres for noget Ringere, end det selv er. Alene for Gud, Fædrelandet og Menneskeheden tor vi hengive det. Kalder Een af disse Tre, da er det intet værdt og kastes frejdig hen; kalde derimod andre Tilværelsens Magter, da er Livet Alt, og bor bevares endog ved Savnet af alt Andet i Verden. —

— Hr. General, — tog den Mindre Ordet: — var jeg end tilbøjelig til at sælge mit Liv, forslog Deres Pose fuld af Penge dog ganske bestemt ikke til at kjøbe det. —

— Med Forlov, — sagde den Anden: — det var Hr. Generalen selv, der forte Talen paa Pengene og bragte Poserne frem. —

— Ret saa, mine Born! — svarede Generalen livlig: — Den, der ikke har noget Bedre at vove det kostbare Liv for end Penge, kommer ogsaa for det Meste galt derfra. Til Sagen altsaa! — Jeg kan ikke skaane Eder for at tage Skrivelser med til Byen, stilede til en vis Mand, som jeg har en fuldkommen Tillid til. Jeg

maa stille bestemte Spørgsmaal og have bestemte Svar, naar det Hele skal baade Noget; ellers fik jeg altfor meget og slet intet at vide. Men deri ligger netop det Farlige ved Sagen. I kunne træde tilbage endnu! —

— Har Generalen Skrivelserne færdige? Vi ere beredte hvert Øjeblik. —

— Vel, om en Time skulle mine to ligelydende Depescher være færdige. Eders første Kunst maa bestaa i at gjemme dem paa en fiffig Maade. Skulde I komme alvorlig i Knibe, maa I gjerne tilintetgjøre dem, hvis I finde Lejlighed dertil. Det skeer bedst med Tænderne; tilnøds kunne I vel æde hele Papiret. Nu, saa ere vi da færdige med hinanden. Gud være med Eder, mine Børn! Inderlig skulde det glæde mig at see Eder her for mig igjen. Siig mig engang Eders Navne! Jeg skal erindre dem som Navnene paa to brave Gutter, som gjøre deres Fædreland Ære. —

— Mit Navn er Esben Palleson. — svarede den Største.

— Vel, Esben Palleson. — gjentog Generalen: — Og dit Navn er — Kristoffer Bestemt. — tilføjede han, idet han saae paa den Anden og derpaa smilende vendte sig bort: — Gud befalet! —

Saasnart de to Karle, der inde hos Generalen havde været saa broderlig enige, vare komne udenfor,

skiltes de øjeblikkelig ad, uden at sige hinanden saa meget som et Ord, eller vexle eet eneste Blik, og gik forskjellige Veje, endskjøndt de havde samme Maal for deres Vandring, Sognefogedgaarden i H........

En Time senere havde de deres Depescher. Lieutenanten, som overbragte dem, vedføjede twende Billetter fra sig selv, at besørge i det samme Huus, dog ikke til Huusherren, men til hans Datter. — Faren er lige stor, — tilføjede han: — eller bliver snarere noget mindre; Kjærlighedsbud ere dog visselig priviligerede af Skjæbnen, dersom ellers Noget i Verden er det. —

VI.

Villig, skjøndt uden videre at yttre sig over Sagen, havde Jens Matthiesen givet sin Karl Orlov til at gaa til Aarhuus i Generalens Ærinde; taus, men ikke med umilde Øjne iagttog han sin Karls Forberedelser til at forlade Gaarden. Esben var en flink Karl, der stedse vidste, hvad han havde at gjøre, og ikke forsømte det Ene over det Andet. Medens han i sit Hoved udkastede Planen til det Puds, han skulde spille Fjenden, ordnede han med flink Haand Alting i det kjære Hjem saaledes, at det kunde være lige at gaa til for den, som kom efter ham i Arbejdet. Under denne

Syssel forekom det ham ofte, som om han opgjorde sit sidste Regnskab, — det var kun altfor sandsynligt, at han aldrig mere vilde vende tilbage —; men kun med desto strengere Omhyggelighed sørgede han for, at der Intet lodes tilbage, som kunde sætte mindste Klik paa hans Eftermæle paa Gaarden og i Egnen.

Med Solen havde han været oppe; indtil langt ud paa Eftermiddagen maatte han vente paa Generalens Depesche. Sandsynligviis havde denne anseet den hældende Dag for den bedste Tid til Bovestykkets Udførelse. I denne lange Tid havde Ellen og han havt overflødig Lejlighed til at mødes, og mangfoldige Blikke havde de ogsaa vexlet med hinanden; men intet Ord var kommet over deres Læber. Stille Hengivelse i Skjæbnen, Fatning og Taalmod danne den anden Gruppe af ejendommelige Egenskaber i det danske Nationalvæsen. Først da Esben traadte ind i Stuen for at sige Farvel til Husbonden, rakte han ogsaa Ellen sin Haand med de simple Ord: — Vorherre lever endnu, Ellen. —

Og han vandrede afsted, iført sine Arbejdsklæder, Vadmelstrøje, Lærredsbeenklæder og ulden Hue. Paa Nakken bar han en Hokurv, og i Haanden førte han en gammel Segl; det var hele hans Udrustning til at

bekæmpe en med allehaande Rænker vel bekjendt og af Nodvendighed skarpsynet Fjende.

Saasnart han var kommen vel udenfor Byen, kastede han al besværende og adsplittende Bekymring, enhver hinderlig Svaghed langt bagved sig, og ilede paa kraftig Fod, og med et Hjerte, der alene var opfyldt af hans store og farlige Foretagende, frem imod det fjerne Maal. Saaledes havde han efter en god Times Forløb naaet de yderste danske Forposter. Nu først begyndte det at gjælde.

Det var ingenlunde hans Hensigt at snige sig frem; paa denne Maade vilde han ikke være kommen langt. Nej, aabenlyst maatte han træde frem, og frejdig gaa Fjenderne imode, som den, der aldeles intet havde at skjule. Men hertil udfordredes vistnok et ualmindeligt Herredomme over sig selv.

Esben kjendte enhver Sti, enhver Grøft, ethvert Huus, enhver Gaard paa hele den mellemliggende Strækning; paa dette nøjagtige Bekjendtskab havde han ogsaa støttet og forud beregnet sine Manøvrer.

Han befandt sig netop paa en Kløvermark; saa sorgløst, som han havde gjort det hundrede Gange iforvejen, nedlod han sig og gav sig til at afhugge Foder med sin Segl. Da han havde faaet Kurven næsten halv fuld, rejste han sig igjen, tog Kurven paa

Nakken, og vandrede højt trallende videre i Retningen af det nærmeste Huus.

Slig Sang maatte nødvendigviis vække Opmærksomhed vidt og bredt, og ikke heller længe varede det, forinden han blev standset ved et bistert: — Halt! Wohin? —

Men Esben lod sig ikke anfægte af saa lidt. Med et enfoldigt Smiil, der gik ham lige op til Ørerne, tog han sin Kurv af Nakken, som om han havde ret gode Stunder og ikke just fandt Mishag i det paatvungne Selskab, og pegede saa først paa Kurvens Indhold og dernæst paa den nærmeste Gaard.

Denne Forklaring var saa simpel, naturlig og bestemt, og hele Esbens Person var dertil saa harmløs, at selv en usædvanlig mistroisk Fjende ikke vilde havt Grund til at fatte endog blot en Skygge af Mistanke. — Passier, Kammerad! — lød det.

Esben gav sig gode Stunder. Først efterat han med Interesse og øjensynlig Beundring havde mønstret den preussiske Husars hele Mondur, Hest, Oppakning og Sadeltøj, gav han sig i god Mag paaveje igjen.

Da han havde passeret Gaarden, vandrede han videre, dækket af denne, idet han styrede sine Fjed i en nogenledes lige Retning efter den næste Menneskebolig.

Men ingenlunde gik han dog lige ud, uden at see hverken tilhøjre eller tilvenstre. Nu sysslede han med Et, nu med et Andet; overalt gav han sig Noget at bestille og fandt Noget at eftersee, ladende sin skingrende Sang frimodig høre alt iblandt. Af og til gav han sig til at hugge Græs; saasnart han havde faaet Kurven næsten fyldt, — væltede han det Hele af i en Grøft, og begyndte saa forfra igjen paa den anden Side af Diget. Ingen skulde have seet Andet paa ham, end at han gik i sit gode lovlige Ærinde, og Ingen lettelig have mærket Andet hos ham, end at han følte sig enfoldig tillidsfuld og overmaade vel tilmode. I Birkeligheden fik han ogsaa Lov til at tumle sig temmelig frit, fra Huus til Gaard og fra Gaard til Huus; og bestandig rykkede han Staden nærmere, endskjøndt det, som let begribeligt, maatte gaa noget langsomt fremad. — Passier! — lød det overalt, eller — Passier, Kammerad! — stundom vel ogsaa — Passier, Lümmel! — eller — Passier, Flegel! —; men overalt hjalp hans enfoldige Smiil og uforstyrrede Frimodighed, i Forbindelse med hans simple mimiske Forklaringer, ham igjennem som det bedste Pas eller Løsen. Kun een Gang blev han af en Patrouille ført hen til det af ham betegnede Sted. Men heller ikke herved lod han sig i mindste Maade bringe ud af Fatningen. I lige=

gyldig Tone henkastede han til Husbonden, der stod foran Huset paa sin Modding, idet han gik ham forbi, følgende Ord: — Siig, at jeg er Eders Karl! — og begav sig derpaa lige til Stalden med sin Byrde af hugget Græs, som om han al sin Tid der havde havt hjemme. Saasnart Patrouillen igjen var ham ude af Øjne, begyndte han ufortroden sin Vandring paany, og avancerede standhaftig fremad, som forhen.

Paa denne Maade naaede han endelig det sidste Huus, omtrent midtfor Riis-Skov. Staden laa for ham i en halv Fjerdingvejs Afstand; men dette korte Stykke vilde rimeligviis blive det drøjeste af hele Vejstrækningen, ligesom de faa Skridt ind igjennem Porten vilde blive de farligste og de egentlig afgjørende ved det hele Foretagende.

VII.

Her tømte Esben atter sin Kurv og drog Aande. Efter en kort Overvejelse slentrede han derpaa videre hen over Marken, dog i en Retning, som ingenlunde var egnet til at vække Formodning om, at han agtede sig til Aarhuus ved denne Lejlighed. Da han havde tilbagelagt nogle Agre, tog han sin Mellemmad frem, et Par vældige Smørrebrødsstykker, som maatte vække

Forestillingen enten om en vidunderlig Appetit eller en saare lang Vej, og gav sig heelt behagelig ifærd med at nyde Vorherres rundelige Gave. Et stort Spørgsmaal bliver det dog altid, om Skjælmen virkelig i dette Øjeblik følte sig oplagt til at nyde, og om han virkelig slet ingen Anelse havde om Nærheden af en fjendtlig Forpost. Kun saa meget er vist, at han ved det barske — Halt da! — lod til at blive overmaade forskrækket i sin uskyldige Ro, og at han tabte det ene af de vægtige Smørrebrødsstykker i Græsset. Pikelhuen gav en høj Latter fra sig; Esben stod ganske betuttet og saae snart paa Preusseren, snart paa den for hans Fødder liggende Mellemmad. Men endelig, da Pikelhuen fortsatte sit Forhør med Spørgsmaalet: — Wohin, Bauer? — gik Mellemmaden af med Sejren over det uventede Fænomen af den skraalende Preusser, idet nemlig hiin tildrog sig den første Yttring af hans udeelte Opmærksomhed. Han bukkede sig og tog Smørrebrødsstykket op, der, som det syntes, til hans store Ærgrelse, var faldet paa den smurte Side. Først da Soldaten med fornyet Latter gjentog sit Spørgsmaal, rejste han sig op fra sin ivrige Beskjæftigelse med at opsamle de trindt omkring adspredte Skiver af marmoreret Spegepølse, der havde bedækket Brødet, og gav med vrantne Miner sit korte og tause Svar, idet han først slog paa

Kurven med Seglen og pegede tilbage imod det sidste Huus, og dernæst pegede over paa en Mark, hvor der i en temmelig stor Afstand græssede nogle Koer. Derpaa kastede han Kurven paa Nakken, gjorde et dygtigt Bid i det allerede angrebne Stykke Smorrebrod, og gav sig uden videre igjen paa Vejen, slæbende Lemmerne efter sig paa rigtig Lommelmaneer. Pikelhuen lo, idet han mumlede Noget i Skjæget, og vendte ham derpaa Ryggen.

Esben naaede Koerne uden videre at blive forulempet; her var han kommen Staden et betydeligt Stykke nærmere. Heller ikke skulde Nogen lettelig være falden paa, at den enfoldige Karl nærede andre Hensigter end netop dem, der tilsyneladende knyttede sig til Stedet selv, hvorpaa han færdedes. Han flyttede Kvæget, han huggede Foder, han slentrede frem og tilbage i al Magelighed, syslende snart med Et, snart med et Andet; der var aldeles Intet, som blot i fjerneste Maade kunde hentyde paa, at hans Tanker og hans Idræt overskrede Grændserne for den Mark, hvorpaa han netop forrettede sin daglige Dont. Og alligevel kom han paa denne Maade efterhaanden over fra Mark til Mark, Byen stedse nærmere; idet han flyttede Kvæget, flyttede han tillige sig selv og vandt stadig ind paa Maalet. Ikke et Menneske traadte ham ivejen; han

maatte allerede være kommen indenfor den sidste fjendtlige Kjæde, og havde nu altsaa kun tilfældige Sammenstød at frygte. Denne Forestilling gjorde ham frejdig til rask at vove de sidste Skridt. Han slog en Ko løs, rinkede Tøjret op og kastede det over Armen; derpaa tog han sin Høkurv, vel fyldt med Klever, paa sin Nakke, og trak muntert af med Koen, ned over Toften, det lille Stykke henad Vejen, — uden at see hverken tilhøjre eller tilvenstre, alene beskjæftiget med sin halv fortærede Mellemmad, — i Mørkningens Time ind igjennem Porten. Ingen Hund gjøede ad ham, endskjøndt Porten var fuld af fjendtlige Soldater.

Skjælmen havde gjort sin Regning ganske rigtig: Staden kunde ikke undvære Mælk; altsaa maatte Køerne have Græs; følgelig maatte der tilstedes visse Folk at passe Kvæget, føre det ud og bringe det tilbage, eller ogsaa hente Føder til det, efter Omstændighederne. Maaskee skulde disse Folk fremvise Passeersedler, det var sandt; men den, som i et passende Optog drog frejdig igjennem, vilde rimeligviis dog ikke blive anholdt hverken af Peer eller Paul.

Rigtignok havde ingen af de vagthavende Soldater seet Esben passere ud igjennem Porten; men Vagten var bleven afløst flere Gange i Dagens Løb. Esbens Person havde i sig selv ikke det allermindste

Mistænkeligt; Høkurven og Koen gjorde Sikkerheden fuldstændig; det faldt Ingen ind at spørge om Passeerseddel eller overhovedet foranledige nogen Anholdelse.

Hvor forunderligt! Først nu, da Faren var overstaaet, da Esben i lykkelig Sikkerhed vandrede nedad Gaden, først nu følte han Virkningerne af den overordentlige Spænding, hvori han i flere Timer i stedse stigende Grad havde befundet sig. Først nu, syntes han, begyndte hans Hjerte at slaa høje Slag og hans Tindinger at banke; en Mathed, som han aldrig før havde kjendt til, udgjød sig pludselig gjennem alle hans Lemmer. Ja, det forekom ham virkelig, som om han i dette Øjeblik, da Alt var vel overstaaet, begyndte at frygte, ja at skjælve, han, som fornylig med frejdigt Mod og uden Bæven var gaaet den ene Fare imøde efter den anden.

Dog alt dette var ikke noget Særsyn; det skete tværtimod saaledes ganske ifølge Naturens vante Orden.

VIII.

Den Person i Staden, til hvem baade Esben og hans Medbejler om Prisen vare henviste, var en anseet Embedsmand, som baade ifølge sin offentlige Stilling og sine private Vilkaar maatte komme i hyp-

vig og nær Berørelse med de overordnede Klasser af de fremmede Krigere, og navnlig med de fjendtlige Fortroppers Hovedkvarteer.

I Aftenstunden blev der meldt ham, at en fremmed Karl forlangte ham itale; strax efter blev Esben ført ind i hans Arbejdsværelse. Den fremmede Karls Udvortes havde intet Overordentligt, men desto mere den Adfærd, han udviste, saasnart Døren igjen var lukket efter ham. Uden at mæle et Ord traadte han Herren lige ind paa Livet og bragte sit Ansigt i den allernærmeste Berørelse med hans. Manden maatte af denne Tilnærmelse nødvendigviis vente sig en Omfavnelse, om ikke et Kys, men holdt dog ikke desto mindre modig Stand imod Overraskelsen. Men Knøsen vilde hverken favne eller kysse, ligesaa lidt overraske; han havde alene til Hensigt at hviske Herren en Djævel i Øret. Og visselig maa det have været en rigtig Djævel; thi ved det første Ord fra Esbens Mund foer den værdige Herre tilbage, stirrede paa Karlen som paa en Aand og slog Hænderne sammen. Hans næste Bevægelse var at springe hen til Døren imod Gangen og laase denne af, hvorpaa han ligesaa hastig aabnede en anden Dør, som førte ind til Familieværelset, for med veltalende Miner og Tegn, snarere end med Ord, at

hidkalde sin Hustru, Søn og Datter, som befandt sig derinde.

— Bud fra General Rye! — vare de første Ord, han hviskende udtalte af et stærkt bevæget Bryst, saasnart hele Familien var samlet. Ved kvalte Udraab og tause Fagter gave alle de Øvrige deres Overraskelse og levende Sympathi tilkjende.

Og ikke maa Man undres over, at et simpelt Bud fra det danske Hovedkvarteer kunde frembringe saa stor en Virkning paa disse Gemytter. Man maa forestille sig, med hvilken beklemmende Følelse Byens Indbyggere allerede i ikke faa grusom lange Uger havde seet sig afspærrede fra den hele Verden, og, hvad der gjaldt endnu mere, fra Heelheden af deres Fædreland, fra deres Folk, fra den egentlige Skueplads for de Begivenheder, hvoraf deres Haab og Frygt, hele deres Vel og Vee vare afhængige. — Ved dette simple Bud vare de atter satte i Forbindelse med Fædrelandet, med den danske Armee, af hvilken Man ventede sig Alt, ja selv det Utrolige; og Budet kom oven i Kjøbet fra den trofaste, elskede og beundrede General Rye! Det var i Virkeligheden det første friske Vindpust, det første frie Aandedræt i en indtil det Utaalelige kvælende Athmosfære.

Esben havde imidlertid løst sit Halstørklæde og

deraf fremtaget sin Depesche. Nu var Overraskelsen og Glæden fuldstændig.

— Du har talt med Generalen? — spurgte Huusherren.

— Ja, Herre, imorges tidlig. Alt staaer vel. —

— Og Du kan vist fortælle os en heel Deel derudefra, min flinke Svend? —

— Det skulde jeg mene; hele Armeen ligger jo i Kvarteer netop derude omkring hos os, og Generalen selv med sine Herrer Officierer har jo sit Ophold i vort Sogn og lader sig see hver eneste Dag. —

— Vel, Mere derom siden! — Du bliver her hos os. Men, i Himlens Navn, saa siig mig dog, med hvilken Lejlighed er Du kommen herind i Byen, Du eventyrlige Menneske? —

— Med en Ko, gode Herre. Og vel, at jeg mindes derom! Jeg maa strax hen og aflevere den til Vognmanden, som ejer den, at jeg ikke siden engang skal komme i Ulejlighed for Marktyveri. —

— Siden Du kjender Generalen, — kjender Du maaskee ogsaa en Lieutenant ved Navn S—? — spurgte Husets Datter dvælende og rødmende.

— Jo, det gjør jeg rigtignok; ogsaa med ham talte jeg imorges, og — —

— Maaskee Du endog har et lille Brev med til mig fra Lieutenanten? —

— Ja, det har jeg rigtignok; men — — —

— O, saa kom med det! — udraabte den unge Dame med straalende Ansigt.

— Ja, men det maa have Stunder, min kjære lille Jomfru. — meente Esben forlegen og dvælende, idet han saae langs nedad sig og smidskede heelt forunderlig.

— Du maa give Tid, min Pige, — yttrede Moderen: — endskjøndt jeg rigtignok ikke indseer, hvad der kan være ivejen for at aflevere Brevet strax. Hvor har Du det, eller er Du maaskee ikke sikker paa, at Du længer har det hos Dig? —

— Jo, det er jeg ganske sikker paa. — stammede og lo Esben, ganske rød i Hovedet og ved allehaande sære Legemsbevægelser givende den høieste Grad af Forlegenhed tilkjende. — Men endelig gjorde han Vold paa sig selv, og brød pludselig ud: — Naar jeg endelig skal sige Sandheden, saa ligger Brevet i min ene Hose; det er det Hele, lille Frue. —

Hele Familien maatte lee hjertelig, og den unge Dame tillige fatte sig i Taalmodighed.

— Kom Du nu med mig og lad mig sørge for Dig, som Du fortjener! — sagde Huusfruen venlig:

— Saa kommer nok Brevet frem af sig selv. — Hvad hedder Du? —

— Jeg hedder Esben, med Forlov. — Men der kommer kanskee end Een bagefter; han hedder Kristoffer — Bestemt. — tilføjede Esben med et undertrykt Suk.

— Hvorledes, endnu Een, endnu et Sendebud fra General Rye? — Jeg forstaaer, — Du er en Doublet, en 1ma Vexel; 2da gives og vil indløbe, saafremt Lykken føjer sig. Gaa nu, min prægtige Esben, hviil Dig, spiis og drik! Siden Mere! Og alle I Andre, Tand for Tunge! — Mit Liv er afhængigt deraf! —

IX.

Kristoffer havde i sit stille Sind udkastet en heelt forskjellig Plan til at forskaffe sig Indpas i Byen, en i sit Væsen vistnok mere eventyrlig, men i sin Udførelse langt mindre sindrig og gjennemtænkt. Efterat han havde afraget sit smukke Overskjæg og foretaget de Forandringer ved sin Dragt, som forekom ham nødvendige, begav han sig over til Egaa, en Landsby liggende tæt ved Havet og for en stor Deel beboet af Fiskere. Uden stor Vanskelighed fik han her Løfte

paa en lille gammel og heelt skrøbelig Jolle. Hans Plan var den, at ro ud paa Havet og ved sildig Aftenstid at lade sig drive ind under Byen. Hvis det blev mørkt, vilde han vove at løbe paa Land med selve Baaden; hvis Aftenen derimod skulde blive klar, vilde han opgive Baaden ude paa Dybet til dens egen Skjæbne, og som en dygtig Svømmer ganske paa egen Haand og ved egne Kræfter stræbe at naa Maalet. I dette Øjemeed havde han forsynet sig med et godt Stykke Voxdug og en Rulle Sejlgarn, for af sine Klæder derved at danne en saa godt som vandtæt Pakke.

Da disse faa og simple Forberedelser vare trufne, var der intet Andet tilbage for ham at gjøre, end med Taalmodighed at vente Nattens Indbrud. Vissselig kun Faa skulde med hans Jevnsind og Ro have fundet sig i at vente med Hænderne i Lommerne — Time efter Time i lang Række. Han havde taget Sæde paa en Steen ved Strandbredden; der sad han, sikkerlig ikke uden Tanke, men næsten uden Bevægelse, og stirrede med sit mørke Øje ud over Havet. Kun nu og da afbrød han den omkring ham herskende Stilhed ved en sagte Fløjten, og enkelte Gange rejste han sig for at foretage en Vandring frem og tilbage langs Havkanten; men snart vendte han igjen tilbage til sin Steen, og overlod sig til sin tidligere Ubevægelighed og Hvile.

Orkesløsheden plejer at føde slemme Tanker, iisær den paatvungne Orkesløshed, der ikke staaer i Harmoni med Natur og Væsen. Kristoffer havde i disse Timer virkelig ogsaa sine slemme Tanker, hvoriblandt den, at Esben alt for længe siden havde begivet sig paa Vejen, og rimeligviis allerede havde naaet Maalet, medens han endnu sad og gabede hen i Vejret. Men han affærdigede dem alle ganske kort, den sidste, saa ofte den meldte sig, med een eller anden trøstelig Livserfaring af følgende Art: — Bedre seent og sikkert, end slet ikke. — Ikke naaer Den altid Maalet først, som løber stærkest. — o. s. v.

Skyer droge sig sammen paa Himlen; det vilde blive mørkt til Natten, men tillige et uroligt Vejr, som ikke var til at lide paa. Den nedgaaende Sol skjulte sig i Horizontens fortættede, dunkle Athmosfære.

Nu var det Tid. Kristoffer sprang i Baaden og udfoldede et Liv og en Virksomhed, som Man ingenlunde skulde have tiltroet ham, medens han sad næsten ubevægelig paa Stenen ved Havbredden og i Tanker strøg en Knebelsbart, — som ikke længer var til. Dog gik Alting for sig uden Hastværk. — Hastværk er Lastværk. — var et andet af Kristoffers Mundheld. Men desto mere fortede det. Inden en

Times Forløb var den lille Baad aldeles forsvunden i Retningen af Norsminde Hage.

Solen var forsvunden, uden at Stjernerne vare komne tilsyne. Kristoffer havde ophørt at arbejde, og lod nu Baaden drive ind imod Land, med en Aare alene holdende den i Retningen af Byen. Mørke Byger droge hen over hans Hoved, med Regnilinger og med Vindstød, der bragte hans skrøbelige Fartøj til at bæve og sukke. Men Kristoffer ændsede Intet uden de enkelte Lys, som igjennem Mørket funklede ham imode fra Byen. Det var netop en Aften, som han ønskede den; i Skjul af Mørket behøvede han ikke at betænke sig paa at løbe lige ind med Baaden.

Med det gjaldt om at finde det rette Sted til Landingen, lige fra Havet af, uden at tage synderlig fejl. Ved at løbe langs med Haverne inde under Land for at lede efter Stedet, maatte han nemlig frygte for, at vække de imod Havets dem fremmede Element næsten barnagtig mistænksomme Fjenders Opmærksomhed. Igjennem Haverne turde han heller ikke tænke paa at bane sig Adgang; alle Steder og navnlig Baghusene vare opfyldte med indkvarterede Tydskere, og Haverne selv vare de ubudne Gjæsters frie Tumleplads, hvorfra de ifølge deres ovenberørte næsten komiske Mistænksomhed saa godt som aldeles havde udelukket de oprindelige Be-

siddere, der ifølge deres Begreber, blot ved at træde i Forbindelse med Havet, let kunde foranledige een eller anden fabelagtig Ulykke. I en Tydskers Fantasi behøvede alene en Dansk og Havet at træde i Samkvem med hinanden, for at vække Forestillingen hos ham om een eller anden frygtelig Explosion. Dansk og Havet vare for hans Bevidsthed det Samme som Ild og Krudt til en Helvedmaskine.

I den nordlige Deel af Byen løber en lille snever og smudsig Gyde ud imod Havet; ikke langt derfra har en lille Bæk sit Udløb fra Byen. Een af disse Adgange maatte Kristoffer vælge, om han kunde finde dem; den sidste holdt han for den sikkreste.

Det var blevet næsten ganske mørkt; tunge Regnmasser hang Eventyreren over Hovedet; i Sydost knitrede i det Fjerne af og til Lynene. Disse Lyn behagede ham slet ikke; der behøvedes kun eet eneste Glimt for at røbe ham. Tilskyndet af denne Betragtning lagde han begge Aarerne ud igjen og roede med Varsomhed ind imod Byen; jo hastigere han fik tilbagelagt sin natlige Bane, desto sikkrere var han.

Kun enkelte matte Lys glimtede ham imøde. Ingen Lanterne paa Brohovedet, intet Fyr ved Havnen; denne Deel af Byen syntes ganske øde og forladt. Det Lys, der paa den modsatte Side længst tilhøjre glim-

tede igjennem Mørket, maatte betegne Vagthuset ved Byens nordlige Port; i en ikke betydelig Afstand fra dette Punkt maatte han søge den i Tankerne forud valgte Landingsplads og Adgang til Byen. Nu var han saa nær, at han tydelig kunde skjælne Bygningernes Konturer. Men ingen Lyd naaede hans Øre fra den ellers saa livlige By; den var sørgelig taus og ligesom uddød. Han havde atter hørt op at ro; sagte og lydløst gled Baaden ind under Land; — nu stod den fast paa Strandbredden.

Kristoffer lyttede skarpt og længe; ingen mistænkelig Lyd var at høre. Da steg han iland og drog forsigtig den lille Baad efter sig op paa Sandet.

Nogle Øjeblikke stod han derpaa stille og spejdede til begge Sider for at orientere sig. Det forekom ham, som om han netop havde truffet det Rette; den lille Bæk maatte have sit Udløb ganske nær derved. Og han havde ikke fejlet; uden lang og tvivlsom Søgen fandt han det smalle og mørke, af Plankeværker og høje Mure dannede Gab, hvorigjennem Bækken udgyder sit sparsomme Vand i Havet. Med en Betænksomhed og Forsigtighed, som næsten er ufattelig for det almindelige utaalmodig bankende Hjerte, fordybede Kristoffer sig i det bælgmørke Svælg, famlende for sig med Hænderne til begge Sider, og med Fødderne le=

dende efter sikkert Fodfæste paa det snevre Flodlejes enten glatte, spidse eller løst liggende, stedse forræderiske af Vandet overrislede Stene. Paa denne Maade gik det kun langsomt fremad; men det gik sikkert.

Omtrent et halvt Hundrede Skridt fremme overskjærer Bækken den første Gade; en simpel Træbro danner Overgangen. Her tænkte Kristoffer at stige i Land. Vi sige — i Land —; thi han befandt sig i bogstavelig Forstand endnu, om ikke paa, saa dog i Vandet. Dette gjennemisnede virkelig ogsaa hele hans af de foregaaende Anstrengelser ligesom gjennemglødede Legeme.

Nu maatte han være nærved Broen; — nu var han der. Men i samme Øjeblik, han vilde stige op af Bækken, hørte han tunge Trin i Nærheden af Broen; i en Hast lod han sig glide tilbage og sneg sig ind under samme.

X.

Det var ikke een Person, men tvende, som nærmede sig. Og det var fjendtlige Soldater; Kristoffers øvede Øre kunde umulig tage fejl af Armaturens Klirren og Lædertøjets knirkende Lyd. De stode stille; han kunde høre deres Stemmer.

Altsaa havde Preussserne her en Skildvagt. Gene=

ral Rye havde forst i det yderste Ojeblik trukket sig tilbage igjennem Byen; hans Jægere difilerede i Løb gjennem Gaderne udaf Stadens ene Ende, medens de fjendtlige Husarer jagede frem igjennem Byen fra den modsatte, saa nær i Hælene paa hine, at de kunde ojne dem og følte sig ophidsede til en skarp Forfølgelse med spændte og oplostede Karabiner. Her var Forfolgelsen ligesaa pludselig som uventet bleven afbrudt; de fjendtlige Ryttere havde fundet Broen afkastet.

Denne ærgerlige Omstændighed havde sandsynligviis givet dette i sig selv vistnok kun lidet vigtige Punkt nogen Betydning i Fjendens Ojne, og han havde sat en Skildvagt der, — som i dette Ojeblik stod Kristoffer paa et hojst ubelejligt Sted. Men hvad var herved at gjore? — Taalmodighed, Taalmodighed! — Kristoffer stod stille som en Muus og lyttede. Han forstod Nok af Fjendens Sprog til at fatte Hovedmeningen af det, der blev forhandlet.

— Nej, — sagde den ene Pikelhue, idet han lod sin tunge Musket slaa an imod Broens Planker: — Nej, derude paa Havet gaaer det aldrig rigtig til. Derude brygger det bestandig; men hvad der brygges, det maa Pokker, eller rettere, den kjære Herre Gud vide. Man kan aldrig være rolig i saadant et Naboskab. Hvad der kan times En paa Landjorden, det kan Man

endda nogenlunde forudsee og beregne; men hvad der kan times En hiſtudefra, det har hverken Du eller jeg eller Oberſten eller ſelve Generalen det mindſte Begreb om. — Hør engang, Stoffel, hvad jeg vilde ſige Dig! — vedblev den Talende i en lavere, næſten hemmelighedsfuld Tone: — Jeg har ſtaaet mangen Aften til langt ud paa Natten og ſtirret fra Havealtanen i mit Kvarteer ud over Havet, — ſtirret, ſnøftet og lyttet. Ved ſlige Lejligheder havde jeg mange ſære og underlige Fornemmelſer, maa Du tro. Hvad jeg ſaae, — det veed jeg ikke; hvad jeg lugtede, — det veed jeg ikke heller; hvad jeg hørte, — det veed jeg ligeſaa lidt. Men netop heri ligger det fordømt ængſtelige. Beſtandig havde jeg i min Næſe en Lugt, ſom mindede mig om Mord og Brand og natlig Landgang og 84-pundige Bomber og Granater; og jeg hørte i Natteſtilheden forſkjellige Lyd, ſaa underlige, ſaa ubeldvarslende, ſaa ubegribelige, at Haaret rejſte ſig paa mit Hoved derved; og jeg maatte ſee, hvorhen jeg vilde, — langt ude paa Havet dukkede ſnart eet, ſnart et andet Djævelsværk frem, lagde uden om Pyntene, eller ſneg ſig frem i Skyggen af Landet. Hellige Patron, Sligt kan vel give en ærlig Karl Noget at gruble over! — — — Tys, hørte Du Intet? — — — Stoffel, hvad der truer os af Ulykke, det truer os visſelig der-

udefra! — Den danske Hær have vi hele Vejen jaget foran os ligesom med en Puster. Hele Landet er vort, paa Hovedstaden nær, som vor General i et Par Dagsmarscher kan besætte, saasnart han faaer Lyst dertil. Men Havet, — Havet, Stoffel, — det have vi ikke det Allermindste at sige over! Der regjere de Danske, og det vil maaskee endnu bekomme os meget ilde, at vi ikke fik en Flaade i rette Tid. —

— Ja, Gud skal vide, hvad Ende det vil tage! — svarede den Anden: — Men jeg for mit Vedkommende, Jørl, lugter Lunten fra en anden Kant. — Ikke maa Du lade haant om den fjendtlige Armee! Rigtignok var den ligesom pustet væk, hvor vi kom frem; men overalt traadte vi i vore Fjenders friske Fodspor, og vi maatte smukt holde os sammen for ikke at falde i Garnene, som vare udspændte paa begge Sider af vor Vej. Mig huede dette Felttog slet ikke; megen Anstrengelse, men kun liden Moro og Ære! At maatte see sig for, hvert et Skridt, Man gjør, at erobre Alen for Alen af et ugjæstmildt Land, at forfølge en Fjende, som viger tilbage Trin for Trin, uden nogensinde at være overvunden, — nej, det behager mig slet ikke. En god Tilbagegang er langt mere værd end en daarlig Fremgang. Hvem siger Dig, at ikke den danske General netop her har faaet os, hvor han vilde have os, at

han ikke netop har sat sig fast, hvor han nu staaer, for ved Lejlighed, naar han har draget Forstærkninger til sig, at styrte over os som et Tordenvejr? Jeg har allerede oftere drømt om noget Lignende. — Derfra vil Ulykken komme, hvis nogen truer os. Fra Havet derimod, min gode Jorl, kommer Intet uden de velsignede Fisk og de forbandede Spioner. Gid vi blot havde nogle gode vestfalske Kartofler til hine, og dito Spidskugler til alle disse! — Mit Hjerte bliver ganske trangt, Jorl, naar jeg tænker paa en ægte vestfalsk Kartoffel. —

— Spioner, — gjentog Jorl: — dem blæser jeg ad! Spionerne skulle ingen Skade gjøre os. Intet er lettere end at kjende en Spion fra et ordentligt Menneske. Imellem os sagt, Stoffel, troer jeg netop heri at have min besynderlige Styrke. Har jeg ikke allerede to Gange bragt saadanne Karle lige paa Nippet til at synge det sidste Vers? Havde Man bare forhørt dem med en Smule Tortur, skulde Man nok have faaet den rette Sammenhæng ud af dem. Men Man lod sig tage ved Næsen af disse Karles forstilte Enfoldighed, og jeg gik glip af mine 15 Thaler. — Siig mig dog, Stoffel, hvorfor Man udsætter Præmier, naar Man ikke paa god Foranledning uddeler dem? — Men Pokker skulde staa i det, om Alle skulde undslippe mig som saa! Jeg siger Dig, Stoffel, paa hundrede

Skridts Afstand lugter jeg en Spion, og seer ham igjennem en Væg, der er saa tyk som denne Planke! —

Og Preusseren stødte Kolben af sin Musket heftig imod Brogulvet. Det uventede Drøn lige over Hovedet bragte Kristoffer til at fare sammen, og han gled ud med Foden paa de glatte Stene.

— Hvad var det, Stoffel? — spurgte Jørl halvhøjt: — Pst, hørte Du Intet? —

Og han lænede sig ud over Broens Rækværk.

— Det var en Vandrotte, Jørl, intet Andet. —

— Enten en Vandrotte eller en Spion, ganske sikkert een af Delene. Lad det for dennesinde være det Første, som Du siger! — Har Du hørt, Stoffel, hvad Man snakker om, at den danske Konge er i Begreb med at slutte Fred med vor gamle Fritze, og at saa de danske Skibe skulle føre os lige herfra tilbage til Vestfalen? Det vilde være en prægtig Overeenskomst; — Fordeel paa begge Sider! Hvo der saa blot kunde tage et Par Skjæpper af dette kun lidet ændsede Jordsmon med sig tilbage til det kjære fattige Hjem! De dovne Skjælmer hertillands vide ikke, hvad Guds Jord rigtig er værd. —

— Gaaer det Første i Opfyldelse, Jørl, tvivler jeg heller ikke paa, at jo ogsaa det Andet kunde lade sig gjøre. — Men Tanken om disse kjære melede Kar-

tofler har sat mig i slet Lune. God Nat, Jorl, en lykkelig Vagt! —

Den ene Pikelhue fjernede sig, den anden gav sig til at gaa frem og tilbage over Broen, dog uden nogensinde at fjerne sig over ti Skridt derfra, idet han nynnede den ved hans Afdeling meget yndede og idelig sungne Vise:

Dort wo die klaren Bächlein rinnen,
Sah ich vorjüngst ein Hüttchen stehn;
Da wohnt von allen Schäferinnen
Die schönste, die ich je gesehn.
Und böte Man mir Gold und Kronen,
So dächt' ich doch in meinem Sinn:
— Im Hüttchen möcht' ich lieber wohnen,
Dort bei der schönen Schäferinn.

XI.

Det var ikke til at tænke paa for Kristoffer, paa dette Sted at forlade den vaade Sti og faa Gaden under Fodder. Meget vilde det allerede være, om han kunde liste sig igjennem under Broen og ubemærket snige sig videre til den næste Bro og den næste Gade. Det maatte forsoges.

I samme Ojeblik, Pikelhuen paa sin korte Van=

dring havde naaet den videste Afstand, iværksatte Kristoffer sit vovelige Forsæt. Voveligt var det tilvisse; thi ikke meget sandsynligt var det, at han ved en langsom og vaersom Fremadskriden vilde kunne naa saa langt bort, at ikke den tilbagevendende Skildvagt maatte faa Øje paa ham ved Skinnet af den netop ved Broen brændende, rigtignok kun døsige og bedrøvelige Lygte. Men forat Alt kunde vindes, maatte Noget voves. Hiin Mislighed, indsaae Kristoffer, maatte han nødvendigviis udsætte sig for, stolende paa sin gode Skjæbne; thi ved en paa uforsigtig Maade fremskyndet Gang maatte han betragte sin Fordærvelse som afgjort og beseglet iforvejen.

Uden at gjøre mindste Støj var Kristoffer passeret Broen og var kommen en halv Snees Alen fremad paa hiin Side, da Skildvagtens Trin gave Gjenlyd paa Broens Planker. Kristoffer var standset og havde knuget sig paa Huk sammen til det mindste Omfang, som muligt var, uden at ændse Vandet, der ikke lod nogen tør Traad tilbage paa den nedre Halvdeel af hans Legeme. I en aandeløs Stilhed sad han og lurede, med Hovedet bøjet ned imellem Knæene, alene frembydende mørke Flader for Lysets Paavirkning. I nogle Sekunder vilde hans Skjæbne være afgjort enten til Liv eller Død. Kun nogle Sekunder! — Under slige

Omstændigheder er selv et Sekund et Tidsrum af Betydning. Hvis Skildvagten blot standsede paa Broen, hvis han blot saae til Siden, vilde Kristoffer være opdaget. Det første Budskab, som hans onde Skjæbne da vilde tilsende ham, vilde være et Anraab, — det næste en Kugle. I ethvert Tilfælde vilde han være om en Hals.

Soldatens regelmæssige Trin lode paa Broen, een — to — tre. — Himmel, nu standser han! — Hele Kristoffers Legeme knuger sig krampagtig sammen. — — — Ja, han standsede, — men gik igjen uden Ophold videre, — fire — fem — sex —. Nu har han passeret Broen og træder i Gadens Brostene paa den anden Side.

Da drog Kristoffer et dybt og langt Aandedræt, — hvor det lettede! — og udfoldede atter sit Legeme. Nogle Øjeblikke, — og han var forsvunden i Skyggen.

Portlaagen staaer endnu paaklem hos General Ryes Korrespondent. Intet Under! — Var der ikke anmeldt en Kureer Nr. 2? Og denne hed jo Kristoffer Bestemt; han maatte altsaa bestemt komme. Men dersom Vovehalsen, naar det var lykkedes ham at fægte sig igjennem, ikke strax fandt et Asyl, kunde det vorde lige fordærveligt for begge Parter.

Det var over Midnat, da en mørk Skikkelse listede sig igjennem Porten og traadte ind i Gaarden. Fra et aabent Vindue af et Værelse, hvori der intet Lys var, lød der den Indtrædende i halvhøj Tone de Ord imøde: — Er det Kristoffer? — og i næste Øjeblik stod Kristoffer for Husets Herre.

— Du er slemt medtagen; — yttrede denne, efter at have kastet et Blik i den modtagne Depesche som var ligelydende med den foregaaende: — Du trænger til Hvile og Forfriskning, og har min Sandten ogsaa ærlig fortjent begge Dele. —

Han ringede, og en gammel Pige traadte ind. Derpaa vedblev han:

— Inat bliver Du her og tager tiltakke med Lejligheden. Men skulde Du komme til at overnatte oftere her i Byen, hvilket Gud forbyde, saa maa jeg, for ikke at vække Opsigt med tvende nye Ansigter, være betænkt paa et andet Kvarteer til Dig! — Gaa nu med Pigen, min gode Kristoffer, og sank friske Kræfter til imorgen! Ved Middagstid, haaber jeg, skulle I begge være expederede. —

Kristoffer spiste og drak kun nogle Mundfulde; han længtes kun efter at komme af med de gjennemvaade Klæder og blive varm i Sengen.

Det Første lod sig snart og uden Vanskelighed

opnaa; det Sidste havde Patronen sørget langt bedre for, end baade Kristoffer og han selv kunde ane det.

Da han, vejledet af Pigen, med Lyset traadte ind i det Kammer, hvor han skulde ligge, slog en Person, der allerede laa i Sengen, Blikket ivejret og stirrede paa den Indtrædende. Deres Blikke mødtes og hang et Øjeblik ved hinanden med et Udtryk, som var fuldt af Overraskelse og Varme, men intet mindre end venskabeligt. Derpaa kastede den i Sengen liggende Person sig om paa den anden Side og vendte trodsig Ryggen til, uden at tage videre Notits af den nylig ankomne.

Kristoffer klædte sig af og — lagde naturligviis Ryg imod Ryg. Varm blev sandelig Kristoffer; varme bleve de begge. — De gloede hver for sig og gjennemgloede gjensidig hinanden. I en Tvekamp uden Bevægelse og uden Larm udsatte de hinanden for en fortærende Ild, uden at det dog lykkedes dem — at fortære hinanden. Men Morgensolen fandt dem endnu hvilende i uforandret Stilling, Ryg imod Ryg.

XII.

Ved Middagstid modtoge vore tvende Eventyrere deres Depescher, — Vovehalse Begge, endskjøndt uen=

delig vidt forskjellige baade i deres hele Væsen og i den Maade, hvorpaa de havde gjort deres dumdristige Mod gjældende. Esben gjemte sin Depesche i — sin Pibe, stoppede Tobak ovenpaa og brændte Tobakken an, som om Piben allerede havde været tændt. Et privat Brev fra den unge Frøken fik sin Plads anviist i en Flig af hans Trøje. Kristoffer bad med klog Betænksomhed Afsenderen om at forvare Depeschen, indtil han var bleven enig med sig selv om, paa hvilken Maade han igjen skulde slippe ud af Fælden. Esben smagte lidt paa denne Forsigtighedsyttring, men kom dog snart til den Overbeviisning, at det var bedre, uden videre Anstalter at være rede til at benytte enhver sig frembydende gunstig Lejlighed til Undvigelse.

Efter Middagsmaden havde de begge forladt Huset, og Man havde intet Videre seet til dem. Rimeligviis luskede de omkring i Byen for at see Lejligheden an; men det vilde tilvisse falde dem langt vanskeligere og være forbundet med langt større Fare at undslippe fra Staden, end der havde været ved at skaffe sig Adgang dertil. Vistnok vilde Sammenligningen ikke lidet halte, om vi ved denne Lejlighed jævnførte Byen med en Fælde, hvortil der vel gaves fri Indgang, men hvorfra der ingen Udvej fandtes; thi Adgangen til Byen blev ingenlunde begunstiget af de gode Preus-

sere, og Undvigelsen kunde de heldigviis ikke med deres bedste Villie forebygge, naar Snildheden traadte i Forbindelse med et Mod, som vover Alt. Men alligevel vare de tvende Eventyrere i den med fjendtlige Musketter ligesom tilgittrede By kun lidet bedre tilmode end Musen, som ængstelig løber frem og tilbage indenfor Staaltraadsgitteret, anende en Udgang overalt, men uden at finde nogen. Under disse Vilkaar vare deres Kræfter ligesom bundne, og Modet var sig kun ufuldkommen bevidst, saalænge der Intet var at øve det paa.

Hvo der henad Aften uformodentlig var traadt ind i den Families Dagligstue, i hvis Skjød vore to Venner indtil videre saa godt som vare blevne optagne, vilde øjeblikkelig have følt sig greben af Anelsen om en forfærdelig Ulykke. Huusherren sad sammensunken paa en Stol ved Vinduet og stirrede taus hen for sig, saa bleg og angreben, som om han var ifærd med at læse sin Dødsdom eller snarere med at betragte Anstalterne til sin Henrettelse. Huusmoderen laa i et Hjørne af Sofaen, Ansigtet skjult i sit Tørklæde; den konvulsiviske Hulken antydede, at den dybeste Smertes Kilder vare aabnede i hendes Indre og udgjøde Strømme af bittre Taarer. Datteren gik hændervridende op og ned ad Gulvet, og Husets Søn stod mørktgrublende i en

Krog af Værelset og beed i en Knude paa sit Lommetorklæde. Dette ifølge alle baade indre og ydre Kjendetegn ellers saa lykkelige Huus var aabenbart i dette Øjeblik en Fortvivlelsens Bolig.

Men der lod sig intet Ord høre, som kunde have oplyst den Indtrædende om Aarsagen til denne almindelige Hengivelse i en fortvivlet Smerte. Sagen var nemlig allerede forud bleven fuldstændig gjennemgaaet, og Dommen havde lydt paa Fordærvelse.

For en Times Tid siden havde der pludselig udbredt sig det Rygte i Byen, at en dansk Spion var bleven greben af Preusserne. Saavel Danske som Tydske havde bekræftet dette Rygte. Hvem Anden kunde vel dette ulykkelige Menneske være end eet af General Ryes Sendebud, som vare blevne optagne i dette Huus, og af hvilke det ene endogsaa af den patriotiske Huusherre havde modtaget en Depesche til Generalen med allehaande vigtige Oplysninger —?

— Det er ude med mig; — havde den ulykkelige Mand sagt til sin Familie: — hvert Øjeblik kan jeg vente, at Man kommer for at slæbe afsted med mig. Maaskee er dette den sidste Time, jeg har at leve i. Er det end flinke Karle, disse Generalens Bud, saa ville de dog ikke kunne holde tæt, naar det kommer til Stykket; Man vil nok vide at faa dem til at bekjende.

Og maaskee vil endogsaa min egen Haandskrift optræde som Vidne imod mig. O, gid jeg aldrig havde lært at skrive! — Der komme et Par Hallunker af Preussere; — de skraa over Gaden! — — Nu, saa maa jeg vel gjore mig færdig! — Farvel, Allesammen! — — Nej, de gik forbi. — Men det er kun Galgenfrist; Man vil komme og gribe mig og slæbe mig bort i Lænker. Mit Huus ville de lægge øde, og min Formue ville de konfiskere. Og jeg selv — faaer jeg end ikke strax en Kugle i Livet, vil jeg dog blive fort bort som en elendig Forbryder, hvem Fængsel og Marter og Galgen venter i det Fjerne! —

Til Svar paa disse bedrøvelige Oplysninger havde Ingen af Familien uden Sonnen hævet sin Stemme til Andet end Klager og Veeraab. Sonnen taug og tænkte, indtil han troede at have udfundet Noget, som kunde, om end ikke forebygge Ulykken, saa dog gjore den betydelig mindre. Han tilbod nemlig sin Fader at paatage sig hele Ansvaret. Han selv var et Menneske af moden Alder, hos hvem Man heelt vel kunde forudsætte saadan alvorlig Idræt, og deres Haandskrifter lignede temmelig nøje hinanden.

Faderen gjorde Indvendinger; sligt Offer vilde han ikke modtage, ej engang af sit eget Barn. — Men han blev overstemt af Familiens øvrige Lemmer, som vare

afgjort enige i, at, naar Ulykken endelig skulde være, Tabet af Sønnen og Broderen dog langtfra vilde foranledige sligt et Savn og saadan Elendighed som Tabet af Manden og Faderen.

Da Sagen havde modtaget denne Behandling, udenfor hvilken der intet Mere, som det syntes, fornuftigviis lod sig anføre, indtraadte der en dyb Taushed, under hvilken Enhver for sig tærede paa sin egen Smertes Fylde. I pinefuld Stilhed afventede de alle det Øjeblik, da den forfærdelige Ulykke vilde banke paa hos dem, og føre sammen, saa ofte en Dør gik i Huset, saa ofte et Fodtrin gjenlød i Gangen, ved enhver ubetydelig Lyd, som fra Gade eller Gaard fandt Vej til deres Øren.

Pludselig lode iilsomme Trin ude i Gangen; Døren blev med Hast reven op, og ind styrtede den gamle betroede Stuepige. Alle føre op og stirrede med Forfærdelse paa den Indtrædende.

— Ere de der? — spurgte Huusherren med tykt, neppe forstaaeligt Mæle.

— Nej, alene Esben er her. — svarede Pigen næsten aandeløs.

— Altsaa Kristoffer er det, som har ladet sig tage ved Vingebenet; — den Karl havde mig ogsaa et sandt Ulykkesansigt! Men, Gud skee Lov, han har

i det Mindste ingen Depesche hos sig! — Lad Esben træde ind! —

Med et noget friere Aandedræt satte han sig atter ned. Strax efter indtraadte Esben.

XIII.

— Nu, Esben, det var da en sørgelig Ende, det tog med den arme Kristoffer! —

— Aa ja saamænd, sørgelig nok, gode Herre. — svarede Esben noget langtrukket.

— Og med mig ogsaa, Esben, med mig ogsaa! Først han, saa jeg, — ak, Gud bedre det! Man vil pine, presse og foresnakke ham saa længe, indtil han giver sig tabt, og saa staaer han der i sin Nøgenhed. —

— Ja mænd gjør han saa, det kan ikke nægtes; han staaer der i al sin Nøgenhed. — gjentog Esben: — Men — det er jo netop derfor — —

— Og saa kommer Turen til mig ulykkelige Mand! — afbrød Huusherren ham, uden at agte paa hans Ord: — Men siig mig dog for Himlens Skyld, ved hvilken Lejlighed fangede Man ham da? At dog Mennesket ikke kunde tage sig bedre iagt! —

— Fanget ham — fanget ham, siger Herren? —

gjentog Esben med en undertrykt inderlig Latter, idet han af Glæde skuttede sig og gned sin venstre Arm: — Det veed jeg ikke Noget om, at Man har fanget ham! Har Man fanget Noget, er det i det Højeste, med Respekt at sige, hans Skjorte og hans Buxer eller maaskee begge Dele tilsammen. —

— Hvad siger Du, Menneske? — skreg Huusherren, uvillig til at tro sine egne Øren: — Hvad siger Du, Esben? — istemmede Kone og Datter, idet de fore op og i en Hast nærmede sig.

— Jeg beder Fruen allernaadigst om Forladelse. — svarede Esben ganske betuttet og spagfærdig: — Det er jo rigtignok ikke saa pænt at sige saadant Noget; men naar Man skal tale om et nøgent Menneske, — om Forladelse igjen, lille Frue; jeg er en enfoldig Karl og forstaaer ikke at stille mine Ord. — —

— Pokker ivold med al Pænhed! — afbrød ham Herren heftig: — Tal om Buxer og Skjorter, saa meget Du vil, — om et heelt Dusin, skal det saa være, endog om Underbuxer og Mavebælter, hvis Du har Lyst! Men siig os blot først, om Kristoffer er fangen eller ej? —

— Nej, paa det Lag, fangen er han ikke, gode Herre; men fri er han da just ikke heller, saa at sige. — Han sidder nede i Lukafet under Havealtanen ved

Strandbredden. — Men han er ganske nøgen, — med Respekt at sige. — tilføjede Esben med et lille Knix for Huusfruen.

— Det er til at blive gal over! Hvorledes hænger det dog sammen? — Men Preusserne have jo ikke fanget ham, vel, Esben? —

— Nej, alene hans Skjorte og Bux — —, gode Herre. Forresten veed jeg kun halv Besked med, hvorledes det egentlig hænger sammen. Men først maa jeg bede Herren, hvis han havde nogle gamle Klæder til Mennesket, og det i en Hast — —

Sønnen ilede ud af Stuen for ihast at gjøre de fornødne Anstalter til at faa Kristoffer paaklædt og befriet fra hans Fængsel.

— Jeg kan tænke mig, at det er gaaet saaledes til. — vedblev Esben: — Det var varmt ieftermiddag; Mennesket har drevet omkring ved Havet og har faaet Lyst til at svømme. Men imedens han er ude, komme nogle Tydskere til og finde hans Klæder. Nu har der sagtens været et kongeligt Mærke paa eet eller flere af hans Understykker. Preusserne skrige Gevalt, at det er en Spion fra den danske Armee, og mene ham saa godt som fangen, aldenstund de have ham derude i Vandet og ere i Besiddelse af alle hans Klæder. —

— Men Kristoffer, den fiffige Rad, mærkede

itide Uraad; istedetfor at styre ind imod Land, sætter han Kaasen udad, indtil han er dem affigte, og styrer derefter langs med Haverne, indtil han seer sit Snit og springer iland ved Deres Have, gode Herre. Det maa være en Satan i at svømme, ligesom i saa mange andre Ting! Men en Fornøielse er det at see, hvorledes Preussserne endnu løbe frem og tilbage langs Havkanten og tro, at de — endnu have Spionen derude! —

Esben endte sin Fortælling med en hjertelig Skoggerlatter, der havde sprængt alle den konventionelle Ærbødigheds Baand. Og denne Latter fandt et tredobbelt Eecho hos den tilstedeværende ligesom paa Afgrundens Rand frelste Familie. Lykkelig indtil Berusselse kastede Fader, Moder og Datter sig i hinandens Arme; og Esbens trohjertige Aasyn, hvorfra Skjælmen aldeles var banlyst ved et Par klare Taarer, som bragte hans Øjne til at glindse, lyste sin Velsignelse derover.

Kort efter præsenterede Kristoffer sig i en anstændig Dragt, hvis mest karakteristiske Stykker vare en Bluse og en gammel Peltshue, der med hinanden i Kristoffers Person dannede en højst pikant Forening af Sommer og Vinter.

Saaledes holdt atter Freden sit Indtog hos den elskelige og lykkelige Familie.

Men Esben havde dog ikke sagt Alt, hvad han vidste. Han havde nemlig idag havt et Par Smaabesøg af Djævelen. Da han hørte, at en Spion var bleven greben, havde han virkelig et Øieblik følt Noget indeni sig, der lignede Glæde, dog kun et Øieblik. Og senere, da han kom ned i Haven, og Kristoffer i sin Nød raabte ham an, visselig i sin yderste Nød, — da havde der virkelig rørt sig Noget indeni ham, som i paafaldende Grad lignede Ærgrelse. Men ogsaa dette havde kun været et forbifarende Glimt. I næste Øieblik var han beredvillig ilet til, og havde, efter at have faaet nødvendig Besked, som vi selv vide, i Hast og med Varme gjort Kristoffers Sag til sin egen. Djævelen skulde visselig ikke rose sig af disse Visiter; — maatte det kun altid gaa ham paa samme Maade, det ede Skarn!

XIV.

Den følgende Morgen var den forvandlede Kristoffer, som denne Nat havde sovet ene i en god magelig Seng, alt eftersom det behagede ham, snart paa den ene, snart paa den anden Side, allerede paa Benene, førend, som Man siger, Fanden fik Sko paa. Ved Fanden skal her naturligviis forstaaes Tydskerne;

thi det Ærinde, som Kristoffer havde at besørge, lod sig bedst udrette, medens de kjære Gjæster fra Egnene omkring Bloksbjerg endnu laa indhyllede i deres varme Tæpper. Den foregaaende Aften havde han forsøgt paa at liste sig ned til Stranden for at forlade Staden ad den samme vaade Vej, ad hvilken han var sluppen derind. Men desværre var det aldeles mislykket for ham, dette gode Forsæt, og kun med Nød og neppe var han undgaaet en nærmere, ingenlunde farefri Berørelse med de barske — Wer da? — og — Halt da? — 'er. At gjentage Forsøget nu, da Man var bleven opmærksom paa hans „Umtriebe", vilde have været den rene Galskab; han opsatte derfor Sagen klogelig indtil det næste Morgengry.

Og det var derfor, han var kommen saa tidlig paa Benene.

Ad en ny, men langt besværligere Vej forsøgte han nu at forskaffe sig Adgang til Havet, Frihedens Vugge. Og det lykkedes ham. Men desuagtet havde han ved dette vovelige Foretagende dog kun Lidet af Lykke at sige; thi han kom og saae, — at hans Baad var forsvunden, — de kjære møre Planker, hvortil han havde sat hele sit Haab.

Tydskerne havde annammet den. Disse gode Folk nærede en virkelig barnagtig Begjærlighed, Man kunde

gjerne kalde det en Lidenskab, for Alt, hvad der lod sig kalde Fartoj. En Barke maatte være nok saa lille, den gjaldt i deres Ojne for en Erobring, der maatte vorde Fjenden til et ikke ubetydeligt Afbræk. Med et sandt Raseri gik de paa Jagt efter Fartojer, og foragtede intet, selv ikke det mindste og usleste. Sagnet gik, at Preusserne fra de jydske Strande allerede havde ladet flere Joller og Skibsbaade transportere over Land sydpaa til det store „Vaterland", som kostelige Trofæer, hojt talende Vidnesbyrd om deres glimrende „Seesiege". Maaskee var Kristoffers Jolle gaaet samme Vej; i ethvert Tilfælde var og blev den borte. Slukoret listede han sig tilbage ad den samme Vej, han var kommen.

Men ud af Byen vilde han idag; det var han i sit stille forbittrede Sind fast bestemt paa.

Indtil henved Middag drev han tilsyneladende ørkeslos omkring i Byen og lurede forgjæves paa en passende Lejlighed. Paa denne Vandring kom han tilfældigviis forbi et Huus, hvor der gjordes Anstalter til en Begravelse. Som et Lyn slog den Tanke ned i hans Sjæl: — Her er den længselsfuldt attraaede Lejlighed! —

Med Strenghed vaagede Tydskerne over, at ingen af Indvaanerne overskred Byens Grændser. Kun i de allerforste Dage havde de meddeelt enkelte Personer Til-

ladelse til at forlade Staden; siden den Tid var Bevogtningen bestandig bleven strengere. Men der var dog visse Ting, som de i denne Henseende nødtvungne maatte see igjennem Fingre med: — Kvæget maatte føres paa Græs; Kornet maatte bringes til Mølle; de Døde maatte begraves. — Ved slig Lejlighed medgaves der sædvanligviis en Opsynsvagt.

I en Hast ilede Kristoffer tilbage til den ham i Staden anviste Patrons Huus. Da han atter viste sig paa Stedet, med en Skovl paa Nakken og en Spade i Haanden, var allerede Kisten løftet op i Vognen, og det lille Følge skulde netop sætte sig i Bevægelse. Vognen kjørte til, med sin Vagt ved Siderne; Sørgeparrene fulgte. — Kristoffer sluttede Toget, med den mest ubekymrede Mine slentrende umiddelbart efter med sin Skovl paa Nakken og sin Spade i Haanden. Selv det skarpeste Blik skulde ikke have faaet Andet ud af ham end en god skikkelig Graver, betragtede Døden som sin ærlige Levevej. Der var heller Ingen, der lagde ham saa meget som et Halmstraa ivejen.

Men da Toget var naaet ud paa Kirkegaarden, og drog frem igjennem en vel bevoxet Gang med Buskads ved Siden, bøjede Mester Kristoffer pludselig

af, og kom ikke mere tilsyne. Dog, der var Ingen, som savnede ham.

— Det er det første Skridt, som koster! — siger Franskmanden. Men i dette Tilfælde kostede de efterfølgende Skridt den arme Kristoffer ubeskrivelig meget. Skovl og Spade lod han ligge, og krøb saa paa Bugen og alle Fire videre. Liigpsalmen skurrede hæslig i hans Øren, medens han møisommelig og langsomt stræbte at fjerne sig fra Stedet, iagttagende en næsten utrolig Forsigtighed ved sine Bevægelser, med et Øje paa hver Finger og med uafladelig lyttende Øre. Endelig havde han naaet Gjærdet, og lod sig sagte glide ned i den dybe Grøft paa den modsatte Side. Paa Bunden af den sumpige Grøft krøb han videre, indtil han havde fundet et gjæstmildt Asyl under en Steenkiste.

For Øjeblikket havde han nu vistnok Grund til at tro sig i Sikkerhed; men herved var der forholdsviis endnu kun Lidet opnaaet. Der forestod ham en Vandring i en viid Halvkreds omkring Byen, paa hvilken han vilde være udsat for tusinde Farer. Skulde han opsætte Eventyret til den indbrydende Nat, eller skulde han vove det, saasnart Sørgetoget igjen var vendt tilbage til Byen, og i Stationer stræbe at nærme sig det fjerne Maal for sin modige, halsbrækkende Idræt?

XV.

Den arme Esben, — i hvilken Vaande gaaer han ikke omkring! Kristoffer har været hjemme om Formiddagen og hentet sin Depesche; ved Middagsbordet var han ikke tilstede, og nu lakker det ad Aften, uden at han har viist sig senere. Ja vísselig, han maa være sluppen ud af Byen! Maaskee har han allerede naaet sit Maal! — Ak, Ellen, kjære arme Ellen!

Det var ikke længer til at udholde! Noget maatte der voves, om ikke Alt. Men længe varede det, inden der denne Gang gik et ordentligt Lys op for Esben. Han havde mange Indfald; men først ud paa Aftenen meldte der sig eet, som forekom ham antageligt. I alt Fald maatte det nu enten briste eller bære. Hvert Minut, som forløb, lagde en Glød til hans Sjæls Marter; med hvert Minut fik Kristoffer et længere Forspring for ham, kom sit Maal stedse nærmere, — ak, hvis han ikke allerede havde naaet det!

Solen var netop gaaet til Hvile, da et Menneske bevægede sig slentrende opad Gaden, i hvis holdningsløse og slingrende Skikkelse Man ikke let skulde have gjenkjendt Esbens kraftige og statelige Person. I sin højre Haand bar han en temmelig stor Hankekurv; hvis denne indeholdt skrøbelige Sager, blev den vísselig i

temmelig høj Grad bragt i Fare ved allehaande mislige Sammenstød, med Afviisere, Muurhjørner, Brostenene og Personens egne Been. Mennesket var aabenbart dygtig beskjænket, og gik dog, som det lod til, i et betroet Ærinde, der fordrede fuld Samling og Forsigtighed. Og den frie Luft syntes, langt fra at forfriske ham, snarere at virke med bedøvende Kraft paa hans ophidsede Hjerne; thi eftersom han nærmede sig Porten, bleve hans Slingringer stedse mere udsvævende og overraskende, og han var flere Gange i Begreb med at falde, ikke over sine egne Been, men over Kurven, der kom ham imellem Benene. Han begyndte nu ogsaa at smaasnakke med sig selv, som Berusede i det næstsidste Stadium af Fuldskab pleje at gjøre; men der kom ikke Andet frem end lutter uforstaaeligt Tøjeri.

Hvis han ikke var bleven holdt an ved Porten af det skoggerleende Vagtmandskab, er det ikke usandsynligt, at han havde rendt Panden lige imod den ene af Portpillerne. Da han blev standset, lukkede han imidlertid Øjnene op paa vidt Gab, og lod til at komme noget til Besindelse. Han satte Kurven haardt i Brostenene, gjorde en lille Diversion paa Foranledning af en pludselig Overvægt til den ene af Siderne, krydsede sig derpaa igjen op i Nærheden af Kurven, tog Laaget af og begyndte at tale og gestikulere. Rig=

tignok var hverken hans Sprog, der oven i Kjøbet var ægte Jydsk, synderlig tydeligt, ikke heller hans Fagter synderlig betegnende; imidlertid forstode Tydskerne dog uden Vanskelighed saa meget, at han spurgte dem, om det var ved denne Vagt, han skulde aflevere den forhaanden værende Aftensmad til Indkvarteringen i sin Husbonds Gaard. Det var nemlig en vedtagen Skik, at Mandskabet, naar det var paa Vagt, lod sig bringe Maden i Byen hen til Vagtstedet.

Den aabne Kurv fremviste forskjellige Ting, som langtfra vare at foragte; tværtimod blev der sjelden eller aldrig budet de indkvarterede Tydskere slige gode og appetitlige Sager. Folkene svarede altsaa uden Betænkning Ja, og toge Kurven i Besiddelse. Hermed var Sendebudet overmaade vel tilfreds, og lod dem uden videre raade.

Pikelhuerne vare komne i godt Lune; Kurvens Indhold gjorde dem endnu mere opromte. Hele Karlens Person og Væsen, usigelig komisk, som han var i sin nedværdigede Forfatning, havde noget høist indbydende til at gjøre Løjer med, og Karlen selv syntes i sin salige Tilstand ikke ilde oplagt til at gaa ind paa Løjerne. Saaledes nøde Tydskerne ved det gode Aftensmaaltid tillige det forfriskende Skue af en Pickelhäring eller Bajads, der gav sine Narrestreger tilbedste ikke

alene paa den mest originale, men ogsaa naturligste og frieste Maade. De gode Preussere morede sig kostelig; denne dybe Enfoldighed, der lyste Karlen ud af alle Miner, i Forening med det ubeskrivelige Velbehag, han fandt i sin Tilstand, dette stadige flaue Smiil, denne dumme Latter, disse groteske Bevægelser, og endelig — dette naragtige Sprog, hvoraf Ingen forstod et Ord, — alt dette var rigtignok til at lee sig ihjel over!

Man gav ham at drikke for at vedligeholde hans Oprømthed. Men det skulde Man ikke have gjort; med Fortrydelse indsaa Man dette altfor silde. Istedetfor at exaltere ham, bedøvede det ham aldeles; han tumlede frem og tilbage, neppe mere sine Been mægtig, og var slet ikke morsom længer. Endelig tumlede han frem, snublede over sine egne Been, og faldt til Jorden i en Dynge muggent Straa, som var henkastet til Siden lidt udenfor Porten.

Saasnart han laa, rørte han ikke et Lem mere; han var med det Samme falden i Beruselsens dødstunge Slummer. Forgjæves prøvede Man paa at rejse ham; hvert Lem, Man løftede, faldt atter tilbage saa slapt og tungt, som om det tilhørte et dødt Legeme. Da adskillige Forsøg paa igjen at bringe ham til Bevidsthed saaledes aldeles vare mislykkede, lode Soldaterne ham ligge, i det Haab, at en kort Søvn vilde

virke til at forny den fuldkommen slappede og bedøvede Organismes Kræfter, og forlode ham, Een efter Een, ligesom Drenge et Legetøj, der er gaaet itu imellem deres Hænder.

XVI.

Vi ere meget langt fra endog blot et Øjeblik at staa i den Formening, at vor Læser ikke allerede for længe siden skulde have seet, om end ikke gjenkjendt vor Ven Esben i den beskjænkede og fjollede Karls Person, som Tydskerne havde narret og moret sig saa kostelig over. Tværtimod tvivle vi intet Øjeblik om, at jo vor Læser i sin Skarpsindighed oven i Kjøbet endog har en Anelse om den egentlige Sammenhæng ved dette Fuldskab og disse Bajadsløjer, at det Hele kun har været et snedigt Spil, som et lykkeligt Vid har opfundet og gjennemført, og heldige Omstændigheder have understøttet. Dog — hvad sige vi? — Legen er endnu langtfra tilende; den er neppe synderlig mere end indledt! Det Eneste, Esben har vundet, er en meget betinget Adgang til Porten.

Der ligger han, udstrakt i Straaet uden Bevægelse, for Øjeblikket i god Ro og ubevogtet! Men det kommer an paa, hvorlænge Man vil lade ham frit

Spil til videre at udføre sin Plan; ethvert kommende Ojeblik kan atter rive ham hele hans møjsommelig vundne „Errungenschaft" udaf Hænderne.

Han ligger saa stille, — ganske som en fuld eller død Mand! Mon han hviler efter Udførelsen af sin anstrengende Rolle? Nej langtfra. Hans Hjerte banker høje Slag, Blodet bruser igjennem hans Aarer. Hans Plan er for længe siden færdig; men han overvejer i feberagtig Uro den uendelige Mængde af Muligheder, som kunne tilintetgjøre samme, og stræber at forberede sig paa at gaa dem alle imøde. — Hvad vil Du gjøre i det Tilfælde, i det og det? — spørger han sig selv; men det ene Spørgsmaal afløser saa hastig det andet, at han kun finder Tid til at svare paa enkelte af dem. Og hvorledes kunde Man vel vente nogen rolig Overvejelse hos ham i dette afgjørende Ojeblik, der svæver mellem Liv og Død, mellem Lykke og Fordærvelse? — Han hviler, — ja som paa en gloende Rist! Han er rolig, — ja, som den, der føres til Skafottet og endnu i det yderste Ojeblik bevarer Haabet om sin Benaadelse. Intet i Verden er mere pinefuldt end slig en Hvile, slig en Ro!

— Saavidt kom jeg da, — tænker han ved sig selv: — to Skridt udenfor Porten! — Kun et ringe Avancement, og suurt, forbandet suurt var det! Og

her ligger jeg som en Stud paa en Modding, og veed ikke, enten jeg er kjøbt eller solgt. Mørket falder kun langsomt paa; førend det er rigtig mørkt, tør jeg ikke røre hverken Haand eller Fod. Hør, hvorledes de Hallunker inde i Vagthuset brøle i Munden paa hverandre! — Og saa den forbandede Skildvagt! — Nej, jeg tør ikke røre mig af Pletten, førend Afløsningen kommer; saa faaer den bortdragende Vagt Andet at tænke paa end at see efter mig, og den nye veed ikke af, at jeg er her. Kl. 10 løses der af; nu slaaer den Halv. Men forinden maa jeg være under Halmen, at jeg ikke skal blive een eller anden næsviis Mossiø til Forargelse. —

Det begyndte at blive rigtig mørkt, heldigviis mørkere, end det pleier at blive paa denne Aarstid. Dagen havde været lummerhed; tætte Dunster stege op af Jorden; Luften var saa diset og tyk, at Stjernerne ikke formaaede at trænge igjennem.

Skildvagten, der hidtil havde spadseret ud og ind ad Porten, var inde paa Gaden kommen i Snak med nogle af sine Kammerater; inde fra Vagthuset lød fleerstemmig Sang. Klokken slog tre Kvarteer til 10; om lidet vilde Afløsningen gaa for sig. — Nu eller aldrig! — tænkte Esben og gav sig forsigtig til at bore

sig ned i Halmen: — Det Øieblik kommer aldrig mere! — Esben forsvandt i Halmen.

Men det var kun et tyndt Lag, som dækkede ham; han kunde høre Alt og see det Meste af hvad der foregik omkring ham. Ligesaa ubevægelig som før laa han og lurede med næsten tilbageholdt Aandedræt.

Fra det Fjerne hørtes de regelmæssige Trin af en sig nærmende Afdeling Soldater. Lyden kom hastig nærmere; Esbens Hjerte bankede stedse hastigere. Nu var det afgjørende Øieblik kommet, meente han. Men det Samme havde han meent mere end een Gang før; hans Tilværelse var fortiden sammensat af lutter afgjørende Øieblikke.

Den gamle Vagt var traadt ud af Huset med fuld Oppakning, længe forend Skildvagtens Udraab lod sig høre. Tvende af Karlene nærmede sig Stedet, hvor Esben var falden eller havde kastet sig. Det var øiensynligt, at de søgte efter ham; den i sit Skjul lurende Esben troede ogsaa at forstaa saa meget af deres Tale, at de undrede sig over ikke mere at finde ham. Atter et afgjørende Øieblik! Den kolde Sved stod Esben for Panden. Ogsaa veed Gud alene, hvad der kunde være skeet, hvis ikke Skildvagten i det Samme havde raabt ud. De to Soldater vendte sig rask bort fra Stedet og ilede tilbage for at stille sig.

Den stakkels Karl aandede atter friere. Afløsningen gik hastig for sig, den nye Skildvagt blev sat; det øvrige Mandskab begav sig ind i Vagthuset for at skille sig af med sin Oppakning og Armatur. Ved ethvert Trin, som den afløste Vagt fjernede sig fra Porten, faldt der en Vægt af Esbens Hjerte; endelig hendøde aldeles Lyden af dens Trin i det Fjerne. Det var nu saa mørkt, som det vilde blive; — nu var atter det afgjørende Øjeblik kommet.

Der maatte ikke spildes noget Minut af den kostbare Tid. Uden Toven maatte den sidste, som han dog haabede, den mindst vanskelige Deel af Bovestykket udføres. Han maatte igjen ud af Halmen, paa den anden Side, forstaaer sig; han maatte see til at komme paa Benene, og saa — tage Benene med sig. — Tys!

Skildvagten nærmede sig Stedet hvor han laa. — Havde han faaet Nys om, hvad der var foregaaet? — Han traadte hen til Halmdyngen, — han traadte ind i Halmen! Han var Esben saa nær, at han ikke kunde see, hvad han foretog sig. Traadte han eet Skridt længer frem, vilde hans Fod støde an imod det fremmede Legeme; og dog turde Esben ikke vove nogen Bevægelse for at drage sig tilbage. Soldaten lod Kolben af sin Musket slaa an imod Jorden; den gik

igjennem Halmen i en Afstand af neppe tre Tommer fra Esbens Hoved. Uvilkaarlig trak han Næsen til sig; — hvis det havde været lyst, havde Tydskeren maattet opdage ham igjennem det tynde og hullede Væv af Straa. — Uagtet Mørket anseer han sig dog for at være saa godt som fortabt. — Hvilke Øjeblikke! — Hvorfor tøver Preusseren med at fortsætte sin Undersøgelse? Det næste Skridt, — ja blot den mindste Bevægelse fremad maatte afdække og domfælde Spionen! — — — Men Preusseren gjør ikke dette afgjørende Skridt fremad, ikke heller mindste fremadskridende Bevægelse. Herren maa vide, hvad han har havt i Tankerne eller har havt i Halmen at bestille! — Efter nogle Øjeblikkes Dvælen — kvalfulde Øjeblikke for den arme Skjælm! — træder han tilbage og begynder igjen sin rolige, regelmæssige Gang frem og tilbage.

XVII.

— Nu skulde da Pokker opsætte det længer! — tænkte Esben og skjød sig forsigtig ud igjennem Halmen paa den modsatte Side. Et lavt Dige tog sin Begyndelse lige i Nærheden; snigende sig frem paa Bugen som en Slange, naaede Esben dette beskyttende Bolværk. I Skjul af Diget fortsatte han paa samme

Maade sin langsomme og besværlige Fremadskriden; af og til hævede han spejdende sit Hoved halv over Diget, og ved den mindste Lyd laa han igjen stille som en Slange i Græsset. Endelig vovede han at hæve sig op fra den krybende Stilling; han var nu langt nok fra Porten til ikke at have Andre at frygte for end de udsatte Poster, og een eller anden Eventyrer, som Tilfældet kunde kaste ham ivejen. Men han troede nøje at kjende Posternes Stilling, og maatte forresten ved ethvert Skridt have Øjne og Øren med sig. Nu troede han endelig det afgjørende Øjeblik overstaaet; nu først turde han med Fortrøstning nære det Haab, at han vilde komme heelskindet fra Bovestykket. Men alligevel havde ingenlunde endnu hans Spænding sat sig; tværtimod, den steg for hvert et Skridt, han gjorde imod Hjemmet, Frelsens Asyl og Lykkens Bugge.

— Kristoffer! — Det Hele er forklaret ved dette eneste Ord. Kristoffer havde et stort Forspring; det var kun altfor sandsynligt, at han allerede for længe siden havde naaet Maalet. Maaskee stod han allerede for Ellens Fader som den begunstigede Bejler! — Ak, Ellen, Skjæbnen har været os mindre haard end din egen kjødelige Fader! —

Disse piinagtige Forestillinger sysselsatte ham i

den Grad, at han stundom med Anspændelse af alle sine Kræfter ilede fremad, uden at dække sig under de aarvaagne Sandsers Vagttjeneste. Han maatte flere Gange gribe sig selv deri, førend han blev Herre over denne Uro i sit Væsen, der let kunde vorde ham fordærvelig. — Med Fatningen kommer stedse Trøst, Tilskikkelsen maa være, som den vil; alt Haab var dog ikke udslukt endnu. Kristoffer havde umulig kunnet manøvrere synderlig ved Dagens Lys, selv om han i god Tid var sluppen ud af Byen; uagtet han var vel kjendt med Egnen, manglede der ham dog Esbens i fuldkommen Grad fortrolige Bekjendtskab ikke alene med Stederne, men ogsaa med de fjendtlige Posters Stillinger. Han, Esben, kunde komme tidsnok endnu. Han skulde kun ile af al sin Evne, dog med Forstand og Maade. Blev han opsnappet, var ethvert Haab ude. Nej, han maatte vogte sig, med Anstrengelse af alle sine Evner, og, hvis Noget skulde komme ham ivejen, sælge sit Liv saa dyrt, som muligt, — Alting for Ellens Skyld!

Idet Esben gik langsmed et flettet Gjærde, bevæbnede han sig med en frisk Gjærdestav, den stærkeste og tungeste, han kunde finde. Saaledes udrustet fortsatte han sin Gang, ikke lidet langsommere, men meget sikkrere.

Han havde allerede naaet Skoven, den saakaldte Riisskov, i hvis Rand Vejen slynger sig videre. Da standsede han pludselig; han troede at have bemærket Lys forude. Rigtig, — og dette Lys syntes at bevæge sig! — Han lyttede med tilbageholdt Aandedræt, men længe forgjæves. Endelig troede han at fornemme Lyden af Stemmer. Betænksom steg han ned i den dybe Grøft, og beholdt kun Hovedet ovenfor sammes Rand. — Nu hørte han Fodtrin. Det var tydeligt, at det var Militære; Fodtrinene lignede mere en taktfast Marsch end en fri og bekvem Gang. Strax efter hørte han ogsaa deres Vaaben rasle. — Nu kunde han see dem! —

Foran gik en Bondeknøs med en Lygte. Saa kom to eller tre Soldater; — Gud veed dog, om ikke den Ene skulde være en Fange, som de føre imellem sig? — Jo, saaledes er det! — Først en Pikelhue, saa en stakkels Fyr, som er geraadet i Fidtefadet, saa igjen en Pikelhue. —

Djævelen foer atter engang i den skikkelige Esbens Hjerte. — Hvad, om det skulde være Kristoffer, som de havde faaet Fingre i! — Han følte virkelig et Øjeblik, maaskee endogsaa to, et Slags Tilfredsstillelse ved denne Tanke.

— Men det er jo Kristoffer! — Ja, Pinedød

er det ham! — Den gamle Peltshue, den lysegraa Kittel, — og hans eget Ansigt! —

— Put Dig, Esben! — hviskede Djævelen: — Put Dig og lad ham passere forbi! — Saa gaaer Du ganske rolig hjem og høster baade Penge og Ære og hjemfører Bruden. Kan Du see, at han var kommen langt forud for Dig? — Glæd Dig i dit Hjerte, at Du er bleven af med ham! —

Esben dukkede sig; — Toget passerede forbi. — Nej — stop! —

Den sidste Mand i Rækken passerede netop forbi, da Esben sprang op af Grøften og med Skriget: — Slaa til ham forude, Kristoffer! — slog den ene Pikelhue til Jorden med sin Gjærdestav. Det næste Slag ramte Lygten; — et næsten fuldstændigt Mørke regjerede.

Kvalte Skrig og Eder lode sig høre; der fandt en kort Brydning Sted. Et Skud gik af og oplyste med et forsvindende Glimt en forunderlig vild Scene. — I næste Øjeblik blev Krattet gjennembrudt paa tvende Steder; — de to Tydskere laa udstrakte ved Siden af hinanden, den ene alvorlig kvæstet, den anden uden Besindelse. Knægten med Lygten havde ved det første Sammenstød taget Benene med sig ned ad Vejen.

Kristoffer og Esben banede sig i forskjellige Retninger Vej igjennem den mørke Skov. De havde netop mødt hinanden, — et betydningsfuldt Møde! — og vare derpaa igjen adskiltes som karambolerende Kugler.

Skuddet havde bragt Larm i Lejren. I det Fjerne lod der sig høre høje Raab og Gjenraab og Signaler fra Hornet. Lidt efter lidt blev dog Alt igjen stille. Men denne Stilhed var kun et falsk Vidnesbyrd om Ro og Hvile; i de fjendtlige Forpostkjæder herskede der endnu længe efter den livligste Spænding og Bevægelse. En Time senere indfandt der sig ved den nærmeste Feltvagt tvende Menige, som, blødende og lammede ved flere betydelige Kvæstelser, kun langsomt og med Anstrengelse havde formaaet at slæbe sig saa langt.

Men en Time senere vare allerede for længe siden vore tvende Eventyrere ad forskjellige Veje igjen traadte frem ad Skoven. Kristoffer havde taget sin Vej forbi Skovhuset og igjennem Vejlby Krat, den eneste, han med Sikkerhed kjendte. I en Hast havde han naaet Udkanten af Krattet; men her maatte han dvæle nogen Tid — en Evighed forekom det ham, endskjøndt kun nogle Øjeblikke i Tiden —, indtil Larmen og, som det syntes, ogsaa Bevægelsen i de fjendtlige

Forposters Kjæde igjen var ophørt. Da vovede han sig ud paa aaben Mark og betraadte atter den farefulde Sti.

Esben havde ligesom instinktmæssig valgt en længere, men under de gjældende Omstændigheder ulige sikkrere Vej, forbi den saakaldte Salon, langs Havbredden under Klinten og over Egaafjed. Ad denne Sti ilede han frem, saa rask, han kunde, uden at tøve noget Øjeblik, langt mindre bekymret for at støde paa fjendtlige Forposter end for at komme for silde til Maalet.

Kristoffer var atter i Frihed, istand til at gjøre ham Palmen stridig, hvoraf hele, ja hele hans Livslykke var afhængig! Havde han ikke Grund til at fortryde dette Ædelsind imod en Fjende, der stræbte at berøve ham Alt, hvad der kunde gjøre ham Livet dyrebart? — Nej, han fortrød det ikke. Var han end fuld af Bæven og Ængstelse, følte han dog tillige en forunderlig Ro og Tilfredshed med sig selv. — Gud alene maatte raade; men han selv vilde gjøre Alt, hvad der blot stod i et Menneskes Magt, forat Guds Raadslutning maatte falde ud til det Gode.

Paa Egaafjed fandtes der fjendtlige Poster. Men Natten begunstigede ham; han omgik dem uden engang at blive anraabt. Han naaede Egaa; nu var

hans Vej banet; faa Øjeblikke senere befandt han sig indenfor de danske Forposters Kjæde.

Nu havde han ikke Andet at gjøre end at ile. Han nærede et højt og frejdigt Mod; men alligevel bankede hans Hjerte urolige og ængstelige Slag. — Kom han tidsnok, eller havde Skjæbnen alene skaanet hans Liv for at lade ham tabe Alt, hvad der gav Værd og Ynde? — Med Sveden paa Panden stormede han fremad igjennem Mørket.

Nu stod han paa Skillevejen imellem den hjemlige Landsby og hiin Gaard, hvorpaa Generalen havde sit Kvarteer. Et kort Øjebliks Eftertanke sagde ham, at han uden Forsinkelse maatte slaa ind paa Vejen til det sidste Sted. Han greb efter Depeschen; den fandtes i hans Pibe. — Piben var borte! — Ulyksalige, — saa nær Maalet, og Alting tabt!

XVIII.

Ja, Piben var og blev borte; han maatte have tabt den enten i Halmdyngen eller under den voldsomme Brydning med Pikelhuerne.

Nogle Øjeblikke blev Esben staaende ubevægelig, overvældet, ligesom bedøvet og lammet af sin navnløse Ulykke; derpaa listede han sig svag og fortabt henad

Vejen som førte til Landsbyen H........, aldeles uliig den gamle kraftige, opvakte og frejdige Esben. Som en Tyv sneg han sig ind i sin Husbondes Gaard. Kun fra eet Vindue, fra Ellens Kammer glimtede Lyset ham imøde. Derinde ængstedes og bad hans Pige for hans, den Elskedes, og for sin egen med hans inderlig og uopløselig forbundne Velfærd.

Han pikkede sagte paa Ruden. Ellen følte sig skræmmet, men traadte dog behjertet hen til Vinduet. Med et Skrig gjenkjendte hun Esbens liigblege Ansigt. I det næste Øjeblik stod han hos hende i Kammeret, uden Hilsen, med den dybeste Sorg i Minerne, med hængende Hoved og Arme; men Ellen, saasnart hun saae ham levende for sig, sandsede ikke Andet, end at hun havde ham igjen, kastede sig i vild Glæde til hans Bryst, og udbulkede al sin Sorg og Glæde derved.

Ved disse levende Yttringer af Følelse hos den trofaste Pige kom der endelig ogsaa Liv igjen i den af Sorgen indtil Døden forknuede og opløste Esben. Efter en heftig Krampe brød Smerten sig en Udvej af hans Bryst, og han blandede stride Taarer med sin Hjertenskjær, idet han, ligesom for sidste Gang, knugede hende fast i sine Arme.

Da de nogle Øjeblikke havde grædt med hinanden, — kun den saakaldte højtdannede Verden skammer sig

ved Taaren, denne Naturens Velsignelse — blev Esben endelig Herre over Ordet, og berettede i afbrudte Ord det sorgelige Uheld, der havde ramt ham. Ellen var atter bleven stille, og lyttede, som det syntes, opmærksom til hans Ord, dog uden at fatte Synderligt deraf; thi endnu var hun udelukkende opfyldt af den lyksaliggjorende Tanke, at hun atter havde sin dyrebare Esben.

— Det er slemt, Esben, grumme slemt; — men jeg kjærer mig jo ikke om Andet end Dig selv, som Du er, som jeg fik Dig kjær. Lad de Andre bekymre sig om alt det Øvrige! — O Gud, jeg skal altid stole paa Dig; Du seer min Sorg og hører mine Bønner! — Vorherre vil ogsaa hjælpe videre, Esben det troer jeg forvist. —

— Ja Vorherre, Ellen, men — Kristoffer! — udraabte Esben med Vaande: — Kristoffer var mig lige i Hælene; i denne Stund staaer han maaskee allerede for Generalen, — og imorgen tidlig melder han sig som Bejler hos din Fader. Og din Fader, Ellen, veed Du, er en Mand, der staaer ved sit Ord! —

Da først forstod Ellen sin Hjertenskjær og deres onde Skjæbne, — kun altfor vel. Hun havde Intet at svare; men hun vendte sig bort og fældede nye Taarer, denne Gang alene Smertens Taarer.

En Stund, hvis Øjeblikke kun Gud talte, havde de i Taushed og Hver for sig ruget over deres Ulykke, da de pludselig vaktes af deres tungsindige og mørke Drømmerier ved en Lyd, som om Kammerdøren gik. Forskrækkede saae de ivejret; — i den aabne Dør viste sig Kristoffers betydningsfulde Skikkelse.

Han var frygtelig bleg; fra hans mørke Øjne lyste et næsten truende Alvor. En blodig Skramme, der gik ham tværs over Panden, forøgede det uheldvarslende Udtryk ved hans Person. I Taushed betragtede han dem et Øjeblik med ufravendt og ubevægeligt Øje; i Taushed og ubevægelige stirrede Kjærestefolkene paa ham, som om de saae et Spøgelse for sig.

Men et Smiil, halv bittert og halv blidt, eller egentlig heelt begge Dele, opløste hastig det strenge og stive Udtryk i Kristoffers Ansigt, og han brød Tausheden i dyb og raa Tone, i afbrudte Sætninger.

— Det er en bedrøvelig Viise, I To kvæde med hinanden. — Jeg har hørt Alt, — deriblandt Noget, som jeg skulde have vidst for længe siden. — Havde det ikke været Ret af Dig, Ellen, om Du strax havde sagt mig, at Du var allieret med Knøsen der, som Du af Hjertet holdt af? Saa havde Du sparet os begge mange Bryderier. — Men Du er da ikke saa tosset at tro, Esben, at Du med Ulykke og Skam har tabt Spillet?

Fanden har rigtignok spyttet Dig i Kortene; men lige meget, eftersom Du dog beholder Trumf tilsidst! — Har Du da glemt, at Du havde to Sedler? Den ene har Du tabt; — den anden er her! — Tag den, og bliv saa lykkelig, som Du kan! —

Kristoffer havde taget sin Depesche frem og lagt den paa Bordet.

— Men Kristoffer, — stammede Esben: — — det er jo din og ikke min Seddel! —

— Saa? — Hvem Anden end Du har da bragt ikke blot Sedlen, men ogsaa mig selv lykkelig igjennem? Uden Dig havde Sedlen nu været oversat i forbandet Tydsk, og jeg havde havt en Kugle igjennem Livet. Ingen Snak, Esben! Imellem Mænd ere Sandheden og faa Ord nok. —

Esben svævede imellem Henrykkelse og Tilintetgjørelse, uvis om, hvilken af begge han skulde tilhøre. Han prøvede paa at gjøre Indvendinger; men Kristoffer rev ham Ordet af Munden og vedblev i kort og næsten bydende Tone:

— Hør engang, Esben! Enten annammer Du Sedlen og melder Dig strax med den hos Generalen, eller ogsaa tager jeg den tilbage og bejler imorgen tidlig i fuldt Alvor til Ellen hos hendes Fader. Enten maa

det Ene skee eller det Andet, saa meget er bestemt. Gjør nu, hvad Du vil! —

Da tog Esben imod Sedlen. Men da han og Ellen, efter at have bevidnet hinanden den første Henrykkelse, vendte sig om for at takke, var Kristoffer allerede forsvunden.

General Rye havde befalet, at saasnart noget af Sendebudene kom tilbage fra Aarhuus, skulde det strax føres for ham, det maatte være ved Nat eller ved Dag.

Midt om Natten indfandt Esben sig paa S... gaard og lod Adjutanten vække. Saasnart denne hørte, Hvo der var ude, gjorde han sig strax rede, førte Esben med sig ind i Stabens Forsamlingsværelse, og ilede med at vække Generalen.

Inden fem Minuters Forløb traadte denne ind i Stuen, hvor Esben ventede, indhyllet i en lang Rytterkappe, der udgjorde den vigtigste Deel af den raske og haardføre Mands Soldatertoilette.

— Ej see der, min raske Esben! Vel gjort, Du har narret de lede Tydskere for en brav Karls kostbare Liv! Lad see, hvad bringer Du? —

Esben overleverede sin Depesche. Med Begjærlighed gjennemløb Generalen dens Indhold; alt efter=

som han læste, udbredte et stedse klarere Smiil sit Lys over hans elskelige Træk.

— Vel, meget vel! — yttrede han, saasnart han havde læst tilende, mere hen for sig selv end for Esben, og vedblev derpaa, henvendt til denne: — Nu, mit flinke Sendebud, et Par Ord om Belønningen! Æren har Du allerede, og den er mere værd end alt det Øvrige, — liden Ellen maaskee alene undtagen. — tilføjede han med et Smiil: — Pengene kan Du hente hos mig imorgen tidlig; og forsøm saa ikke den første Lejlighed til at gjøre din gode Ret gjældende hos den kjære Piges Papa. Han skal være en haard Knast; men Sagen er aldeles klar, det kan Du sige ham fra mig. — Du seer, jeg kjender hele Historien. Eders første Søn vil jeg staa Fadder til; lad mig det vide, saasnart han har stillet sig og gjort sit første Anskrig! Og dermed Gud befalet! — Gid Kongen af Danmark havde ret mange saa brave Karle som Dig! —

Med disse Ord fjernede Generalen sig; men Esben vendte tilbage med salig Hjerte. Han fik af Glæde neppe Søvn i sine Øjne den hele Nat. — Det gik ham heri aldeles ligesom — General Rye.

Da Kristoffer næste Gang stod i Geled under den næsten tilbedte Generals mønstrende Blikke, slog

han Øjet til Jorden, — han havde jo tabt sin Depesche. Men dette skete dog ingenlunde af Skam; han følte tværtimod i sit Indre en Tilfredshed, hvoraf der fremgik en ædel Stolthed. — Hvo som overvinder sig selv, er større end Den, der indtager en Stad. —

XIX.

I Staden Aarhuus var der nogle Dage senere et betydeligt Røre, ikke alene iblandt det fjendtlige Militær, men ogsaa iblandt Byens egne Indbyggere. Dog var Bevægelsen, endskjøndt lige stor, af en heelt forskjellig Art hos disse tvende modsatte Klasser af Mennesker. Preusserne strømmede fra og til eller holdt under en livlig Vexel af Ord og Fagter alle de Steder besatte, hvorfra Man havde en fri Udsigt over Havet til Halvøerne Mols og Helgenæs; de Danske derimod forsamlede sig indenfor deres fire Vægge, i de indskrænkede Asyler, som den aftvungne Gjæstfrihed havde levnet dem, og hengave sig der i videre eller snevrere Kredse til en ikke mindre beaandet, skjøndt ulige mindre lydelig og livlig Meddelelse.

Ved Halvøen Helgenæs havde nemlig skarptseende Øjne i denne Morgenstund talt henved halvtredsindstyve

Skibe, endskjøndt der den foregaaende Aften ikke havde været eet eneste at øjne; og disse Skibes Antal forøges des endnu bestandig med nye, som for fulde Sejl fra Sydost styrede imod det samme Maal.

Saavel Tydske som Danske i stor Almindelighed spaaede sig af dette betydningsfulde Syn de største Begivenheder. De Første følte sig snart fast overbeviste om, at disse Skibe bragte Forstærkning til General Ryes Division, og forudsaae med det Allerførste et Hovedangreb, hvorved de Danske vilde vove Alt i eet Spil imod Forttropperne af den under Fremrykningen adsplittede Fjende; de Sidste fandt vistnok ogsaa denne Sammenhæng meget sandsynlig, men svævede dog frem og tilbage imellem flere givne Muligheder, uden at binde deres Tro og fæste Liid til nogen bestemt, i deres Heelhed alene klart overeensstemmende deri, at der sikkerlig vilde falde et Slag, der skulde give Gjenlyd vide over Landene, og bringe det under en ulige Kamp forknede Danmark Frelse og fuld Oprejsning.

Rigtignok var der ogsaa paa begge Sider dem, der atter og atter vendte Blikket imod Syden, imod det allerede i flere Maaneder belejrede, haardt betrængte Fredericia, med en dunkel Anelse om, at Slaget muligviis kunde komme til at gjenlyde derfra. Men disse fremsynede Individers Antal var forholdsviis kun meget

sidet, — Pritwitz, den fjendtlige Overgeneral, kan maaskee regnes deriblandt; ifølge Sagnet skal han have advaret den i blind Selvtillid overmodige General Bonin, som kommanderede Beleiringshæren for Fredericia — og andre langt nærmere Sandsynligheder paatrængte sig dem altfor stærkt, til at denne Anelse kunde uddanne sig hos dem til en fast Tro og sikker Forventning.

Under disse Omstændigheder herskede, som let begribeligt, den største Uro og Spænding over hele Byen, og alle Hjerter bankede med høje Slag Fremtiden imøde. Den følgende Dag vare Skibene borte. General Rye havde med velberaad Hu ladet Tydskerne see dem komme, men ikke igjen afgaa; — han havde om Natten indskibet sig imørke, og styrede for fulde Seil sin blodige, men ærefulde Bestemmelse imøde.

Og det led til, at Tydskerne havde gjættet rigtig angaaende Hensigten med disse Skibes Komme. Den danske Forpostkjæde havde bredt sine Fløje vidt ud til Siderne, og undte Fjenderne ingen Ro hverken Dag eller Nat. Hvert Øjeblik tidlig og silde lød Allarmtrommen igjennem Byen, og Raabet klang: — De Danske komme! — I Hui og Hast samledes da Tydskerne og rykkede ud af Byen. Hvert Øjeblik led det til at skulle blive Alvor; Angrebene bleve stedse hyppigere og dristigere; — men det blev ikke til Alvor.

— Hvorfor? — kunde Ingen besvare; først Eftertiden skulde løse denne i sit Slags maaskee eneste, høist eiendommelige Gaade.

General Rye havde nemlig efterladt Oberst Flindt i sin Stilling med en knap Haandfuld af brave Folk. Den nye Kommandør havde med en Dristighed, som vanskelig finder sin Lige i Krigshistorien, opløst hele sin Armee i Forpostkjæde, og med et Held, der synes næsten utroligt, haandhævet sin imponerende og truende Stilling lige overfor en mandstærk Fjende. Alt var Kjæde; bagved denne stod — Kommandøren og hans Stab. Fortropperne vare idelig og bestandig Fjenden paa Nakken; — Armeen kom naturligviis aldrig tilsyne.

Efterat denne uophørlige Uro og Spænding saaledes havde vedvaret henved otte Dage, faldt endelig Dommedagsslaget ved Fredericia, med et Brag, der gav Gjenlyd over hele Danmark, hele Norden, hele Europa. Ingen Mure vare tykke nok til at dæmpe Lyden; ingen Afspærring formaaede at vise den tilbage. Saa hastig som Efterretningen kunde naa Aarhuus By, var den ogsaa udbredt til alle de trofaste danske Hjerter, som bankede derinde imellem Frygt og Haab. Spændingen var ophørt; den havde maattet vige Pladsen for den mest opløftende Seiersglæde og den lykkeligste Fortrøstning for det dyrebare Fædreland.

XX.

Samme Dag holdt Esben sit Jaord med den smukke og rige Ellen. To Maaneder senere vare de Mand og Kone; inden et Aar var omme, smilede dem en Glut imøde. Men General Rye kom ikke, som han havde lovet, til at staa Fadder til deres første Barn. — Han havde staaet Fadder til en ny Bevidsthed i det kjære forknede Danmark, frejdig og tillidsfuld som ingensinde før, og ved Blóddaaben hengivet sit Liv i Faddergave.

Men det unge Par — men hele Danmark ærer og velsigner hans Minde.

I Slaget ved Fredericia fik Kristoffer først rigtig Lejlighed til at vise, hvad han duede til. — Med et Kors i Knaphullet gjorde han det følgende Aars Felttog med, hentede sig ærefulde Saar baade ved Idsted og Midsunde, og tog derpaa atter med Ære fat paa Kulsvierhaandværket. Folk sige vel, at han bærer paa en Hjertesorg og aldrig er rigtig fornøjet; men Enhver, som kjender den gamle prøvede og haardføre Kristoffer Bestemt, veed, at han ikke lader sig kue af Noget, og allermindst af Griller.

Sidste Høst gik den værdige Jens Matthiesen til sine Fædre og efterlod sig baade Gaard og Grunker. Hvo som gjør en Sommerrejse i vort skjønne Jylland,

og hændelsesviis skulde komme til Landsbyen H........, kan frit tage ind i Sognefogedgaarden. Naar han blot hilser fra den, der har skrevet denne sandfærdige Fortælling, kan han være forvisset om den hjerteligste og bedste Modtagelse hos de flinke unge Folk, som nu bebo den; Gjæstfrihed vil enhver skikkelig Person finde der ogsaa uden Adresse. Husbondens Navn er Esben, hvortil ikke sjelden føies Hædersnavnet Spion; Madmoderen har vel mistet Tillægsordet skjøn foran sit Navn Ellen, men er dog endnu ligesaa smuk og elskelig som før. Parrets Førstefødte hedder med Gud og Æren Olaf.

Den elskelige Familie i Staden Aarhuus, som vi flygtig have stiftet Bekjendtskab med, vexler ofte Besøg med den statelige Bondefamilie i H........, og konsumerer al Gaardens Ost og Smør til en stadig Konventionspriis. Husets Datter er for længe siden bleven lykkelig gift med sin Lieutenant, som vandt baade Ære og Forfremmelse under Krigen. Sønnen søger af al Kraft og med godt Haab juridisk Embede; — i Aarhuus bliver det vel desværre ikke! —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Den lykkelige Maso.

Et Sagn fra Capri.

Det var i Efteraaret 1808; Joachim Murat — Gioacchino — havde nylig besteget Kong Ferdinandos Kongetrone i Napoli, og stræbte af al Kraft, baade med Sværd og Scepter, at befæste sit Herredømme. Hertil ansaae han Besiddelsen af Klippeøen Capri, der ligesom lukker for og behersker Golfen, for aldeles nødvendig. Men Capri var i Englændernes Besiddelse; under Oberst Sir Hudson Lowe havde de sat sig saa fast paa Klippen, som om de aldrig mere vilde forlade den. Kong Gioacchino havde tidlig og silde Øen for Øje fra sine Slotsvinduer, og ponsede Dag og Nat paa Midler til at bemægtige sig den; og og paa den anden Side ventede Sir Hudson hvert Øjeblik et Angreb af Franskmændene, og holdt sig baade Nat og Dag forberedt derpaa.

Det var een af hine henrivende Nætter, som det livsfyldige Syden — og Capri er et Paradiis i Syden — er saa riig paa. Efteraaret var kommet; men det havde endnu ikke fortrængt det liflige Sommervejr;

det sparsomme Muld paa Fjeldet var netop i Begreb med at give den tredie Høst.

Natten i sig selv var mørk; men paa den høje Himmel glimtede Milliarder af Stjerner med en ubeskrivelig Glands. Nattevinden viftede ikke stærkere, end at de fine Ranker netop kunde sættes i en svagt gyngende Bevægelse; men paa de blide Luftninger bølgede den aromatiske Duft af Blade, Blomster og Urter, fra Lauren, Orangen og Myrthen, Steenkløveren og den krydrede Thimian.

Paa den sydlige Side af Øen findes de vidtløftige Bygninger af et gammelt forladt Kloster la Certosa kaldet, skaanselløst udsatte for Tidens onde Medfart og for Vind og Vove. Stedet er eensomt beliggende, og ved Nattetid ikke lidet uhyggeligt; Øde, Tomhed og Forfald undlade aldrig at nedstemme og trykke den menneskelige Følelse. Derfor besøges dette Sted kun sjelden om Dagen, og da for det Meste kun af Nødvendighed, og aldrig efterat Solen er gaaet ned i Bølgerne.

Lænet op mod een af Pillerne ved en i fordums Dage prægtig Gjennemgang i det Indre af Klosteret stod en ung Mand, efter den simple Klædedragt at dømme, en Fisker, — Lærredsbeenklæder, foldede op

indtil Knæet, en Skjorte, som heelt fremviste hans solbrændte Bryst, og en rød Hue, hvis Spids faldt ham ned over Panden. I alle Henseender, baade indre og ydre, kunde denne smukke unge Mand gjælde som Monsterbilled for det mandlige Kjøn paa Capri. Han syntes at vente, og vente utaalmodig; thi ofte begyndte han pludselig at skride ivrig frem og tilbage og gjøre forskjellige Fagter og Legemsbevægelser, som, uagtet mere eller mindre komiske, dog udtrykte en alvorlig Følelse af skuffet Forventning. Endelig lod der sig høre lette Trin; de syntes at nærme sig igjennem den forfaldne Buegang, der løb rundt omkring hele den indre Gaard. Den unge Mand standsede pludselig og lyttede; et Smiil opklarede hans smukke Ansigt, idet han med et ejendommeligt Sving drog det højre Been ivejret og slog sig paa Laaret; — han kunde umulig tage fejl af sin Elskedes lette, elastiske Trin.

Strax efter traadte den unge Pige frem af Arkadernes dybe Mørke. Det var een af hine livsrige Kvindeskabninger, som med en svulmende Yppighed forene en høj Grad af Adel og Ynde. Kraft og Lethed betegnede hele hendes Holdning og alle hendes Bevægelser, og disse udtrykte igjen det fyrigste Væsen. I svære Fletninger bølgede det glindsende mørke Haar hende langt ned over Ryggen; den ungdommelig over-

modige Barm fængsledes kun svagt af det knappe Livstykke og det rige Linned, der i Rynker samlede sig i Halsen og bedækkede hendes Arme indtil over Albuen; Skjørtet lod hendes smukke Been nøgne næsten lige op under Knæet.

— Ved S. Costanzo, det kan Man dog kalde et Held! — udraabte den unge Mand, ilende Pigen imøde: — Du kommer netop som min Taalmodighed var i Begreb med at briste! Var Du kommen blot et Øjeblik senere, Rita, havde jeg været borte, og Pokker maa vide, naar vi da igjen havde faaet hinanden at see. — Nu, hvorledes lever gamle Papa, min Prindsesse? Og har Du siden hørt Noget til din ærværdige Frier, Signor Pepo ovre i Massa? Cospetto, hvor det skal gotte mig at sætte begge de gamle Narre en Vornæse paa, — om Forladelse, min søde Rita! —

— Altid lige letsindig, Tommaso! — svarede Pigen med Bebrejdelse, idet hun blidt viklede sig ud af hans Favn: — Hvorledes kan Du dog være oplagt til at spøge under saa bedrøvelige Omstændigheder? Ahi, Du veed ligesaa godt som jeg selv, hvad der staaer paa Spil! Hvis Du ikke forinden Udgangen af denne Maaned skaffer Penge til at betale den gamle og grimme Pepo med, saa bliver jeg hans Kone, og da, buona notte, felicità! —

— Ja, alt det veed jeg overmaade vel; — svarede Maso halv munter og halv grædefærdig: — Diavolo, jeg kunde gjerne have Lyst til at udrydde det hele Massa med Ild og Sværd for den Hallunks Skyld, den snurøjede Pepo! Jeg veed meget vel, at Du skal sælges, hvordan det saa end gaaer. Din kjære Papa drager ud med Pepo paa Thunfangst, men bestiller intet Andet end at spille Tærninger med det lille Spøgelse af en Tilbeder. Tilsidst spiller han paa Kredit, og vover endelig paa eet Kast Mere, end han nogensinde i sit Liv har ejet paa eengang, mod Pant i Dig, min søde lille Rita; han taber, og skal nu ifølge Akkorden inden Allehelgens Dag enten betale eller udlevere Pantet. Han sætter en Ære i at holde sit Ord, den gode gamle Nar, — om Forladelse, min Engel! — og nu skal jeg enten indfri hans Forskrivning eller miste min Elskede. Solgt bliver Du paa begge Maader, poverina; men kjøber jeg Dig, kommer Du i det Mindste i gode Hænder. —

— Og alligevel kan Du være ved godt Mod, ja endogsaa spøge, Maso? —

— Ja, seer Du, cuor mio, det kommer deraf, at jeg nu eengang er skabt til at haabe det Bedste. Og jeg har god Grund dertil; thi, saalænge jeg kan huske mig tilbage, ja endnu meget længer, har jeg havt

et styrtende Held med mig. Det begyndte med min Fødsel. Jeg traadte nemlig ind i Verden, ligesom min Fader havde forladt den. — Et ganske forbausende Held! Hvis han var forbleven ilive, var jeg ganske vist enten bleven solgt til Kirken for Rosoglio eller pryglet ihjel. Da jeg var to Aar gammel, kom jeg ved en Hændelse til at staa en heel Time paa Hovedet i et Kar med Vand; jeg var steendød, men kom tillive igjen. Da jeg var bleven nogle Aar ældre, fik jeg, Himlen veed, hvorledes, den sære Mening om mig selv, at jeg kunde flyve; jeg kastede mig altsaa ud i Luften oppe fra Terrassen — og faldt som en Klump til Jorden, men uden al anden Skade, end at jeg kom til at slaa min Moders bedste Leerkar istykker. Per Dio, de Prygl, jeg fik bagefter, havde jeg overmaade vel af; — jeg har faaet en god Opdragelse, Rita. Senere har jeg aldeles uskadt gjennemgaaet mangfoldige Dødsfarer, og mere end hundrede Gange paa andre Maader havt Lykken med mig. Jeg er engang bleven formelig begravet oppe paa Anacapri ved et Jordskred; men jeg lod som Ingenting, og stod kort efter op igjen, uden at have Taalmodighed til at afvente Basunernes Lyd paa den yderste Dag. Det er neppe et Aar siden, — det veed Du selv, Rita! — at jeg med et Par fremmede Herrer steg ned i Vesuvs Krater. Pludselig vendte

Vinden sig, de Fremmede bleve kvalte af Røgen; men mig spyede Ildsvælget igjen frem til Livet. — Dette er kun faa Exempler af mange paa det Satans Held, jeg altid har havt med mig. Men Du seer heraf, mia sposa, at ikke alle fire Elementer have formaaet at faa Bugt med mig. — Hvorledes skulde jeg da frygte for den visne Slyngel, den elendige Pepo? —

Og Maso trykkede trodsig Spidsen af sin Hue dybere ned i Panden.

— Men Pengene, — indvendte Rita, idet hun ængstelig saae sig omkring, og derpaa uden Modstand lod Maso favne hende i sin Arm og trykke hende ind til sig: — men Pengene, Tommaso! — Har Du nogensinde fundet en Skat, Maso? — Det er derpaa, det kommer an; anden Redning seer jeg ikke. —

— Fundet nogen Skat? — gjentog Elskeren lidt forbløffet: — Nej, det har jeg rigtignok ikke. — Men gives der nogen paa Capri, er jeg vis paa, at jeg bliver den, som finder den. — Capperi, Hvad siger jeg, piccolina? Har jeg da ikke allerede fundet den, jeg mener, saa godt som en Skat? — Ja, det veed Du nu ikke Noget af og forstaaer Dig heller ikke paa. Men hør dog! — For fjorten Dage siden traadte jeg i Franskmændenes Tjeneste histovre i Napoli — evviva il re Gioacchino! — og begyndte at tjene svære Penge

ved at bringe dem Efterretning om, hvorledes de gode Englændere havde det herovre. Men Englænderne snappede mig op, som jeg var allerbedst inde i denne Trafik, udskjældte mig for en Spion og truede med at lade mig skyde. Dog Sagen vendte sig ganske uformodentlig til det Bedre, — hvilket Satans Held! — og Englænderne gave mig atter fri paa den Betingelse, at jeg herefter skulde spionere for dem, det vil sige, skaffe dem Underretning om, hvad Franskmændene bestilte hiinsides Golfen. — Jeg er et ærligt Skind, som Du veed, og sætter en ligesaa stor Ære i at holde mit givne Ord, som din Fader, den Ratbue, — undskyld, min smukke Rita! Ved denne Lejlighed havde jeg givet baade i signori Francesi og i signori Inglesi mit Løfte, og jeg maatte ubrødelig holde denne dobbelte Forpligtelse. Det har jeg da ogsaa ærlig stræbt at gjøre. Franskmændene erfare, hvad Englænderne bestille, og omvendt, Englænderne, hvad Franskmændene tage sig for; og Begge betale med blanke Pjastre og Ducati. Det har allerede indbragt mig en smuk lille Sum, maa Du tro, og falder Jorden blot ikke altfor snart igjen sammen over denne min Skat, som jeg med mit sædvanlige Held har fundet uden at søge, saa er der de bedste Udsigter til, at din Fader, den gode gamle Nar, faaer sin Gjæld til den afskyelige Pepo betalt endnu i rette

Tid. — Nu, Hvad siger Du dertil, mit Hjertes Fyrstinde? —

Rita bævede og klyngede sig fastere op til sin Elskede, idet hun hævede sit Ansigt op imod ham. Hendes store sorte Ojes Dyb var saa lysende klart, at Maso uagtet Nattens Morke kunde speile sig deri. Med Vellyst badede den lykkelige unge Fisker sin Sjæl i Skjonhedsdybet, medens han paa samme Tid indsugede Duften af hendes sode Aande, fornam den bolgende Bevægelse af hendes urolige Barm, og folte Varmen af hendes i hans Arm og ved hans Bryst hvilende Legeme. Paa Capri, ligesom i hele Syden, varer Kjærlighedens skjonne Sværmeri kun kort, og Man maa skynde sig at nyde i fulde Drag og med alle Sandser, medens Hjerterne endnu slaa i de guddommelige Ojeblikke. Det er kun i Naturen, at der gives en evig Sommer under en stedse blaa og klar Himmel.

Hos os — turde jeg dog blot sige, at hos os i Norden det Omvendte er Tilfældet! Sommeren i Naturen, med Gront og Blomster, en klar Himmel og milde Vinde, maa vi nyde i Flugten, forinden Ojeblikkene svinde; — imellem Hjerterne — jeg vover at udtale det! — hersker der en evig Sommer! Kjærlighedens Sværmeri er ikke alene ulige længer i det kolde Norden med den korte Sommer, men vedbliver endogsaa

ifølge Aandens Kraft at smile og dufte og klinge igjennem hele Livet.

Rita havde i indre Uro ladet sin Elskede nogle Øieblikke vente paa Svar; det var, ligesom om hun ængstelig lyttede til Raabet af de engelske Skildvagter, der fra den ene Klippehøide til den anden lød hen over Dalen. Endelig tog hun næsten hviskende tilorde:

— For tre Dage siden blev den halte Stefano skudt uden ordentlig Lov og Dom; — har Du glemt det, Maso? Man sagde ogsaa om ham, at han var en Spion, og jeg troer, Englænderne havde faaet sikkre Beviser ihænde derfor. Per l'amor di Dio, vogt Dig, Tommaso, at det ikke skal gaa Dig ligesom ham! Saa bliver jeg ganske vist Pepos Kone og ulykkelig alle mine Dage. — Og jeg har en Anelse om, at jeg bliver det alligevel, o me infelice! —

— In anima mia. Du har onde Syner, min Elskede, min Brud, min Gudinde! Natten er mørk; naar Solen atter staaer op, vil Du komme paa andre Tanker. Ogsaa jeg føler mig stundom lidt beklemt om Hjertet, naar jeg kommer til at tænke paa Allehelgens Dag. Men saa rinder mig altid mit umanerlige Held isinde, og med et lystigt Hop springer jeg ud af al miseria. — Nu ville vi skilles for iaften, min lille

Rita, og jeg skal følge Dig hjem lige til Byen. Paa Søndag ved samme Tid venter jeg Dig her igjen, og saa lover jeg Dig, at Du skal faa Nyt at høre. — Kom, carissima! —

Tæt udenfor Byen, ved Udgangen af Olivenskoven, adskiltes de Elskende. Rita ilede med flygtige Fjed tilbage til sin Faders forfaldne Arne, og Tommaso fulgte hende langsomt for ligeledes at søge sit Hjem i den umiddelbare Nærhed af Byen.

Tommaso Secchi var, uagtet ligesaa fattig som de fleste af den lille Øes nøjsomme Beboere, baade Huus- og Grundejer. Hans Forældre havde tilligemed deres bedste Velsignelse efterladt deres eneste Søn en lille Hytte med een eneste Lofthvælving paa det flade Tag, og en tilstødende lille Have med et neppe en Alen dybt Jordsmon, begge Dele stærkt beheftede med Gjæld. Havde han virkelig havt nogen betydelig Andeel i den lille Ejendoms Værdi, kunde han have solgt den, og uden Betænkning skulde han have gjort dette, for at frikjøbe sin kjære lille Rita; men under de givne Omstændigheder maatte han søge de fornødne Penge paa andre, ulige farligere Veje. Dog Maso havde, om end en Følelse af, saa dog ingen Sky for Faren. Napolitaneren er som et Barn, der, uden Frygt for Fremtiden, lader Øjeblikket regjere. Saalænge det

gaaer ham godt, er han ubekymret, nydelsessyg og glad; bryder Ulykken ind over ham, — ja saa er han rigtignok for det Meste ganske fra det, som Man siger.

Maso strakte sig derfor ganske rolig ud paa sit Mosleje og faldt isøvn, uden at have mindste Anelse om, hvad den følgende Morgen førte i sit Skjold. Men det fik han da ogsaa tidsnok at vide.

Det er stedse ubehageligt at blive tagen paa Sengen, men dobbelt ubehageligt, naar det utidige Besøg bestaaer af tvende korsikanske Jægere og en engelsk Adjutant, som komme for at bemægtige sig og gjøre kort Proces med En, for efter Omstændighederne enten at lade En skyde eller hænge. Netop denne ubehagelige Tilskikkelse faldt i den lykkelige Masos Lod. Det var selve Oberst Hudsons Adjutant, som kom for i Kong Fernandos Navn at lægge Beslag pa̋ hans Person som skyldig i Højforræderi. Beskyldningen lød, og den var svar tilvisse, at Tommaso Secchi havde indladt sig med begge de fjendtlige Partier og med en ukjendt Dumdristighed forraadt dem begge. Adjutantens Hensigt var nu endvidere den, paa selve Stedet at fremlægge Beviserne for hans Forræderi, og efter et summarisk Forhør uden videre Omstændigheder at lade ham skyde udenfor hans Hytte.

Det var et Tordenslag for den arme Maso, der

indtil dette Øjeblik havde følt sig saa tryg, frejdig og lykkelig; han sank aldeles sammen og ønskede sig fortvivlet alle Smaadjævle ivold. Men hverken hans Raseri eller hans Bønner formaaede det Mindste imod hans onde Skjæbne i en engelsk Adjutants og tvende korsikanske Jægeres Skikkelse; han maatte lade sig overbevise om sin Skyldighed og berede sig til Døden.

Hvilken Overgang fra igaar til idag! — Og den arme tilbedte Rita — nu vilde hun dog falde i den afskyelige Pepos visne Hænder! — Det var en grændseløs Elendighed.

Forhøret var endt, og Maso skulde føres udenfor til Executionen. Da lød pludselig Alarmsignalet skingrende over Øen; Man havde seet nogle fjendtlige Bombarder lægge ud fra Castellamare. — Der var intet Øjeblik at give bort; Adjutanten maatte være paa sin Post hos Obersten. Der var følgelig ingen Tid — til at lade Maso skyde; det gjaldt kun om at at blive af med ham i en Hast, indtil der fandtes en bedre Lejlighed dertil. Man forsømmer ikke sin ordinære Tjenestepligt for at lade en lumpen Lazzaron fusilere. Maso blev i en Hast kastet ned i den lille Kjælder under sit eget Huus, et Opbevarelsessted, som den ene af Jægerne havde opsnuset, og som Adjutanten ansaae

for tilstrækkelig sikkert, især i Betragtning af, at hans trende Ledsagere, som ikke havde noget synderlig godt Kvarteer, erklærede sig villige til at tage det tomme Huus i Besiddelse som deres eget. Efterat Indgangen var bleven vel forvaret baade med Laas og Slaa, hvilke Maso i en ulykkelig Time tværtimod al god Sædvane havde anskaffet til et Forraadskammer, som aldrig havde havt noget Forraad at gjemme, blev den arme Fange overladt til sig selv.

— Ja, arme Fange! — Eller er Du maaskee endnu den lykkelige Maso? — Diavoletto, det maa Man dog kalde et Helvedes Held, at være saa nærved at blive skudt, og — ikke blive det! Skudt, cospetto, det vove de ikke! Evviva il re Gioacchino ëvre i Napoli! Han vil nok lære dem noget Andet! —

Imidlertid — Maso formaaede dog ikke rigtig at hengive sig til denne sin egen Trøst. Var han end ikke længer nærved at blive skudt, var han dog unægtelig heller ikke endnu meget langt derfra; det maatte selv den mest forstokkede Optimist bekjende. — Maso væltede sig fortvivlet paa Maïsbladene, det eneste Forraad, som hans underjordiske Magasin opbevarede, slog sig for Brystet, rev Haarene af sit Hoved, bandede og stønnede: — I Helvede baade med Franskmænd og Engelskmænd,

baade med Kong Gioachino og Kong Fernando! — Arme Rita, nu falder Du dog alligevel i den elendige Pepos Kloer; — i Helvede med ham ogsaa! — O la poveretta! —

Dog pludselig sprang han op, som om han havde faaet en lys Tanke. — Det var jo kun en Jordkjælder, hvori han var indespærret! Kunde han da ikke grave sig ud? — Jo rigtig; hans Hakke fandtes lykkeligviis i Kjælderen, — hvilket Pokkers Held! — Den lykkelige Maso saae sig allerede igjen oppe under den frie Himmel, i den frie Natur; han saae sig i sin Barke ude paa Golfen, flyvende over til Franskmændene og Kong Gioachino, hvem han herefter udelukkende vilde tjene. Med Englænderne, de utaknemlige Skarn, vilde han slet intet mere have at bestille. —

Han var allerede i fuldt Arbejde med sin Hakke; han anstrengte sig, saa at Sveden haglede ned ad ham. Men han maatte arbejde imørke, og han havde intet Andet til at rydde den løse Jord tilside med end sine bare Hænder. Dog Maso havde en fornyet Tro til sin Lykke, og arbejdede som en Rasende. Han huggede, kradsede, rodede og stampede, som om han vilde vælte Jordkloden af dens Axe.

— Pludselig — o Skræk! — hørtes der en Bragen, — Jorden veeg under hans Fødder, og han styr=

tede ned i en umaadelig Afgrund. Bedøvet blev han liggende.

Da han atter kom til sig selv i det dybeste Mørke, følte han sig ligesom radbrækket i alle Legemets Dele. En Tid blev han liggende ganske ubevægelig, enten fordi han ikke formaaede at samle sin Bevidsthed eller ikke røre sine Lemmer. Men lidt efter lidt gjenvandt han de svundne Kræfter og begyndte at bevæge sig. Han befølte ombyggelig alle sine Ledemod, og yttrede i kvalte Udraab sin levende Forundring over, at han endnu havde dem alle hele. — Nu, det kan Man dog kalde et Held, — mumlede han tilsidst: — at styrte fra Jordens Overflade ned i det dybeste Helvede, uden at komme til allermindste Skade! At jeg er som værkbruden i hele min Krop, allè, det regner jeg for Intet. — Men hvor er jeg? Var jeg ikke begravet før, saa er jeg det da nu. — Ohimè, begravet! —

En rædsom Angst havde grebet hans let bevægelige Hjerte. — Ajuto, tilhjælp, tilhjælp! — skreg han af alle sine svage Kræfter. Men Ingen svarede ham. — Dosmer, — sagde han endelig til sig selv: — hvorfor skriger Du? For at komme op og blive skudt? — Nej, saa er det dog bedre, som det er; af de tvende Ulykker, Henrettelse og Begravelse, spares saaledes

dog i det Mindste den ene Deel. — Kunde jeg blot see mig om, hvor jeg er! Eh — heldigviis har jeg et Par prosperi i min Lomme! Naar de nu blot ville tænde! —

Maso fandt virkelig tre Svovlstikker; med klog Økonomi besluttede han at tænde dem een ad Gangen. Han strog den første af, og den fængede; begjærlig saae han sig omkring, medens den svage Flamme lyste for ham. Han befandt sig i en stor, højthvælvet Sal, hvis Udstrækning og Indretning det svævende og forbigaaende Lys ikke tillod ham at fatte. Et Øjeblik, og Svovlstikken var udbrændt; han befandt sig atter i det dybeste Mørke, og hvad han havde skimtet, forekom ham som en Drøm eller fabelagtig Aabenbarelse. Han tændte den anden, den tredie af sine phosphori, — det samme svævende, ubestemte Indtryk, forøget alene ved en taaget Forestilling om en ukjendt Pragt i Farver, Metal og Marmor.

Efter disse tre Lysglimt i Mørket sad Maso nogen Tid stille hensunken i sig selv, fortabt i det forunderlige Eventyr, som han havde oplevet, rimeligviis paa sit Livs Bekostning. Dog paa det Sidste tænkte han i dette Øjeblik ikke; naar en Napolitaners Lidenskab eller hans Fantasi er sat i Bevægelse, er han sig kun bevidst i den Følelse eller Tanke, som øjeblikkelig exal-

terer hans Væsen. Endelig rejste Maso sig af den sammensunkne Stilling og begyndte at slæbe sig langs Muren omkring i sit prægtige Fængsel, for ved Berørelsen at fuldstændiggjøre sin dunkle Forestilling derom. Heelt forunderlige Ting tilvisse fik han under sine Hænder; ofte trak han Haanden konvulsivisk tilbage, og udstrakte den paany, fristet af en uovervindelig Nysgjerrighed. Men da han var kommen Hallen rundt, maatte han tilstaa sig selv, at han kun var bleven lidet klogere, men ulige mere forvirret.

Da begyndte Angsten igjen at anfægte ham, og denne bragte ham atter Fortvivlelsen nær. Han tænkte paa den grønne Vang, det blaa Hav, den klare Himmel, paa den kjære Rita, den afskyelige Pepo og paa Kong Gioachinos blinkende Guldstykker. Kunde Sukke udtømme Hjertet, vilde hans Bryst allerede i den første Time have været aldeles tomt.

Begravet, levende begravet, hvilken forfærdelig Tanke! — Og Rita, hans Alt, hans Liv, ahi. ahi. o vee, tusindfold Vee!

Den ene Time efter den anden henrandt for ham i denne forfærdelige Tilstand, en Evighed af Mørke og Lidelse. Han var paa det Nærmeste til at opgive Troen paa sin Lykke — han havde tabt den hundrede

Gange og optaget den igjen —; nu er der neppe mere Liv tilbage i den. Havde han lært at bede ordentlig, vilde han sikkert have bedet; men han kjendte ingen anden Guddom end — sin Lykke, og den var nu styrtet ned fra hans Himmel.

Var det Nat, var det Dag endnu? Han havde aldeles intet Skjøn desangaaende. Han sad sorgelig hensunken i den fortærende Bevidsthed om sin og Ritas Elendighed, af og til afbrydende den kvalfulde Ro ved Optrin af en rasende Fortvivlelse, som kun endmere udtømte hans Kræfter.

— Zitto! — Han hører en Lyd! — Eller har han skuffet sig selv? — Nej, han hører virkelig Noget røre sig i Oververdenen. — Glæden gjennemgløder hele hans Væsen, og han er netop i Begreb med at opløfte et forfærdeligt Skrig, da det pludselig falder ham ind, at det maaskee, — at det rimeligviis er hans Livsfjender, som komme for at afhente ham til Executionen. Skriget kvæles i hans Strube; saa stille som en Muus bliver han siddende og lytter.

Masos Formodning var ganske rigtig; det var de tvende korsikanske Jægere, som aabnede Kjælderlemmen og stege ned for at afhente ham. Men saasnart de fik Øje paa Hakken og den Dynge af frisk opkastet Jord, som tilligemed en Bunke Maïsblade skjulte det

gjennembrudte Hul i den halvmørke Kjælder, følte de sig overbeviste om, at han var brudt ud, og skyndte sig op igjen for at træffe Anstalter til hans Paagribelse.

Da Maso hørte Lemmen igjen falde i efter dem, drog han dybt sin Aande og sukkede: — Hvilket Satans Held! — — Dog — er det ogsaa virkelig noget Held, at Soldaterne gik bort igjen uden at finde mig? Vilde ikke en hastig og let Død for Kuglen have været langt at foretrække for den langsomme og kvalfulde Hungersdød i Graven? — Ola, ehi! — begyndte han nu at raabe af fuld Hals. Et skraldende, ofte gjentaget Eccho gav ham hans Raab tilbage. Han foer sammen, fuld af Rædsel over Virkningen af sin egen Stemme; — men det var da ogsaa det eneste Svar, han fik.

Soldaternes Besøg i Kjælderen udviste, at det var Dag endnu; — hvilken endeløs Dag! Men nu kom Natten, en frygtelig Nat, endskjøndt alene i Masos Bevidsthed forskjellig fra den henrundne Dag. Han frøs, saa den ene Gysning gjennemfoer hans forslaaede Legeme efter den anden; han hungrede, saa at Tarmene skrege højt i Livet paa ham. O Skræk, det var saa godt som Dødens Forvarsler!

For at holde Varmen, maaskee ogsaa for at adsprede sig lidt, gav Maso sig atter til at krybe om-

kring i sit mystiske Fængsel. Under dette eventyrlige Foretagende — hvor var han — hvor krob han hen, — Hvad var det, han følte og efterhaanden fik under sine Hænder? — kom der atter en Smule Glød i hans Fantasi, og han leed igjen mindre af Angst og Kulde. Men pludselig foer han tilbage med et højt Forfærdelsesskrig; — det forekom ham, som om han havde faaet fat i en iiskold Haand! — —

Skjælvende laa han nogle Øjeblikke stille og sundede sig og fordøjede sin Skræk. Derpaa — ja det er næsten utroligt! — samlede han sit Mod — samlede han virkelig Mod til at udstrække Haanden paany. — — O Rædsel, en iiskold Dødningehaand var virkelig udstrakt imod ham, og hans frembudne Højre faldt lige deri! Da blev Forfærdelsen hans Herre; med sandseløs Hast fjernede han sig fra Stedet, løb Panden imod Mure og allehaande fremmede Gjenstande, alle af den haardeste Natur, og sank endelig udtømt sammen paa sit gamle Lejested, hvilket han kjendte paa en lille Bunke Maïsblade, som vare styrtede ned i Afgrunden med ham.

Havde hans Tilstand ikke tidligere været ynkværdig, saa blev den det nu. Masos naturlig raa, i ingen Forstand befæstede Gemyt stod aabent for alle Overtroens Indskydelser. Han gjenkaldte sig alle de dæmoniske Eventyr, hvormed den rige Tradition paa

hans Fødder havde opammet hans Sjæl, og ventede hvert Øjeblik, at Spøgeriet eller Djævelskabet først ret for Alvor skulde begynde. I Virkeligheden var hans Stilling i højeste Grad mislig, og dertil meget ubyggelig. Uden et Guds Under maatte han see en gruelig Undergang imøde; og dette iisnende kolde Sted i Dybet, som han uden Nytte skulde opvarme med sin sidste Livsaande, havde ved de svage Lysglimt, hvormed han havde indviet sin Indtrædelse i Underverdenen, i svævende og utydelige Omrids udviklet den mest fabelagtige Karakteer for hans Bevidsthed. Hans Tarme hvinede, hans Tænder klapprede, det var en sand Concert for Djævle. Men det var ogsaa de eneste Lyd, som hørtes i det store, højt hvælvede Rum. Dog Stilheden — denne livløse, dumpe Stilhed, var i og for sig selv næsten dræbende frygtelig!

I Oververdenen var Natten allerede for længe siden forsvunden; den stakkels Maso sad i sin evige Nat ubevægelig paa samme Sted, aldeles forkommen, om end ikke nedbrudt, baade i fysisk og moralsk Henseende. Hungeren gjorde stedse frygteligere sit Krav gjældende, og Frygten havde betaget ham næsten indtil Forvirring. Da foer han pludselig igjen iveiret af sin dødsvarslende Ro; — han troede paany at have hørt en Lyd deroppe fra Oververdenen. — Ak nej, han havde

skuffet sig! — Dog jo, Larmen gjentages og forstærkes! — Maso lytter i en aandeløs Spænding. — Jo, der maa virkelig være Nogen oppe i Kjælderen! — Konvulsivisk farer han iveiret og staaer opreist paa sine ligesom værkbrudne Been; med en af Fryd skjælvende Stemme giver han sig til at raabe: — Ola, ola! — uden at bryde sig om det frygtelige Echo i sit høit hvælvede Fængsel. Med heftig arbeidende Bryst staaer han og lytter.

Den sidste Klang af det fatale, som det forekommer ham, uendelige Echo er hendøet. — Da lyder ovenfra i svag, men fyldig Tone et Gensvar paa hans fortvivlede Ola: — Ehi, eh, er Du dernede, Tommaso? —

Tommaso synker atter til Jorden; Glæden ryster ham saaledes, at hans Lemmer ikke ville staa ham bi. — Det er den dyrebare Ritas søde Stemme, han har hørt; den lyder for ham som en frelsende Engels fra Himlen.

Men heller ikke hans Tunge vil staa ham bi. Det varer nogle Øieblikke, inden han formaaer at svare.

Hvilke Øieblikke af en dødelig Spænding for den arme Rita! Det er ganske rigtig den smukke, ømme og trofaste Rita, som har opsøgt Skuepladsen for sin

elskede Maso's sidste Bedrift. Hun har erfaret hans Paagribelse, hans Fængsling; hun har faaet et Nys om hans Undvigelse; hun kommer for at forvisse sig, om han ogsaa virkelig har iværksat sin Flugt, eller de grusomme Englændere alligevel ismug have taget ham afdage. Hendes Kjærlighed lader sig ikke, som Jægernes Tjenestteiver, nøjes med, fra Trappen at kige ned i Masos Fængsel; hun stiger heelt derned, undersøger omhyggelig hver Fodsbred af det indskrænkede Rum, og finder saaledes Gjennembrudet i Jordbunden. Maso har raabt op til hende; hun har gjenkjendt hans Stemme! Hun skjælver af Henrykkelse ligesom hendes Elskede; hun svimler og holder sig kun med Nød oppe over det mørke gabende Svælg. Hun lytter aandeløs. — Hvorledes, han svarer ikke? —

Jo, endelig svarer han dog: — Per grazia di Dio, er det Dig, lille Rita? —

— Santa Maria, ja, det er mig! — Hvor er Du, kjære Maso? —

— Per Bacco, for lidt siden troede jeg, at jeg var i Helvede! Men nu mærker jeg paa Lyden af din Stemme, at jeg er i Himmerige! Me triplo, decuplo, centuplo felice! Kjære, søde, himmelske lille Rita, — min Skat, mit Liv, min Salighed! Hvorfor slaaer jeg ikke Kolbøtter, hvorfor river jeg ikke Parykken af mig,

hvorfor gaaer jeg ikke tilvejrs som en Luftballon af bare Henrykkelse? Diavolo, jeg er et Bæst, et Asen, en Hundsfot, tifold velsignede Rita! Men, perdoni, saaledes er jeg nu engang, og Du maa tage mig, som jeg er! — Men det er dog et heelt forbausende Held, jeg har med mig! Er det ikke netop, som jeg har sagt Dig, anima mia, at jeg maa falde, hvorledes jeg vil, jeg kommer dog altid til at staa paa Benene? — Nu ligger jeg rigtignok som en Agurk, som et Sviin, som en Hund paa en Modding; men det er af bare Henrykkelse, englelige Rita. Men sig mig, per l'amor di Dio, hvorledes har Du turdet vove Dig ned til mig? Jeg meente, at mit Huus var besat af de fordømte Soldater! —

— Formodentlig ere de blevne beordrede tilbage derfra, da de ikke længer havde Noget at bevogte paa Stedet. Der var Ingen, som formeente mig Adgangen. — Men hvor er Du dog egentlig, kjære Maso? —

— Hvor jeg er? — gjentog Maso: — Maledetto, derom har jeg kun en meget svag Forestilling! — I et Slags aaben Begravelse, tænker jeg. I det Mindste troer jeg at have sporet Liig hernede; men, Gud skee Lov, de have dog forholdt sig nogenlunde rolige. —

— Men hvorledes skal jeg faa Dig op derfra? —

— Med S. Costanzos og Sta Barbaras Hjælp skal det dermed have gode Veje. Jeg tænker, at Du kun behøver at nedlade et stærkt Toug og gjøre det vel fast deroppe; saa vil jeg prøve paa at klattre ivejret. — Guai a me! Jeg glemmer reent, at jeg er ligesom knust i alle Lemmer; for det Første er der altsaa kun slette Udsigter til en salig Opstandelse! —

— Per carità, Du er saaret, maaskee lemlæstet! — skreg Rita i Hjerteangst: — Du kommer maaskee aldrig levende op derfra!

— Zito, Zi, min kjære lille Rita! Man kunde høre Dig udenfor, og saa var jeg ganske fortabt! Jeg fejler saa godt som slet ingen Ting, og trænger blot til Mad og Drikke og et blødt Leje for igjen at komme saavidt til Kræfter, at jeg kan befordre mig selv op af denne Helvedes Hule ved det simple Middel af et godt Reeb. Men siig mig, ere de fordømte Englændere endnu Herrer over Øen? —

— Desværre ja; men de vente netop idag et Hovedangreb af Franskmændene hisstovrefra. —

— Bene, benissimo! Kong Gioacchino, hvis jeg kjender ham ret, vil nok give dem Fodder at gaa paa, og det med det Allerførste. Det er derfor under alle Omstændigheder sundest for mig, at jeg bliver endnu en lille Stund hernede. — Hør nu efter mig.

hvad jeg forlanger af Dig! — Du maa, saasnart Du kan, bringe mig noget Ordentligt at spise, Brod, Pølse eller Skinke, om Du kan opdrive det, nogle Maccaroni og en god Foglietta Viin. Endvidere maa jeg have en Vorkjærte, om muligt, saa stor som et Kirkelys, og et Bundt paalidelige prosperi. Og forend Du gaaer, maa Du kaste en god Deel Maïsstraa ned til mig; jeg fryser som en Hund, og trænger til at strække og hvile mine omme Lemmer. Hører Du, benedetta? —

— Gia, gia, jeg hører, og skal skaffe Dig Alt, hvad Du forlanger, min kjære stakkels Maso. Men jeg maa være forsigtig, meget forsigtig; og Du maa derfor ikke tabe Taalmodigheden, om Du skulde komme til at vente lidt paa mig. Adio, nu løber jeg! Der har Du Halmen! —

— Nok, nok! Du begraver mig jo ganske! Tak skal Du have, min søde Pige; det gjorde rigtig godt! Diavolo, den lumpne Pepo skal dog ikke faa Kløer i Dig, Rita; vær Du kun ganske rolig for det! — Kong Gioacchino vil ikke lade sin gode gamle Allierede istikken. Pokker ivold med Kong Fernando! Bilder han sig virkelig ind at kunne staa sig imod Franskmændene? Jo, det er en nydelig Konge! — Men naar Alt kommer til Alt, maa Man dog kalde det et

styrtende Held at komme godt fra slige halsbrækkende Volter! —

Den trofaste Rita hørte ham ikke; hun var allerede langt borte med et af Glæde og Haab højt bankende Hjerte.

Hvo skulde have troet det, — den glædelige Forventnings Øjeblikke bleve ham endnu længer end den smerte- og angstfulde Fortabelses! — Endelig, endelig indfandt sig dog la dolcissima Rita med alle de forlangte Sager, hvortil hun i sin Omsorg fremdeles havde føjet Eet og Andet, som hun kunde tro, maatte være Maso gavnligt og kjærkomment. Saasnart hun ved Hjælp af en Snor havde besørget det Hele ned til ham, havde modtaget hans levende Tak, fuld af rige Velsignelser, og til Gjengjæld nedsendt sit eget Hjertes ømmeste Hilsener, ledsaget af de bedste Ønsker, skjulte hun sluttelig den i Gulvet gjennembrudte Aabning med nogle Brædder og noget Maïshalm, og forlod derpaa hastig igjen Stedet med et forholdsviis roligt og lykkeligt Indre, for med Taalmodighed og Tillid at afvente nye Begivenheder, der, som hun haabede, skulde gribe gunstig afgjørende ind i hendes og hendes Elskers Skjæbne.

Saasnart Kjærteflammen blussede kraftig og klart ivejret under Masos Hænder, saae han sig med vid

opspilede Øjne omkring, fuld af en til den højeste Grad spændt Forventning. Han var forberedt paa ikke alene at faa noget ganske overordentligt at see, men ogsaa noget Grueligt, som vilde faa Haaret til at rejse sig under hans frygiske Hue.

Men der var intet, slet intet Grueligt at opdage, saavidt hans begjærlige Blik formaaede at beherske det store Rum, hvori han befandt sig; tværtimod gjorde Stedet i hele sin Overordentlighed et ublandet behageligt Indtryk paa ham, sammensat af Beundring og Glæde, med et Grundlag af en grændseløs Forbauselse.

Han befandt sig i en høj, langagtig Hvælving, som uagtet sit Forfald fremviste en hartad blændende Skjønhed og Pragt af en ganske fremmed Karakteer. Paa de tvende Sider vare Murene sunkne sammen i mere eller mindre fuldstændig Ruin; men de tvende modsatte Mure og den høje Hvælving vare, paa den lille Aabning nær, hvorigjennem Maso var styrtet ned, saa hele og saa blanke, som om de først nylig vare blevne færdige fra Bygmesterens Hænder. Og dog maatte dette Muurværk være henved tvende Aartusinder gammelt.

Gulvet var ligeledes aldeles ufortæret, jævnt og blankt som et Spejl. Med en beundringsværdig Kunst var det sammensat af utallige smaa i Fiirkant til-

skaarne Stykker af broget Marmor, som ikke alene tilsammen dannede de smukkeste Mønstre, men ogsaa hele Billeder, forestillende baade Dyr og Mennesker. Maso vidste retvel, at sligt Kunstarbejde kaldes Mosaik, og vidste at bedømme dets høje Værdi.

I den ene Længdevæg fandtes der høje Nischer, og i disse stod der beundringsværdige Billedværker af Marmor og Bronce. En skraldende Latter lød fra Masos Strube; nu vidste han, hvad det havde at betyde med Dødningehaanden! I een af Nischerne stod en Statue af Marmor, som forestillede en Æskulap med fremstrakt Haand; — var Maso kommen til at føle Slangen, der snoede sig om den Stav, som Lægekunstens Gud holdt i sin anden Haand, vilde han ikke være bleven mindre forfærdet. Hvert af disse Billedværker var efter et flygtigt Skjøn tusinde Ducati værdt.

Paa Pillerne imellem Nischerne og oppe under Loftet fandtes der herlige Malerier, som endnu straalede i hele deres Farveglands, — dejlige Kvinder, som med skjønne Ynglinger bevægede sig gjennem Luften i vild og yppig Dands, eller lode sig bortføre eller bedaare af allehaande Uhyrer, Mænd med Horn og Bukkefødder, med skjællede Fiskehaler eller laadne Hestekroppe.

Bohavet i denne Hal var kun sparsomt, men kosteligt. Formodentlig var det Meste blevet til Støv

i Løbet af Aarhundreder. I den ene Ende af Salen fandtes kun Levninger af en Løjbænk, herlig udarbejdet af Bronce og Elfenbeen; i den modsatte Ende derimod, som næsten heel og holden var bevaret fra Ruin, fandtes der ikke lidet at lægge Mærke til. I det ene Hjørne vakte et Marmorbækken den lykkelige Masos enthusiastiske Beundring, — bestemt til at optage de Vandstraaler, som tvende sammenslyngede Delfiner for Aartusinder siden sprudlede højt ivejret. Det var et Kunstværk, som vanskelig skulde finde sin Lige endog iblandt de rige Samlinger, som Firenze, Roma og Napoli besidde.

Sidestykket hertil dannedes i det modsatte Hjørne af et lille Huusalter, ligeledes af Marmor, med en beundringsværdig Smag udsmykket med Billedværk i halv ophøjet Arbejde. Paa dette Alter fandtes en heel Deel besynderlige Smaafigurer af Bronce, Elfenbeen, Marmor og endnu kosteligere Steenarter. Maso vidste ikke, at disse Snurrepiberier skulde forestille Huusguder; ellers havde han vistnok leet endnu højere og gottet sig endnu inderligere, da han nysgjerrig tog disse smaa Uhyrer af et yderst fabelagtigt og naragtigt Udseende i sine Hænder, det ene efter det andet, for nærmere at betragte dem.

Men det vilde blive altfor vidtløftigt at beskrive alle de Herligheder, som denne Pragtbolig for en Slægt,

hvis Støv Aarhundreder havde spredt over Jorden, indesluttede i sig: Kandalabrer, Ildpander paa høje Stativer, Bækkener, Vaser og Lamper, Alt af Bronce eller ædle Metaller, o. m. m. Og umuligt vilde det være at beskrive den Forbauselse, Beundring og Glæde, hvormed Maso gjennemgik dem alle, som et Barn idelig slippende det ene Stykke af Hænderne for det andet. Nok være det derfor at tilføje, at den lykkelige Fisker imellem Mængden af kostbare Gjenstande ogsaa fandt et lille Skrin med Smykker og Guldpenge, som foreløbig indtog den første Plads i hans glædedrukne Bevidsthed, ikke fordi det havde en højere Værdi end det Øvrige, men fordi det lettere og hastigere end alt Andet lod sig bringe i Forbindelse med de overjordiske Interesser. Og i Virkeligheden var denne Skat i og for sig værdifuld nok til at gjøre Maso til en Crøsus iblandt hans Landsmænd.

Ved nøjere at undersøge den i den ene Ende af Hallen sammenstyrtede Muur fandt Maso en Aabning, der gav Formodning om, at der vel lod sig trænge videre frem i denne underjordiske Bolig. Uden stor Anstrengelse udvidede Maso Aabningen saa meget, at han kunde sno sig igjennem den.

Hvor forunderligt, hvor rigt paa en imellem Beklemmelse og Henrykkelse bævende Nydelse, saaledes at

vandre omkring i en for Aartusinder siden undergaaet Verden! Hvad er Tiden, eftersom et saa fjernt Da kan bringes i en umiddelbar Forbindelse med det flygtige Nu? Er den, kan den vel være Andet end nogle Øjeblikke?

Maso stod i et mindre Gemak. Havde han havt mindste Kundskab om Oldtiden, vilde han strax have seet, at det var et Soveværelse. Det af Bronce forfærdigede herlige Leje var bedækket med et tykt Lag Stov; — det var Alt, hvad der var tilovers af de yppige Hynder og Puder. Ved Siden stod en høj Kandelaber, hvorfra der hang flere Smaalamper ned, et sandt Pragtarbejde. Trindt omkring fandtes Brudstykker af Vaaben, Toiletsager og Paaklædningsstykker, — Fade, Vaser og Krukker af ædelt Metal og af de herligste Former, — et Metalspejl, et Fyrtøj, en Indretning, der syntes at have været et Skrivetøj.

Men den Gjenstand, som fremfor Alt fængslede den af Henrykkelse mere end halv forvildede Masos Opmærksomhed, var en kvindelig Statue, som fandtes opstillet i et Hjørne lige overfor Lejet. Det var en heelt nogen Skikkelse, ikke nogen Gudinde eller mythologisk Person — derom vidnede den ejendommelige, engang moderne og elegante Hovedpynt, som den unge Kvinde bar — men snarere et vellystigt Billede i fuld

Legemsstørrelse af den yppige Padrones Elskede, som havde plejet sin Magelighed og sine Lyster indenfor disse Mure.

Umiddelbart ved Siden af var Badeværelset, et sandt Vellystens Tempel. Bækkenet var af kostbart Marmor fra Lilleasien, grent med blodrøde Aarer. Seklerne havde ikke i mindste Maade skadet dets fine Politur. I dette lille Værelse fejrede udelukkende Malerkunsten sine Triumfer i den sandselige Skjønhedsgudindes Tjeneste. Væggene straalede af Malerier, som maatte bringe selve Skamløsheden til at rødme. Det var meget vel, at den lykkelige Maso med den næsten forvirrede Hjerne kun havde Tid til flygtig at belyse og oversee disse Billeder. Hvilken Uret vilde ellers den smukke, gode og uskyldige Rita ikke være kommen til at lide.

Maso vandrede omkring som beruset, eller snarere som idrømme. Det løb rundt i hans Hoved, og han var ligesaa lidt istand til at beregne som til at nyde. Kun Eet følte han tydelig, at han var og blev den lykkelige Maso.

Da han endelig igjen vendte tilbage til den forreste Hal, ganske modig af Undersøgelsen og med et ved den tunge og dumpe Athmosfære efterhaanden indtil en

utaalelig Grad besværet Aandedræt, stødte han, uden at søge, paa en Trappe, som førte ned i Jorden. Mekanisk krøb han nedad Trinene — han var i samme Grad sløvet som forvirret — og kom ned i en lang Korridor, med Tværgange og Celler, som havde udgjort Paladsets Kjældere og Magasiner. Men Maso mærkede snart, at han for denne Gang havde faaet Mere end Nok; her var Luften ganske utaalelig. Han dvælede blot saa længe, at han kunde faa Øje paa en Mængde Amphorer eller høje Viinkrukker af Leer, som paa de spidse Ender i lange Rækker stode opstillede i Sand langsmed Væggene, — og klavrede derpaa saa hastig, som det var ham muligt, igjen op af denne Grav under Gravene, for at vende tilbage til sit Leje under den af Tilfældet aabnede Nedgang fra Oververdenen.

Saasnart han havde anbragt sin Kjærte paa et passende Sted, kastede han sig ned i Halmen, og blev liggende halv sandsesløs i flere Timer. Dog alligevel arbejdede det bestandig i ham; medens hans Legeme og Sjæl udhvilede sig efter Overraskelsen, Glæden og Anstrengelsen, nød han i halvvaagen Tilstand de lifligste Drømme, hvori lidt efter lidt hans forvirrede Bevidsthed klarede og ordnede sig. Da han endelig atter rejste sig ivejret, vakt og paamindet af Hungerens Krav, var

han, paa ganske lidet nær, igjen den gamle Maso med det frie, frejdige Hjerte.

— Nej, det maa Man dog kalde et reent djævleblændt Held! — mumlede han, medens han med sine skarpe hvide Tænder med en isandhed vidunderlig Færdighed lagde for af Pølsen og Brødet: — Nærved at miste sin søde Kjæreste, nærved at blive skudt, nærved at blive levende begravet, og — alligevel ovenpaa det, som endnu intet Menneske paa det lykkelige Capri har været det! — Per Bacco, jeg er nu rigere end selve Kong Fernando, den Bankerotspiller! Jeg vil kjøbe Sicilien af ham; saa har han slet intet tilbage at herske over, den Staaderkonge! Jeg tænker vel, at jeg og Kong Gioacchino i Napoli kunne enes om Stumperne; det skal ikke komme saa nøje an paa en Hue fuld af Ducati for at holde en saa brav padrone ved godt Lune. Allegro, signor Tommaso, eccellenza, principe, — Alt, hvad Du vil være! Hvorfor bliver Du ikke rasende af bare Glæde, hvorfor staaer Du paa dine Been som de øvrige Usselrygge af Mennesker? Ehi, herefter skulle I see Løjer, I elendige Bønne- og Agurkespisere! Fra den Dag idag vil jeg ikke æde Andet end Brød og Pølse og maccaroni al sugo, og drikke Barlettaviin dertil; thi jeg har Raad til Mere end det! Jeg vilde endogsaa gaa med Sko og Strømper, hvis det ikke var

saa besværligt. Seer I det, I Hallunke! Men der skal dog bestandig falde Noget af til Eder; jeg har Nok til os alle! — Jeg besidder umaadelige — ganske umaadelige Skatte. — Havde jeg blot først gjort dem i Penge! —

Her standsede den højt begejstrede Maso og sank hen i dybe Tanker. Umaadelighedens Begreb var en ny Afgrund, som truede med at begrave ham levende. Han havde aldrig i sine Dage talt indtil ti Ducati; han formaaede vel at tælle til hundrede og tusinde, — men hvad der gik derover, var ham en svælgende Uendelighed. Intet Under derfor, at han fik en stærk Hovedpine ved at gruble over Omfanget af de Rigdomme, som han nu var i Besiddelse af.

Dog hans sunde Natur sejrede tilsidst. Det faldt ham pludselig ind, at det jo stod i hans Magt at begrændse sig, naar og hvor meget han vilde, og i denne Tanke vandt han atter Klarhed og Ro. Fra dette Øjeblik af drømte han sig blot som Ejer af fire til fem tusinde Ducati; det var den største Udstrækning, hvortil han kunde udvide sit Begreb om Rigdom, uden at svimle.

Under disse lykkelige Omstændigheder forløb Tiden forbausende rask, deelt imellem Drømmerier, Søvn og Mad og Drikke; alene af Kjærtens Hensvinden kunde

han danne sig en Forestilling om, hvorledes Tiden forløb. Den sidste af de tre Kjærter holdt netop ud, indtil Ritas søde Stemme atter lød ned til ham oppe fra Oververdenen. Den henrundne Tid havde havt en velgjørende Indflydelse paa Maso; han var atter karsk og stærk som nogensinde før, og endda dertil en god Portion frejdigere, for ikke at sige overmodigere.

— Maso, kjære Maso! — lød det atter ovenfra med en blid Røst, ligesom oppe fra Himlen, der pludselig nedsendte sine Lysstraaler i det Underverdenens Mørke, hvori den lykkelige Eventyrer hvilede: — Maso, kjære Maso, Englænderne have rømmet Øen for de gode og tappre Franskmænd! Du er frelst, santa vergine, Du er frelst og fri! —

— Ola, de kjære tappre signori Francesi! — Saa maa jeg skynde mig at komme tilvejrs! — raabte Maso, idet han sprang op og overmodig sparkede til Madkurven og Viinflasken, som havde ernæret ham: — Ola, har Kong Gioachino ikke spurgt efter mig? —

— Kong Gioachino er ikke tilstede, — kun hans Generaler. —

— Det er Skade. — Dog, det vil blot koste mig een Rejse mere over til Napoli. Jeg vidste længe iforvejen, at det maatte saaledes komme, Rita! Troer

Du ellers, jeg vilde have været saa tosset, at lade mig dumpe ned i dette Helvedes Hul for at undgaa at blive skudt? — Det Eneste, jeg frygter for, er, at de have savnet mig — jeg mener Franskmændene. — Har Du Touget, angeletta? —

Maso tilhørte atter den lyse Oververden, og havde med sin kjære Rita, heelt ellevild af Glæde, kastet sig ind imellem de gode og tappre signori Francesi, som nu vare Herrer over Øen. En god Stund varede det, inden han rigtig kom til sig selv igjen. Men otte Dage senere havde han ved blanke Ducati erhvervet sig fuldkommen Besiddelsesret til sin dolcissima Rita, og kort efter blev hun hans Kone.

For det Første havde Maso ikke taget Andet med sig op fra sit underjordiske Skatkammer end det lille Skriin med Smykkerne og de gamle Mønter. Ved en klog Behandling viste disse Smaating sig at være en heel Formue for ham. Kjælderdøren havde han omhyggelig laaset og forvaret efter sig.

Tommaso Secchi manglede ingenlunde Forstand, og han blev snart enig med sig selv om, hvorledes han skulde benytte sin umaadelige Skat. Han tog sig vel iagt for at lægge sin Rigdom for Dagen; tværtimod vedblev han at føre det samme indskrænkede og tarvelige

Liv som tidligere. Men i Stilhed arbejdede han uafladelig paa lidt efter lidt at omsætte sine Skatte i klingende Mønt. Den ene Kostbarhed efter den anden blev hejset op fra Dybet og skjult og præpareret under det fattige, næsten faldefærdige Tag. Han gjorde hemmelig Jagt paa enhver formuende Fremmed, som viste sig paa Øen; han stod i Smugforbindelse med de vigtigste Kunsthandlere ovre i Napoli, og forstod at due sig saa behændig, at han ingensinde gav sig blot for fremmed Vilkaarlighed. De større Gjenstande, som paa denne Maade efterhaanden forlode Øen, maatte naturligviis baade smugles ud og ind, og den ligesaa snilde som lykkelige Masos allerstørste Kunst bestod i at omskabe dem saaledes, at de farefri kunde passere de Nysgjerriges Øjne og Toldbetjentenes fine Næser. Det kaldte han at præparere.

Da han paa denne Maade havde samlet sig en Sum af nogle tusinde Ducati, rejste han bort, som han udspredte, til Romagna'en for at hæve en betydelig Arv, som var tilfalden ham. Saasnart han var kommen tilbage fra denne meget behagelige Rejse, begyndte han at udvide sig, kjøbte Vigner og Haver og byggede sig en stor Villa, dog uden at lade nedrive, endnu mindre at opgive sin gamle faldefærdige Hytte, umiddelbart op til hvilken hans nye palazzo var bygget. Nu syntes han

ganske at hengive sig til Landbruget, og hans Stræbsomhed blev rigelig velsignet. Senere lagde han sig efter Thun- og Perlefiskeriet med egne Barker, og hans Velstand voxede øjensynlig Dag for Dag.

Intet Under derfor, at Tommaso Secchi snart over hele Øen kom til at gaa under Navn af den lykkelige Maso, og dette, forunderligt nok, uden at Nogensomhelst vidste egentlig Besked om hans overordentlige Lykke. Den smukke, gode og omme Rita havde gjort ham til den lykkeligste Mand, og deres Forening var velsignet med smukke og gode Børn; dette var visseligen hans største Lykke. Men Verden agter ingenlunde paa Besiddelsen af slige ubetingede, følgelig de virkeligste og største Goder, naar den giver sine straalende Tilnavne; tværtimod har den stedse kun meget betingede og følgelig lavt underordnede Livsmomenter for Øje. Og Hemmeligheden ved Masos underjordiske Skatkammer havde ingen Moderssjæl nogen Anelse om.

Men da i Aaret 1828 ifølge kongelig Befaling — Kong Fernando var dog alligevel bleven en rigtig Konge, uagtet alle Masos haanfulde Protester! — da altsaa i Aaret 1828 ifølge kongelig Befaling Udgravningerne begyndte paa Øen Capri, fik signor Tommaso Secchi, Øens største, rigeste og hæderligste

Borger, ordentlig travlt, som Enhver vel kan vide. Han havde nemlig endnu ikke nær omsat alle sine Skatte. Heldigviis havde han nu dog rundelig Plads til at gjemme dem, indtil de efter Lejlighed lidt efter lidt kunde gaa af for ham.

Men da Udgravningen næsten havde naaet hans umiddelbare Nærhed, — fandt han ganske pludselig den eneste naturlige Grændse for Tilegnelsen af de umaadelige Skatte, og følte sig nu tilstrækkelig riig. Han udslettede omhyggelig ethvert Spor af sin Færd nede i det underjordiske Palads, og murede Hullet i sin Kjælder til. Derpaa solgte han, med indvendig Latter, sin gamle Hytte og Haveplads for en meget betydelig Sum til den kongelige Regjering — og lod den rolig grave videre.

Men den lærde og kunstneriske Verden oploftede høje Skrig af Forundring over alle de Skatte, som nu ved Udgravningen af det gamle Palads kom for Lyset.

Signor Tommaso Secchi lukkede sig inde i sit inderste Værelse for at give sin Glæde og Munterhed og Latter rigtig Luft, idet han den ene Gang efter den anden udraabte: — Corpo di Bacco, det var dog et Allerhelvedes Held, min søde Rita! — Signora Secchi smilede og kyssede sine Smaa som den lykkeligste Kone og Moder i Verden.

Blomsterpigerne

i Firenze.

[illegible]

I.

Har Du en blid Aftenstund vandret igjennem Lung' Arno's brede flisebelagte Gade i Firenze, beruset af utallige ubeskrivelig vellystfulde, begejstrende og velgjørende Indtryk paa Sands og Aand og Hjerte? — Lung' Arno er en Gade i det fortryllende Firenze, der slynger sig langs med Floden, paa hvis Bredder den herlige Stad udfolder sig paa en med den rigeste og yndigste Naturfylde udsmykket Dalslette. Arno er ikke længer nogen rivende Bjergelv, men en blid Strøm af en betydelig Brede, som med næsten umærkelige Slyngninger og med stille, beskeden Magtfylde ruller sine gule Bølger ud imod Havet. Prægtige, tildeels ved høj Alder ærværdige Broer, bebyggede med pyntelige Boder eller forfaldne Smaahuse, eller smykkede med herlige Marmorbilleder, forbinde Strømmens aabne Bredder med hinanden. Disse Gader langsmed Floden, Man kunde vel kalde dem Kaj'er, navnlig den med Paladser og prægtige Butiker udstyrede paa sammes nordlige Bred, frembyde Spadseregange af en heelt over=

ordentlig Behagelighed og Skjønhed. Man vandrer paa glatte Fliser, som altid ere tørre og rene; den brede Gade er ved en lav Balustrade sikkret imod Floden. Over Vandet og den hiinsides liggende Deel af Staden har Man fri Udsigt til de henrivende, med Byer, Borge og Landsteder smykkede Bjerghøjder, som omgive det brede og flade Daldyb. Paa selve Floden færdes et, vistnok ikke meget bevæget, men desto mere indtagende Liv, fuldt af malerisk Ynde og idyllisk Romantik. Det ædle og skjønne Firenze er ikke nogen Handelsstad, i det Mindste ikke nogen Handelsstad med grove og plumpe Varer; det kjender derfor ikke heller til nogen forvirret, smudsig og støjende Færdsel som andre store Steder ved Hav eller Floder. Firenze udfører kun faa og lutter ædle Produkter, og disse, der for største Delen i sig selv fordre den allervarligste og netteste Behandling, sendes ud i den vide Verden baade uden Støj og store Ophævelser, Folkevrimmel og raa Tummel, — foruden Olie, Viin og Havesager, kun bestaaende af Straa og Straavarer, Marmor-, Alabast- og Mosaikarbejder, overhovedet allehaande mindre Kunstsager. Det fuldkomne Modstykke til la bella Firenze er det for sin udstrakte Handel baade mod Øst og Vest berømte Livorno. Hvo som kommer fra den ene Stad til den anden, har ondt ved at tro, at han befinder sig i det samme Land og

iblandt det samme Folk. Der gives ingen Stad i Italien, der fremviser en saa ædel Karakteer, en saa reen Elegants som det herlige Firenze.

Ofte har jeg spurgt mig selv, uden nogensinde at have fundet noget afgjørende Svar derpaa, naar Lung' Arno vel var skjønnest, enten om Dagen, under den høje, straalende azurblaa Himmel og med den frie Udsigt til de herlige Bjerghøjder trindt omkring, eller om Natten, naar den uendelige dobbelte Rad af Gasflammer fra Balustraden, og Millioner af Stjerner med en ukjendt Straaleglands fra den sortblaa Himmel spejlede sig og glimtede i Flodens blide og blanke Vande.

Har Du en smuk Aftenstund fra Lung' Arno imellem de mægtige Søjler bøjet ind i den med prægtige Arkader omgivne Gaard, som omsluttes af de høje Paladser degl' Uffizii? — Om Dagen hersker her en Vrimmel og en Støj, som paa en Børs. Under Buegangene aabne sig lange Rækker af smaa Loger, hvori allehaande Varer bydes tilsalg. Borde og Stilladser findes anbragte indtil heelt ud i den fliselagte Gaard, betyngede med de forskjelligste gamle og nye, brugelige og ubrugelige, kostbare og værdiløse Sager; og Alt finder sin Kjøber, naar Øjeblikket kommer. Har Du Forstand, kan Du her med nogle faa Francesconi,

Paoli og Grazier lykkelig berige din Samling af alleslags Billedværker og værdifulde Bøger. De første ville ikke synderlig besvære din Reisebagage; og de sidste faaer Du for saa godt Kjøb, at Du gjerne kan lade dem ligge, naar Du har gjort Dig bekjendt med deres Indhold, for at faa Plads til nye. Føler Du Dig ikke fristet til at kjøbe, kan Du frit blande Dig i denne brogede Menneskevrimmel, i disse frem og tilbage bølgende Folkestrømme, uden synderlig Fare for at blive ransaget indtil det Inderste og ubarmhjertig udplyndret, som det vel kunde skee i Venezia eller Napoli, men til stor Vinding for din Menneskekundskab hiinsides Alperne. Florentinerne, ligesom overhovedet alle Italienere, give sig, som de ere; og er Du ikke blind, kan Du læse i deres Hjerte som i en aaben Bog med største Tryk.

Om Aftenen har denne i den meest storartede og herligste Stiil anlagte og udsmykkede Plads en heelt anden Karakteer. Boderne ere lukkede, Bordene rømmede bort; Eensomhed og høitidelig Stilhed regjere imellem de høie Mure og Søiler og under Arkadernes dristige Buer. En næsten sort Himmel med gyldne Stjerner hvælver sit faste Loft over den uhyre Sal, hvori et svævende Tusmørke udbreder sig med næsten helligt Alvor. Thi de mange Blus, som fra hver en Pille kaste deres

Skjær over Pladsen, tabe lidt efter lidt deres Virkning i det store Rum, og tilvejebringe kun et klart Lys i Pillernes nærmeste Halvkreds. Til Arkaderne, som Pillerne understøtte, naaer deres Virkning slet ikke; her tjener alene Gjenskinnet fra den aabne Plads til at adsprede det tætte Nattemørke.

Det er i de stille, halvmørke Aftentimer, jeg har vundet denne Plads saa inderlig kjær. Naar jeg langsomt skred hen over de glatte Fliser eller under de højt buede Hvælvinger, og mine sagte Fjed gave høj Gjenlyd i det tomme Rum, forekom det mig stedse, som om jeg vandrede igjennem en Helligdom. Og i Virkeligheden, denne paa skjøn Maade indviede Plads er ikke noget Mindre. I hver Pille er der en Nische, og i denne findes det kolossale Steenbilled af een eller anden berømt Florentiner. Staden Firenze har ikke faa Borgere at opvise af den allerførste Klasse. Jeg vandrede fra den Ene til den Anden; snart bleve de alle mine gode kjære Bekjendte, med hvilke jeg paa stille Viis kunde underholde mig i den hyggelige Aftentime: — Michel Agnolo, Giotto, Leonardo da Vinci, Fra Bartolomeo, Dante, Petrarca, d'Orgagna, Arnolfo di Lapo, Ghiberti, Galilei, Machiavelli og mange Andre. Gaarden fik ved disse herlige Statuer Karakteer af et storartet Museum, hvad Mere er, af en ærværdig Nationalhelligdom;

og Virkningen var desto større, eftersom Billederne ved denne kunstige Belysning fremtraadte med en heelt overordentlig, dybt indgribende Kraft, med et næsten skuffende Liv af deres dybe Nischer.

Det er en skjøn Ejendommelighed for Firenze, at det ikke alene gjør sine rige Kunstskatte let tilgængelige for Alle og Enhver, men endogsaa udstiller en ikke ringe Deel af sine ypperst Kunstværker aldeles offentlig, paa Gader, Broer og Pladser, i Parke og Haver, saa at sige, for Vind og Vove, til en daglig Nydelse for det hele Folk og til et uforligneligt Smykke for den i sig selv herlige Stad. Derfor kan Man ikke blive træt af at vandre omkring i Firenze; Man nyder næsten ved hvert et Skridt, og kan aldrig blive mæt af Nydelsen, fordi sammes Gjenstande ere af den fortrinligste Art og frembyde sig med en ligesaa henrivende som usædvanlig Frihed. Den højædle Kunst har i Firenze opslaaet sine Pauluner paa aaben Gade og i den frie Natur, tillidsfuldt hengivende sig til Folkets store Masse, sikker paa at blive forstaaet og uden Frygt for at blive mishandlet. Men hvor kunde vel slig Hengivelse finde Sted uden i Italien, og hvor i Italien vel saa godt som i det ædle, ved Kunsten opfostrede Firenze?

Palazzo degl' Uffizii indeslutter den ene af de

tvende store og uvurdeerlig kostbare Kunstsamlinger, Antiker og Malerier, som Firenze besidder. Det volder Regjeringen en uhyre Bekostning at holde disse Gallerier aabne Dag ud, Dag ind, fra Morgen indtil Aften; men i Firenze gaaer Kunsten og Kunstnydelsen fremfor Alt; det er Kunsten, som giver Alt her, baade Staden og Livet, dets Præg. Hvo har ikke hørt tale om Niobe-Gruppen, eet af de omfangsrigeste og bedst bevarede, tillige eet af de herligste antike Mesterværker, bestaaende af sexten legemsstore Marmorbilleder, under een Situation, men med de forskjelligste Udtryk og i de forskjelligste Stillinger samlede til en Gruppe af høj harmonisk Eenhed? Hvo har ikke hørt tale om Hermaphroditen, Bryderne, Apollino, den mediceiske Venus og om Praxiteles' Faun, restaureret af Michel Agnolo? Eet Værelse indeholder her større Skatte, end den hele Verden vilde være istand til at opveje med Guld, — foruden nogle af de herligste Marmorværker af græsk Geni og Kunst, en Mængde Malerier af den allerførste Rang i Kunstens vidtudstrakte Rige: — Albrecht Dürers Adam og Eva, Guercinos Endymion, Michel Agnolos knælende Madonna, Tizianos tvende Skjønhedsgudinder, Andrea del Sartos hellige Jomfru, Guidos Madonna i hellig Betragtning, Daniele da Volterras Børnemord, Perugi-

nos hellige Familie, Fra Bartolomeos Profeter, Bernardo Luinis Herodias, Giulio Romanos Madonna, Rubens' Hercules paa Skillevejen, fire Stykker af Correggio: Madonna tilbedende sin Søn, et kolossalt Barnehoved, en hellig Familie, Johannes den Døbers Hoved, fer Stykker fra Raphaels Haand, Mesteren over alle Mestere: Portræt af Maddalene Doni, Johannes den Døber i Ørkenen, Madonna del Cardellino, en anden hellig Familie, Portræter af Pave Julius den Anden og af den ved sin Skjønhed og Raphaels Gunst berømte la bella Fornarina, — foruden Mesterværker af Domenichino, Mantegna, Paolo Veronese, Annibale Caracci, Spagnoletto, van Dyck, Baroccio og Schidone. —

Jeg er aldrig nogen Aften vandret igjennem Paladsets Gaard, uden at jo det almindelige Indtryk af disse mageløse Herligheder i min Bevidsthed har føjet sig til Indtrykket af hele Stedets i høj Grad tiltalende Væsen, og derfor har jeg paa umiddelbar Maade følt mig saa fortryllet deraf, at jeg kun modstræbende har flyttet Foden ud over disse i Halvmørke og hellig Ro hvilende Haller.

Har Du en skjøn Aftenstund dvælet paa Piazza

di Granduca, henſunken i det romantiſke Indtryk af en fjern Tidsalders høje og ædle, fantaſtiſke Bygningsværker? Her regjerer endnu Midalderen, ſom for Staden Firenze ikke beſad noget Mørke. Denne Plads, Stadens Midtpunkt, har kun undergaaet ringe Forandring fra Republikens Tid, ſaa godt ſom ingen ſiden Medicæernes glandsfulde Periode.

Mellem de høje Søjler træder Man fra Paladſet degl' Uffizii ud paa piazza del Granduca. Strax tilhøjre hæver ſig det fæſtningsmæsſige palazzo vecchio, et Værk af den ædleſte og meſt ſtorartede midalderlige Kunſt, med ſine takkede Tinder og flade Tag, med ſit driſtige, henved trehundrede Fod høje Søjletaarn. Opført i Aaret 1298 paa Senatets Befaling, var det førſt Republikens Raadhuus, ſenere de fyrſtelige Medicæers Reſidentsborg. — Nu er det kun lidet Andet end et herligt Mindesmærke om længſt forſvundne glimrende Tider.

Ligefor fremſprudler en prægtig Fontæne, et Værk af en udmærket Kunſt, af imponerende Størrelſe og umaadelig Bekoſtning, ſine kryſtalklare Vande. Neptuns koloſſale Steenbilled hæver ſig højt i Midten, omgiven af Tritoner; Baluſtraden, ſom omgiver Basſinet, er ſmykket med tolv Broncebilleder af den berømte Meſter Gianbologna, afvexlende een Satyr imellem tvende Havguddomme.

Hvor nu denne Fontæne fremsprudler sit friske Vand, sendte engang et uhyre Baal sin glødende Røg imod Himlen, svanger med den kvælende Dunst af en til forsmædelig Ende fordømt Kjætter. Munken Savonarola var een af de mægtige Aander, som forberedte Reformationen, idet de bragte sig selv til Offre. Medens han havde Lykken med sig, var han Profet og Mirakelgjører og en Herre over alle Hjerter. Folket bar ham paa sine Hænder; hans Raad og Villie regjerede den unge Republik. Men da Lykken forlod ham, blev han med det Samme forladt af Alle, kun veed Man ikke, om ogsaa af sig selv. Efterverdenen har deelt sig for at bevare hans Minde som den frommeste Helgen og som den snueste Bedrager.

Vil Du nøjere lære Gianbologna at kjende, maa Du betragte hiin skjønne kolossale Rytterstatue af Bronce, som knejser ikke langt fra Fontænen. Den forestiller Cosmus den Første af Medici, Fædrelandets Fader, den egentlige Begrunder af Mediceernes ædle Dynasti — i Folkets Hjerter.

Strax tilvenstre ved Indgangen til Pladsen hæver sig paa slanke Søjler og med høje Buer den aabne Loggia dei Lanzi, omtrent 1350 af d'Orgagna opført i den herligste gothiske Stiil. Fra Begyndelsen af bestemt til offentlige Forsamlinger, blev den senere

nedværdiget til Hovedvagt for de raa Landsknægte; i den senere Tid er den atter kommen til sin høje Ret, ved at blive indviet til et Asyl for den ædleste antike og nyere Kunst.

Har Du læst Benvenuto Cellinis interessante Historie? Har Du det ikke, saa opsæt det ikke længer! Du vil da vinde en Interesse for tvende af de her under Loggiens aabne Buehal fremstillede Kunstværker, som jeg ikke er istand til at indgyde Dig. Men Du skal ikke tro Alt, hvad Benvenuto, det ildfulde og skinsyge Kraftgeni, fortæller til Ugunst for sin heldige Medbejler, Gianbologna. Var hiin unægtelig en stor Mester var denne dog neppe nogen synderlig mindre. Det er nu trehundrede Aar siden, da de levede og forkjættrede hinanden; men endnu efter Døden, endnu i vor Tid rivalisere de med hinanden og stride om Palmen i deres sammenstillede Hovedværker, hvert med sit store Parti, uden Sejer og ubesejret, lige indtil den Dag i Dag.

Naar Man staaer for Benvenutes Perseus i det mørke Erts, denne høje og mægtige Helteskikkelse, der synes, uden Hjælp af Sværdet i sin stærke Højre, alene ved sit Blik og sin Villies Kraft at maatte have kunnet tilintetgjøre det Uhyre, som krymper sig under hans Fødder, staaer vistnok denne store Mester ene og

højt ophøjet for Ens overvældede Bevidsthed. Men naar Man fra dette Kunstværk vender sig bort til Gianbolognas Sabinerinderov i det lysende Marmor, bliver Man først vaklende, og forglemmer derpaa baade Benvenuto og sig selv over Gianbologna. Den mesterlig concentrerede Virkning af denne pyramidalske Gruppe er visselig ganske absorberende. Den vældige Romer stormer frem over en til Jorden styrtet Sabiner, i sine kraftfulde Arme højt hævende en i Ungdommens ædleste Fylde og en ideal Skjønhed straalende Sabinerinde, som, med Angst og Fortvivlelse i de dejlige Træk, et hjælpeløst Offer i den Vældiges uimodstaaelige Magt, rækker de smukke Arme højt imod Himlen. Du seer Indtrykket af Kæmpens Jernfingre i den unge Kvindes bløde Kjød, Du hører Bulderet af hans stormende, ustandselige Gang, Jammerskriget fra den Skjønnes Læber og det kvalfulde Støn fra hendes under Fødder traadte Forsvarer. Og Du seer, hører og føler Alt paa eengang.

Ved Aftenstid er Hallen oplyst ved klare, med betænksom Hu anbragte Blus. Begriber Du, hvilken Virkning denne høje aabne Hal med sine Billeder i Erts og Marmor maa gjøre ude fra den mørke Piazza? Og træder Du nærmere, — hvilken gribende Virkning af Lyset paa de enkelte Skikkelser! De blive levende, sukke,

tale, aande og bevæge sig. Ligesom fortryllet vandrer Du omkring i denne vidunderlige Hal, hvortil Adgangen aldeles frit staaer Dig aaben, imellem disse levende, disse udødelige Billeder af en længst forsvunden Verden. Bliver Du end nok saa gammel, dette vidunderlige dybe Indtryk, der paa ukjendt Maade rev Dig ud af Dig selv og din virkelige Tilværelse, vil Du ingensinde forglemme. Saalænge Du lever, vil Du længes tilbage til d'Orgagnas Loggia paa Piazza del Granduca i Firenze.

Thi disse tvende ere ikke de eneste Kunstværker, som henrive og fortrylle. Hist afhugger Heltinden Judith Holophernes' Hoved; her dræber Hercules Centauren Nessus. Det første Værk tilhører Donatello, det andet Gianbalogna.

I Baggrunden af Loggien staa sex kolossale Kvindebilleder, fulde af skjøn og tugtig, høj og ædel Værdighed. Det er Romulus' Præstinder, romerskantike Værker af et ualmindeligt Værd.

Midt i Loggien hæver sig en anden Gruppe i Marmor, det ædleste Kunstværk af dem alle, ubestridelig af græsk Oprindelse. Det forestiller Menelaus eller Ajax, som holder den døende Patroclus oppe i sine Arme. Modsætningen imellem den friske, anspændte og svulmende og den matte, slappe og hensvindende

Livskraft hos de tvende Skikkelser er i og for sig af en dybt gribende Virkning; men Hjertet røres endnu langt stærkere af det med en saa dyb Sandhed og Kjærlighed gjennemførte Emne.

Har Du hørt tale om Pasquinos komiske Billedstøtte i Rom? — Det er en Levning — Du skulde neppe tro det! — af den samme følelsesrige Gruppe, enten Originalen til eller en Kopi af denne.

Udenfor palazzo vecchio findes andre Statuer opstillede, af en ringere, men dog altid betydelig Interesse, deels antike, deels moderne Værker. Iblandt disse fremhæver sig en uhyre Kolos, der skal forestille David, et Værk af Michel Agnolo. — Du maa dengang endnu ikke ret have forstaaet Dig selv og din Bestemmelse, store, uforlignelige Mester!

Har Du nogensinde, træt og mæt af Dagens Nydelse, Tummel og Hede, i lange vellystfulde Drag indsuget den friske Aftenluft paa Domkirkepladsen i Firenze? — Gjennem il corso dell' Adimari naaer Man dertil fra la piazza del Granduca. I Midten hæver sig med sin uhyre, henved 400 Fod høie Kuppel Stadens Hovedkirke Sta Maria del fiore eller Sta Reparata, næst efter St. Peter i Rom og St. Paul i London den største Kirke i Verden. Det første

skjønne Navn har den faaet af sin Form, det sidste af sin Helgeninde. Umiddelbart ved Siden af knejser det slanke, over halvtredie hundrede Fod høje Klokketaarn, heelt beklædt med Marmor og rigt udsmykket med Basreliefs og Statuer, et Mesterværk af den udødelige Giotto, ligesom alle hiin store Tids Kunstgenier Maler, Billedhugger og Bygmester, Alt i lige fuldkommen Grad. I et Hjørne af Pladsen hæver Døbekapellet S. Giovanni sine ældgamle graa og forvittrede Mure, overdaadig prydede med allehaande Billedværk. S. Giovanni er den ældste Kirke i Firenze, og var i lang Tid Stadens Hoved- og Domkirke. Ved Tilblivelsen af det mægtige Gudshuus Sta Maria del fiore svandt det ind til et lille beskedent Døbekapel. Ved een af Dørene hænge Brudstykkerne af den uhyre Jernlænke, som engang spærrede Pisas Havn og som ikke kunde modstaa Florentinernes fremstormende Vælde. Disse Døre eller Porte — thi de ere af en imponerende Størrelse selv fra det ved dette sidste Navn betegnede Synspunkt — finde ikke deres Mage i hele Verden, og ere i og for sig fuldkommen Nok til at motivere en Valfart til det herlige Syden hiinsides Alperne. Dersom en plastisk Kunstner, om endogsaa nok saa langvejs fra, fik isinde, midt imellem Italiens umaadelige Kunstskatte at indskrænke sig udelukkende til Studiet af disse vidunderlige Broncedøre, —

visselig, hans Reise vilde ikke alene rigelig lønne sig, men ogsaa blive fuldkommen betalt. De udgjøre saa godt som tvende af de største Mesteres hele Livsværk, og fremvise derfor ikke alene en fuldendt Kunst, baade i ideal og real Forstand, men ogsaa en uudtømmelig Mangfoldighed og Rigdom i Kunstens uendelige Verden. — See Lidt, og see godt! — Denne Regel maa enhver Reisende i Italien med Alvor lægge sig paahjerte, fortrinsviis dog Kunstneren. Dersom Man tilgavns skulde studere og optage Alt, hvad Italien omfatter af Beundringsværdigt, vilde ikke et heelt Liv være tilstrækkeligt.

Andrea Pisano har modelleret og støbt den ene af disse Døre, Ghiberti de tvende andre, begge Mestere fra Begyndelsen af det fjortende Aarhundrede. De tvende af disse Døre indeholde omtrent tredive Felter, den tredie et betydelig mindre Antal. Ethvert af disse Felter indeholder et selvstændigt, i Almindelighed meget omfattende og med en forbausende Nøjagtighed og Fiinhed gjennemført Billed af den hellige Historie. Man kan ikke finde andet Navn for disse Kunstværker end Hautrelief i Bronce. Men Skikkelserne fremtræde med en saa plastisk Kraft og Fuldendthed, og deres Omgivelse med en saadan malerisk Tryllevirkning, at Man umiddelbart henrives, uden at kunne gjøre sig Rede for,

hvad Man egentlig har for Øje. Plastik og Maleri ere i disse guddommelige Billeder smeltede sammen til Eet. Har denne Idræt været kunstnerisk berettiget? Det kan der vel rejses Tvivl imod. Men saa meget er utvivlsomt, at det ved en hartad vidunderlig Kraft er lykkedes Kunstneren at løse denne splidfulde Opgave til en høj Grad af Fuldkommenhed og harmonisk Virkning.

Det var ved Synet af den ene af Ghibertis Døre, at Michel Agnolo begejstret udraabte: — Denne Dør fortjente at vorde en Dør til Paradiset!

Har Du ved Ave Maria fra Pladsen betraadt den høje og herlige Kirkehal, for i det højtidelige Tusmørke at lade alle hellige Aander tale til din Sjæl? — I den uhyre, ligesaa imposante som skjønne Helligdom føler Man sig paa forunderlig Maade baade opløftet og knet. Gud indesluttes ikke i noget Tempel; men hans mægtige Aande gaaer igjennem disse Haller, snart opvarmende snart gjennemisnende Menneskehjertet.

Utallige ere de Herligheder og Mærkværdigheder, som denne Kirke indeholder. Jeg vil blot nævne Michel Agnolos pietà og Orgagnas Portræt af Dante Alfieri. Sakristiet er blevet navnkundigt ved Pazzi'ernes Sammensværgelse imod Medicæerne. Her flygtede Lorenzo hen, banende sig Vej med Sværdet,

efterat han var undflyet de tvende ubebændige Munke, som vare blevne satte til under Højmessen at støde ham deres Dolke i Nakken. Lorenzo blev frelst til Velsignelse for Fædrelandet; Sammensværgelsen blev sprængt og dens Hovedmænd bleve henrettede. Ved denne Lejlighed bødes der Verden det sjeldne Skuespil af en hængt Erkebiskop. Paven svarede med sit Band; men den retfærdige Sag sejrede.

Paa Pladsen finder Du endnu den Steen, hvorpaa Dante om Aftenen sad og mediterede, medens hans Medborgere spadserede omkring paa Pladsen og tænkte paa slet ingen Ting. Endvidere finder Du en lille Statue, som skal forestille S. Zanobi, oprejst til Minde om eet af hans Mirakler. Da hans hellige Levninger nemlig overførtes til Domkirken, skete det, at hans Kiste kom til at støde an imod et Træ, som var gaaet ud allerede for længe siden. Den næste Morgen stod Træet i den fuldeste og frodigste Vegetations Pragt. — I Forbigaaende maa Du standse foran tvende kolossale Buster, som vise Dig tvende udødelige Mænds karakteristiske Træk, Arnulfo di Lapo's og Brunelleschi's, de kunstneriske Ophavsmænd til det beundringsværdige Mindesmærke, som udgjør Pladsens fornemste Prydelse, Domkirken Sta Reparata, eller, som jeg heller kalder den, Sta Maria del fiore.

Har Du om Aftenen besøgt de store Kaffehuse og Casino'er, som findes paa denne Plads, for at udhvile og forfriske Dig og drømme, medens Aftenvinden kjøler din Kind og din Pande og opstemmer dine af Dagens Hede og Anstrengelse slappede Nerver? Hvilken Brimmel af smukke, artige og elegante, af livsglade og indolente Mennesker, Kvinder og Mænd! Stolene staa i Hundredviis langt udenfor Casino'erne, langt udenfor Solseilene, langt ud paa Piazza'en.

Eller har Du foretrukket Kaffehusene paa piazza della Trinità, i Nærheden af Lung' Arno, som vi nylig kom fra? Her er rigtignok Livet endmere bevæget, det egentlige Folkeliv. — Paa piazza della Trinità gave i gamle Dage Guelferne og Ghibillinerne hinanden Møde for at afgjøre deres Partistridigheder med Vaaben i Haand. Cosmus den Første lod midt paa Pladsen opreise en herlig Søile af østerlandsk Granit, funden i Antonins Bade i Rom, en kostelig Gave fra Pave Pius den Fjerde. Fra dens Top skuer Retfærdighedens Gudinde ud over Stad og Land.

Har Du været i Firenze, tør jeg ikke spørge Dig, om Du har besøgt Cimabue's, Giotto's, Andrea del Sarto's og Michel Agnolo's, — Amerigo Vespucci's, Galilei's, Machiavelli's

og den skjønne Bianca Capello's Huse, om Du har valfartet til Fra Beato Angelico's og Fra Bartolomeo's Klostere. — Jeg er vis derpaa, det har været Dig en hellig Pligt; og Du har modtaget Indtryk ved disse Besøg, som ikke lade sig beskrive. — Men dersom Du ikke har nydt den Lykke at have været i Firenze, saa beder jeg Dig, lægge Dig alvorlig paa Hjerte, hvilken Betydning en Stad maa have, hvori saadanne Mænd have levet og virket, ikke for sig selv, ikke for deres Tid, men for alle Mennesker og alle Tider!

Endnu kun eet eneste Spørgsmaal, og jeg skal lade Dig iro for dennesinde! Har Du en smuk Sommeraften dvælet paa de herlige Broer, som føre over Arno, enten for at kvæge dit Blik ved de høje, rolige Marmorbilleder, som speile sig i Vandet, eller ved de smaa bevægelige Menneskeborn, som rastløs krydse hinanden frem og tilbage, — eller for at kvæge dit Øre ved Lyden af Vandenes klare Rislen under Dig og Folkelivets dumpe Brusen trindt omkring Dig i det Fjerne, en blid Musik, som ingenlunde ophæver den Stilhedens Ro og den Eensomhedens Fred, hvori din Sjæl med saa megen Vellyst bader og dukker sig —?

Vi skride atter igjennem Lung' Arno. Broen alla Carraja gaa vi forbi og standse ved ponte della

Trinità. Naar Du i Firenze støder paa et Værk af udmærket Skjønhed og Storhed, det være sig bestemt enten til Pryd eller Nytte, saa kan Du dristig gjætte paa Cosmus den Første, Folkets Fader. Denne kolossale Brobygning, et Mesterværk i sin Art, skriver sig ogsaa fra ham, og kostede en for hine Tider uhyre Sum. I de fire Hjørner hæve sig paa høje Piedestaler fire kolossale Marmorbilleder af et moderne Mesterskab, forestillende de fire Aarstider. Paa denne Bro blev der i Anledning af Cosmus den Andens Formæling med Magdelena af Østerrig afholdt en glimrende Turnering, mellem Florentinerne og Pisanerne, anførte af en Orsini og en Sforza.

Videre frem komme vi til ponte vecchio, den gamle Bro. I Liighed med Broen Rialto i Venezia er den paa begge Sider besat med Butiker. I disse have udelukkende Juvelererne og Guldsmedene deres Stader. Over denne Bro strømmer Hovedaaren i det florentinske Folkeliv.

Endelig naa vi Broen alle Grazie eller Rubaconte, benævnet efter et lille Kapel ved den ene Ende af Broen, alle Grazie. Over Pillerne af denne Bro hæve sig adsplittede nogle Smaahuse, der beboes af fattige Folk; for begge Ender dreje nogle Flodmøller deres travle Hjul. Paa en Sandbanke som af og til kommer

tilsyne nede i Flodsengen tæt herved, blev der i Aaret 1272 holdt en Fredskongres imellem Guelferne og Ghibellinerne, bivaanet af Pave Gregor den Tiende, Kong Karl af Neapel og Kajser Balduin af Konstantinopel. Flodsengen frembød den eneste neutrale Jordbund, Partierne formaaede at finde. Det er ikke rimeligt Andet, end at de hidsige Partigængere ved denne Lejlighed jo ere blevne mere eller mindre forkjølede. Hvis det blev almindelig Skik, at ved alle diplomatiske Underhandlinger de kontraherende Parter skulde staa i Vand indtil op over Anklerne eller i Frygt for en hvert kommende Øjeblik mulig Vandflod, vilde uden al Tvivl Underhandlingerne faa en hastigere og maaskee ogsaa en heldigere Ende.

II.

Det er ikke usandsynligt, ikke heller urimeligt, kjære Læser, at Du, forberedt og opsat paa at faa Noget at høre om de Blomsterpiger, som indbyde Dig paa Titelbladet, ikke i ringe Grad har undret Dig over at være bleven ført ind i en lang Beskrivelse, hvori der kun Lidet er Tale om Piger og slet ikke om Blomster, endsige om Blomsterpiger. Men jeg beder Dig fatte Dig i Taalmodighed. Jeg kommer, ligesom mangen Skue-

spildirektor, der i halv Fortvivlelse lader Tæppet gaa ivejret paa sit Fjælebodstheater for at berolige det utaalmodige Publikum, Dig hastig imode med den bestemte, skjondt i ydmyg forsonende Tone afgivne Erklæring: — Mine naadige Herskaber, nu skal det strax begynde! —

At Du maa vide Sandheden, saa var denne Indledning aldeles nodvendig, forat Du kunde finde Dig aldeles paa Skuepladsen for min lille Fortælling. Thi, vel at mærke, der er den store Forskjel imellem min og Theaterdirektorens Stilling til Publikum, at jeg byder sande Begivenheder i al deres simple Virkelighed, medens han kun har en Farce at byde, som er et fantastisk Digt, om ikke en udsvævende Logn. — Deraf indseer Du nok, at jeg forud maatte give Dig Smagen af Virkeligheden i Munden, forat Du kunde vinde rigtig Sands for den anmeldte Fortælling og tage den for hvad den virkelig er. — Altsaa til Sagen! Enten Du har eller ikke har været i Firenze, tor jeg nu dog nok ansee Dig for tilstrækkelig orienteret i denne Stad til at kunne folge mig paa min Vandring derigjennem for at opsoge Blomsterpigerne.

— Har Du seet Blomsterpigerne? — spurgte en Landsmand mig den anden Dag, efterat jeg var indtruffen til Firenze.

— Javist har jeg. — lød mit Svar: — Denne herlige Stad bærer ikke forgjæves det skjønne Navn Florentia; Naturen florerer jo her ligesom Kunsten i en evig Blomstring! Og intetsteds har jeg seet saa skjønne Præstinder i Floras Tjeneste som paa dette yndige Sted. —

— Ja, jeg kan vel begribe, at De ikke paa anden Dag har opholdt dem i Firenze uden at see Blomsterpiger. — indvendte min Landsmand leende: — Naar jeg spørger, om De har seet Blomsterpigerne, mener jeg naturligviis herved visse bestemte, almindelig bekjendte Personligheder. Jeg maa derfor gjentage mit Spørgsmaal: — Har De seet Blomsterpigerne? —

— Nej, jeg har ikke. — svarede jeg.

— Saa vil jeg ikke spilde noget Øjeblik, — vedblev min velvillige Fører: — inden jeg forestiller Dem for Firenzes Blomsterpiger, eller, som det kan falde, disse for Dem. —

— Veed De da saa sikkert, hvor De kan træffe dem? — spurgte jeg, idet vi forlode Kaffehuset og gik under Lung' Arno.

— Nej, ikke Stedet, men Stroget, hvor de sikkert ere at finde. Dog maa De forud berede Dem paa en dobbelt Gang; Blomsterpigerne findes aldrig samlede. —

— Jeg forstaaer; — yttrede jeg: — De ere naturligviis Rivalinder. —

— Vidt fejlet! — svarede min Landsmand med et forbeholdent Smiil, og bøjede med mig ind igjennem palazzo degl' Uffizii.

Veed Du, kjære Læser, hvad en Blomsterpige er? — Ja, Du veed det. Dette Begreb hører til hine almindelige, som Man selv ad Poesiens Vej kan konstruere sig. Du veed, at Blomsterpiger høre ligesaa fuldt til det skjønne Italien som den høje, glandsfulde Himmel, at disse vevre, ofte nydelige Skabninger høre til det sydlige Livs største Yndigheder. Men der lod sig sige overmaade meget til Fuldstændiggjørelse af dette det reent ideale Begreb. Først og fremmest maatte der udvikles for Dig, hvor forskjellig disse poetiske Væsners Karakteer er i de forskjellige store Stæder i Italien, og dernæst, i hvilket Forhold de i det Almindelige og det Særegne staa til Publikum. Men dette vilde føre os altfor vidt. I nærværende Tilfælde kan jeg ogsaa med god Samvittighed aldeles overlade Dig til din ideale Forestilling om hine yndefulde Skabninger, Blomsterpigerne i det skjønne Italien.

— De synes at gjøre sig kostbare idag; — yttrede min Fører: — men De kunne ikke undgaa os. Jeg

vædder, at vi træffe den ene af dem paa Domkirkepladsen. Videre vove de sig aldrig i denne Retning. —

Og han havde Ret. Neppe vare vi traadte ud paa Piazza'en, forend hans skarpe Øje allerede opdagede den ene af de eftersporede Blomsterpiger, staaende ved Giottos Companile, Domkirkens høje og slanke Klokketaarn. Da vi nærmede os, kom hun os med lette og hastige Fjed imøde og bød os begge Buketter, som hun med et i det Mindste tilsyneladende Valg fremtog af den nette, paa hendes Arm hængende Vidiekurv.

Mekanisk modtog jeg Buketten af hendes lille fine Haand; fuld af Beundring var jeg allerede baade med Sjæl og Øje fortabt i hendes Beskuelse. Nogen mere skjøn og yndefuld, hvad endmere er, ejendommelig yndefuld Skabning kunde der umuligt gives. Det var ikke saa meget hendes Skjønhed, der henrev, saa ualmindelig denne end var, som et vist paa uforklarlig Maade fortryllende Udtryk ved hele hendes smukke Person, i hendes Blik og Miner, i alle hendes Bevægelser. Hun kunde vel neppe være over sexten Aar. Hendes slanke Skabning, hvorover den spæde Jomfruelighebs Glorie endnu hvilede med hele sin rene Glands, var af en Fiinhed og Lethed, som hører til de store Sjeldenheder i det yppige Italien, men fremviste ikke desto

mindre al den Blødhed i Omrids og Former, hele den ædle Livsfylde, som forherliger den modne Kvindes første englelige Ungdom. — Denne Glands, denne Friskhed, denne paradisiske Duft, som hvilede over og udstrømmede fra hendes Væsen, kan ikke længe haandhæve sig i denne Verdens tunge og urene Athmosfære; det er kun lidet Mere end en herlig Anelse om et højere Liv, som gaaer igjennem Verden.

Den unge Piges Haar var af hiin dybe sorte Farve, som afspejler en blaalig Glands; hendes Hud var bleg, men af en pletfri Klarhed; hendes Træk vare af en overordentlig Fiinhed og en sjelden Regelmæssighed. Imellem de fine, højt farvede Læber fremlyste, saa ofte hun smilte, glimtviis de perlehvide Tænder; men af hendes Smiil fremgik der en vis sød Tungsindighed, som rørte og fortryllede paa en heelt uforklarlig Maade. Dog, det hendes Person egne Trylleri concentrerede sig i et vidunderligt Øje, som aabnede sig under en let, men kraftig malet Bue af glindsende sorte Øjenbryn. Det var stort og af det sjeldneste Mørkeblaa. I Barneøjet seer Man ofte dette stærke og rene Blaa, som saa fuldkommen afspejler Sydens Himmel; men kun sjelden vedligeholder det sig hos den mere modne Alder. Dog Udtrykket i dette herlige Øje er det umuligt at forklare sig og gjengive. Dette mørkeblaa Spejl var saa

dybt og saa klart, saa roligt og saa reent, som om Verden ingensinde havde afspejlet sig deri. Dette Blik, saa ubeskrivelig fromt og uskyldigt, saa barnlig indholdsløst, og dog saa fuldt af Aand og himmelsk Sandhed, trængte lige ind i det dybeste Hjerterum. Der laa en Hengivelse deri, saa uforbeholden, saa dyb og inderlig, som Verden i Almindelighed ikke kjender den uden i Forhold til Himlen, — og en Klage, saa riig paa ubevidst Smerte, paa Omhed og Taalmod, som det af Verden prøvede, pirrelige eller forhærdede Menneskehjerte kun sjelden kjender den.

Den unge Piges Dragt var den samme, som Arnodalens Piger i Almindelighed bære; den var simpel, men i høj Grad malerisk og af en pletfri Elegants. Det højrøde Livstykke, der var snørt over den let hvælvede Barm, lod de trinde Arme halv ubedækkede og gav overflødig Plads for det fine og hvide Linned, som i tætte Rynker traadte frem over Brystet og i Halsen og med vide Ærmer bedækkede Armen indtil lidet over Albuen. Et kort folderigt Skjørt af et mat Lyseblaa lod hendes lille sandalklædte Fod træde frem med en fuldkommen Frihed; det fine Smalbeen var tæt omviklet med de røde Baand, som tjente til at fastholde Sandalen. Paa Hovedet bar hun en let Straahat med overordentlig lav Pul og forholdsviis meget stor Skygge.

Blomsterkurven tjente hendes Person til Attribut; og neppe kunde der gives noget skjønnere og mere yndefuldt end dette.

— Tak, Laurilla, — sagde min Ledsager, idet han modtog Buketten. Den unge Pige saae paa ham med eet af disse vidunderlige, indtil Fortabelse hengivelsesfyldige Blik. — Laurilla. — gjentog min Fører.

Da lyste eet af hine ligesaa rørende som fortryllende Smiil over hendes smukke Ansigt, og hun rystede stille paa Hovedet.

— Nuvel, — yttrede min Landsmand leende, idet han tog sin Pung frem og gav Pigen en halv Paolo: — bedre Lykke en anden Gang! — Hvor finde vi da din Søster, Veronica? —

Veronica — hvilket dejligt Navn! — betragtede min Ledsager opmærksomt, medens han talede, og gjorde derpaa med yndefulde Bevægelser nogle Tegn, som han retvel syntes at forstaa. — Han nikkede venlig, tog mig atter under Armen og førte mig bort med sig.

Jeg for min Deel var endnu ganske fortabt i det paa en saa gaadefnld Maade fremtrædende skjønne Fænomen. Den unge Pige var i sit meget ualmindelige Væsen i og for sig selv en Gaade for mig; og ligesaa ubegribelig var mig den imellem min Landsmand og

hende førte besynderlige Samtale. Der maatte naturligviis ligge en Hemmelighed under, og jeg var ikke lidet spændt paa at erfare den. Men jeg fattede mig i Taalmodighed, da jeg gjorde den trygge Forudsætning, at den nok vilde afsløre sig selv, naar det rette Øjeblik dertil var kommet.

Vi vare gaaede den samme Vej tilbage; over ponte vecchio betraadte vi den anden Deel af Staden. Denne vor Gang var endnu meget længer end den forrige. Endelig traadte vi frem paa den frie Plads foran det kolossale palazzo Pitti, Storhertugens Residents. Min Fører syntes at rette sig efter en ganske bestemt Anviisning eller ogsaa allerede at have faaet Øje paa den Person, han søgte; thi han skraaede tværs over Pladsen henimod den ene Sidefløj. Der var netop Vagtparade, og der var en heel Deel Mennesker forsamlet, hvorigjennem vi langsomt maatte bugte os frem. Men pludselig drog min Fører mig til Siden ud af Sværmen, og næsten i samme Øjeblik stode vi atter foran den smukke unge Blomsterpige, som vi lige kom fra at have stiftet Bekjendtskab med.

— Veronica! — udraabte jeg, forbauset over, at hun uagtet vor hastige Gang ad en lige Vej havde kunnet naa ud i den modsatte Ende af Staden før os: — Veronica! — gjentog jeg behagelig overrasket,

idet jeg modtog den Buket, som Pigen allerede havde rakt mig med det yndigste Væsen.

— No, eccellenza. — svarede Pigen med et henrivende Smiil: — Det er Laurilla, som har den Ære at betjene Eder. —

Spørgende saae jeg paa min Ledsager. — See paa Pigen, min Bedste, istedetfor at see paa mig! — yttrede denne leende: — Mig kan De altid faa Dem seet mæt paa. Men først maa De punge ud; — en halv Paolo eller saa omtrent! Signori forestieri pleje ikke at give Ringere. —

Jeg gav mig god Tid med at fremtage Pengene for imidlertid at faa Lejlighed til nøjere at betragte og beundre den unge Pige. Ja beundre og forundre mig! Hun var smuk, ubeskrivelig smuk; men saa meget jeg end anstrengte mig for at løsrive mig fra min forudsattede Mening, kunde jeg dog ikke see nogen Anden i hende end Veronica, som vi nylig havde forladt paa piazza del duomo. Liigheden maatte i alt Fald være fuldkommen imellem disse tvende Personer; endogsaa Klædedragten var ganske den samme, Stykke for Stykke.

— Er Du da virkelig ikke Veronica? — spurgte jeg, idet jeg lagde Pengene i Pigens fine lille Haand.

— No, eccellenza, jeg er Laurilla. — Vi ere Tvillinger, og ligne hinanden meget. —

Det maatte jeg af mit ganske Hjerte indromme. Og dermed var Gaaden i det Væsentlige løst. Hvad der iøvrigt kunde tjene mig til Oplysning, havde min Ledsager den Godhed at meddele mig, medens vi igjen søgte tilbage til Hjertet af Staden.

Veronica og Laurilla vare Tvillingsøstre og lignede hinanden som tvende Vanddraaber. Dog kaldte Laurilla sig den Ældste, fordi hun var født en Times Tid før sin Søster. Deres Forældre vare tidlig døde; men de havde en gammel Bedstemoder, som efter Evne havde opdraget dem, og hvem de nu til Gjengjæld ernærede i hendes affældige Alderdom. Da de to spæhost lemmede og kjælne Pigebørn havde naaet en Alder, da der kunde blive Tale om en Næringsvei for dem, kunde Valget ikke længe blive tvivlsomt; de maatte enten give sig til at flette Straa eller sælge Blomster. Den sidste Syssel harmonerede altfor vel med hele deres Væsen til at de for Alvor kunde tænke paa den første. De bleve altsaa Blomsterpiger, og fortrøde ikke deres Valg. De førte et frit Liv, som paa den heldigste Maade udviklede deres frie og skjønne Natur, og havde ved Skjæbnens besynderlige Gunst et mere end rundeligt Udkomme.

Det, der næsten lige fra Begyndelsen af deres of=

sentlige Liv havde hendraget den almindelige Opmærksomhed paa dem, var mindre deres Skjønhed, Nethed og indtagende Væsen, uagtet disse Bestemmelser vel i og for sig vilde have været istand til at vække og fængsle Publikums Interesse, end deres i højeste Grad paafaldende Liighed med hinanden, en Liighed, som paa overraskende Maade stod udenfor al almindelig Erfaring. Samme Højde og Bygning, samme Haarfarve og Inkarnat, samme Former og Lineamenter Træk for Træk! En fuldkommen eensartet Klædedragt, ikke fuldstændiggjorde eller understøttede, men traadte i Forbund med den skuffende naturlige Liighed, saa at Mængden af Mennesker idelig maatte tage fejl af og forvexle dem med hinanden.

Og dog var der for de Enkelte, som hyppig og med et skarpere Blik havde havt Lejlighed til at iagttage Tvillingsøstrene, uagtet denne store Overeensstemmelse i alle Træk og Former, en paafaldende Uliighed at bemærke imellem dem, som gjorde en Forvexling aldeles umulig. Det var Udtrykket, det i Formen sig aabenbarende Liv, som dannede denne gribende Forskjel. Jeg har allerede forsøgt at skildre det engleligt rolige, klare og gjennemsigtige, det barnlig rene og uskyldige, det uden Lige hengivelsesfulde i Veronicas Væsen. I dette Ansigt syntes forunderligviis Verden

endnu ikke at have skrevet sine forfængelige Træk; alene Himlen syntes at afspeile sig deri.

Laurillas Ansigt var det samme og ligesaa smukt, naar Man alene holdt sig til Lineamenter og Former; men Udtrykket deri, ligesom overhovedet hele hendes Maade at være paa, var et ganske andet. Et rigt, af de verlende Stemninger fyldig beaandet, af den omgivende Verden paa mangfoldig Maade betinget, mere eller mindre bevæget og varieret Liv aabenbarede sig baade i Miner og Adfærd. Laurillas Træk og Væsen besade al den skjønne og karakteristiske Bevægelighed, som er ejendommelig for Sydens Børn; hun talte ikke alene med Tungen, men ogsaa med Øjne, Smiil, Miner og Fagter. Kort at sige, Laurilla var et Verdensbarn ligesom alle vi andre, fuld af alle de smaalige, hastig verlende Interesser, som Verden indgyder, og af de Lidenskaber, som det jordiske Liv inspirerer det himmelske Væsen.

Naar den, for hvem denne gribende Forskjel imellem Trillingsøstrene var opgaaet, alligevel skulde lade sig skuffe af dem, maatte i det Mindste Laurilla forholde sig i en aldeles passiv Ro for at blive forverlet med sin Søster. Men selv da var Forskjellen betegnet i en ingenlunde ringe Grad. De Træk, som Verden allerede havde skrevet i Laurillas smukke Aasyn,

formaaede hun ikke efter Behag at udslette. Selv naar hun hengav sig i en fuldkommen Ro, aabenbarede der sig ikke alene et ulige mere bevæget, men tillige et ganske andet Liv end i hendes Søsters; alene hendes Blik var Nok til at forraade hende. — Et Blik som Veronicas har jeg aldrig seet, hverken før eller senere, uagtet jeg har den ejendommelige Vane, paa mine Veje gjennem Verden at see Folk lige i Øjnene.

— Men hvori var da denne paafaldende Forskjel begrundet? — spørger Du næsten utaalmodig. — Gaaden er løst i faa Ord; der herskede vissělig en stor, en næsten forfærdelig Forskjel imellem Tvillingsøstrene: — Veronica var døvstum!

Begriber Du det nu, min kjære Læser?

Disse Tvillingsøstres Stilling og Vilkaar i deres offentlige Fremtræden hører til de skjønneste Træk af Folkelivet. Jeg har ogsaa Grund til at tvivle om, at noget Lignende kunde føje sig andre Steder end just i Italien. Den overraskende Liighed havde vakt Opmærksomhed for Søstrene; deres fine og ædle Skjønhed, deres Væsens høje Ynde, eftersom de udviklede sig af den barnlige Alders Svøb, havde erhvervet dem en almindelig Interesse af den mest levende og den ømmeste Art. Ikke alene bevægede de sig sikkre og uantastede i den bølgende Mængde; men de stode endogsaa under Mængdens

kjærlige Beskyttelse. Ikke alene bleve de respekterede; men Man vogtede sig ogsaa for at give dem nogensomhelst Forargelse. Enhver raa Tilnærmelse vilde øjeblikkelig have draget Hævnen efter sig; men jeg har aldrig erfaret, at et saadant Misgreb, det skulde da være udgaaet fra Fremmede, nogensinde har fundet Sted. Trillingsøstrene vare anbetroede til Alles Ære, Alles omme Varetægt. De offentlige Pladse var deres trygge Hjem, Folket deres kjære Familie. De vare hele Folkets Adoptivborn, Man kunde gjerne tilføje, forkjælede Skjødeborn. De gik fra Haand til Haand; Alle havde deres Glæde af dem, og Alle stræbte at berede dem Glæde.

Og de smukke Børn havde ogsaa den tydeligste Følelse af deres Personers Uforkrænkelighed; de betroede med den mest uindskrænkede, den tryggeste Tillid deres Ungdom, Skjønhed og Uskyldighed i Folkets Hænder. I dette gjensidige Forhold af den fuldkomneste Ligevægt hvilede der et Trylleri, som dybt maatte gribe enhver Fremmed, der gjæstede det skjønne Firenze; der gaves heller neppe nogen, som ikke med Glæde lod sig drage indenfor Kredsen deraf.

Veronica, det arme, arme Barn, var, hvis der overhovedet gjordes nogen Forskjel imellem de twende ligesom i eet Hjerte og under eet Begreb samlede Væs=

ner, den af Begge, som fortrinsviis tildrog sig den kjærlige og omhyggelige Opmærksomhed. Hun var ligesaa ulykkelig, som hun var smuk og elskelig, i det Mindste i Andres Mening, om hun end ikke selv følte hele Omfanget af sin Ulykke. Hvor vanskeligt, men tillige hvor interessant at sætte sig ind i et saadant Væsens indre Forfatning som den arme Veronicas! Først og fremmest maa Man saa godt som aldeles abstrahere fra Verden; thi de Indtryk, som hun nødvendigviis maatte modtage gjennem de til hendes Tjeneste staaende Sandser, kunde umulig give hende noget sandt eller fyldigt Begreb om Virkeligheden. Hendes Forestilling om Verden maatte i det Hele blive svævende paa et reent idealt Standpunkt, hvorfra hun overskuede Tilværelsen ligesom fra de i Ætheren henglidende Skyer. Hendes blide, med den kjærligste Omhu plejede, paa enhver Maade omfredede og beskyttede Liv egnede sig fortrinlig til at bevare hende paa dette over Verden hævede Standpunkt.

Men paa den anden Side kan det dog ikke nægtes, at jo noget af Verdens Splid nødvendigviis maatte trænge ind i hendes Tilværelse. Hun kunde umulig undgaa, nu og da at blive skræmmet, forarget, ja saaret, og maatte ikke sjelden gjøre Erfaringer, som bragte Uro, Strid og Tvivl ind i hendes med den kjø-

delige Verden nær forbundne skjøndt over samme hævede Væsen. Et levende Savn af den dybeste Art maatte Dag for Dag udvikle sig i hendes Sjæl, under den uklare Bevidsthed om, at hun stod i et mangelfuldt Forhold til den Verden, som omgav hende.

Herved og herved alene var det, at hendes Væsen fik paatrykt sit jordiske Præg. Uden dette vilde det have viist sig i hele sin klare og hellige Oprindelighed. Men selv saaledes, som hun var og maatte være, fremtraadte hendes Væsen i en saadan overjordisk Reenhed og guddommelig Umiddelbarhed, at hun maatte blive et beundringsværdigt Særsyn for de øvrige Dødelige, som vare løsrevne fra hendes Himmel og dybt fortabte i deres egen Verden. Veronicas Bevidsthed var næsten ligesaa reen og høj, som den var udgaaet fra Gud og Evigheden; med fuld Ret tør jeg gjentage mit tidligere Udtryk, at Himlen afspejlede sig i hendes skjønne, aabne og klare, i en forunderlig harmonisk Ro samlede Ansigtstræk. Forgjæves skulde Man have søgt noget Spor af Lidenskab i dette Aasyn, hvorover en hellig Glands syntes at hvile. Og hendes øvrige Væsen stod hermed i en fuldkommen Harmoni; alle hendes Bevægelser vare ligesaa blide, rolige og affektfri, som de vare lette og yndefulde.

Hendes Søster Laurilla var Træk for Træk

ligesaa smuk; men hiint høje, helgenagtige Udtryk fattedes hende aldeles. Ogsaa hendes Væsen fremviste en from Barnlighed, en pletfri Uskyldighed; ogsaa over hendes Person hvilede der en straalerig Glands. Men Intet af alt dette havde noget Overjordisk ved sig, endskjøndt Man vel kunde fristes til at kalde det Hele et himmelsk Udtryk; Laurilla var vel udgaaet fra Himlen, men tilhørte Jorden. Lidenskaben havde allerede bragt Bevægelse og forstyrret den evige Harmoni i hendes Træk; forgjæves skulde Man have søgt, endog blot for et Øieblik, at gjenfinde hiin ophøiede, himmelklare Ro og Hvile deri, som bestandig med blid, men henrivende Magt straalede fra hendes Søsters Aasyn. Og Laurillas øvrige Væsen stemmede fuldkommen overeens med Udtrykket i hendes Miner. Endskjøndt sjæl- og yndefulde, manglede hendes Bevægelser dog ganske hiin blide, smægtende Ro, som paa en saa fortryllende Maade betegnede Veronicas; de vare raske, hastig afvexlende og affektfulde, endskjøndt ikke i det sydlige Livs almindelige høie Grad.

Hvis Raphael ikke har havt Engleaabenbarelser, maa han vistnok have nydt den Lykke, ikke een Gang, men oftere at have faaet Skabninger af Veronicas Art for Øie; hvis dette ikke er Tilfældet, er det umuligt at begribe, hvorledes han har kunnet male sine

hellige Kvinder, der skue ned til os ligefra Himlen, hine Aand og Hjerte, men ikke nogen grovere Sands fortryllende Væsner, som bære hele den herlig udviklede Kvindeligheds Fylde tilskue i Forbindelse med Barnets fromme, ubevidste Uskyldighed, den høieste jordiske Skjønhed i Forbindelse med en himmelsk Ro, Klarhed og uforstyrret Harmoni. Saaledes maa Eva have seet ud før Syndefaldet, medens hun endnu dvælede i Paradiset, i det inderligste Forhold til sit evige Ophav, uberørt af den hende omgivende Verden. — Veronica var isandhed en Eva i Paradiset, eet af hine guddommelige Billeder fra Raphaels inspirerede Pensel. Ja, hun var et Billed og en Aabenbarelse fra en høiere Verden, kun anskuelig og tilgængelig for hiin lykkelige Anelse, der som en fattig Arv fra Paradisets syldige Liv endnu af og til med unævnelig Fryd gjennembæver det menneskelige Hjerte.

Den imellem Tvillingsøstrene herskende, for den almindelige Sands paafaldende Liighed havde foranlediget en Leeg af den yndigste Art imellem dem og det store Publikum. Idelig blev der taget feil af dem; snart blev Veronica kaldt Laurilla, og snart Laurilla Veronica. Naar nu Een eller Anden havde taget feil, var han i et muntert Lune ofte tilbøielig til at gjøre

Bod for sin Fejltagelse, idet han betalte den overrakte Buket langt over den almindelige Priis. Da Søstrene mærkede dette, skiltes de ad, og viste sig aldrig mere sammen, uden for korte Øjeblikke. Dermed var Legen bragt i fuld Gang. I Taushed bøde Pigerne deres Blomsterbuske, og Modtagerne gjættede paa Giverinden. Gjættede han rigtig, beholdt han Buketten uden Vederlag; gjættede han derimod fejl, gav han Bøde.

Enhver vil let begribe, at mangen En, henrykt over den smukke Spøg, eller for at glæde det kjære smukke Pigevæsen, med Villie udtalte et galt Navn; og paa denne Maade føjede det sig ganske naturlig saaledes, at Søsterparret, langt fra at tabe ved Legen, drog en glimrende Fordeel deraf. I Virkeligheden forskaffede deres Blomsterhandel dem et saa rigeligt Udkomme, at de ikke alene kunde yde deres gamle Bedstemoder enhver tænkelig Pleje, men ogsaa kunde bo anstændig og klæde sig med den nydeligste, skjøndt altid simple Elegants.

Men det kostede de arme, ligesom ved Hjertet sammenvoxede Tvillinger uendelig meget at holde sig saaledes adskilte; deres Livs højeste Lykke var forbunden med det højeste Savn. Dog den Ene vidste stedse, hvor den Anden færdedes; og til bestemte Tider af Dagen gave de hinanden flygtige Møder for at ud=

vexle deres overstrømmende Ømhed. Ved Ave-Maria mødtes de sidste Gang for at begive sig hjem. Om Aftenen efter denne Tid saae Man dem aldrig paa Gader og Pladse.

Overhovedet var deres lille, men folkerige Verden temmelig strengt begrændset. Naar undtages Kirkerne ved de store Fester og Pladsen foran Palazzo Pitti, saaes de sjelden udenfor det Parti af Staden, som, nærmest sluttende sig til de tre meget befærdede Pladse, della Trinità, del Granduca og del Duomo, udgjør ligesom Firenzes Hjerte. Lung' Arno med sine Broer blev saaledes den yderste Grændse paa den ene, den til Domkirkepladsen stødende Gade S. Lorenzo den yderste Grændse paa den anden Side. De vare følgelig ikke vanskelige at finde, naar Man blot gjorde sig den Ulejlighed at søge efter dem. Og, langtfra at være kostbare, frembøde de sig stedse af sig selv paa den frieste Maade.

Det var denne Leeg, min Landsmand paa en for mig gaadefuld Maade havde øvet med Veronica, den første Gang, jeg saae hende; det var den samme Leeg, som jeg selv, uden at vide af det, var bleven indviklet i, da jeg blev forestillet for Laurilla. Veronica fandt i sin Naturfejl ikke nogen Hindring for at gaa ind paa og gjennemføre Spøgen; hun hørte med Øjnene,

hun ligesom læste paa den Talendes Læber med ufejlbar Færdighed ikke alene sit eget og sin Søsters Navn, men ogsaa mange andre Ord, som hyppig forefaldt under den daglige Omgang med den store Mængde. Og hun var heller ikke ganske blottet for Talens Evne; ved Tegn og udtryksfulde Bevægelser forstod hun at give Besked i flere end een Henseende, navnlig den kjære Tvillingsøster vedkommende.

Ogsaa jeg lærte dette ligesaa interessante som skjønne Tvillingpar at kjende, — at beundre, at elske; ogsaa jeg havde under et langt Ophold i det uforglemmelige Firenze indøvet denne yndefulde Leeg med Veronica og Laurilla. Endskjøndt jeg i Realiteten tabte — jeg tør ikke nægte det, ikke sjelden tabte jeg med fri Villie — tør jeg dog i højere Forstand rose mig af en uvurderlig stor Vinding derved. Maatte det kun være lykkedes mig at levere blot nogenlunde tro Aftryk af de henrivende Billeder, som i klare Træk og i en uforkrænkelig Glands gjemmes i min Erindring af Tvillingsøsterparret Veronica og Laurilla!

Ved Juletid forlod jeg Firenze, og vendte først silde det følgende Aar tilbage dertil for efter nogle Dages Ophold at fortsætte min Hjemrejse. Min Landsmand, nu min Ven, befandt sig ogsaa paa Hjemrejsen,

— det var allerede halvandet Aar siden han havde tiltraadt samme — men var endnu ikke kommen længer end til Firenze. Her havde Kunsten og Naturen i trofast Enighed udspændt deres Net for ham og taget ham tilfange. Landsmænd og Venner passerede ham forbi paa Ud- og Hjemrejse; — han kunde ikke komme videre, hverken frem eller tilbage. De gode gamle Mestere Fra Beato Angelico og Fra Bartolomeo maatte bære Skylden for hans Nølen; men der var mange andre medvirkende Aarsager.

Jeg opsøgte ham strax efter min Ankomst. — Atter her i Firenze? — Ja, jeg er paa Hjemrejsen. — — Det er jeg ogsaa, veed Du. — Du rejser altsaa stadig endnu? Hvorledes kan Du dog udholde et saadant uroligt Liv! —

Min Ven smilede og blev mig Svaret skyldig. — Vi have Meget at snakke med hinanden; — yttrede han: — men for Øjeblikket er jeg levende beskjæftiget, seer Du. Lad os gjøre bestemt Aftale om at mødes ved Middagsmaaltidet! — Dog, jeg faaer idag neppe Tid til at spise. — —

— Jeg forstaaer; — afbrød jeg ham: — paa Rejsen maa Man tage det, som det kan falde, og ligesaa godt først som sidst opgive al regelmæssig Levemaade. —

— Du hører jo, at jeg ikke har Tid! — svarede min Ven med komisk Forlegenhed: — Lad os mødes i Eftermiddag Kl. 4 i giardino Boboli! Det er jo Torsdag idag, og Haven staaer aaben. —

Jeg modtog Stevnemødet, og vi skiltes.

III.

Palazzo Pitti har medrette vundet et stort Navn iblandt de arkitektoniske Mesterværker, ikke mindre ved sin simple Skjønhed end ved sine kolossale Former og sin overordentlige Størrelse. Hovedbygningen, over 400 Fod lang bestaaer, uberegnet Substruktionen, som ikke er indrettet til herskabelig Beboelse, kun af tvende mægtige, henved halvtredsindstyve Fod høje Etager, af hvilke den nederste ligesom danner en Platform til den øverste, der hæver sig i en uhyre Pavillons Skikkelse med sit ganske flade, af en høj Balustrade omgivne Tag. Hertil slutte sig mægtige Sidefløje i samme Stiil, skjøndt af en sildigere Oprindelse, og imponerende Loggier eller Arkader, som ud imod Staden i en Halvkreds omslutte hele den store Slotsplads.

Kolossal Storhed, en streng, næsten raa Simpelhed ere de karakteristiske Træk ved den ligesaa ædle som ualmindelige Stiil, hvori palazzo Pitti fremtræder med

en næsten knusende Majestæt. Franskmændene kalde denne Stiil rustique; jeg vilde heller laane et Udtryk fra den antike Arkitektur og kalde den cyklopisk. Dette Palads er nemlig opført af lutter massive Steenblokke, Man kunde gjerne kalde dem Klippestykker; thi de have en Længde af indtil tyve Fod. I Midten af det femtende Aarhundrede, medens Republiken endnu bestod, byggede den ædle og rige Luca Pitti sig fattig paa dette storartede Palads. Den berømte Brunellesco var Mesteren. Da han havde fuldendt Hovedbygningen, var hele Pittis store Formue sat overstyr, og et Aarhundrede senere gik Paladset over i den mediceiske Families Hænder for den vistnok i hine Tider meget betydelige, men i Forhold til Gjenstandens Værdi ligefuldt meget usle Sum af ni tusinde Guldstykker. Siden hiin Tid har det været den regjerende Fyrstefamilies Hovedresidents.

Dersom der endnu vanker nogen Pitti om i Verden, maaskee fattig og uanseet, i ethvert Tilfælde kun en elendig Spire af sin mægtige Slægt, maa han vistnok see paa dette Palads med underlige Øjne. I denne store Steenhob ligge ikke alene hans Families Skatte, men ogsaa dens Storhed, Magt og Anseelse begravede. I vanvittig Ærgjerrighed har en Pitti engang hengivet alt dette i et ved Kunsten levendegjort Fjeld. For=

tiden er derfor den egentlige Pitti — Paladset Pitti, vistnok en ædel og hæderværdig Individualitet, med en stor Fortid og en uendelig Berømmelsens Fremtid, men uden anerkjendt Slægt og uden Arvinger, selv en igjennem fremmede Hænder i det Endeløse overleveret Arv.

Saaledes gaaer det, naar Man giver sig denne Verdens Dæmoner ivold. De indsuge efterhaanden hele vor Personlighed, alle vore Kræfter og Midler, og hæve sig derpaa overfor vort tomme Væsen som spot- og trodsfulde, som knusende Mindesmærker om vor Affindighed.

Paa det bestemte Klokkeslet indfandt jeg mig ved den store Fontæne i den til Paladset stødende Have, som tvende Dage om Ugen staaer aaben for det store Publikum. Min Landsmand var endnu ikke tilstede. Medens jeg maatte vente, det ene Kvarteer efter det andet, benyttede jeg Lejligheden til at forny det mig dyrebare Bekjendtskab med denne i stor Stiil anlagte og med herlige Kunstværker overdaadig udsmykkede Have.

Giardino Boboli har under Medicæernes Pleje slugt umaadelige Kapitaler, som staa i et fuldkommen lige Forhold til Paladsets uberegnelige Kostbarhed. Men det er ogsaa blevet een af de første Haver, ikke alene

i Italien, men ogsaa i hele Europa, endskjøndt vistnok den almindelige nugjældende Smag kun modstræbende kan forsone sig med Stilen i disse ligesaa storartede som kostbare Anlæg, og emancipere sig til at vurdere Værket efter Fortjeneste. Medrette kalder jeg Haven et Værk af Kunsten; thi Naturen har i giardino Boboli kun en meget begrændset Frihed til at udvikle sin den almindelige naive Sands henrivende Ynde. Haven bestaaer nemlig saa godt som udelukkende af tilklippede Hækker, af kunstig dannede Løvhaller eller tætte Buegange og snorlige Alleer af en overraskende Længde; og disse stive Anlæg ere rigt udsmykkede med antike og moderne Marmorbilleder, med Fontæner, Vandbassiner, Grotter og andre lignende Herligheder, hvorpaa Kunsten i Rigdommens Tjeneste paa den overdaadigste Maade har ødslet sine Skatte.

Men Smagen modificeeres og dannes lidt efter lidt under Opholdet i Italien, idet den, dog uden at opgive sin Sands for den naturlige Ynde, føres tilbage til Tider, da den høje Kunst almægtig dominerede saa godt som hele Tilværelsen og gav næsten alle dens Former sit ædle Præg. Disse kunstige Anlæg i Naturen fortjene virkelig, i og for sig, en dyb og levende Beundring. Stilen er vistnok streng, endogsaa stiv, men tillige stor, høj, alvorlig og imponerende; Sydens Vellyst

finder kun i sparsomt Maal Adgang til disse midt i Naturen opreiste Templer for Kunsten. Denne regjerer for det Meste saa fuldkommen paa disse indviede Steder, at den ikke alene opfylder Gange og frie Pletter med sine Værker, men endogsaa med et vist ædelt Tyranni stræber at paatvinge selve Træerne og Buskene sit ejendommelige Præg.

Men den med en ikke mindre guddommelig Kraft beaandede Natur har dog ingenlunde slavisk føiet sig i Undertrykkelsen og derfor ikke heller ganske mistet sin frie medfødte Ynde. Hine kunstige Buegange af et uendeligt Perspektiv, igjennem hvis transparente Løvhvælving Solstraalerne bryde sig med en ubeskrivelig glimrende, en isandhed fortryllende Virkning, og for hvis Ender der i et ubestemt Fjerne fremtræde herlige Marmorbilleder, hine brede, næsten miglielange Alleer af himmelstræbende mørke Cypresser, med tvende uendelige Rækker af mere eller mindre fuldkomne Statuer i de forskjelligste Karakterer, disse mørke Buskadser, hvoraf vellystige Fauner og flygtende Nymfer kige frem i Marmorets Glands, endelig disse i Skyggen rislende Vandspring, hvorved Najader hvile i yndig Ro, disse klare Vandbassiner, hvori Heroer og Gudinder afspeile deres uforkrænkelige Skjønhed, — alt dette er i og for sig Nok til at tage Ge-

nyttet tilfange under et sødt Velbehag og en levende Beundring.

I den øverste Etage af Paladsets venstre Sidefløj findes den anden verdensberømte Samling af Kunstværker, naar undtages Canovas Venus og en Mængde kostbare Mosaikarbejder, udelukkende Malerier af store Mestere. Som bekjendt, er den musiviske Kunst bragt til en høj Grad af Fuldkommenhed i Firenze, i sit Væsen heelt forskjellig fra den beslægtede Kunst, som drives i Rom, idet den kun anvender naturlige Stene af den allerhaardeste Art, deriblandt de fleste Ædelstene. Den florentinske Kunst har endogsaa naaet en saa høj Grad af Udvikling, at den er skreden ud over det i dens egen Natur betingede Fuldkommenhedsmaal. Istedetfor at indskrænke sig til Blomster, Frugter og lignende Gjenstande af Stillebens-Art, har Man i vore Dage dristet sig til at levere ikke alene Landskaber, men ogsaa Portræter og Genrebilleder i det haarde, gjenstridige Materiale. De i pal. Pitti's Galleri udstillede Kunststykker af denne Art bestaa for største Delen i herlig indlagte Borde af en forbausende Kostbarhed. Her viser Kunsten sig i sin fulde Glorie, men ogsaa i hele sin Møjsommelighed og Overdaadighed. Paa de fleste af disse Stykker har der arbejdet flere Mennesker

i en heel Menneskealder, og den noterede Værdi beløber sig oftere indtil 4000 Zechiner.

Galleriet er ikke meget stort, men finder heller ikke sin Lige i udvalgt Fortrinlighed. Der findes kun faa Malerier i denne Samling, som ikke have og fortjene europæisk Berømmelse. Den florentinske Skole er bedst repræsenteret; foruden de gamle Mestere Lippi, Ghirlandajo, Credi, Signorelli og Peruzzi, straale her Andrea del Sarto og Fra Bartolomeo i hele deres Glands. Af Michel Agnolo findes der eet Stykke af de faa, han har leveret, Parcerne. Ved et Tilfælde er Lucas Cranach kommen her i et ham aldeles fremmed Selskab, med sine Modelfigurer Adam og Eva. Correggio viser sig kun sparsomt udenfor sit hjemlige Parma; her er han kun repræsenteret ved et herligt Barnehoved. Leonardo da Vinci har bidraget flere Portræter og en guddommelig Sta Catharina; hans Discipel Luini's Maddalena beseirer med blid Magt lignende Fremstillinger af de store Mestere Dominichino og Pordenone, ja endogsaa af selve Tiziano. Venezianerne ere paa glimrende Maade repræsenterede i alle deres store Mestere, Nederlandene ligesaa glimrende i Genierne Rubens, Rembrandt, v. Dyck og van der Werff. Den spanske Raphael Murillo har her gjort sig udødelig ved

tvende Madonna'er. Allori har ved sin Judith hævet sig op iblandt Kunstnerne af allerførste Rang. Gemyttet har en overflødig Lejlighed til at røres ved Carlo Dolce's blødagtige Sværmeri og ved Salvator Rosa's mørkt og vildt glødende Fantasier. Af Bologneserskolen fremrager imellem Caracci'erne, Guercino og Dominichino, den sværmerisk geniale Guido Reni. Hvo kjender ikke hans i Døden hensmægtende Cleopatra og hans bodfærdige Maddalena? — Mindre bekjendte ere hans Rebekka ved Brønden og hans af Ruelse grædende St. Petrus.

Men Raphael straaler frem iblandt alle disse Glorier. Foruden flere beundringsværdige Portræter, hvoriblandt Leo den Tiendes og tvende Kardinalers, den krigeriske Julius den Andens og hans egen Elskedes, la bella fornarina, har han her leveret fire hellige Billeder af en himmelsk Skjønhed. De tvende ere hellige Familier, den saakaldte Madonna dell' inpannata og Madonna del baldachino; det tredie forestiller Ezechiels Vision; og det fjerde kjender Alverden under Navnet: Madonna della seggiola. I dette ligesaa simple som ophøjede Billede gjenfinde vi hans Elskede i forklaret Skikkelse; hist har han foreviget hendes henrivende Skjønhed for den sandselige Beskuelse, her for den aandig begejstrede. Der kan

ikke gives tvende Billeder hinanden saa ulige og dog saa paafaldende lige. Hist triumferer Kjødet, her den evige Aand; hist fordres en Tilbedelse i Støvets, her i det evige Livs Kjærlighed.

Hvis Du, min kjære Læser, havde fulgt mig paa denne min sidste Vandring igjennem den uforlignelige giardino Boboli, vilde jeg have ladet Dig standse og vende Dig om kort efter den første Omdrejning fra Indgangen, paa et noget ophøjet Punkt, hvorfra Man over Buskene og imellem Træstammerne har en henrykkende Udsigt over Staden og det sig hiinsides hævende Landskab. Forgrunden til dette herlige Billede dannes af ranke Pinier, hvis mørke Kroner malerisk svømme i den klare blaa Luft. Midtpunktet frembyde af Sta. Maria del fiore's mægtige Kuppel og det gamle Paladses slanke, tindeomkrandsede Taarnsøjle. Baggrunden dannes af de modsatte, i violet Duft henflydende, med Villa'er ligesom besaaede Bjerghøjder. Der hersker en isandhed magisk Ynde i dette Billede, en saa reen og høj, at dit Indre mægtig udvider sig under Hengivelsen deri, for at rumme en ukjendt Fylde af klar og ublandet Nydelse. Det er eet af disse Billeder, som ret inderlig gaa til Hjertet, som mindre tiltale ved de

Forestillinger, som de vække, end ved deres egen ejendommelige, i den ubevidste Sjæl sig indsnigende Skjønhed.

Disse Barbarfyrster i Porfyr gaa vi hastig forbi; ikke heller ville vi dvæle ved denne Grotte strax indenfor Indgangen, hvori Paris og Helena give hinanden et vellystigt Stevnemøde. Vi ville ile med at naa den store frie Plads, som udbreder sig ligefor Paladsets indre Side. I Midten hæver sig en ægyptisk Obelisk fuld af Hieroglyfer, som hverken Du eller jeg kan læse. I en Halveirkel rundt omkring Plænen hæver sig Jordsmonet amfitheatralsk i talrige Terrasser, ligesaa mange Stier, som føre Dig forbi en Mængde for største Delen antike Billedværker af forskjelligt Værd og meget forskjellig Fuldstændighed, romerske Portræter, især Buster, og ideale Statuer. Paa den højeste Terrasse ligefor Paladset hæver sig med imponerende Virkning en kolossal Statue, som forestiller Overflodighedens Gudinde, et Værk af Gianbologna's mesterlige Kunst.

Her paa Hjørnet træder en blændende hvid Skikkelse af de fineste Omrids frem imod det mørkegrønne Løvs Baggrund, — en virkelig ædel, skjøndt yppig Skjønhed, som vel fortjener denne isolerede, udmærkede Plads. Det er Aphrodite, som tager Pilen fra Eros; — det ubetænksomme og skadefro Barn har vendt den imod hende selv! Og dog, dette lykkelige Smiil, som spiller

omkring Gudindens skjønne Læber, synes at antyde, at hun dog igrunden ikke saa meget frygter Virkningen af den farlige Piil. Der gives ogsaa — søde Smerter!

Nu træde vi ind i den store, omtrent en halv Miglie lange Allee, imellem de tvende Rækker af mørke Cypresser og lysende Marmorbilleder. Det gaaer jævnt nedad; men Kunstværkerne holde igjen og standse Farten af de uvilkaarlig fremskyndede Skridt.

Her skrider Du hen imellem tvende Gladiatorer. Uvilkaarlig spørger Du, Hvo af dem der vil blive den Sejrende. Her hæver sig med Stolthed en Juno, hist med beskeden Adel en Minerva. Ogsaa de have stridt med hinanden, veed Du; men ingen af dem blev den Sejrende. Her holder den ærværdige Æsculap den døende Hippolyt oppe i sine Arme; videre fremme seer Du den dejlige Andromeda fængslet til Klippen. Smerte begge Steder! Men Frygten for Døden er værre end Døden selv. — Med Beundring standser Du atter. Du føler Dig i høj Grad tiltrukken af disse fine, heelt tilhyllede Former, i Modsætning til de mere eller mindre nøgne, som ellers overalt møde dit Blik, af disse i en blid og stille Harmoni, i en hellig Ro hvilende Ansigtstræk, mere udmærkede ved Reenhed og Adel end ved Skjønhed, i Modsætning til en hyppig fremtrædende Dejlighed, som idelig lader Vellysten fødes paany i dit

Indre. Ja vistnok, Verden ejer intet Ædlere og Kostbarere end den rene, i sig selv tugtig indesluttede, enten sig selv bevidste eller ubevidste Jomfruelighed. Det er en Vestalinde, som dit beundrende Blik hænger ved.

Stands et Øjeblik her, foran denne Buegang, som overskjærer vor Vej! Seer Du hist for Enden en i vellystig Ro hvilende Skikkelse? Det er en Flodgudinde. Vi ville træde nærmere, dog ikke for nær. Skikkelsen er kolossal; hvis Du kom nærmere end tilbørlig, vilde hele det vellystige Trylleri forsvinde. Ikke sandt, Du mindes om Ariadne, som slumrer i Vatikanet, til evige Tider ventende paa at blive vakt til sin Smerte og sin Forherligelse? Dog hiint Billid er af en langt ædlere Art; fra denne yppige, i blodagtig Hvile henkastede Skikkelse aander alene Vellysten Dig imøde. Kom og lad os gaa videre! Du skal ikke længer see derpaa!

Men, medens vi befinde os i denne Deel af Haven, skal jeg dog vise Dig et Kunstværk, som jeg elsker fremfor alle, endskjøndt det maaskee i en ikke ringe Grad mangler Kunstens ædle Frihed. Det er Adam og Eva efter Syndefaldet. Adam synes ganske forvirret og formaaer derfor ikke at gjøre noget klart og bestemt Indtryk paa din Sands; men Eva, skjøn i sig selv, er fuldendt dejlig i sin inderlige Hengivelse til Manden, hendes Medskyldige og Lidelsesfælle. Nu har hun jo

kun ham — kun ham at støtte sig til, at trøste sig ved. Denne Følelse har vistnok været den første, som er fremgaaet af hendes Syndsbevidsthed og Elendighed. Jeg veed, at Du heri vil give mig Ret; jeg seer det paa dit lange, af den ømmeste Følelse besjælede Blik.

Men vi maa tilbage til den store Allee. Endelig have vi naaet Bakkens Ende og træde ud paa en fri Plads af et meget betydeligt Omfang, indfattet af høje Laurbærhækker, Pinier og Cypresser. Denne Plads er, om ikke Havens Midtpunkt, saa dog dens Hovedpunkt; thi her samles alle Veje, og her findes det mest storartede og overdaadigste Kunstanlæg i hele Haven. Midt paa Pladsen aabner sig et uhyre Bassin, trindt omkring paa ødsel Maade udsmykket med allehaande Billedværker. Midt i Bassinet hæver sig en aflang Ø, og midt paa Øen sprudler en mægtig Fontæne. Men Fontænen beherskes af en kolossal Statue, som forestiller Oceanet; og ved Foden af samme slutte sig trende andre, skjøndt underordnede, dog ligeledes kolossale Statuer sammen, forestillende de tre Menneskealdere og de tre Verdensfloder, Ganges, Eufrat og Nilen.

Men hermed er dette umaadelige Kunstanlæg endnu ikke fuldstændigt. I selve Bassinet op af det klare Banddyb hæve sig andre, tildeels meget sammensatte Kunstværker af det ædle lysende Marmor. Her trium-

ferer Neptun, omgiven af Tritoner og Søuhyrer; hist bortføres Europa af Jupiter i en smuk Tyrs Skikkelse. Atter hist bader Diana sig med sine Nymfer. Det er et henrivende, yppig nydelsesrigt Skue; men det forekommer En virkelig, som om Man var paa gale Veje. — Vogt Dig, Dødelige, og føl Dig itide til Panden! — Husker Du Actæon? — Paa den ene Side af Øen er den dejlige Andromeda lænket nøgen til en gold Klippe i Bølgerne. Allerede nærmer sig Uhyret, som skal opsluge hende. Men ikke ere disse skjønne Former for den ædleste Jomfruelighed, dette harmoniske Mesterværk af Natur og Aand i Forening bestemt til atter grusomt at tilintetgjøres af den raa og vilde Natur. Paa den modsatte Side iler Aanden hende tilhjælp i den ridderlige Perseus' Skikkelse; ligesom bevinget af Kjærligheden springer han igjennem Bølgen for at nedlægge Uhyret og løse den Skjønnes Lænker.

Næsten uoverskuelig er den Mængde af mere eller mindre ædle Kunstværker, som indtil Overlæsselse ere ødslede paa denne Fontæne og denne Plads. Alle Hovedværkerne stamme fra Gianbologna's Mesterhaand.

Naar jeg skal være ganske oprigtig, vækker denne Overdaadighed i Kunsten dog i det Hele snarere Forbauselse end Beundring; — vi leve i en Tidsalder, som

har seet Kunsten og Smagen gjenfødes, og dertil — i en økonomisk Tidsperiode!

IV.

Maaskee har Du, min kjære Padrone, været spændt paa at faa noget Mere at vide om mine Blomsterpiger, om Veronica og Laurilla! — Skal jeg da atter gjøre Undskyldninger for Dig? — Jeg troer neppe, at dette gjøres nødvendigt; jeg har nemlig denne Gang slet intet lovet Dig. Og kunde Du ogsaa virkelig med nogen Ret fordre Undskyldninger, da maatte det ikke være mig, men min Ven, der skulde gjøre dem. Det er jo hans Forsømmelighed, som har foranlediget min eensomme Vandring igjennem giardino Boboli. Hvad var under disse Omstændigheder naturligere, end at jeg for Selskabs Skyld tog Dig med og underholdt mig, saa godt jeg kunde, medens jeg maatte vente?

Men min Ven gjorde mig slet ingen Undskyldninger, da han endelig indfandt sig, og jeg har derfor Grund til at tro, at han heller ingen vilde gjøre Dig. Maaskee kan Du af min Adfærd under disse Omstændigheder lære, hvorledes Du selv skal bære Dig ad ved lignende Lejlighed. Da jeg mærkede, at han ikke tænkte paa at komme frem med nogensomhelst Undskyldning,

bad jeg ham i blid Tone, — ikke at ulejlige sig med nogensomhelst Undskyldning. — Jeg vidste det nemlig af egen Erfaring; — naar Man laa paa en Rejse, var man kun i meget betinget Grad Herre over sin Tid, ꝛc. ꝛc. — —

Min Ven saae lidt forbauset paa mig, men puttede med stor Selvbeherskelse i Lommen, hvad jeg havde været saa god at give ham. Paa denne Maade opstod der en Pause, som heldigviis blev Udgangspunktet for en ganske maneerlig Samtale imellem os.

— Du har der en ret smuk Buket; — yttrede jeg: — hvilket glimrende Mosaikmønster! — Det er sandt, mio caro, hvorledes gaaer det med Firenze's Plejeborn og Kjæledægger, vore kjære smaa Blomsterpiger? —

— Om dem er der Meget — Meget at fortælle. Ønsker Du, at jeg skal begynde med Enden eller med Begyndelsen? —

— Med Begyndelsen, naturligviis. —

— Ja, Du siger nok naturligviis; men jeg forsikkrer Dig, at det endda slet ikke synes saa meget naturligt at begynde med Begyndelsen! De fleste Andre vilde have forlangt Enden først. Du er en Logiker, min Kjære, en meget streng Logiker. Men jeg skal føje Dig. Saa hør da! —

Vi fordybede os i een af de lange halvmørke Gange, og toge Plads ved en lille Fontæne, i hvis Bækken en ung Kildenymfe med koket Ynde spejlede sig. Og min Ven begyndte at fortælle:

— Kort efterat Du havde forladt Firenze, styrtede en Aften efter Ave Maria Laurilla ind i den store Café paa piazza della Trinità med det Udraab: — en Læge, for Madonnas Skyld, en Læge! —

Der var netop en ung engelsk Læge tilstede; han sprang op og fulgte med det af Angst og Smerte næsten forvildede Barn.

Laurilla førte ham nedad Lung'Arno til Broen delle Grazie, ind i eet af de Huse, som liig Smaakasteller fra ældgamle Dage hæve sig over Broens Piller. Herinde herskede Fortvivlelsen. Ved en bedaget Matrones Leje sad Veronica bleg og ubevægelig som et Steenbillede, med foldede Hænder og stirrende Blik; og hendes Søster kastede sig strax ved Indtrædelsen hulkende hen over den Lidende, idet hun ligesom ude af sig selv gjentog: — Hun døer, hun døer! O, Barmhjertighed, signore! —

Det var de stakkels Børns Bedstemoder, deres eneste Slægtning, deres eneste Støtte i Verden, der syn=

tes at gaa Døden imøde. Bevidstløs og bleg laa Matronen stift udstrakt paa sit Leje.

Den unge Windemear kjendte Søsterparret som Du og jeg; Interessen behøvede altsaa ikke først at vækkes hos ham. Han undersøgte med en levende Deeltagelse den gamle Kones Tilstand, og kunde snart berolige Søstrene med den trøstefulde Forsikkring, at det kun var en Afmagt, som rimeligviis ikke vilde have nogen livsfarlig Følge. Virkelig lykkedes det ham ogsaa, ved nogle simple, men virksomt indgribende Midler at kalde Matronen tilbage til Livet og Bevidstheden. Snart var hun kommen saavidt igjen til sig selv, at hun selv kunde gjøre Rede for sit Befindende.

Der var intet specielt Sygdomssymptom at opdage hos den gamle Kone; tværtimod syntes hun at lide under en almindelig Afkræftelse. Det maatte altsaa først og fremmest blive en Gjenstand for Windemears Undersøgelse, om denne hidrørte fra hendes høje Alder eller fra andre, udenfra tiltrædende Omstændigheder. I denne Hensigt underkastede han det aldrende Fruentimmer, som gik Matronen tilhaande, et strengt Forhør angaaende dennes daglige Levemaade og Sædvaner. Heraf fremgik det med en næsten gjennemsigtig Klarhed, at den Syge førte en Diæt, som var altfor slap og asketisk baade for hendes Alder og Konstitution. I Virkelig-

heden havde Lægen heri udfundet den rene og skjære Sandhed. Den gode gamle Bedstemoder, som hele sit Liv havde maattet kæmpe med trykkende Mangel, og for hvem Selvfornægtelsen saaledes var bleven til en Vane, havde i den senere Tid, da Overflodigheden ligesom var strømmet ind over hende, langtfra at unde sig en blidere og rundeligere Livspleje, afknappet sig selv indtil en yderlig Grad, for at kunne lade de kjære Datterbørn, hendes eneste Glæde, nyde en saa meget mere fuldkommen Pleje, og oven i Kjøbet samle en lille Skat sammen til dem for kommende Dage, naar hendes kjærlige Hu ikke længer var Sjælen i deres hjemlige Tilværelse.

Windemear kunde følgelig intet Øjeblik være i Tvivl om, hvad han havde at gjøre. Han beroligede Søstrene fuldkommen med Hensyn til deres Bedstemoders øjeblikkelige Tilstand, idet han dog paa samme Tid skaansomt forberedte deres Gemytter paa et smertefuldt Tab, som Alderdomssvagheden under ingen Omstændigheder længe kunde forskaane dem for, og foreskrev Matronen en Levemaade, som bedre passede for hendes Alder og Tilstand. Bedstemoderen yttrede rigtignok med høj Klage, at de vare fattige Folk og havde ikke Raad til at leve som Herskaberne; men Laurilla blandede sig meget ivrig i Sagen og erklærede med Bestemthed,

at de havde overflødig Raad til at indrette sig paa den Maade, som den gode Læge havde foreskrevet.

Windemear forlod Huset, efter at have lovet at komme igjen, om ikke for Andet, saa for at see efter, om hans Forskrifter paa tilbørlig Maade bleve efterlevede. Men Søsterparrets Taknemlighed fængslede den unge Mand saa stærkt, at han formelig maatte løsrive sig for at slippe bort. Det er umuligt at skildre disse ligesaa stærkt som skjønt udprægede Udtryk for en gloende Taknemlighedsfølelse. I Syden bliver Alt til Lidenskab, endogsaa den ømme Følelse af Forpligtelse, og de stakkels Børn troede at være komne i Gjæld til Windemear for det, der var dem dyrebarest i Verden. De vare nærved at betragte ham som et højere Væsen, som et Sendebud fra Himlen.

Hvilket henrivende Udtryk for een af de skjønneste Følelser, som bringe det menneskelige Hjerte til at svulme! Hvilken Rigdom af geniale og yndefulde Træk udviklede der sig ikke hastig og med en forunderlig Lethed deri! Hvilken Opfindsomhed uden Eftertanke, hvilken Veltalenhed uden Ord!

Men Følelsens Udtryk var meget forskjelligt hos de tvende Søstre. Medens det hos Laurilla, ulige mere lidenskabeligt, bevæget og accentueret, understøttedes af det levende Ord og af en bævende Stemmes blide Musik,

maatte den tause Veronica tage sin Tilflugt til Taarer, til Miner, Tegn og udtryksfulde Bevægelser. Var det end ikke mere veltalende, dette Sprog, end Søsterens, var det dog langt mere rørende.

Veronica havde i Overmaalet af sin Taknemlighed og Lykke kastet sig ned for Lægen. I hendes Indre var vistnok Følelsen af en overnaturlig Hjælp bleven levende, af en Engels Nærværelse. Der gives Intet, som ligger den barnlige Bevidsthed, overhovedet det uskyldige Gemyt nærmere end Troen paa en umiddelbar Indgriben af et evigt almægtigt Væsen og dets himmelske Sendebud. Og Barnet har altid Ret i sine opadstræbende Forestillinger; Gud griber virkelig ind paa hvert et Punkt af det menneskelige Liv, og hans Sendebud ere utallige baade i Mangfoldighed og Mængde. Men de Dødelige ere blinde, og see hverken hiint eller dette. Det er Forstanden, som blinder dem; de blive altfor kloge til at lade de høieste Livssandheder vederfares Retfærdighed.

Store Taarer, som Perler af det reneste Vand, randt ned over Veronicas blege Kinder; hendes i fugtig Glands svømmende Øie var opløftet op til den ædle Velgjører med en ubeskrivelig Sjælfuldhed. Der laa en heel Bøn, ja en heel Historie i dette Blik. Hendes Læber bævede, men gave ingen Lyd fra sig; og

dog talte ogsaa disse med en levende Veltalenheds Magt. Det rige Haars Fletninger havde løst sig paa hendes blottede Hoved, og faldt i yppig Fylde ned over Ryg og Skuldre. — Dersom den unge Mand havde besøgt Rom, vilde Veronica i dette Øjeblik have gjenkaldt ham i Erindringen den ungdommelige Martyrinde Sta Agnese, Guercinos Mesterbilled.

Var Veronica virkelig stum? — Man skulde maaskee have glemt det i dette Øjeblik. Med en beundringsværdig Tydelighed afspejlede Følelserne i hendes stærkt bevægede Indre sig paa hendes aabne, guddommelig rene og klare Ansigt. Og dog var der, uagtet det fyldige og rigt varierede Liv, dog langtfra nogen stærk Bevægelse at opdage i disse harmoniske Træk. Aanden behøver blot de simpleste Midler for at aabenbare sig. Men ikke alene hendes Aasyn, hele hendes Væsen talede; Sjælen udfoldede sig i enhver af hendes blide og yndefulde Bevægelser, — blide, — thi endogsaa i dette Bevægelsens Øjeblik aandede hendes Væsen ikke nogen egentlig lidenskabelig Affekt. Selv ikke de mangfoldige og udtryksfulde Bevægelser med Arme og Hænder gjorde noget Brud paa hendes Væsens blide og rolige Harmoni. Snart udstakte hun Armene, snart korsede hun dem over Brystet; snart hævede hun de foldede Hænder højt over Hovedet, snart pressede hun dem imod Barmen med en

ubeskrivelig Inderlighed; nu pegede hun med Haanden paa den kjære Syge, nu lagde hun Fingeren paa den ubrødelig tause Læbe.

Den unge Englænder maatte med Magt løsrive sig; han maatte formelig sprænge de Baand, som fængslede ham til Stedet. Han forstod det Hele saare vel, og følte sig rørt ved den Følelse, som derved lagde sig for Dagen; men han var bly af Naturen, tilbageholden og indesluttet, og skyede ligesom instinktmæssig enhver stærk Udfoldelse af Følelsernes hellige Liv. Englænderne have overhovedet en stor Skræk for Alt, hvad Man kalder Scener, og ere excentrisk tilbøjelige til ved enhver Lejlighed at tro paa Prostitutioner og Profanationer.

Windemear kom igjen, kom oftere. Den gamle Bedstemoder kunde snart igjen forlade sit Sygeleje, og kom øjensynlig til Kræfter; hendes Datterbørn havde forvundet deres Frygt og vare atter de samme uskyldige, livsfro og livsfrie Skabninger. En sjelden hjertefuld Hyggelighed herskede i dette Kjærlighedens indskrænkede Hjem. Man var nødt til at slutte sig nær til hinanden; men desto hyggeligere havde Man det. I Virkeligheden syntes Matronen med sine Børnebørn kun at udgjøre een eneste Person. Kun een Villie regjerede, og det var hendes; de kjære Børn vare ikke Andet end denne Villies

af en øm Hengivenhed besjælede og bevingede Tjenerinder. Og det lille Hjem var i og for sig vel egnet til at vække hyggelige og behagelige Folelser. Det var ikke alene i fuldkommen Grad net og ordenligt, men ogsaa smukt i al sin Tarvelighed. Der laa en simpel Poesi i hele Anordningen, som tydelig lod sig føle i det Hele, endskjøndt den kun vanskelig lod sig paavise i det Enkelte. Dog Duften og Smykket af de trindt omkring med gavmild Haand anbragte baade friske og tørrede Blomster kunde umulig undgaa Opmærksomheden.

Snart vare Lægens Besøg unødvendige i det lille Huus paa ponte delle grazie; men han vedblev ligefuldt at komme. Det var klart, at hans tilbageholdne, men ingenlunde kolde Gemyt havde ladet sig aldeles fortrylle, — var det af de tvende unge Piger eller af det skjønne, fyldige Liv, som herskede i den lille hyggelige Celle paa Bropillen over Arnostrømmen? Dersom han nu fremdeles vilde see de smukke Tvillingsøstre hjemme, maatte han komme om Aftenen; thi snart havde de atter optaget deres gamle Leveviis, frit hengivende sig i den blandede Folkemængde paa Gader og Pladse. Og han kom om Aftenen. Naar Lampen var tændt i den lille Bolig og gjennem Vinduet kastede sit ledende Skjær ud over Vandspeilet og Lung' Arno, bankede en Haand

sagte paa den lave Huusdør, og der blev aabnet med livsfuld Henrykkelse.

Saa sade de fire Mennesker — hvor forskjellige indbyrdes! — saa hyggelig tilsammen i en fortrolig Kreds, og lode sig underholde af det opvakte, rask afvexlende Lune. Det var den smukke Laurilla, som var Sjælen i denne Underholdning. Livet og Aanden glødede i den unge Barm; hun var fuld af vittige og fantastiske Indfald, og det paa en melodisk Stemme let flydende Ord var hendes Aands ydmyge Tjener. Hun var altid livlig; i denne sin hjemlige Kreds var hun det dobbelt. Hun var et Barn af den frieste Hengivelse; hvad Under, at hun af sin hele Sjæls Fylde hengav sig til ham, hvem hun skyldte saa meget, saa uendelig meget? Laurilla var smuk til enhver Tid, henrivende smuk; men Hvo der havde seet hende i disse den hjerteligste Hengivelses aandfulde Øjeblikke, maatte studsende have troet, at han saae hende for første Gang. Søster Veronica blev stedse sig selv liig; Laurilla derimod var en ganske anden hjemme end ude.

Kan Man undre sig over, at den unge Englænder følte sig fortryllet? Den arme Veronica maatte finde sig i ganske at blive fordunklet. Tvillingsøstrene vare hinanden vistnok lige, Træk for Træk; men det til sandselig Fylde udviklede Liv hos Laurilla maatte

nødvendigviis give hende et afgjort Fortrin for den almindelige Bevidsthed. Kun hos den Enkelte kunde der findes et opladt Øie for Veronicas høiere, reent ideale Skjønhed; denne maatte paa samme Tid betragtes med Aand og Hjerte som med Synets ydre Organ. Laurilla var fuld af Virkelighed, en Skjønhed af Kjød og Blod, forherliget i Aandens Glands; Veronica var ligesom kun et Billed, hvori Aanden havde skaffet sig et over Endeligheden hævet Udtryk.

Laurilla var i Besiddelse af hele Talens beaandede Trylleri; den stakkels Veronica var døvstum. — Bevidstheden viger gysende tilbage for denne Forestilling!

Ja, den stakkels Veronica! Med sit blide, melankolske Blik hænger hun ved de Talendes Øine og Læber. — Hun hører ikke, hvad der bliver sagt; og hvad hun kan læse i Øiet og paa de sig bevægende Læber, er saa lidt, saa bitterlig lidt. Men naar den unge Mand eller Laurilla smiler, smiler hun ogsaa, det arme Barn; — skulde hun ikke ogsaa have sin Deel af Glæden?

Hvad kan der dog foregaa i denne rene, af Verden saa godt som uberørte Bevidsthed? Besvarelsen af dette Spørgsmaal vilde være Guld værd. Det er umuligt at sætte sig ind i slig primitiv Væsenstilstand.

Hendes Sjæl maa endnu næsten være ganske den samme, som da den udgik fra Evigheden. Mangler den da Livsfylde? Visselig ikke; men Endeligheden har kun bidraget Lidet til at fylde og uddanne den. Dens Fylde bestaaer af de evige Ideer, som udgaa fra Gud og igjen til ham vende tilbage, Ideerne, som vidne om vort Slægtskab med Gud, og ere os Borgen for en evig Tilværelse. Lad hende da end være nok saa fattig paa endelige Begreber, — hun maa dog have Forestillinger, hun maa dog kunne tænke! — I hvilket Sprog tænker hun da? Eller kunne Forestillinger og Tanker vinde Form uden Sprogets Hjælp?

Den unge Englænder hørte ellers ikke til de Gemytter, som let lade sig henrive. I dette Tilfælde var han virkelig bleven det; men det varede ogsaa kun for en Stund. Pludselig blev han opmærksom paa sig selv; han følte ikke alene, hvorledes han var nærved at fortabe sig i Laurillas tryllerige Væsen, men ogsaa, hvilken Uret han begik imod hendes Søster, den arme Veronica. For igjen at bringe Sagen og sit eget Væsen i Ligevægt, henvendte han nu Opmærksomheden paa Veronica og stræbte at vække hendes Væsen ved alle de Midler, som stode til hans Tjeneste; og Lau-

rilla understøttede ham med glødende Nidkjærhed i denne hans Bestræbelse.

Den unge Læge havde paa sin Reise blandt Andet fortrinsviis gjort hine menneskekjærlige Institutioner til Gjenstand for sit Studium, bestemte til de ulykkelige Menneskevæsners Pleje, som enten ere berøvede Forstandens eller Sandsernes fulde Brug. Han kjendte følgelig alle de Veje, ad hvilke han kunde trænge ind i den døvstumme Piges for den almindelige Bevidsthed evig tillukkede Indre, og alle de virksomste Midler, hvorved han kunde vække hendes Væsen og sætte det i Forbindelse med Ydreverdenen. I Begyndelsen gik det kun langsomt, meget langsomt; men den unge Læge trættedes ikke. Dog pludselig syntes Veronica at faa en Aabenbarelse; det faldt som Skjæl fra hendes Øjne. Aabenbarelserne syntes at følge paa hinanden, Slag i Slag, og nu gik hendes Opdragelse fremad med en isandhed forbausende Hast og et dertil svarende glæderigt Held. Den unge Piges fra Fødselen af tillukkede Indre var pludselig blevet aabnet, og i dette Indre boede der en Aand saa lys, saa let og kraftig, tillige saa jomfruelig, frisk og uforderret, at hendes Fremskridt i Erfaringens Skole maatte forekomme som en heel Række af ubegribelige Underværker.

Dog Windemear begreb Alt saare vel, endskjøndt

han højlig maatte forbauses. I samme Forhold, som hans Værk lykkedes, voxede hans kjærlige Iver. De hidtil slumrende Evner i Veronicas dybe og rige Væsen vækkes og kaldes frem til Virksomhed; Kredsen af hendes Forestillinger og Begreber udvides med en næsten forfærdelig Hast, og med det Samme udfolder Verden og Livet sig for hendes inspirerede jomfruelige Sands. I geniale Indfald, som Lyn paa Lyn, glimte Ideerne frem af hendes Sjæl; hun forbauser Andre og forbauser sig selv.

Det kloge Barn havde lært at tale, endskjøndt hendes Læbe forblev stum; — velsignet være den, som bragte Fingersproget i System og Anvendelse!

Veronica var gjenfødt, ikke alene i Aanden, men ogsaa i hele sit ydre Væsen. Tidligere havde hun været et dejligt, skjøndt mat Spejlbilled af Guddommen; — nu var hun et levende Væsen med jordisk Virkelighed og Fylde. Nu først syntes hun rigtig besjælet. Udtrykket i Øje, Miner og Bevægelser var ganske forandret, — og hvilket Udtryk! Var hun end falden fra Himlen ned paa Jorden, havde hun dog i Faldet taget et Stykke med sig af Himlen! Hvilken Rigdom og Fylde, hvilken Glands og henrivende Ynde udviklede ikke dette nyskabte Liv! En Flamme var bleven tændt i Veronicas store mørke Øje; Roser udfoldede sig paa hendes blege Kin-

der; hendes Barm hævede sig højere og hastigere af dyb Livsanelse og uforstaaet, men lyksalig Længsel. Hendes Skabning havde hævet sig i ædel Selvfølelse; hendes Fremtræden, hendes Bevægelser, hvori nye Kræfter parrede sig med den tidligere Ynde, vare blevne ligesaa udtryksfulde som henrivende. Hendes Person syntes at være bleven baade større og fyldigere. Hvad Under? — Havde hun ikke optaget Verden i sig!

Men — saa vel den ædle Windemear end havde løst sin Hovedopgave at aabne Veronicas Væsen og sætte det i Forbindelse med Verden, lykkedes det ham dog ingenlunde for sig selv at tilvejebringe den savnede Ligevægt imellem de tvende Søstre. Ligesom han tidligere havde været fortabt i Laurilla, saaledes blev han det nu i Veronica. Og herover maa Man ikke undre sig. Var Veronica ikke at sammenligne med en skjøn og ædel Natur, som pludselig var bleven besjælet ved Aandens almægtige Kraft? Og den Pygmalion, som havde bragt Liv i den døde Form, — det var ham selv, ja ham selv! Hvilket Trylleri, hvilken berusende Magt laa der ikke i denne Forestilling? Den dejlige, nu ligesaa aandrige som skjønne Veronica var saa godt som hans Værk! Kunsten og Menneskekjærligheden havde triumferet i Forening.

Hvo føler sig ikke optagen af sine Hænders Gjerning? Hvor meget stærkere maatte den unge Mand da ikke føle sig opfyldt af Aandens Gjerning i hans Indre? Snart var det ikke længer ham, der beskjæftigede hende, men hende, der beskjæftigede ham. Hendes Væsens Skranke var gjennembrudt, og nu vældede Livet frem af sig selv i friske og krystalklare, mildt brusende Strømme.

Men i samme Forhold som Veronica saaledes hastig udviklede sig af Svøbet, syntes Laurilla atter at drage sig sky tilbage. Vistnok gjorde hun i Begyndelsen alt Sit for at understøtte Windemear i hans aandfulde Bestræbelser; vistnok hengav hun sig fremdeles med hele den søsterlige Kjærligheds Interesse i det Underværk, som foregik for hendes Øjne; men enhver uhildet Jagttager vilde have kunne bemærke, hvorledes hendes Hjerte sammenpressedes, hendes Væsen indesluttede sig under Symptomer af en levende, skjøndt blind og sig selv ubevidst Smerte. Det var Skinsygen, der rørte sig i hendes rene, kun i ringe Grad livserfarne Indre. I Virkeligheden syntes hun nu ganske at være tilovers. Nu var hun den tause Jagttagerske, dog forøvrigt meget uliig sin Søster i hendes tidligere Væsens Skikkelse. I hendes smukke Aasyn udviklede Lidenskaben hele sit udtryksfulde Væsen; og nu og da skaffede hen-

des sammensnørte Indre sig Luft i Udbrud af en lidenskabelig Heftighed.

Det er næsten utroligt, saa hastig Lidenskaben udvikler sig under Sydens klare, glødende Himmel. Laurilla, hvorfor bliver din Kind saa bleg, hvorfor aander Du saa bævende dybt? Arme Barn, skulde Du allerede elske ham?

Veronica — Man har let ved at tro, at hun lever kun i ham, der har vakt hendes Væsen tillive, der med Sproget har skjænket hende hele Tilværelsens Sandhed. Hun aander ikke udenfor den unge Læge! Og han — han kan umulig Andet end paa sin Side at lade sig inspirere af hende; thi i hende, føler han, lever han dobbelt.

Har han da aldeles forglemt Laurilla? Nej, saa vidt gaaer hans Fortabelse ikke. Af og til vexler han endnu venlige Ord med hende — rigtignok gjælde de sædvanligviis Søsteren —; og ofte dvæler hans Blik længe og i Taushed ved hende med et besynderligt Udtryk. Skulde han have anet hendes Hjertes Hemmelighed, maaskee endogsaa forend hun selv? Er det maaskee Medlidenheden eller endogsaa Naget, som rører sig i hans Hjerte? Saa meget er tydeligt, at han, afseet fra, at han næsten udelukkende beskjæftiger sig med Ve=

ronica, omgaaes Laurilla paa en ganske anden Maade end hendes Søster.

Henad Foraaret indtraf der imidlertid en Begivenhed, hvori baade Laurillas uforstaaede Smerte og Veronicas begejstrede Henrykkelse for en Tid aldeles druknede, den kjære gamle Bedstemoders Død. Vistnok vare Tvillingsøstrene forberedte derpaa; men Slaget traf dem ikke destomindre ubeskrivelig haardt. De hengave sig i en Smerte, hvis Braad ingenlunde var den selviske Tanke paa dem selv, der nu stode ganske forladte i Verden, men den hengivelsesrige Følelse af at have tabt hende, som var dem Alt, og for hvem de selv igjen havde været Alt i Verden. I denne Sorgens Tid var Windemear deres trofaste Støtte, deres nidkjære Ven i Raad og Daad.

Men Tiden bringer Lindring og Lægedom næsten for hver en jordisk Smerte; ved Windemears Omsorg begyndte Søstrene at leve op igjen. De havde jo dog ikke tabt Alt, saalænge de endnu havde ham tilbage! Windemear begrundede med Forstand og Omhu en ny huuslig Existents for dem, idet han lod det aldrende Fruentimmer, som hidtil havde gaaet Bedstemoderen tilhaande, flytte sammen med dem, og ordnede forøvrigt deres Anliggender og Forhold paa den bedste

Maade. Søsterparret forblev altsaa i Besiddelse af sit gamle Hjem, og lidt efter lidt kom den forrige Leveviis saa nogenlunde atter igang. Søstrene sværmede om Dagen omkring paa Gader og Pladse, og den unge Mand tilbragte saa godt som alle sine Aftener hos dem.

Men paa denne Maade kunde det umulig længe vedblive; der maatte nødvendigviis indtræde en ny Katastrofe i Søstrenes Fællesliv, endnu stærkere indgribende end den foregaaende.

Hvad der lod sig forudsee, Windemear maatte paany komme til Bevidsthed om det Besynderlige i sit Forhold. Men Ligevægt var der ikke længer at tænke paa; han maatte enten bestemme sig for den ene af Søstrene eller bryde med dem begge. Med Skræk fik han Øjnene op for dette Alternativ. Skulde han træde alle sin Slægts og sit eget Livs Fordomme under Fødder, eller grusomt opgive de Sjæle, som han med saa stærke Baand havde fængslet til sig?

Han valgte det Sidste — med et blødende Hjerte. Lidt efter lidt drog han sig tilbage; Søsterparret saae ham stedse sjeldnere. Nu falmede Veronica ligesaa hastig som Laurilla. — Det er et uhyre Offer, som han troer at bringe sin egen Ære og de tvende Søstres Velfærd. Han føler Lidenskaben krympe sig i hans eget Indre, og aner dens Tilværelse i en anden Sjæl. —

Mellemrummene imellem hans Besøg blive stedse længere. Han begynder at tale om Nødvendigheden af at forlade Firenze for nogen Tid; han undgaaer at møde Søstrene paa de offentlige Steder. Tilsidst synes han ganske at ville udeblive.

Men han har dog ingenlunde opgivet Tvillingsøstrene; han har formaaet en Landsmandinde af sit Bekjendtskab til at tage sig af dem, til at vaage over dem. De unge Piger have atter en Fremmed imellem sig, et Væsen med en ædel og daadkraftig Villie. Men deres Hjerter forblive kolde ved dette nye, dem paatvungne Bekjendtskab.

Endelig — en Aften kort før Ave Maria traf Laurilla atter engang Windemear paa Domkirkepladsen, ligesom han vilde træde ind i Sta Maria del fiore for at beundre Pragten af den dalende Sols Straaler igjennem de malede Kirkevinduer. Laurilla traadte ind i Helligdommen med ham.

Laurilla var meget alvorlig; hun kæmpede for at vise sig rolig, endskjøndt hun øiensynlig var feberagtig bevæget; den unge Mand var ikke mindre dybt greben end hun ved dette Møde; men han forstod at beherske sin Bevægelse.

— De vil rejse? — spurgte Laurilla i fremstødt Tone.

— Laurilla, jeg maa rejse! —

— Men — vedblev den unge Pige med krampagtig Anstrengelse, med en Heftighed, som bævede imellem Ømhed og Harme: — men min Søster elsker Dem! Hun vil dø, hvis De rejser! —

Ved denne uforbeholdne Meddelelse rejste der sig en voldsom Kamp i den unge Mands Indre. Med bortvendt Ansigt, men med spildt Anstrengelse for at dølge den Bæven, som gik igjennem hele hendes fine Skikkelse fra Isse til Fod, stod Laurilla for ham og ventede hans Svar. Men længe varede det, inden han formaaede at svare. Endelig udbrød han med lidenskabelig Smerte:

— Men det er ikke hende, jeg elsker! — Det er Dig — Dig, Laurilla! —

— Mig! — gjentog den unge Pige, farende sammen: — Mig! — gjentog hun med stift Blik og ligesom forstenet.

— Ja Dig, Laurilla! Ak, jeg troede, at Du maatte vide det! —

— Mig! — gjentog Laurilla næsten hviskende, ligesom idrømme, idet et saligt Smiil for et Øjeblik forklarede hendes dejlige Træk. En hartad overjordisk

Glands traadte frem i hendes mørke Øje, og et Purpur ligt Aftenrøden farvede hendes blege Kind.

Men i næste Øjeblik var Glandsen hendød, og hun var dobbelt bleg, bleg som Døden.

— Mig! — gjentog hun hviskende endnu engang hen for sig selv, vendte sig paa vaklende Fod og vilde fjerne sig stille.

— Bliv, o bliv! — bønfaldt Windemear med lidenskabelig Inderlighed, idet han holdt hende tilbage: — Alt kan blive godt endnu! — Jeg har været nærved at forraade Dig for en Verdens Skyld, som er meget mindre værd end et Smiil paa din Kind, o Laurilla! — Men jeg er atter bleven mig selv værdig; med Anger beder jeg Dig nu om ikke at forstøde mig! — Laurilla, Du skal vorde min, min dyrebare Hustru, i Himlens Navn og tiltrods for Alverden! —

Laurilla var nærved at synke sammen paa Flisegulvet; hans Arm maatte understøtte hende. Men hun fattede sig endnu engang, med en Anstrengelse, der syntes unaturlig for hendes fine Væsen, rev sig pludselig ud af Windemears Arm og sagde i en fast Tone, idet hun med et heelt fremmed Alvor hævede sit Øje op til ham:

— Bliv, signore, bliv! — Her byder Madon-

na! — Og hun fjernede sig langsomt; Windemear vovede ikke at følge efter hende.

Den næste Morgen, da den unge Englænder kjørte over Broen alla Carraja for at gjøre en Udflugt til den lille By Fiesole, drog Man netop tvende Liig op af Floden. Det var Laurilla og Veronica. De havde med et Torklæde bundet sig fast til hinanden, — uadskillelige Tvillingsøstre i Livet, uadskillelige i Døden. Arnofloden havde ingensinde favnet et skjønnere Bytte. Firenze havde tabt sine forgudede Blomsterpiger; Himlem havde gjenvundet tvende Sjæle, som ikke behøvede at gjennemgaa Skjærsildens Flammer for at vorde til Engle.

Den blinde Billedhugger

og hans Datter.

I.

Homeer og Belisarius.

I det samme Huus i Borgo ogni santi, hvor Fortælleren boede under sit Ophold i la bella Firenze, havde en fattig Billedhugger sit beskedne Værksted eller Studie, som det her kaldtes, og tilligemed sin voxne Datter sin meget indskrænkede Bolig. Naar jeg tilføjer, at den gamle Billedhugger var blind, ville de Fleste maaskee tvivle om, at de have læst rigtig; naar jeg endvidere tilføjer, at Datteren var en virksom Deeltagerinde i hans Kunst, vil Mangen maaskee ryste paa Hovedet og tænke Allehaande ved sig selv, om poetisk Fiction, løgnagtig Romantik, o. s. v. Imidlertid maa jeg dog vove det, at lade disse Data staa, aldenstund de ere ubestridelig sande, tryg og frejdig ved min rene Bevidsthed. Vistnok kan den Blindfødte ikke lære Billedhuggerkunsten; det er vistnok heller ikke Enhver givet at fortsætte denne sin Kunst efter Synets Forliis. Men Historien opviser alligevel ikke faa Exempler, ikke alene paa blinde Kunstnere overhovedet, men ogsaa paa blinde Billedhug=

gere isærdeleshed, ja, hvad Mere er, endogsaa enkelte Exempler paa blinde Mestere i dette Kunstfag. Og hvad der i alt Fald og ubetinget maa gjøre Udslaget, den gamle Mester Roselli har ubestridelig været til og været kjendt af mangfoldige Personer; sandsynligviis le- ver han endnu, skjøndt ikke længer i Firenze.

Hvad det andet Punkt angaaer, da er Sagen saa simpel og ligger saa aaben for Enhvers Erfaring, som har rejst i det skjønne Land Italia, at jeg ikke kunde forsvare det, hvis jeg opholdt min Fortælling for at be- grunde Sandheden af den Kjendsgjerning, at i alle Italiens store Stæder mangfoldige Fruentimmer vinde Opholdet, nogle tillige Berømmelse ved en kunstnerisk Virksomhed. Den Rejsende, som ikke har lært disse fra den sædvanlige Fruentimmerdont emanciperede Kvinder at kjende hjemme i Husene, maa dog vistnok i det Mindste have lagt Mærke til dem i Gallerierne, hvor de kopiere og afmo- dellere Kunstværker af næsten enhver Art.

— Følgelig var den gamle Marmorkunstner Ro- selli uden al Modsigelse blind, og hans Datter med de dejlige klare Øjne var ligesaa vist Kunstnerinde.

Fader og Datter arbejdede i Fællesskab og ud- hvilede sig med hinanden, søgte Vejledning i hinandens Raad og deelte Sorg og Haab og Glæde eendrægtig

tilsammen; — kort at sige, de var i Eet og Alt hinandens Tilflugt. Der kan derfor neppe tænkes nogen skjønnere Forening end den imellem disse tvende fra hinanden saa forskjellige Mennesker. Og den lille Huusholding, som de førte sammen, var, uagtet fattig, saa net og hyggelig, at det var en sand Glæde at træde i Forbindelse dermed og iagttage den. Deres Arbejde gav dem Brødet og Intet videre; men den stygge smudsige Mangel var langt borte fra deres Dørtærskel.

Min Vært, som formodentlig undte sine gode Huusfæller en lille Fortjeneste, gav mig Anviisning paa den gamle blinde Mesters Værksted. Af Nysgjerrighed fulgte jeg Anviisningen, ganske som Du vilde have gjort, min kjære Læser, og traadte ned til ham for at kjøbe een eller anden Ubetydelighed. Men dette Besøg drog hastig flere efter sig, idet Nysgjerrigheden hos mig var bleven afløst af en hjerteligere og varmere Interesse. Ikke alene, at jeg følte mig vel imellem disse elskelige, i mere end een god Forstand ualmindelige Mennesker, og imellem disse hyggelig skjønne og tarvelig elegante Omgivelser; — jeg kunde ikke blive træt af at forbauses over det Underværk, som bestandig foregik under den blinde Oldings kunstfærdige Hænder, og aldrig mæt af at indaande den klare og blide, gemytlige Ro, der saa velgjørende udstrømmede fra hele hans Væsen.

Hele Timer kunde jeg sidde og stirre paa hans Hænder, lignende i og for sig skarpsynede Fornuftvæsner, som i broderlig Forening arbejdede med hinanden, — hele Timer lytte til den blide Strøm af hans indholdsrige og beaandede Tale, lige henrykt over Vidunderet i hans Kunst og Harmonien i hans Væsen. Ikke længe varede det, inden jeg var en Ven af og næsten en daglig Gjæst i dette Huus, der forøvrigt syntes at være lukket for Alverden, naar undtages de mange flygtige Besøg af kjøbelystne eller nysgjerrige Fremmede.

Kun sjelden forener sig i nogen Oldingsskikkelse det Elskelige og Ærværdige saaledes som hos den gamle Roselli. Han var stor og efter sin Alder endnu kraftig; under de hvide Lokker hvælvede sig en høj, endnu kun lidet rynket Pande. Tiden syntes at være gleden let henover hans Isse, og dog havde han i mange, mange Aar været blind, og hans Løbebane til Kunstens høje Maal var bleven afbrudt, netop som han var begyndt at triumfere. Oldingens Træk vare af en antik Reenhed, Storhed og Adel; et blidt Smiil bredte stedse sin forklarende Glands derover. Kun liden Bevægelse var der i disse Træk, men et ganske overordentligt Udtryk. De hvide buskede Øjenbryn lagde ved deres paa mangfoldig, men næsten umærkelig Maade verlende Bevægel-

ser et saadant Liv i de døde Øjenhuler, at Man idelig maatte glemme, at Lysets Spejl for bestandig var sønderbrudt deri; og de fine Trækninger om hans Mund vare saa veltalende, at Man derved som oftest forud kunde gjætte sig til Aanden i de Bemærkninger, han var i Begreb med at udtale. Men, uagtet Rigdommen og Mangfoldigheden i dette med den sjælfuldeste Fiinhed vexlende Udtryk, var en uomskiftelig blid og ærværdig Ro Hovedkarakteren i hans Ansigt; Bevægelsen opløste ingensinde den fuldkomne Harmoni, der samlede hans ædle og elskelige Træk.

Oldtiden har efterladt os tvende Billeder, hvormed jeg kunde sammenligne den gamle Roselli, Digteren Homeers Portrætbuste og Feltherren Belisarius' ideale ofte nok fremstillede Billed. Den blinde Homeers Øje er heller langtfra dødt; der aabenbarer sig et heelt vidunderligt Liv deri, og Begejstringen oplyser og forherliger alle hans Træk. Jeg vilde derfor ligne Oldingen Rosellis Aasyn ved hiint karakteristiske Billed af Fader Homeer, dersom der ikke herskede en ulige stærkere Bevægelse i dette. I Belisarius' Træk parrer sig en ophøjet Ro med Storhed, Kraft og Adel, og bringer en fuldkommen Harmoni tilveje deri. Men i dette Ansigt afpræger sig et i sig selv tilbagedraget og hvilende, ikke noget med Frisk=

hed og Frimodighed sig udfoldende, bevæget Liv; og det forklarende Smiil fattes aldeles. Dersom jeg formaaede at sammensmelte Fader Homeers Træk med den gamle Belisarius', vilde jeg tro mig istand til at fremstille et saare heldigt Billed af Oldingen Gaetano Roselli.

En sand Fornøjelse var det at see, hvor pyntelig den gamle Mand stedse holdt sig i sin tarvelige Paaklædning, hvor net han var i alle sine Manerer og Sædvaner. Men det Første havde han rigtignok sin Datter at takke for. I hele sin øvrige Existents var Oldingen ligesom et Barn i sin Datters Hænder; hun plejede, pyntede og hjalp ham tilrette med en Omhu og Opmærksomhed, der var ligesaa smuk som rørende. Fiorita var ikke alene Skaberinde af hele deres huuslige Tilværelse, men var ogsaa overhovedet den, som bar hele deres Existents paa sine unge Skuldre.

Det vil ingenlunde være let at udkaste endog blot en taalelig Skizze af den smukke, men besynderlige Fioritas ydre og indre Væsen. Hun var ikke ganske ung længer, men havde, som Man siger, holdt sig overordentlig vel, tværtimod den i Syden næsten almindelig gjældende Naturlov, at Kvinden allerede er afblomstret henimod sit tredivte Aar. Men det var ikke det Eneste, hvori den blinde Billedhuggers Datter afveg fra

sine smukke Landsmændinder. Hun kunde vel være 28—29 Aar. Hun var høj, rank og smekker, dog uden at savne sydlig Livsfylde. Men denne Fylde var af en vis, om jeg saa maa sige, strengt begrændset Art, uden Vellyst hverken i Former eller Linier. Hendes rene og bestemte, til Skarphed noget tilbøjelige Træk fremviste hiin ædle regelmæssige Skjønhed, som vækker Beundring, vel ogsaa imponerer, men kun sjelden og med Maade rører. Hendes Øje var stort og mørkt, og overskygedes af stærke og lavt hvælvede sorte Bryn; hendes Mund var meget lille, og de fine Læber vare sædvanlig strengt og kraftig sammensluttede. En næsten utæmmelig Fylde af ravnsort glindsende Haar var ganske simpelthen skilt over den marmorklare Pande og opknyttet i Nakken i en fri Fletning. Hendes Hudfarve var usædvanlig bleg, men klar tillige; kun sjelden viste der sig et flygtigt Skjær af Rødme under den fine Hud. Hendes Hænder vare, endskjønt ulige stærkere udviklede end sædvanligt i den elegante Dameverden, af en dadelfri Formskjønhed og saa hvide som Snee.

Fiorita var altsaa smuk, usædvanlig smuk endogsaa; men denne Skjønhed bar en ligesaa usædvanlig Karakteer. Hendes Pande var stolt og fri, hendes Blik var koldt, gjennemtrængende og fast; hendes Mund udtrykte Foragt og klar Bestemthed i Forening; hele

hendes Væsen bar Præget af en Frihed og Kraft, og en kold og streng Fatning og en plastisk Ro, som ingenlunde pleje at være karakteristiske for det smukke Kjøn. En naiv Betragter vilde have anseet hende for fuldkommen lidenskabsfri. Men ingen Vildfarelse kunde være grovere end denne. Hendes Indre var upaatvivlelig et uophørlig glødende Dyb af Lidenskabelighed, som hun i den Grad havde gjort sig til Herre over, at hun ikke alene formaaede at bekæmpe ethvert Udbrud af den vulkanske Flamme, men ogsaa overhovedet at skjule selve Ildens Tilværelse i sit Bryst. Det var kun en yderst sjelden Gang, at jeg saae en fiin Rødme farve hendes Kind, at jeg saae hendes Læbe dirre; det var med sand Overraskelse, at jeg enkelte Gange maatte bemærke en hastigere og højere Bevægelse af hendes fulde Barm, en ildfuld Glands, et funklende Lyn i hendes mørke Øjes kolde og uudgrundelige Dyb.

Hendes Tale var saa kort og afsluttet, saa frimodig afgjørende, at selv ikke hendes Stemmes Velklang formaaede at mildne det Haarde, Kolde og Fattige deri. Hendes Bevægelser vare frie, endogsaa dristige, uden at dog nogensinde den apathiske Ro blev ophævet, som var saa ejendommelig for hendes Person og Væsen. Hendes Dragt var yderlig simpel, og harmonerede fuldkommen med det øvrige strenge Væsen;

aldrig saae jeg hende i anden Huusdragt end en hvid Blusekjole, der gik heelt op i Halsen, men lod hendes hvide og runde Arme nøgne næsten indtil Albuen. Intet Korset dannede paa hendes Skabning; et simpelt bredt Korduans Belte var spændt omkring Midien under det aldeles frit sig hvælvende Bryst. Hvid var hendes Hud, hvid var Kjolen, i stærkt gribende Modsætning til hendes mørke Haar og Øjne. Men aldrig saae jeg hjemme nogen anden Farve paa hende, endnu mindre noget Smykke af nogensomhelst Art. Naar hun gik ud derimod, — og dertil følte hun sig ikke saa sjelden tvungen — forøgedes hendes Dragt alene ved en viid Mantille af sort Silke, hvis Hætte kunde slaaes over Hovedet og næsten aldeles skjule hendes Ansigt.

II.

Vestalinde og Hermafrodite.

Jo længer jeg kommer frem i Beskrivelsen af denne unge Kvindes ejendommelig interessante Personlighed, der frembyder saa talrige Sider for Beskuelsen og saa mangfoldige forskjellige og alligevel underlig harmoniske Elementer, desto vanskeligere forekommer mig min Opgave. Ifølge det Foregaaende skulde Man tro, at Fiorita var et Slags emanciperet Kvinde.

Ja vistnok emanciperet, men ingenlunde i den almindelige Forstand. Paa den ene Side var hun unægtelig skreden vidt ud over Kvindeväsnets sædvanlige Grændser, men paa den anden Side ingenlunde skreden ind paa det mandlige Livs Enemærker. Hun var et Slags neutralt Væsen, der svævede imellem begge Kjøn. Hun var Kvinde, men uden at føle sig i Modsætning til, eller i alt Fald uden at bryde sig om Modsætningen til det andet Kjøn. Paa den ene Side syntes hun at mangle Kvindens bly, tilbageholdne og indgetogne Væsen, Kvindens Letbevægelighed og ømme Hang til Hengivelse; hendes Person savnede ganske den hulde Kvindeligheds ædle og milde Duft; men paa modsat Side kunde hun ikke, endogsaa blot med fjerneste Grund, anklages for Mangel paa Blufærdighed, endsige for Fripostighed eller endog Lascivitet. Tværtimod forenede sig med den ejendommelige Kulde, som hvilede over hele hendes Person, Karakteren af en uantastelig Reenhed.

For en meget stor Deel lader dette hendes besynderlige Væsen sig forklare af det Særegne i hendes Livsvilkaar. Ikke alene stod hun selv alene i Verden, overladt til sine egne Kræfter for at vinde Ophold, Beskyttelse og Uafhængighed; men hun havde dertil ogsaa et andet, uden Sammenligning mere kostbart og dyrebart Liv at opholde, sikkre og omfrede. Hun, den

svage Kvinde, stod ene lige overfor den med Rov og Vold og List opfyldte Verden, med Byrden af et næsten knusende Ansvar paa sine unge Skuldre; hun maatte nødvendigviis træde i et heelt usædvanligt Forhold til denne Verden, som hun ikke kunde undgaa idelig a træde i Berørelse med. Hendes gamle blinde Fader kurde i Intet tage af for hende ved dette af Nødvendigheden og Nøden betingede Samkvem; tværtimod maatte hun være Alt for ham, Øje, Haand, Skjold og Værge, med eet Ord, hans jordiske Forsyn. I denne nødtvungne Berørelse med en Magt, som hun havde Grund til at frygte, fordi hun følte Svagheden af sine egne Kræfter, maatte hun paa den ene Side med næsten djærv Frimodighed hengive sig i og paa alle Punkter møde Verden, og paa den anden Side strengt afslutte sig og væbne sig derimod. Det var hende, som skulde tilvejebringe Materialier til deres Arbejde og Underhold, som skulde hidrage Kunder og handle med dem, overhovedet vedligeholde Ilden paa den huuslige Arne, hvilken hun selv havde maattet opbygge, og ved ethvert tilladeligt Middel, ethvert blot muligt Offer holde Mangelen og Ufreden borte derfra. Ifølge alt dette maatte hun i næsten enhver Forstand komme den i det Onde kun altfor stærke Verden imøde og paa samme Tid kraftig vise den tilbage. Dette var baade en stor og farlig Opgave,

som kun faa kvindelige Væsner med Held skulde have skilt sig fra.

Heri var nu vistnok Meget fraklaret af det Besynderlige i Fioritas Væsen og Optræden, men — det maatte Man snart føle — dog langtfra det Hele. Var hun virkelig afdød fra Verden, som hun lod til at være? Og Hvad havde bragt hende til at opgive Livet? — Det var hendes egen Hemmelighed.

Forøvrigt fremviste Fiorita tvende hinanden saa godt som aldeles modsatte Livssider, hvorunder hele Mangfoldigheden af hendes ejendommelige Væsens Bestemmelser samlede sig i tvende meget forskjellige Grupper. Man kan betegnende antyde disse ved at skjelne imellem hendes Forhold udadtil og indadtil. De dertil respektivt henhørende Livskredse vare ogsaa af et ligesaa forskjelligt Omfang; den ene indesluttede den store Verden og alle Mennesker, den anden hendes indskrænkede Hjem og hendes Fader.

I sit Forhold udadtil, i sin Omgang med Verden fremtraadte hun i det nylig skildrede Væsens Skikkelse, statuemæssig kold og apathisk, streng og stiv og indesluttet, men tillige hensynsløs frimodig og uhildet, sikker, bestemt og daadkraftig. Hun havde med Mennesker af alle Stænder og Vilkaar at bestille; men hun skjar dem, som Man siger, alle over een Kam. Ligesaa lidt gjorde

hun nogen Forskjel imellem Kjønnene; til Mændene følte hun sig ikke i noget andet Modsætningsforhold end det heelt almindelige, hvori hun stod til Alverden. Det skulde derfor, synes mig, ikke heller let være faldet nogen Mand ind at forelske sig i hende, uagtet hun vistnok kunde kaldes overordentlig smuk; Fioritas Personlighed manglede hiint umiddelbart henrivende og berusende Moment, som ligger i Kjønnets gjennemgribende og overalt betegnede Modsætningsforhold. Men hendes Væsen maatte nødvendigviis have noget over al Maade pirrende og fristende for den udsvævende mandlige Fantasi, og det var derfor ikke til at undre sig over, at Fiorita i sin isolerede Stilling havde været udsat for Efterstræbelser af mangfoldig Art.

Den eneste mærkelige Forskjel, hun syntes at gjøre, gjaldt de forskjellige Aldere. Imod den ærværdige Alderdom viste hun sig mild og ærbødig, endskjøndt stedse afsluttet; for Børn syntes hun at nære en næsten overstrømmende Ømhed. Børn vare saa godt som de eneste Mennesker, hun omgikkes; Veninder havde hun ikke, ligesaa lidt Bekjendte, uagtet vistnok mangen Sjæl var kommen den under indskrænkede Kaar i ærbar Stilhed levende Familie med Hjertelighed imøde. Hun levede kun for og imellem Kunsten og sin Fader; hendes Fader var den eneste Mand, til hvilken

hun nogensinde havde hengivet sig, og Kunsten var den eneste Veninde, som turde slutte hende i sin Favn. Rimeligviis havde hun ikke altid været den, hun nu var; hendes første fremblomstrende Ungdom havde udentvivl kjendt lysere, varmere og friere Dage. Men hendes Himmel havde formørket sig, og hun havde maattet omforme sit Væsen i Samklang med den sig hende paatrængende Livsnødvendighed.

Fiorita's Indre syntes ikke at indeslutte nogen Lidenskab, ligesaa lidt at være modtageligt for nogen om Rørelse, med Undtagelse af den, der udgik fra de, som hun kaldte dem, „velsignede Vorherres Smaa". I disse kunde hun virkelig hengive sig, uden at holde sit egentlige Selv tilbage, som sædvanlig i Forhold til Verden. Hun kjærtegnede og kyssede dem, trykkede dem næsten lidenskabelig i sine Arme og til sit Bryst, ja legede endogsaa stundom med dem; det var ligesom om hun i dem hengav hele den i hendes Indre svulmende, længe med Vold tilbagetrængte Ømhed.

Dog Fiorita ejede i det Mindste een, om Man vil, een Lidenskab endnu, hendes glødende Kjærlighed til Blomster og Sommerfugle. I Husets Gaard havde hun dannet sig en lille Terrasse, og her opelskede hun med en ubegrændset Omhu og en ubeskrivelig Glæde en halv Snees blomstrende Potteplanter. En Blomst i Haaret

eller ved Barmen var det eneste Smukke, hun nogensinde anvendte paa sin Person; og Ingen forstod som hun efter Farverne at sammenstille Blomsterne i en straalende Buket. Undertiden kunde hun hele Kvarteer fortabe sig i Beskuelsen af en herlig Blomst. Hvad hendes andet Sværmeri angik, Sommerfuglene, da vare disse intet Andet for hende end levende og omkringflagrende Blomster af den allerdejligste Farvepragt. Hun havde en heel Samling af disse flyvende Blomster, der ikke visnede, som hine andre, og hun forøgede den bestandig.

Men denne Lidenskab var ingenlunde nogen gold og forfængelig; ved dens Varme udfoldede der sig en endnu herligere Blomsterflor under Fioritas smukke kunstfærdige Hænder. Hvad Naturen stillede hende for Øje, afbildede hun ved Kunsten, i ædle Stene af de reneste, prægtigste Farver, der med ubeskrivelig Flid vare indsamlede fra alle fem Verdensdele. Hun var en Mesterinde i Mosaikarbejde; hendes Blomster og Sommerfugle hørte til de skjønneste, som det skjønne Florentia frembragte; og hun leverede ikke Andet end Blomster og Sommerfugle.

Indadtil, i sit Hjem indenfor lukkede Døre, i Forhold til sin Fader var Fiorita et ganske andet Væsen. Men først lidt efter lidt lærte jeg hende at kjende under denne modsatte Skikkelse, og først silde til en

vis Grad af Fuldkommenhed. I sit øvrige Forhold syntes Fiorita aldeles at have glemt, at hun var Kvinde; her var hun den fuldkomneste Kvinde i Egenskab af den ømmeste Datter, blid, øm og modtagelig, endogsaa følsom, omgængelig, hyggelig, endogsaa riig paa den elskeligste Ynde. Hvor skjøn var hun ikke i disse den huuslige Lykke indviede Øjeblikke, i denne rørende Opmærksomhed og Omhu for den blinde Olding, i denne uafbrudte kjærlige Syslen omkring ham, i denne fuldendte villieløse Hengivelse! Faderen var ligesom et Barn i sin Datters Hænder; endskjøndt opgivende sin Villie i hans, gjorde hun med ham Alt, hvad hun vilde. Hun plejede, pyntede og hjalp ham tilrette, lærte ham at skjønne, understøttede hans Gang, underholdt og morede ham. Og hun var stedse den Samme; ingen Sky formørkede denne uomskiftelige, klare og varme Sommerhimmel. Det var umuligt andet, end at den gamle Billedhugger maatte ansee Fiorita for den lykkeligste Datter under Solen. Hvorledes kunde han ellers have været saa lykkelig selv? Han elskede jo hende med en Kjærlighed, som ikke gav hendes det Mindste efter. Dog munter var hun aldrig, ligesaa lidt meget meddeelsom, endskjøndt Meget hengivende; og ofte laa det klart for Dagen, at hun maatte bruge Vold for at rive sig ud fra sig selv og faa det melo-

diske Ord, hendes Faders højeste Fryd, til at glide.

I Begyndelsen beskjæftigede Faderen udelukkende min Hu. Men ligefra det første Øjeblik, da Datteren havde draget min Opmærksomhed paa sig, havde hiin ovenfor antydede Følelse gjort sig gjældende hos mig, at Fiorita var et Kvindevæsen, som uagtet sin høje Skjønhed og den ualmindelige Interesse, hun maatte indgyde, dog kun i ringe Grad egnede sig til at vække ømme Følelser af en dybere Art. Det forekom mig endogsaa, at kun vanskelig nogen Sjæl skulde kunne faa isinde at byde hende sit Væsens Blomst i Kjærligheden. Senere, da jeg i Ordets egentlige Forstand havde faaet Adgang til den snevre indre Kreds, hvori Fiorita bevægede sig ved den huuslige Arne, maatte jeg rigtignok skifte Tanker; men dette skete først efterat min Adfærd imod hende havde vundet sine aldeles bestemte Former. Af hiin Følelse fremgik, at min Opførsel imod hende strax fra Begyndelsen viste sig meget forskjellig fra andre Fremmedes; det kunde aldrig være faldet mig ind at sige hende det mindste Smigreri, endskjøndt hendes Skjønhed vel gav Anledning til tusinde, ja ikke engang at vise hende mindste kavaleermæssig Opmærksomhed. Og i sig selv var min Tilnærmelse bleven betinget paa en ganske

særegen Maade. Jeg havde aabenbart søgt hendes Fader, og ikke hende, og havde i ham fundet en heelt usædvanlig Interesse fyldestgjort. Denne Omstændighed maatte i dobbelt Henseende erhverve mig hendes Opmærksomhed og Tillid.

Som en naturlig Følge heraf havde ogsaa hendes Adfærd imod mig dannet sig paa en mærkelig afvigende Maade. I det sig mellem os udviklende Forhold bankede der virkelig et Hjerte, aandede der virkelig en levende Sjæl. Jeg formaaer ikke at betegne dette nærmere, end ved at henvise til Forholdet imellem Broder og Søster som Ven og Veninde.

Forunderligt nok, idet jeg tænker, paa nærmere at anskueliggjøre Fioritas Person og Væsen i hendes Forhold udadtil, kaldes mig uvilkaarlig, ligesom tidligere ved den gamle Billedhugger, ogsaa herved tvende antike Billedværker af en fuldendt Kunst iminde, hvormed jeg passende kunde sammenligne hende, uden dog at kunne afgjøre, hvilket af dem begge jeg bør slutte mig til. Begge ere de i høj Grad karakteristisk betegnende; men det ene af dem gjengiver Mere og det andet Mindre, end der indeholdes i Fioritas Væsen.

Det ene Billede er en Vestalinde. I dette afspejler sig hele Fioritas Reenhed og Simpelhed,

Ro og Adel, hele hendes Kulde, Strenghed og Uantastelighed. Men Vestalinden indeholder i sit Væsens dybe Indgetogenhed langt Mere af Kvinden end Fiorita, eller, maaskee rettere, indeholder slet intet af det, som hos Fiorita synes at overskride det kvindelige Væsens Grændser, — ingen hensynsløs Frihed, ingen energisk og frimodig Fatning, ingen uhildet og daadkraftig Villie. Deres Væsens Forskjellighed aabenbarer sig allerede i Blikket alene; Vestalindens dueagtig blide Øje kjender Intet til Fioritas kolde og sikkre, ikke sjelden endogsaa skarpe og gjennemtrængende Blik.

Den gamle Billedhuggers Datter synes at være en indifferent Størrelse imellem begge Kjønnene. Ved denne Betragtning fremgaaer Hermafroditens Billede for min Sjæl. Men heller ikke ved denne Lignelse tør jeg blive staaende. Fioritas Væsen indeholder absolut ingen mandlige Elementer, som Hermafroditens, og udaander ikke det allersvageste Pust af hiin Vellyst, hvori Hermafroditens tvivlsomme Væsen ligesom opløses for Beskuelsen. At dvæle længer ved denne Sammenligning vilde føre til Forvildelse; jeg maa heller igjen kaste mig i Armene paa hiin første, nemlig med den i sin Jomfruelighedsklare Væsen strengt afsluttede Vestalinde.

III.

Kunstnerliv.

Gaetano Roselli og hans Datter beboede tre Smaaværelser nede ved Jorden. Det forreste blev benyttet til en smagfuld Udstilling af de Kunstarbejder, som efterhaanden fremgik under deres Hænder, — jeg tør ikke sige flittige, — thi alene Fioritas Hænder kunde kaldes saaledes. De her i dette indskrænkede Rum udstillede Gjenstande kunde deles i fire Klasser, af hvilke de tvende bedst assorterede næsten udelukkende indeholdt Arbejder af Fiorita; der behøves ikke andet Vidnesbyrd om hendes overlegne og, hvad Mere er, i sig selv overordentlige Flid.

Den første Klasse indeholdt Marmorarbejder fra den gamle Mesters Haand, og bestod ikke af ret mange Stykker, foruden endeel Buster efter antike Mønstre, nogle enkelte mindre Værker af fri Komposition. Hertil henhørte desuden i Almindelighed et Par Modeller i Leer, som taalmodig, men i Regelen forgjæves, ventede paa Bestillinger efter sig, og fik Lov til at staa, indtil de revnede og faldt sammen, og efterhaanden afløstes af nye Leerformer, som gik en lignende Skjæbne imøde.

Den anden Klasse bestod af allehaande Smaaarbejder i Alabast, Kopier efter berømte antike eller mo=

derne Kunstværker. Prisen for disse var ligesaa paafaldende lav, som Prisen for Gjenstandene af sidste Klasse, Mosaikerne, maatte forekomme En høj. Men Forholdet vilde have viist sig fuldkommen billigt, dersom Man havde seet, med hvilken forbausende Lethed Fiorita arbejdede i det bløde Alabast, og hvor møjsommelig Arbejdet gik frem i de diamanthaarde Stene. Færdigheden, som Kunstnerinden var i Besiddelse af, var, om ikke fuldkommen den samme, upaatvivlelig størst i den sidste besværligere Udøvelse af Kunsten.

Den tredie Klasse indeholdt det største Antal af Gjenstande, allehaande Smaating i terra cotta, Kopier og frie Kompositioner. I disse sidste havde den gamle Mester en rigelig Andeel, Frugten, som han sagde, af hans ledige Timer. Men Mester Roselli var ingensinde ledig.

Den fjerde Klasse endelig indeholdt lutter Mosaiker, næsten udelukkende Sommerfugle og Blomster i Buketter og enkeltviis. Fiorita vilde ikke vide af andre Fremstillinger at sige end disse tvende. Og maaskee havde hun heri fuldkommen Ret; Grændserne for denne skjønne Kunst overskrides idelig og idelig, idet Man deri stræber at fremstille, hvad der umulig kan gjengives ved dette haarde, gjenstridige Materiale. I denne smukke Samling lærte jeg ret tilbunds hiin næsten barnlige Glæde

at kjende, som den alvorlige, fra al Verdens øvrige Tant afdøde Pige følte ved sine Blomster og Sommerfugle; overalt og i det Uendelige fandt jeg den her udtrykt paa den meest sjælfulde Maade. Endeel af Mosaikarbejderne, saavelsom af Alabastsagerne, vare fremmed Arbejde, hvormed Fiorita fuldstændiggjorde sin lille Kunsthandel.

Fortjenesten paa alle disse Sager var overmaade ringe, og Fiorita, som baade forestod Udsalget og bestyrede Familiens Finantser, maatte sælge Meget for at kunne bestride sine Udgifter. Men det manglede heller ikke paa Besøg i det lille, men elegante Magasin. Hvilken Fremmed vilde ikke gjerne see nogle af de smukkeste Mosaiker og een af de smukkeste Piger i hele Firenze, — ikke at tale om den blinde Oldings geniale, underfulde Værker? Men Nysgjerrigheden og Lapseriet vare langt stærkere Motiver end Kunstinteressen; Fiorita maatte lade sig selv beskue, baade med og uden Lorgnet, medens hun stræbte at hendrage Opmærksomheden paa sine smaa Kunstværker; hun maatte døje en flau og næsviis Passiar, endogsaa uforskammede Insinuationer, medens hun i Aanden endnu var inde ved sit Arbejde, som hun skulde leve af, og hos sin Fader, for hvem alene hun levede. Imidlertid fandtes der dog kun faa Paatrængende, som Fioritas i en over-

legen Ro fattede Væsen ikke holdt indenfor Tilbørlighedens Skranker, hvem den fra hele hendes Væsen udstrømmende Kulde ikke viste afgjørende tilbage. Den til sine egne Kræfter ganske overladte Pige havde overflødig Lejlighed til at sætte sig i Agtelse hos en Verden, med hvilken hun, ifølge sit Gemyts inderste Fordring, ikke vilde have det Mindste at bestille.

Undertiden blev den gamle Roselli nødt til at bestride Udsalget for en kort Tid; men under hans Hænder havde Sagen kun en daarlig Fremgang. Ikke fordi der fattedes ham Oversigt over eller Kjendskab til de udstillede Sager. Han behøvede blot at lade Fingerspidserne ganske let glide hen over Gjenstandene, selv om det var Mosaiker, for at faa et fuldkommen rigtigt Begreb om deres Art og Værdi; og han bevægede sig imellem alle disse skrøbelige Sager aldeles med den samme Lethed og Sikkerhed, som om han havde været i fuld Besiddelse af det ham manglende Syn. Men Ulykken var, at sin Datters Arbejder vurderede han altfor højt, de fremmede derimod og de saakaldte Frugter af egen Ørkesløshed altfor lavt; og hvad hans andre Arbejder angik, de egentlige Kunstværker, saa vilde han, naar det kom til Stykket, slet ikke skille sig af med dem. Det kostede bestandig Fiorita en lille Kamp og selve Oldingen et flygtigt Besøg af ondt Lune, naar een af

hine større og mere værdifulde Gjenstande skulde overlades i fremmede Hænder. Dog dette gik ikke meget ofte paa; Man lod sig paavirke af hans Genialitet, Man maatte beundre hans Kunstfærdighed, men havde med alt dette dog ikke nogen rigtig Tillid til en blind Mands Virtuositet.

Indenfor Udstillingslokalet fandtes Arbejdsværelset eller det saakaldte Studie, — Stue tillige. Her arbejdede Fader og Datter med hinanden i hyggelig Nærhed.

Det var en sand Fornøjelse at see, hvor net og nydelig Værket fremmedes under Fioritas smukke Hænder. Der var ikke mindste Spor af Mojsomlighed at bemærke hos hende; Arbejdet efterlod ikke mindste Plet paa hendes hvide Dragt; det gik fra Haanden saa let og frit som en yndefuld Leeg.

Med hvilken ufejlbarlig Smag udvalgte hun ikke de ædle Stene efter deres Farver og Skatteringer, med hvilken sikker Haand skjar hun dem ikke til, med hvilken Behændighed lagde hun dem ikke ind i den mørke Steengrund af nero antico! Og naar hun modellerede, med hvilken underfuld Hast og Lethed vandt ikke det bløde og fine Leer Skikkelse under hendes Hænder, og hvor yndefuldt klædte hende ikke, om jeg saa maa sige, dette Trylleværk! Thi det saae ikke ud, som om hendes

Hænder formede Skikkelserne, men som om Skikkelserne ifølge en magisk Kraft voxede hende frem imellem Hænderne. Hvor maatte ikke det bløde Alabast føie og forme sig under hendes lette Meissel! Intet uden denne snehvide, gjennemsigtige Steen formaaede at gjøre Hvidheden af hendes Haand og Gjennemsigtigheden af hendes fine Hud tilskamme.

Fiorita indskrænkede sig ingenlunde til at kopiere; mangfoldige frie Skikkelser fremgik under hendes formende Hænder, ikke sjelden med et overordenligt Held. Efter sin Fader havde hun optaget Portræteerkunsten og modellerede Buster af en træffende Liighed, uden Forskjel af Damer og Herrer, eftersom det frembød sig. Hyppig fik hun Bestillinger paa smaa Kopier af navngivne Værker i Gallerierne. Da maatte hun nødtvungen forlade sin Fader for i selve Galleriet at udføre det bestilte Arbeide eller i det Mindste at tage en lille Model deraf. Men det var hastig gjort; den ømme Længsel blev den tiende Muse, som inspirerede hende.

Saaledes havde jeg, foruden Kjøbet af nogle Mosaiker, der egnede sig til Indfatning i Broscher og Brystnaale, strax ved mit første Besøg bestilt en lille Kopi i terra cotta hos hende af en Vestalinde, Portrætbuste, som var funden i det opgravede Pompeji og i Afstøbning var at see i Galleriet degli Uffizii. Fiorita

havde modtaget Bestillingen, men forhastede sig ikke med at udføre den. Da vi senere vare traadte i et nærmere Bekjendtskabsforhold til hinanden, bad hun mig slaa mig tiltaals, idet hun ganske aabenhjertig tilstod, at hun i Tillid til min venskabelige Taalmodighed havde opsat det lille Arbejde, indtil en ny Bestilling af samme Art tvang hende til et Besøg i det store Galleri, eller indtil hendes Fader engang fik isinde at lade sig ledsage derop af hende. I Virkeligheden fik jeg ikke min lille Vestalinde førend i det yderste Øjeblik. Men jeg tog hende det ikke ilde op, og Vestalinden fra Pompeji hører til mine kjæreste Relikvier fra Italien.

Med en af en ung engelsk Sprade i tom Forfængelighed bestilt Portrætbuste var Kunstnerinden ganske anderledes expedit. Allerede i længere Tid havde han saa godt som hver eneste Dag indfundet sig i Udstillingslokalet og kjøbt allehaande Smaating for at faa Lejlighed til at gjøre sin Elskværdighed gjældende hos den smukke Fiorita, der i sin store Forladthed maatte forekomme ham som et let Bytte for hans udlærte Forførelseskunst. — Kunst mod Kunst! — var rimeligviis hans Tanke. Medens han affekterede at være stærkt paavirket af Fioritas Kunst, satte han alle Kræfterne af sin Kunst i Bevægelse for at indvirke paa hende.

Englænderne i det Hele ere besynderlige Folk, og

Italien synes de største Besynderligheder deriblandt ligesom at have sat hinanden Stevne. Dette inddifferente fuldeaandende og utilgjængelige Væsen hos Fiorita vilde snart have viist enhver Anden tilbage end denne indbildske Gjæk af en Englænder. Fiorita var, som bemærket, ikke til at forelske sig i; var hun end Kvinde, frembød Kvindeligheden i hende dog ikke nogen dybere Modsætning, hvori det mandlige Væsen kunde objektivere sig. Beundring var hun istand til at vække, en lignende Beundring, som de meest fuldendte af de Marmorbilleder, iblandt hvilke hun færdedes; men ligesaa lidt som de samme sjælløse, kolde og stive Billeder formaaede hun at vække Kjærlighed. Dog, det var netop denne Indifferents, denne Ufølsomhed, som pirrede den unge Mands sløvede Sands og usvækket friske Forfængelighed. Han var forelsket i sig selv, og nærede derfor den urokkelige Tro, at han maatte vække Forelskelse overalt, hvor han blot viste sig. Han var smuk, elegant, beleven og besad en riig Erfaring — med Hensyn til sin Uimodstaaelighed.

Hvorofte havde jeg ikke allerede beklaget den arme Fiorita, saa mange uforskammede Blikke, saa mange flaue Talemaader hun maatte døje! Men Fiorita syntes bestandig, sig selv liig, slet ikke at lade sig røre deraf. Hendes Stilling i Verden førte det nu engang

saaledes med sig. Det var rimeligviis i Følelsen heraf, at Spraden bestemte sig til at iværksætte noget Afgjørende, idet han udsatte hende for hele Virkningen af sin uimodstaaelig indtagende Personlighed. En Dag spurgte han hende pludselig, om hun vilde modellere hans Buste; han vilde, saafremt det lykkedes, betale en meget høj Priis derfor. Det kom ham i det Hele ikke an paa Pengene, naar han blot saae sig godt betjent. —

Fra det indre Værelse var jeg Vidne til denne Samtale. Til min Overraskelse erklærede Fiorita sig uden Betænkning villig til at gaa ind paa en Forpligtelse, der vilde bringe hende i en endnu nærmere og stadigere Berørelse med den indbildske Gjæk, af hvem hun allerede havde maattet taale saa meget, og bestemte med det Samme den følgende Dag til Arbejdets Begyndelse.

Tre Dage efter hinanden sad Englænderen for Kunstnerinden; flere Timer irad maatte Fiorita see ham ind i Ansigtet og udsætte sig for hele Virkningen af hans flaue Skjønhed og hans frække, som han selv troede, fortryllende Blikke. Rimeligviis var det efter hans Mening umuligt, Træk for Træk at studere sig ind i slig Fuldkommenhed, uden at føle sig rørt og gjennemgreben deraf i sit inderste Væsen. Men Spraden havde gjort Regning uden Vært. Fiorita studerede hans

Træk og mødte hans Blikke uden at røres i allermindste Maade. Uden i fjerneste Grad at lade sig anfægte af Situationen, udførte hun koldblodig og ligegyldig det bestilte Arbejde, der lykkedes ganske fortrinlig under hendes Hænder. Med en Frimodighed, som bragte Spraden nær til Fortvivlelse, mødte hendes mørke Øjes iisnende kolde og faste Blik hans, og — han maatte, enten han vilde eller ikke, slaa Blikket ned for hende. Gjerne var han vistnok rendt fra det paa Halvvejen; men han maatte holde ud indtil Enden. Fioritas Væsen beherskede ham saa aldeles, at han neppe vidste længer af sig selv at sige. Endelig slap han da ud af Klemmen; men endnu længe forinden havde han aldeles mistet sin frispostige Fatning. Fiorita havde viist sig som hans Mesterinde i mere end een Forstand. Flau var han i sig selv, da han kom; usigelig flau følte han sig, da han gik.

Oldingens Virksomhed ydede en ganske anden, mindre hjertelig vel, men uden Sammenligning endnu langt mere vækkende Interesse. Forend jeg saae ham arbejde, forekom det mig ganske ubegribeligt, hvorledes den arme Blinde kunde bringe slige Værker istand; og da jeg virkelig saae det, troede jeg neppe mine egne Sandser. Og det vilde være gaaet enhver Anden ligesom mig. Hans Hænder bevægede sig med en saa fuldkommen

Sikkerhed, som tænkes kunde; det var, ligesom om han saae Alting for sig; end ikke det Mindste undgik ham af hvad der maatte gjøre Krav paa Kunstnerens Opmærksomhed. Vissělig, han saae, men kun med det indre Øje! I sit Indre besad han et klart Billede af den tildannede Marmorblok, som han havde for sig, og ved hvert Mejselhug udviklede dette Billede i hans Sjæl i adækvat Skikkelse med Marmoret, som han ikke saae. Men han følte det; paa hver Fingerspids havde der af den fine Følelse dannet sig et Øje, og alle disse Øjne tilsammen reflekterede med Troskab det optagne Billede ind i Spejlet af hans indre Øje. Oldingen saae isandhed med en ganske mærkværdig Klarhed, en Klarhed, som endogsaa hører til de største Sjeldenheder iblandt de virkelig seende Mennesker.

Paa en Hylde, som indtog hele Værelsets længste Side, fandtes der en Række Afstøbninger af de skjønneste og interessanteste Buster fra Oldtiden. At portrætere havde stedse været Rosellis Yndlingsbeskjæftigelse; men fortiden maatte han indskrænke sig til at kopiere andre Buster; thi Hvo vilde vel lade sig manipulere i Ansigtet for at faa sit Portræt? Og dette var naturligviis den eneste Maade, hvorpaa den blinde Kunstner kunde bringe noget Liighedsbillede istand. Hans Kunst var altsaa — naar Man ikke af hans store organiske

Mangel efter Begrebet om en endogsaa fordoblet Kunst — nedsunken til et Slags Haandværk. Og derfor gjorde han heller ikke Meget ved dette sit nedværdigede Yndlingsfag, endskjøndt det endnu stedse betalte sig bedst. Han hengav sig heller til frie Skabelser i det bløde Leer og det haarde Marmor. Dog kun Lidet fik han udført af det Meget, han skabte; thi sjelden indløb der en Bestilling efter de Modeller, han havde udstillet, og han havde ikke Evne til paa ubestemt Tid at staa i Forskud med de Arbejder, som han udførte af egen Tilskyndelse.

Alt, hvad han saaledes frembragte, bar Præget af en dristig, storartet Originalitet, som uimodstaaelig imponerede, af en Følelse og Fantasi, som henrev og fortryllede. Men det kunde umulig være Andet, end at der jo maatte klæbe visse tekniske Mangler ved hans Værker; i det Hele vare de mere kraftig skizzerede end omhyggelig udførte. Formen gik af med Sejren over Aanden, som det kun altfor ofte skeer i denne pedantiske Verden; og Ingen fortrøstede sig derfor rigtig til at anerkjende og proklamere den gamle blinde Mesters Mesterskab. Man traf i Almindelighed paa Skuldrene og yttrede med Beklagelse, — at der var gaaet en stor Aand tabt i den stakkels blinde Olding.

Indtil en forbausende Grad af Fiinhed vare Ho=

relsens og Følelsens Sandser udviklede hos den gamle Mester. Dette er noget ganske sædvanligt hos Blinde; men i dette Tilfælde overskred, hvad navnlig Følelsen angik, denne Udvikling langt det Almindelige. Naar Gaetano Roselli havde ladet sin Haand glide let henover et Ansigt, havde han et fuldkommen klart Billede af Personen; han paastod endogsaa, at den stod for ham i hele sin Ejendommelighed. Og han blev ikke Beviset skyldig for denne sin Paastand. Mønter, som Man gav ham i Haanden, kunde han ikke alene benævne, for saa vidt som de vare kurante; men han formaaede ogsaa at modellere deres Præg temmelig nøje efter i Vox. Tydelig udprægede Omskrifter læste han uden Vanskelighed ved Hjælp af Fingrene. Han paastod endogsaa, at han kunde gjøre sig et Begreb om Malerier, idet han lod sin Haand glide let hen derover. Hans indre Anskuelse var saa klar, og hans Haand saa sikker, at han i større Omrids endogsaa formaaede med Sortkridtet at tegne, hvad han havde seet ved Hjælp af Fingerspidserne, eller hvad der fremstillede sig for hans uophørlig skabende Sjæl. Disse og lignende Færdigheder hos den gamle Mand grændsede lige til det Vidunderlige.

IV.

Sabbatshvile.

Den blinde Olding besad i en, som det syntes, fuldkommen Sindets Ligevægt, i en uforstyrrelig Væsens=harmoni een af Lykkens kostbareste og lykkeligste Gaver. Han var næsten uforanderlig mild og opromt; det var ligesom om et Lys fra oven stedse forklarede hans ædle og elskelige Træk. Var han en enkelt Gang mindre heldig stemt, blev den indre Harmoni i hans Væsen dog derved ingenlunde oploſt; hans forbigaaende Misstem=ning var af den blideste Karakteer og udøvede kun en let umiddelbar Indflydelse paa hans Omgivelser.

Naar Dagens Værk var endt, gik jeg ofte ned til ham og bortsnakkede de stille Aftentimer med ham i hyggelig og fortrolig Ro. I disse Timer var han i en fortrinlig Grad oplagt til at meddele og overhovedet underholde sig; han udviklede da en elskværdig Snakke=salighed, som ofte bragte den hastig svindende Tid ud af min Erindring og berøvede mig endeel af min Natte=hvile. I sin lykkelige Ungdom, da den hele Verden stod aaben for hans Geni, da Kunstens høieste Maal og høieste Berømmelse vinkede hans ædle Ærgjerrighed, havde han reist meget baade paa denne og hiin Side Alperne, lært alle de største Kunstværker og mange af Tidens mest interessante Personligheder at kjende. Hvad

han engang havde seet, saae han endnu med en isandshed overraskende Klarhed og Bestemthed, vidt forskjellig fra Mængden af andre Mennesker, som vandre omkring i Verden med vidt aabne Ojne, beskue, studere og indpræge sig, men kun Lidet beholde i Erindringen, og dette Lidet endda kun i svage Træk, fordi det Ene i Almindelighed fortænger det Andet hos dem. Den gamle Roselli viste sig i disse Timer som eet af de interessanteste Mennesker, jeg har kjendt. Alt, hvad han gav tilbedste, fremgik med et Liv og en Styrke, med en Virkelighedens Fylde og Sandhed, som altid bragte mig klart og bestemt udprægede Billeder for Oje. Det var ligesom om han med kraftige og dristige Slag udmejslede for mit Blik baade de Egne, de Kunstværker og Personer, han vilde fremstille for mig. Oldingen viste sig som Billedhugger baade i Tale og Bedrift; og han selv var i hele sit indre og ydre Væsen et Billede af høj plastisk Skjønhed. Det var intet Under, at Fiorita var saa smuk som en Statue; kun en saadan Fader kunde have slig en Datter.

Medens den blinde Olding lod det varmt begejstrede Ord strømme fra sine Læber, havde han stedse en Klump Leer eller Vox imellem de kunstrige Hænder, som han, for det Meste i genial Ubevidsthed, efterhaanden

formede til allehaande Skikkelser. Det var ham ganske umuligt at lade Hænderne hvile i Skjødet; selv naar han spiste, tog han sin Voxklump med sig til Bordet og fantaserede dermed imellem Maaltidets Akter. Et scandino eller stort Ildbækken, vel fyldt med levende Gløder, tjente ham til at holde Voxet smidigt og udbredte tillige en behagelig Varme imellem os. Nu og da befordrede jeg denne Varme og forhøjede Duften ved disse hyggelige Aftentimer, idet jeg medbragte en Foglietta Montepulciano eller Montefiascone, Biskop Fuggers Est—est—est—, den første Viin, som Italien ejer. Da kunde vi sjelden komme løs fra hinanden før Midnat, og Fiorita, som var oppe med Solen, maatte tilsidst opgive os. Men kun jeg lagde Mærke til, hvorledes hendes Kinder bestandig bleve blegere og hendes sorte Øjne mere straalende, alt eftersom Timerne efter Ave Maria lode fra Sta Lucia sul prato's nærliggende Klokketaarn.

I en uendelig, hastig vexlende Række fremgik efterhaanden ligesom ved et Trylleri de forskjelligste Skikkelser under Oldingens kunstrige Hænder. Ingensinde er nogen Fortælling bleven bedre illustreret end hans. Naar han omtalte eet eller andet Kunstværk, udviklede det sig paa samme Tid imellem hans Hænder som i hans Tale; og naar hans Skildring var tilende,

stod ogsaa allerede en Model deraf for mit Blik, som var egnet til paa bedste Maade at fuldstændiggjøre mit Begreb derom. Dette Arbeide af Hænderne i Aandens Tjeneste foregik, om end ikke mekanisk, saa dog Kunstneren aldeles ubevidst, navnlig hvad Portræter angik, som han hyppig og med et sandt Mesterskab leverede. Thi det gik med Personerne, hvilke han omtalte, ligesom med Kunstværkerne; medens han talte, formede deres Træk sig uvilkaarlig under hans Hænder; og inden jeg vidste det Mindste deraf, fremstod Personen, om end ikke lyslevende, saa dog i et karakteerfuldt Billede for mine studsende Blikke.

Undertiden fantaserede han blot, og da fremgik der de eventyrligste, mest bizarre Skikkelser, allehaande Uhyrer i Dyrs og Menneskers Lignelse, som enten maatte vække Latter, Studsen eller Forfærdelse. Thi i disse Skabninger af en i den rigeste Mangfoldighed udsværvende Fantasi aabenbarede der sig stedse en Idee, som paa kunstnerisk Maade var udført til en næsten haandgribelig Virkelighed med Individualitet og Væsen. Fra Havets Dyb, fra Mørkets Huler i Jordens Skjød, fra Helvedes Afgrunde tryllede han disse bizarre Skabninger frem, med et humoristisk Lune, som aldrig fornægtede sig selv. Men ikke sjelden hentede han ogsaa sine Fantasivæsner ned fra Luften, fra Ætheren, fra den

høje Himmel, Væsner af en henrivende Skjønhed, Harmoni og Ynde, Alfer, Englebørn og straalende Cheruber i reen aandig Forklarelse. Hvor ofte smertede det mig ikke, at disse fortryllende Skikkelser næsten i samme Øjeblik igjen tilintetgjordes for at give Plads for andre, som oftest af vidt forskjellig Art!

En Aften, efterat Fiorita havde forladt os, rykkede han sig fortrolig nærmere hen til mig og gav sig i dæmpet Tone til at tale om sin Datter. — Den eneste Sorg, hun i hele sit Liv har voldet mig, — yttrede han veemodig: — er fremgaaet af hendes bestemte Utilbøjelighed til det ægteskabelige Livs Lykke. Jeg selv har tilfulde erfaret, hvor meget der ligger deri; jeg maatte indtil min Død velsigne min Ungdomskjærlighed, selv om den ikke havde baaret anden Frugt for mig end den Datter, som nu er al mit Hjertes Trøst og Glæde. Er Fiorita ikke smuk, siig, er hun ikke meget smuk, signore! Og vilde hun ikke vel kunne gjøre en ædel Mand lykkelig? — Jo, tilvisse, jeg veed det, hvor smuk hun er; jeg seer hende jo for mig tidlig og silde, baade Nat og Dag! — Fejlen ligger ikke i hendes Udvortes, men i hendes Væsen, desværre. — See engang, — vedblev han efter et kort Ophold: — see engang, signore, — og siig selv, om det er min Fader=

omhed, som smigrer og bedrager sig selv, naar jeg kalder hende smuk som en Engel i Himlen! —

Og han fremstillede for mig en lille Buste af kvindelig Form, som var bleven til imellem hans Hænder, medens den varme Følelse i bevægede Ord strømmede fra hans Læber. Isandhed, det var en Engels Billede, det var Fiorita selv, men meget, meget yngre, og meget skjønnere end den virkelige Fiorita. Hele Ungdommens Glands hvilede endnu over det herlige Aasyn, og et henrykkende Smiil forklarede de til Jomfrueligheden ædle Fylde først nylig udviklede Træk. Engang, men for længe siden, maatte dette Billede fuldkommen have lignet Fiorita. De herlige Træk, de ædle Former besad hun endnu; Skjønhedens Blomst, uagtet stærk udfoldet, var endnu ikke visnet paa hendes Pande, hendes Kind, hendes Læbe; men Ungdommens Fylde og Friskhed vare forsvundne, — tilligemed Smilet og den forklarede Glands. Som hun fremstilledes i dette Billede, levede Fiorita endnu kun i den arme blinde Faders lykkelige Bevidsthed.

Dog, hvis Fiorita havde havt et Hjerte som andre Kvinder, vilde hun endnu have besiddet Skjønhed og Yndigheder nok til at fortrylle og lyksaliggjøre selv det fordringsfuldeste mandlige Væsen. Men Fiorita

ejede, havde hun end ejet engang, intet — nej intet Hjerte!

En anden Gang, da Talen var falden paa hans Blindhed, yttrede han blandt Andet: — Folk ansee mig for meget ulykkelig, fordi jeg har mistet mine Øjnes Lys; men, Gud være lovet, de svæve i en stor Vildfarelse! Vistnok er min Verden i materiel Forstand meget begrændset; men jeg har aldrig seet saa tydelig, som siden jeg blev blind. Og istedetfor den indskrænkede Verden, som er gaaet tabt for mig, har der aabnet sig en uendelig Tilværelse for mit frigjorte Blik, som gjør mig baade rigere og lykkeligere end nogensinde tilforn. Jeg seer vistnok ikke Alt, hvad de i deres egen Mening klartsynede Mennesker see; men af det, jeg engang har opfattet, besidder jeg en Anskuelighed, som neppe nogen anden Dødelig. Jeg har, t. Ex., engang ladet min Haand glide hen over Deres Ansigt. Medens De taler med mig, skuer jeg ikke alene bestemt og tydelig deres Træk for mig; men jeg seer det endogsaa vexle Udtryk under Talen; jeg seer hvert Smiil, som spiller om Deres Mund, hver Rynke, som kruser Deres Pande. Og paa Deres Stemme skal jeg efter Aars Forløb kunne gjenkjende Dem lettere, end Menne-

skene i Almindelighed paa Deres Træk, som de have havt Leilighed til at indprænte sig. —

— Veed De da virkelig, hvorledes jeg seer ud? — spurgte jeg smilende.

— Om jeg veed det? — svarede Oldingen ivrig: — Ja, det skulde jeg mene! — See engang her! —

Og han satte en lille Buste hen for Lampen. — Jeg maatte forbauses! Uden Vanskelighed gjenkjendte jeg i store Træk mit eget, just ikke synderlig karakteriske Ansigt.

— Ja, nu maa jeg tro Dem; — yttrede jeg: — men jeg gjør det kun nødtvungen. —

— Ja, De maa virkelig ikke lee ad mig, — jeg seer ret vel, at De trækker paa Smilebaandet, — yttrede han en anden Aften i fortrolig Samtale: — jeg troer virkelig ikke alene paa Engle, men ogsaa paa Genier, onde og gode, som ere knyttede til hvert enkelt Mennes=skes Liv! Kjender De ikke hiin gængse Talemaade: — Det har hans gode, det har hans onde Engel indgivet ham. —? — Nuvel, ethvert Menneske har sin gode og onde Genius; og ligesom ethvert Adams Barn svæver imellem Himmel og Helvede, saaledes stammer ogsaa den ene af disse Genier fra Himmerig og den anden

fra Helvedes Afgrund. Har De lagt Mærke til, hvorledes de saakaldte Indskydelser opstaa og gjøre sig gjældende i det menneskelige Indre? Hvor komme disse pludselige Inspirationer fra, uden Foranledning udenfra, uden Sammenhæng med Tankegangen i det Indre? — Det er Genien, som griber ind i Deres Liv og Væsen. — Men ikke nok hermed. Har De ikke endvidere bemærket, — det er en almindelig Verdenserfaring — at Mennesket, enten det stræber frem paa den gode eller onde Vej, bestandig kommer et godt Stykke videre frem, end det selv har tænkt sig eller havt isinde? Den ægte Kunstner f. Ex., som efterstræber Idealet, frembringer ofte Værker, som han, naar de staa fuldfærdige, maa forbauses over og neppe tør vedkjende sig. Og paa modsat Side, Forbryderen farer ofte efter fuldbragt Daad med Rædsel tilbage for et Værk, som i den givne Udstrækning eller Karakteer har været ganske fremmed for hans Liv. — Begge have de — men kun sjelden gjør Man sig rigtig Rede derfor — en Anelse om, at de have været blinde Redskaber i en høiere Magts Hænder. — Er det ikke Sandhed, hvad jeg siger? — — — Nuvel, det er Genien, siger jeg Dem, den onde eller den gode, som fører Dem enten opad paa Vejen til Himlen eller nedad paa Vejen til Helvede! Snart er denne Indflydelse mere, snart mindre tydelig; men saa godt som al-

tid er den tilstede. Vistnok kan ogsaa et Menneske bestemme sig ud af sit eget endelige imellem Godt og Ondt svævende Selv. Men det kommer der intet Væsentligt ud af; slig Bestemmelse er ganske ideeløs, og har kun tom Forvikling og Forvirring tilfølge. Det er det, Man med et vidt omfattende almindeligt Navn kalder Brøvl, signore; dersom Verden ikke var saa propfuld heraf, vilde Livet være en ulige mere reel og simpel Ting. Flere Mennesker bildes i deres eget og Andres Brøvl end i Djævelens Snarer; det maa De lide paa. Det er ligesom et uhyre Net, der er udspændt imellem Himmel og Helvede; kun Faa vikle sig ud deraf og hæve sig ivejret; Mangfoldige dumpe igjennem og synke tilbunds. —

— Følelsen af hiin Sandhed er og har altid været saa klar hos mig — vedblev den kjære gamle Sværmer i dæmpet, ligesom hemmelighedsfuld Tone: — at det stedse er forekommet mig, som om en fremmed Magt ikke alene var tilstede ved mit Arbejde, men ogsaa styrede min Mejsel og bragte Leret til at forme sig under mine Hænder. Tidt og mangen Gang har jeg studset over mine egne Værker, naar jeg deri pludselig maatte opdage langt mere nedlagt, end jeg selv havde tænkt mig, en langt højere Stræben virkeliggjort, end jeg havde været mig bevidst at besidde. Ja ikke sjelden er det

endogsaa forekommet mig, som om min gode Genius har fert mit Værk Fuldendelsen imode uden at bruge min Haand dertil, medens jeg selv var fraværende i Slummer eller Hvile. Thi naar jeg kommer tilbage for atter med friske Kræfter at tage fat paa Værket, troer jeg ofte at spore Virkningen af en Haand, som uden Sammenligning er lettere end min, som vejledes af et Øje, hvori det himmelske Lys umiddelbart spejler sig, og af en Aand, hvori det evige Livs Kraft med Frihed regjerer. — Ja, saaledes er det, amico, saaledes forekommer det mig i det Mindste. Det vilde have noget usigelig trøstefuldt, dersom jeg turde tro paa Virkeligheden deraf; det vilde smerte mig uendelig dybt, dersom jeg maatte give den Overbeviisning Rum, at det kun er et Selvbedrag. —

Bestyrke Oldingen i denne hans sværmeriske Tro kunde jeg ikke; men ligesaa lidt nænnede jeg at bringe den til at vakle. Blind Mand har god Undskyldning for sit Sværmeri, og han finder deri kun en svag Erstatning for hvad der er gaaet tabt for ham.

Men nogle Dage senere, da jeg paa en usædvanlig Tid — det var under Siesta'en — traadte rask ind i den gamle Billedhuggers Studie, fandt jeg Fiorita med Mejselen staaende over sin Faders Arbejde. Blodet

strømmede Fiorita til Kinderne. — Hvor hun var smuk i dette Øjeblik! — Men uden at tale lagde hun Fingeren paa Læberne; — jeg forstod hende og drog mig stille og ligesaa taus tilbage.

Men nu vidste jeg, Hvo der var den blinde Oldings gode Engel!

Fiorita var næsten altid tilstede ved disse vore gemytlig stille Aftenunderholdninger. Mine skjønne Læserinder forestille sig rimeligviis, at hun sad og lyttede til, medens hun beskjæftigede sig med eet eller andet kvindeligt Haandarbejde. Javist sad hun i Almindelighed taus og lyttede til; — men Fiorita kjendte Intet til kvindelige Haandarbejder. Dog ledig var hun aldrig. Aftentimerne anvendte hun sædvanligviis til at modellere allehaande Smaating enten efter Forbillede eller af fri vilkaarlig Opfindelse. Naar jeg yttrer, at denne Fioritas Aftenvirksomhed frembød et Skue, der ikke var mindre smukt end interessant, ville de heri maaskee vanskelig kunne skjænke mig deres Tillid. De forestille sig da sig selv siddende med en Klump Leer imellem de smukke, fine og hvide Hænder, — istedetfor det elegante Hækletøj eller det nette Broderi. Isandhed en nydelig Situation! Leeret klæber fast ved Fingrene og forvansker aldeles deres smukke Form; det afsætter den ene Smudsplet efter den anden paa den sneehvide

Kjole! Det er en Stilling til at fortvivle over, i højeste Grad komisk-fatal!

Men det fine Leer er i Fiorítas smukke Hænder blevet et ædelt Stof, hvoraf der kan dannes det Skjønneste, som Verden ejer. Det hænger ikke hende, som mine kjære ubehjælpsomme Læserinder, fast ved Fingrene, men fremgaaer ligesom ved et Trylleri af hendes Hænder under de tækkeligste, interessanteste, yndigste og herligste Former. Hendes runde marmorhvide Arme ere blottede indtil Albuen; paa hendes Skjød staaer en firkantet Træbakke med en lav Kant, hvorpaa hun har det vorblode hvide Leer; — der kommer ikke mindste Plet paa hendes dadelfri hvide Dragt.

Jeg gjentager altsaa, at det var et særdeles smukt og interessant Skue, naar Fiorita sad overfor mig med Leret imellem de kunstrige Hænder.

Egentlig Kvindesyssel var Fiorita saa godt som aldeles fremmed. Hun kunde læse og skrive — Færdigheder, som ere fælles for begge Kjøn af den dannede Klasse —; men jeg troer virkelig ikke, at hun kunde sy et ordentligt Sting, endnu mindre haandtere Hæklenaalen og Strikkepindene. Kjøkkenvæsnet — lad os aldrig tale om det! — Vadsk og Strygning — Ja, Gud hjælpe os!

Undertiden læste Fiorita for sin Fader; under-

tiden som Guitarren for en Dag. Thi synge og spille kunde Fiorita; i det Sidste var hun en sand Mesterinde. Der var Klang i hendes Stemme, hiin søde, tungsindige Klang, som gjør vel, idet den rører; der var Aand og Liv i hendes Foredrag. Det var mest kun ganske simple folkelige Sange, som Fiorita lod høre for at opmuntre og glæde sin Fader. Uden hans Opfordring sang hun aldrig. Men spille gjorde hun ofte uden Sang. Hun havde ligesaa lidt lært at synge som at spille; men enhver Melodi, som hun hørte, gik næsten umiddelbart over i Guitarrens Strenge; og hendes lette, smidige Fingre forstod at bringe dem til at klinge med en ganske ejendommelig klar og concerterende Vellyd. En Aften lagde jeg Mærke til, at hun trykte et Kys paa Guitarren, forinden hun lagde den bort, et Kys saa inderligt, skjøndt let og flygtigt, som om hun vilde hengive sit Liv deri. — Den næste Gang kunde jeg ikke vende Blikket bort fra den lykkelige Guitar, som hidtil slet ingen Betydning havde havt i mine Øjne. — Kunde Du maaskee fortælle os et Stykke af Fioritas Historie?

V.

Gjennembrud og Forstyrrelse.

Regelmæssig tvende Gange om Ugen gik Fader og Datter i Messen; begge vare katholske Kristne af den ægte Sort, „i hvilke der visselig ikke fandtes nogen Svig.“ Ved Fioritas Arm vandrede da den blinde Olding til Kirke og bivaanede med inderlig Andagt den stille Gudstjeneste. Jeg har seet Fiorita aftørre hans Pande, hvorpaa Bønnens brændende Nidkjærhed havde fremkaldt store Sveddraaber; jeg har seet ham blive liggende nedkastet paa Kirkegulvet, efterat alle Andre havde forladt det hellige Sted. Fiorita vækkede ham ikke; — vidste hun maaskee, at han endnu bad for hende, ligesom hun havde bedet for ham? — Naar han saa igjen betraadte sit Hjem, var han usædvanlig stille; men hans Træk vare ubeskrivelig klare, og hans Pande straalede af en himmelsk Fred. Den Blinde har uendelig meget mere at afgjøre med sin Gud end andre Mennesker i Almindelighed; men Trøsteren, som Gud sender ham ned i hans Mørke, naar han af sit inderste Væsens Dyb har sukket efter Lyset, er ogsaa saa overvættes mægtig i ham, at dens Straaler bryde frem igjennem selve Larven, hvori Aanden i sin Jordekvide er fængslet.

Men Messen var ikke det eneste Maal for det ved Hjerterne sammenvoxede Pars Vandringer. Naar en

fuldkommen klar Himmel og blidere Vinde lod Anelsen om et nyt Foraar opstaa midt i Vinteren, vandrede Fader og Datter ud i den frie Natur, snart hid, snart did, for tilsammen at nyde Velgjerningen af den friske Luft og det styrkende Indtryk af den sig i Landskab og Himmelglands, i Blad og Blomst, i Duft og Fugle-sang og Solvarme aabenbarede Alfader. — Tilsammen? — Den arme gamle Stakkel er jo blind? — Men hans Datter laaner ham sine Ojne ved et Kjærlighedens Underværk; paa det mægtig beaandede Ord overfores-de med levende Kraft i Oldingens døde Organisme. Og han seer — han seer saa klart som nogensinde. Dersom jeg ikke kjendte Kjærlighedens begejstrende, ja undergjørende Magt, vilde jeg forbauset sporge: — Hvorledes har denne Pige dog saaledes lært at føje sine Ord, at Man glemmer Ordet over Billedet, som heelt umiddelbart fremgaaer deraf? Hun taler ikke; nej, hun maler! Hun beskriver ikke; nej, hun fremtryller!

Alt eftersom de vandre frem med hinanden, udvikler sig Landskabet paa hendes Læber for den Blindes indre Oje. Intet, end ikke det Mindste af Alt, hvad der blot danner karakteristiske Momenter i samme, bliver udeladt af Billedet, men optages efterhaanden med en beundrings-værdig Lethed. Ordene føje sig sammen liig Maskerne i en kunstig Væv, hvoraf et Billede skal fremgaa i kraftige

og rene Farver; de enkelte Masker optages efterhaanden og netop i rette Tid i Væven for at flyde sammen med det Billede, som er i sin Vorden deri. Den ægte Kunst er ingen Kunst; — Fiorita kjendte ikke til nogen Anstrengelse derved.

Paa denne Maade kunde den blinde Mester spadsere saa godt som Nogen; han nød undervejs Alt, hvad der kunde nydes. Han indaandede den rene Luft, hørte Fuglesangen og sporede Duften; den blide Vind afkjølede hans Pande og forfriskede hans Sandser. Han saae med sin Datters kjærlige Øje Himlen, som hvælvede sig over ham, Landskabet, som udbredte sig for ham; han modtog Indtryk af hvert et Menneske, der mødte ham, af hvert et herligt Træ, af hver en smuk Blomstergruppe, han kom forbi. Og naar han satte sig for at udhvile, hengav han sig i hiint lykkelige Drømmeri, som den lette Mødighed og Forfriskelsen ved behagelige Indtryk aldrig undlade at fremkalde. Hvad vilde han mere? Ikke Enhver har saa god Nytte og saa megen Glæde af sin Spadseregang, som den gode gamle Mester Roselli havde. — Men — han troede jo paa Genier i Menneskets Tjeneste; og den ene af de tvende, hans gode Engel, gik jo synlig ved hans Side!

En Morgenstund, da jeg aflagde den blinde Mester et kort Besøg, forend jeg begav mig op i Galleriet i palazzo Pitti, yttrede han, idet han ved min Bortgang smilende tilnikkede mig: — Ja, ja, De seer os snart igjen! Gaa De kun iforvejen; vi følge strax bagefter! —

Den Blinde i Galleriet, — Hvad vilde han dog der? — Det kunde jeg ikke faa i mit Hoved. Men jeg kom til at begribe Sagen meget vel, da jeg opad Formiddagen saae ham ved Fioritas Arm vandre langsomt Raderne af de fremstillede Kunstværker igjennem, hist og her standsende, som i stille Beskuelse. Den blinde Kunstner vidste langt bedre Besked i Galleriet end jeg; det mærkede jeg overmaade snart. Og dertil besad han i Mindet en saa klar og levende Anskuelse af Kunstværkerne, som jeg ingensinde vilde faa. Følgelig var ogsaa hans Nydelse, endskjøndt den manglede sandselig Virkelighed, uden Sammenligning dybere og fyldigere end min. Saasnart han standsede foran et Billedværk i Steen eller Farver, traadte det øjeblikkelig i hele sit ejendommelige Væsen frem for hans indre Blik, i hele sin Glands, al sin Styrke og Svaghed; og den gamle Kunstner fordybede sig deri ganske som han havde gjort i fordums lyse Dage, kun med ulige større Kraft og Inderlighed.

— Men det Samme kunde han have gjort hjemme i sin Stue. — vil man indvende. — Paa ingen Maade! — Bevidstheden om Kunstværkets Nærhed inspirerede hans Fantasi; ved denne Nærhed fik hans Nydelse sin Virkelighed. Hjemme reproducerede han; her saae han. Denne Forskjel beroede vistnok kun paa en Indbildning; men Indbildningen gjorde her, som overalt, god Tjeneste istedetfor Virkeligheden. Naar et Kunstværk ved Ombytning eller Flytning havde mistet sin gamle Plads, forblev Virkningen ganske den samme. Oldingen vilde være bleven staaende paa Pladsen, hvor han fordum havde lært Kunstværket at kjende, og hvor han tidligere var standset, for at hengive sig i den indre Beskuelse af samme, vilde have modtaget ganske det samme Indtryk af Stykkets Væsen, som om det endnu havde været nærværende, dersom ikke Fiorita havde gjort ham opmærksom paa Forandringen og draget ham videre.

Naar Galleriet var blevet beriget med et nyt Stykke, maatte Fioritas ligesaa plastiske som maleriske Ord igjen gjøre Nytte for ham. Var hun end et af Aanden rigt begavet Væsen, var hun end en af Kjærligheden ømt begejstret Datter, var hun end selv ægte Kunstnerinde, — jeg maatte lægge min Forbauselse til min Beundring over denne Skaberkraft, som Fiorita ejede i Ordet!

En Aften, da Oldingen og jeg sade alene sammen, havde han med en sær Bevægelse fordybet sig i Mindet om svundne Tider. Han kom til at omtale sine fordums Elever, og dvælede snart udelukkende ved een af dem, som havde vakt de største Forhaabninger hos ham og ejet hele hans Hjerte. Hans Navn var Scampa. Med en Begejstring, med en Rørelse, som jeg hidtil aldrig havde iagttaget hos ham, skildrede han mig denne unge Mands Væsen og Talenter.

Navnet var mig bekjendt. Pludselig faldt det mig ind, at jeg i Milano havde hørt en Billedhugger af dette Navn meget berømme og at jeg med ualmindelig Tilfredsstillelse havde besøgt hans Studie.

— Jeg kjender denne Kunstners Berømmelse. — yttrede jeg.

— Han fortjener sin Berømmelse, — svarede Oldingen sørgmodig: — endskjøndt han ikke er bleven, hvad jeg med Grund ventede, sin Tids største Billedhugger. — Tilgiv mig, signore, at jeg gjør Dem til Vidne om min Svaghed! Men jeg elskede ham saa højt, som min Søn, som min Alderdoms Stolthed og Glæde. Med det frejdigste Haab lod jeg ham vandre ud i Verden. I tre Aar var han paa Rejser igjennem hele Europa. Da han kom tilbage, var min Stjerne pludselig bleven slukt; jeg var bleven uhelbredelig blind. Men

med Henrykkelse modtog jeg ham atter i mine Arme; jeg smigrede mig med det forfængelige Haab, at han aldrig mere skulde forlade os, at han skulde vorde mit Øje, styre min Haand og lede mine Fjed. Det var en kort, men lykkelig Drøm. Efter et kort Samliv, hvis Fryd jeg gjemmer endnu, forlod han os for aldrig mere at vende tilbage. —

— Jeg har lært Scampa at kjende i Milano, yttrede jeg: — hvor han har vundet en levende Anerkjendelse. Dog er Man ikke rigtig fornøjet med ham; han frembringer kun Lidt og i lange Mellemrum. Han er, som Man med Beklagelse yttrede, udsat for Anfald af den mørkeste Tungsindighed, som i lange Tider gjør ham død for den hele Verden. Da henkaster han baade sig selv og sin Mejsel, og Man hører eller seer Intet til ham, førend een eller anden lys Idee fraoven for en kort Tid paany adspreder hans Mørke, og inspirerer ham til et nyt Mesterværk, som han bringer istand i en utrolig kort Tid, ikke med langsom Flid udmejslet af Stenen, men, Man skulde næsten sige, ligesom støbt af den fra hans Væsen emanerede Begejstring. —

— Saadan kjender jeg ham ikke; — svarede Oldingen: — men det er upaatvivlelig ham, som jeg engang kjendte og elskede. Der gives kun een Scampa. — Hvorfor ikke tale ganske oprigtig til en Ven som

Dem? Jeg havde i lange Tider næret den stille Tro, at Scampa og min Datter elskede hinanden, og et nyt Lys havde fra denne Tro udbredt sig over min Tilværelse. Men det var kun en Drøm; Drømmen svandt, og jeg sad atter alene tilbage i Mørket. De anseer mig for tilfreds, ja for lykkelig? — Jeg er det, takket være den naadige Himmel og mit velsignede Barn! Men savnfri — det er jeg ikke! Jeg havde drømt om en ganske anden Lykke end den, jeg nu nyder ved Madonnas Barmhjertighed, — istedetfor dette klosterlig stille og fattige Liv et fyldigt og bevæget Familieliv, omfavnet af en livsglad og lykkelig Datter og af en elskelig Dattermand, omgiven af muntre, smukke og haabefulde Børn, paa samme Tid tilhørende den Verden, som ombruser mig, og den Himmel, som i mild og stille Højhed hvælver sig over mig. — — Ahi, ah, jeg kunde have været saa ubeskrivelig lykkelig! —

Et højt, næsten hvinende Skrig afbrød Oldingen i hans Tale. Fiorita styrtede i det Samme ind fra Sideværelset og kastede sig ligesom fortvivlende for hans Fødder. Oldingen rejste sig næsten forfærdet og bøjede sig med Bæven over hende.

— Ikke lykkelig — ikke lykkelig endda — endda! — udraabte Fiorita med en skjærende Smerte, hænder-

vridende og næsten kvalt af en krampagtig Hulken. — Ikke lykkelig endda! —

Hun havde grebet Oldingens bævende Hænder og bedækkede dem med sine Kys, vædede dem med Strømme af Taarer, hvori hendes Væsen truede med at opløse sig. — —

Jeg fjernede mig stille for at overlade Fader og Datter til sig selv.

Den følgende Morgen skulde jeg begive mig paa en Udflugt, som vilde holde mig flere Dage borte fra Firenze. Henimod Aften gik jeg nedenunder for at tage en midlertidig Afsked med den gamle Roselli og Fiorita, i det Haab at træffe Fader og Datter i en roligere Stemning. Men da jeg stod udenfor Døren, naaede Oldingens Stemme i usædvanlig høj og alvorlig Tone mit Øre, og jeg standsede ubestemt.

— Barn, — sagde han: — alt længe nok har jeg ladet mig lede; nu vil jeg selv lede, om Himlen giver mig Kraft og Lykke dertil! — Vi rejse, Fiorita! — Min Beslutning er uigjenkaldelig! —

— Arme Barn, — vedblev han i en blidere Tone: — hvilken blodig Uret har Du ikke gjort Dig selv! Madonna velsigne Dig derfor og ophæve i sin Barm-

hjertighed de skjæbnesvangre Følger! — Fiorita, mit eget, mit eneste Barn! —

Jeg troede at høre Lyden af Fioritas næsten hviskende Stemme; men jeg forstod ikke, hvad hun sagde. Taarekilden i hendes Indre var endnu ikke udtørret; hun græd stille ved Oldingens Bryst.

Uden Støj fjernede jeg mig og listede mig op paa mit Værelse, fuld af de nylig modtagne levende Indtryk. Hvor forunderligt! I et Nu syntes Forholdet ikke alene heelt forandret, men ogsaa ganske vendt om imellem de tvende kjære Mennesker. Nu var han den Ledende, den Bydende, den Stærke; nu var han bleven hendes Forsyn, uagtet sin hjælpeløse Blindhed. — Og hun, den nu blindthen lydige Datter, — meget skulde jeg feile, om hun ikke havde gjenfundet hele en Kvindes bløde, ømme og hengivelsesrige Væsen!

Den næste Morgen forlod jeg Firenze, uden at have seet mine Venner.

Da jeg atter efter nogle Dages Forløb vendte tilbage, stod Husets nederste Etage tom og forladt. Paa mit Bord fandt jeg, foruden Vestalinden i terra cotta, som jeg havde bestilt, en pragtfuld Sommerfugl, Fioritas Mindegave, og et Blad Papiir med det bortreiste Pars Adresse: Signore Scampa, scultore, Milano.

Ved nærmere Eftersyn fandt jeg i Papirets Rand følgende Ord fra Fiorita med mindre Skrift: — Farvel fra den Blinde og hans Datter! Glem os ikke! Bliv lykkelig; — vi haabe at vorde det! —

Sommerfuglen bæres af den Person, som er mig kjærest paa Jorden; Vestalindens Buste, eet af mine skjønneste og dyrebareste Minder fra det lyse Italien, staaer foran mig, medens jeg nedskriver dette.

Ofte træder den blinde Oldings, ofte Fioritas skjønne Billede frem for min Sjæl; men oftest fremstille de sig dog samlede. Jeg seer Fiorita med opløst Haar, med halv afhyllet Barm knæle for den høje og ærværdige, af øm Forfærdelse bævende Olding. Jeg seer hende atter slaa Hænderne sammen over sit Hoved, udraabende med skjærende Smerte: — Ikke lykkelig endda — endda! — Jeg seer hende bedække Oldingens Hænder med sine Kys, medens Krampen i hendes Indre har frigivet den brændende Taare i rige, uendelige Strømme. Og saa — saa tænker jeg paa — signore Scampa, scultore, Milano! —

Gjenfødelse i Graven.

— Hvor Dagene dog nu blive korte. Det er allerede saa godt som mørkt! Flyt Dig nærmere herhen til mig! Det er saa hyggeligt at sidde nærved hinanden, naar Stormen rusker i Vinduerne, medens Ilden lystig knittrer i Ovnen og Kjedlen snurrer og damper paa Bordet, — dobbelt hyggeligt i det fortrolige Tusmørke!

— Det var ret! Nu sidde vi saa rart hos hinanden. Hvem skal fortælle? — Du leer mig lige op i Ansigtet! Ja, jeg forstaaer Dig nok; det er altid mig, der maa spendere, naar der skal fortælles i Aftenstunden. Sladdre kunne I alle, — men fortælle — ikke een Eneste. — Nu, saa lad gaa da, jeg fortæller! Blot en Glød til min Pibe! — Plaf, plaf, — det er godt. Extra fiin — plaf, plaf. — Kan Du mærke, hvorledes den dufter? — Du maa tro, at jeg maatte døie noget godt Tøieri, medens jeg paa min Fod gjennemvandrede Helvetien. — Stop, nu har jeg faaet fat i en Ende! Du skal høre Noget fra mit kjære Helvetien.

— I de høie Bjerge foregaaer der heelt forunderlige Ting. Ja, det har Du da nok hørt. Men maa-

skee har Du kun troet Halvdelen af hvad Man har fortalt Dig. Jeg vil ikke undre mig derover; Du er født og opdragen og er bleven gammel paa den flade Jord. Der er Alt saa nydelig jævnt og Alt gaaer saa ordentlig adstadig og regelmæssig til, saa det er en Lyst. I de høie Bjerge derimod er Alt endnu vildt, frit og lunefuldt, takket og klø̈stet op og ned, den ene Dag stedse forskjelligt fra den anden. Der har Gud optaarnet sine Underværker, og der — hvad Under! — regjerer ogsaa især hans undervirkende Kraft til Liv og Frelse.

Som Naturen, som Livet, saaledes ere ogsaa Menneskene. De kjende hverken til den Pariser Mode eller den dyrebare Konvenients i det civiliserede Selskabsliv, hverken til Buk eller Skromt eller slikket Tale, hverken til Jernbaner, Gasbelysning eller den elektriske Telegraf. Hernede hos os ligne Menneskene, paa lidet nær, alle hverandre, saa at Man maa see nøie til for at skjelne imellem dem; hiſtoppe ligner ikke eet eneste Menneske det andet, det skulde da alene være i Væsnets og Levemaadens Simpelhed. Hos os høvles, skrabes, glattes og poleres alle Menneskesjæle efter den samme Model; en tyk Fernis drages tilsidst over det Hele, forat Intet skal staa frem og give Anstød. — Anstød, min Ven, er noget af det Grueligste i denne vor kjære civiliserede Verden. Synd er slemt, Misgjerning er værre;

men Anstod er uden al Sammenligning det Værste. — Oppe imellem Bjergene følger Enhver sin egen Natur i den lyksaligste Frihed, og bliver til, hvad han kan ifølge sin naturlige Bestemmelse. Enhver bliver til Sit; og saaledes skeer det, at der findes den største Ulighed imellem disse Menneskevæsner. Det ene staaer ud, det andet gaaer ind, med Kant hist, med Kant her, forskjelligt Tilsnit, forskjellig Farve, aldeles ingen Politur. Dermed er det dog ikke sagt, at de slet intet have tilfælles, at de ikke mødes og samles i noget Punkt. De forenes til Eet under den guddommelige Lov, som er udpræget i Naturen, i deres Hjerter, i Evangeliet. Det er Vorherre selv, der gjør sig den Ulejlighed at opdrage disse Mennesker; og han er en Mester, min Ven, i allehaande fiint Arbejde. Han forstaaer nok saa net at sætte Skik paa alle disse Sjæle, uden at berøve dem det Allermindste af deres naturlige Ejendommelighed. Han bruger hverken Høvl eller Rasp eller Bejtse; thi Overfladen bryder han sig ikke det Mindste om; det er kun det Indre, han bearbejder og tilformer efter Fornuft og frit Tykke.

Om Menneskene nu i det Hele ere bedre histoppe end hernede, tiltrods for vore baade højere og lavere Dannelsesanstalter, det tør jeg ikke paastaa. Ringere ere de visselig ikke, endskjøndi de staa gruelig langt til-

bage i Kulturen. Og dersom jeg sagde, at der ingen slette Mennesker gaves deroppe, saa vilde det være reentud at lyve. — Braadne Kar i alle Lande! — Men det tør jeg vel paastaa, at Gud — skjøndt lige mægtig overalt — viser sig ulige mægtigere hist til Frelse baade fra fysisk og moralsk Ulykke, fra legemlig og aandelig Fordærvelse. Det kommer, som sagt, deraf, at i de høje Bjerge regjerer Underværket baade i Naturen og Mennesket og den hele Tilværelse. Hernede paa den flade Jord gjøre vi Smaafolk vore Underværker med Damp og Gas og elektriske Funker; histoppe i Bjergene gjør Vorherre sine, i Alt, hvad som lever og røres under hans almægtige og alkjærlige Hænder.

Vil Du nu tro, din tvivlsomme Lavlænder, hvad jeg har at fortælle Dig? — Nej ikke Laplænder, om jeg maa bede, men Lavlænder, — Fladlænder, om Du heller vil. — Tør jeg saa begynde?

Naar Man i Kanton Wallis ved den lille By Visp bøjer imod Syd af fra Rhonedalen, betræder Man en mindre, skjøndt i Længden temmelig udstrakt Dal, den saakaldte Vispdal. Saavel Byen som Dalen har faaet sit Navn af Kantonets næststørste Flod, som med overmodig Voldsomhed bruser ned igjennem Dalen for at styrte sig i Hovedstrømmen Rhone. Ved den lille By Stalden dele Floden og Dalen sig i tvende

Grene; Dalen tilhøjre kaldes Matterdalen efter det høje Matterhorn, eller S. Nicolas efter en Kirkeby, som findes omtrent midt deri. Naar Man trænger frem i Dalens Indre — det gaaer dygtig tilverjs, og Dalen bliver bestandig snevrere — naaer Man en lille Samling af Hytter, som bærer Navnet Randa. Det er et rigtig vildt Landskab, maa Du tro; de Fleste vilde endogsaa kalde det meget øde. Efter min Mening gives der dog kun faa dejligere Steder i Schweiz, vel at mærke, i den rette Aarstid. Imod Vest knejser det mægtige Matterhorn, mod Øst dets værdige Rival, Kolossen Mittaghorn; lige imod Syd hæver sig Monte Rosas umaadelige Bjergmasse med sine talrige, alt overragende Spidser, sine uhyre Snesflader og vældige Gletschere. Vel at mærke, her have vi det ægte Monte Rosa for os, det over hele Europa højt ærede og højt besungne Monte Rosa, ikke det uægte Monte Russa, som Englænderen triumferende besteg, ikke desto mindre tabende sit Væddemaal. Om dette det eneste rigtige Monte Rosa kunde jeg fortælle Dig i det Mindste ti hele Aftener efter hinanden. Thi dette Bjerg finder ikke sin Lige i hele Alpelandet, endskjøndt eet eller to i Højde kunne gjøre det Rangen stridig. Det er en uforlignelig ophøjet Trone for Guds Majestæt, trindt og i Mængde omgiven af hine Underværker, som jeg for omtalte for Dig. Du

skulde blot engang see Solen staa op over Monte Rosas højeste Top, da skulde Du øjeblikkelig begribe, hvorfra dette herlige Bjerg har sit Navn; Du har vısselig aldrig seet nogen saa dejlig Rose, som da gløder Dig imøde igjennem Dalens Nattemørke. Og naar Solen kommer lidet højere op og alle Toppene gløde, da har Du en Buket af luende Roser, hvortil Alverden ikke formaaer at opvise Magen; dersom Du ikke fornemmer Duften deraf i Sjæl og Hjerte, — saa er det din egen og ikke hverken Rosernes eller Vorherres Skyld.

Men vi maa see os lidt videre om i denne ligesaa mærkværdige som skjønne Dal. Ved Randa flyder en lille Bæk i Floden. Naar Man gaaer nogle tusinde Skridt op imod denne Bæks Kilde, lige imod Øst, naaer Man en lille Slette, som unægtelig fremviser et sørgeligt Øde. Imod Øst begrændses den af skyhøje lodrette Fjeldvægge; det er over een af disse, at den lille Bæk styrter sig ned i et uhyre Spring af henved tusinde Fod. Et Spring siger jeg; det er det dog egentlig ikke. Thi naar den lille Bæk, som har sin Kilde oppe i den evige Snee, kommer ned i Dalen, er den reent fortumlet og har ondt ved at finde sig selv igjen. Og det medrette; i Faldet opløses den nemlig saa aldeles, at den ganske forsvinder for Øjet; Man føler den kun i en ganske fiin Støvregn. Det koster den Anstrengelse,

kan Du vel begribe, igjen at samle de utallige Vand-draaber, som sive igjennem Gruset, sammen til en lille maneerlig Bæk. Det lykkes da heller ikke forend et godt Stykke nede i Dalkløften.

Men det var ikke Bækken, vi skulde tale om; det var snarere den lille Slette, Steensletten kaldet. Dersom Du kunde kaste blot et Blik derhenover, vilde Du strax af Dig selv forstaa, hvorfor den hed saaledes. Den var nemlig heelt oversaaet med Klippestykker, Steen, Gruus og Sand, som af og til i frygtelige Laviner vare styrtede ned over Skrænten fra det mægtige Mitaghorn. Derfor var denne Plet saa øde. Den lille Bæk kunde have gjort den til et velsignet Engstykke; men Gruset og Stenene havde kvalt al Vegetation.

Dog ingenlunde al. Heelt inde under Fjeldvæggene var der en smal, men lang, omhyggelig indhegnet Strimmel Jord, som laa aldeles og saa temmelig ily mod den fordærvelige Steenregn; her trivedes Kornet og Græsset i en glædelig Yppighed. Denne Strimmel udgjorde derfor en ikke ganske ringe Besiddelse; et Par Køer og en fem, sex Gjeder havde rigelig Næring derpaa; og disse, i Forbindelse med en lille Ager Hvede og et godt Stykke Kartofler, formaaede vel at give en lille Familie tarveligt Underhold.

Derfor laa der ogsaa lige under Fjeldvæggen,

ligesom klinet op til samme, en lille Hytte, noget forfalden, men dog ganske hyggelig, vel indhegnet tilligemed en Kjøkkenhave og et Staldskuur. Der boede Rudenz Wald, en Urner af Fødsel, som tilligemed den smukke Justa eller Gusta Süsli's Haand var kommen i Besiddelse af Huus og Ager, det eneste Barns frie Fædrenearv. Han kunde have været meget lykkelig; men han var det ikke, og hans stakkels Kone ikke heller.

En Morgenstund kort efter Fromessen hørtes der et forfærdeligt Bulder i Landsbyen Randa. Man forblev ikke længe i Tvivl om, hvad der var paafærde; det var atter Mittaghorn, som havde nedsendt sin fordærvelige Hilsen over Dalens Dyb. Folk styrtede sammen og gave hinanden Møde paa Fordærvelsens Mark. O vee, hjælp S. Nicolas! Hvilken Ødelæggelse! Magen havde Man dog endnu aldrig kjendt. Steendalen var opfyldt med uhyre Klippemasser og umaadelige Gruusdynger, og Dalens eneste Vaaning — o Jammer! — den var forsvunden!

Hidtil havde den dog ligget saa trygt inde under Fjeldet! Men tidligere havde det ogsaa kun været løse Lag af Gruus og mindre Steen, som adsplittede i lette og frie Satser vare sprungne ud over Fjeldranden; denne Gang derimod var det hele Masser af Fjeld og

Gruus, der i samlet og tungt Fald vare gledne over Skrænten ned i Dalen. Hytten var borte, Ageren var borte, o vee, o vee! — Men hvor vare de arme Mennesker blevne af?

Hyttens Beboere bestode af fire Personer; af disse befandt de tvende sig midt i den veeklagende Mængde, Hustruen med sit yngste Barn. Der gaves dem, der hviskede til hinanden, at Ulykken endda ikke var saa stor for den arme Justa; Rudenz havde viist sig som en slet Person imod hende, og hun vilde føle sig lykkeligere uden ham end med ham. Men Justa følte anderledes. I dette Øjeblik havde hun glemt al den Uret, al den slette Behandling, hun havde lidt; hun følte alene, at hun engang havde elsket dette Menneske, at han var hendes Børns Fader. — Hendes Børn! Barmhjertige Himmel! Hun havde jo nu kun eet tilbage! Det andet var blevet begravet tilligemed sin ulykkelige Fader!

Intet formaaer at skildre den arme Justas Fortvivlelse. Aarle om Morgenen var hun, med sit yngste Barn paa Armen, gaaet ud til Landsbyen, og havde ladet sit andet Barn, den niaarige Benedicta, blive tilbage for at betjene sin strenge Fader, hvis han skulde vaagne, førend hun selv kom tilbage. Rudenz var nemlig i Dagbrækningen kommen tilbage fra een af sine sædvanlige Udflugter paa flere Dage, og havde, uden

at vexle noget Ord med hende, kastet sig paa sit Leje. — Ak, havde hun dog blot talt med ham, havde hun dog blot hørt eet eneste mildt Ord fra hans Læber!

Hjem og Formue vare tabte, Ægtefælle, Barn — Alt var tabt! — Ulyksalige Justa!

Det forekom Alle unyttigt at prøve Noget til de tvende Menneskers Frelse. Selv om Man kunde arbejde sig igjennem de nedstyrtede Masser, maatte dog Livsaanden allerede for længe siden have forladt de tvende Ulykkelige. Hytten maatte være aldeles knust. Man indsaae det Forfængelige ved slig Prøve, og alligevel prøvede Man. Men Arbejdet maatte snart standse som aldeles fortvivlet.

— Punktum, siger jeg. — Nu tænker Du vel, at min Fortælling er tilende? Nej langtfra; nu skal den egentlig først til at begynde. Jeg veed nemlig bedre Besked end alle de gode Mænd i Landsbyen Randa, og fører Dig, lige lukt, min Ven, igjennem Gruus og Fjeld ind i den begravede Hytte. Begravet, ja det er den; men knust, — nu kan Du tro mig, om Du vil! — det er den ikke. Jeg lovede jo at fortælle Dig om et Underværk i Bjergene; her har Du det!

— Men jeg skylder Dig en Forklaring. — Et fladt Klippestykke af en betydelig Størrelse var med tungt

Fald gleden ud over Fjeldranden, og var styrtet saaledes, at det var kommet til at staa til Støtte op imod Fjeldvæggen tværs over den elendige Hytte. Under dette mægtige Skjold var Hytten fuldkommen sikker for at blive knust, endskjøndt den ikke kunde undgaa at blive begravet. Ikke saa meget som et Sparretræ var blevet brudt; ikke saa meget som en Træspaan eller Steen paa Taget havde forskudt sig. Begrib Du det, om Du kan; jeg formaaer det ikke, endskjøndt Sagen ad den simple Forstands Vej er let nok at forklare. Det var nu engang Guds Villie, at det saaledes skulde skee; det er det Hele, hvad derom lader sig sige.

Det var en forfærdelig Opvaagnen for den tungt slumrende Rudenz. Han foer ivejret ved Bulderet; et uigjennemtrængeligt Mørke omgav ham. Haarene rejste sig paa hans Hoved; han udstødte et uvilkaarligt Skrig af forfærdelig Angst. Han hørte en spæd Stemme klynke; det var hans Barn, som jamrede sig. Men hvad brød han sig om sit Barn! Han tænkte kun paa sig selv, han gyste blot for sit eget Liv.

Hastig havde der dannet sig en Forestilling hos ham om, hvad der foregik. En Aande af Forundring gik over hans Sjæl; han undrede sig nemlig medrette over, at han endnu levede. Men hvert Øjeblik ventede han, at Tag og Stolper skulde knage over ham, og For=

dærvelsen med tilintetgjorende Magt styrte ned over hans Hoved. Som forstenet stod han og lyttede, halv bevidstløs af Rædsel. Men Alt forblev stille. Da begyndte han atter at aande.

— Begravet, levende begravet! — Det var en forfærdelig Tanke. Dog snart vandt Rudenz sin Fatning tilbage saa vidt, at han, vridende sine Hænder og rivende Haaret af sit syndige Hoved, kunde forbande sig selv, sin Skjæbne og den hele Verden. Vorherre lod ham rase og tænkte ved sig selv: — Det giver sig vel; han bliver nok tam, inden Enden kommer. —

Rudenz blev kjed af at rase, forend han blev træt deraf; det faldt ham pludselig ind, at det ingen Verdens Nytte var til. Bedre var det dog under alle Omstændigheder at anstille nogle Forsøg paa at fri sig ud af Fordærvelsen. Nu lagde han først Mærke til sin Datter, den lille Benedicta; barsk bød han hende skaffe Lys tilveje. Barnet var fuldkommen hjemme i det ordentlige lille Huus; hun samlede sig, den lille Stakkel, og gik lige hen, hvor Fyrtøjet og Lampen vare at finde. Rudenz fik Lys, som han ønskede. Forundret saae han sig omkring; Alt var aldeles uforandret trindt omkring ham; det syntes, som om han ikke behøvede Andet for at vorde fri og frelst, end at gaa ud ad Døren. Var det Hele maaskee en Drøm, kun en frygtelig

Drøm? Uvilkaarlig ilede han til Døren og trykkede paa Klinken. Klinken gik op, men Døren ikke. — Det var fuld Virkelighed, at han var levende begravet!

Men ud vilde han! Han gav sig til at arbejde som en Fortvivlet paa at bryde igjennem; han arbejdede, indtil Kræfterne svigtede ham. Tomme Forsøg! — Da kastede han sig fortvivlende paa sit Leje. Det løb rundt i hans Hoved, det kravlede sært i hans Indre.

Fortiden oprullede sig for hans sløve Blik; et dunkelt Spejlbillede af hans eget hæslige Selv stillede sig overfor ham Ansigt til Ansigt. Det var Naget, som begyndte at røre sig i ham. I Livets vilde Suus og Duus havde det slumret; i Dødens frygtelige Stilhed vaagnede det. Billedet blev klarere og klarere efterhaanden; han maatte gyse tilbage for sig selv.

Isandhed, Rudenz havde opført sig som en elendig Person. Lykken havde villet ham vel; men han havde i sort Utaknemlighed misbrugt alle Lykkens Gaver. Som en fattig Knøs, der hverken havde Hjem eller Frænder, var han kommen over Bjergene. Den velhavende gamle Süsli havde optaget ham som en Søn i sit Huus; Justa, den smukke, i hele den vide Dal beundrede Justa, havde skjænket ham sit Hjerte. Ved den Gamles Død var han bleven den lykkelige Be-

sidder baade af Justa og hele den skjønne lille Ejendom. Lykkelig — ja Hvo kunde være bleven lykkeligere end han? — Men Rudenz var et raat og letsindigt, dertil uskjønsomt Gemyt; saasnart han var bleven sin egen Herre, vaagnede alle de onde Drifter i ham, og han gav dem frie Tøjler. I slet Selskab uddannedes han hastig til en Døgenigt, en Spiller, en Svirebroder; han forglemte Huus og Hjem, Kone og Børn, og lod staa til i vildt Sværmeri. Han blev en vældig Gemsejæger og antog hele det raa Væsen, som knytter sig til denne halsbrækkende Levevej. I Monte Rosas Fjeldørkener tilbragte han sine Dage, i Dalkipperne sine Nætter; og naar han efter mange Dages Forløb endelig vendte tilbage til sit Hjem, skete det kun for at kives med eller endog mishandle sin trofast hengivne Hustru og de uskyldige Smaa. Stundom blev han borte i hele Uger; da var han over Mont Cervin vandret over til Piemont i Italien for at friste Eventyr af et nyt Slags. Hans Fraværelser bleve efterhaanden baade længere og hyppigere. Gud veed, hvad han tog sig for paa sine onde Veje.

At det imidlertid i hans Hjem gik stadig tilbage, det fulgte af sig selv. Snart vilde den Tid være kommen, da hans Familie skulde være bleven udsat for Nød og Mangel. Dog, hvad agtede han derpaa, hvad brød

han sig derom? — Stop! Da lagde Vorherre sig derimellem; nu havde han faaet Løn som forskyldt. Hans Ejendom var ødelagt; der var blevet gjort Skilsmisse mellem ham og Hans, en rædsom Skilsmisse, netop den samme, som finder Sted imellem Liv og Død! Han var jo levende begravet!

— Du har et Spørgsmaal paa Læben, min Ven, jeg vædder, ret et nysgjent Spørgsmaal. Nu, skam Dig kun ikke derved! Vi ere jo alle Mennesker. — Du mener, at hiin Skilsmisse imellem Ondskab og Uskyldighed endda ikke er saa ganske rigtig. — Hvorfor skal Benedicta, det uskyldige og fromme Barn, dele Skjæbne med sin onde Fader? — Ja, min Ven, Vorherre har nu engang sine egne Tanker, sine egne Veje. Er Du bleven saadant et gammelt Menneske, og har ikke gjort den Erfaring endnu? —

Var det Nat eller Dag, — hvor lang Tid var der hengaaet, siden Graven var bleven kastet til? — Ja, det vidste Gud alene. Rudenz laa paa sit Leje og stønnede. Hans Legeme var udmattet; men hans Sjæl var i en frygtelig Virksomhed. Han var pludselig vaagnet til Bevidsthed om sin Usselhed; — hvor lykkelig kunde han ikke have været! — han var med Rædsel begyndt at tro paa en Gjengjældelse. Og dette var

endda kun en Begyndelse! Naar Livet ynkelig var gaaet af ham, da skulde Gjengjældelsen først ret begynde — i Helvede! Den kjære Himmel havde han aldrig villet tro paa; nu nødtes han til at tro paa det hede Helvede! Hvor han vred sig, hvor han stønnede! Hans Læber blaanede, hans Miner fortrak sig, og Døden stod paa hans Pande.

Det fromme Barn Benedicta havde jamret sig mødig. Da hun saae sin Fader kaste sig paa Lejet, meente hun i sin Uskyldighed, at det var Sengetid, og fulgte hans Exempel. Hvor hun var træt, den lille Stakkel, hvor fortumlet og bedøvet! Men hun var endnu aldrig falden isøvn uden at have bedet sin Aftenbøn; hendes smaa Hænder foldede sig altsaa uvilkaarlig, og hun fremsagde Bønnen med lydelig Stemme.

Rudenz holdt pludselig Aandedrættet tilbage og lyttede. Der var noget Trøsteligt i at høre en Stemme, en Menneskestemme i denne Gravens frygtelige Stilhed. Og Barnets Stemme var saa blid, saa rørende blid. Og denne Fortrøstning, som udtalte sig deri, den faldt ham ligesom en Dugdraabe paa hans glødende Hjerte. — Fortrøstning! Er det muligt at fatte nogen Fortrøstning i Graven?

Han lyttede. Bønnens Ord vandt kun snevert Rum i hans Bevidsthed; men de berørte husvalende

hans syge Sjæl, medens de glede forbi hans Øre ligesom paa Englevinger. Forunderligt, er det en Trolddom? — Endnu engang, Benedicta! — bød han Barnet, da hun havde bedet Bønnen tilende.

Han mindedes, at han ogsaa selv engang havde kunnet en Bøn, — da han var ganske lille; — hans Moder, hans ømme Moder havde lært ham den.

Benedicta gjentog sin Aftenbøn. Rudenz følte sig roligere; Trætheden fik Magt over ham, og han faldt i en dyb Søvn.

Da han vaagnede, stod Benedicta ved hans Leje. Hvorlænge han havde slumret, vidste han ikke. Lampen var gaaet ud; men Barnet havde tændt den igjen.

— Skal jeg bede min Morgenbøn for Dig, Fader? — spurgte den lille Pige.

— Lád høre! —

Benedicta bad; med mørke Miner hørte hendes Fader til. Han vilde spotte over det Indtryk, Bønnen gjorde paa ham; men han formaaede det ikke. Dette Barn — hvad var det dog for en vidunderlig Magt, det begyndte at udøve over ham? Det var ham virkelig, som om han ikke engang turde oplefte sit Blik til hende, endnu langt mindre see hende ind i Øjnene!

Rudenz havde imidlertid saa nogenlunde gjenvundet sin Fatning. Var der endnu nogen Frelse mulig, det indsaae han vel, maatte han indrette sig paa en forstandig Maade, med streng Økonomi ordne sin Leveviis og lægge en Plan for sit Arbejde til Befrielse. Endnu havde han Intet nydt i sin Grav; men han vidste, at der fandtes i det Mindste et lille Forraad af Levnetsmidler i Huset. Allerførst gav han sig til at undersøge og samle, hvad han var raadig over. Han selv havde aldrig tænkt paa at forsyne Huset med Andet end et Stykke Vildt engang imellem. Der fandtes ogsaa en ikke ringe Deel af tørret Gemse- Gede- og Bjørnekjød. Justa var en meget god Huusholderske og forstod at holde tilraade. Brød var der kun Lidt af; Forraadet af Bønner og Maismeel var derimod igjen noget rundeligere. En Malkegeed var bleven begravet med dem; til den fandtes der Græs og Hø for omtrent fjorten Dage. Af Talg til Lampen var der Overflod. — De behøvede altsaa i det Mindste ikke for det Første at frygte for Gravmørket, eller, hvad værre var, for Hungersnøden.

Dog — barmhjertige S. Nicolas! Rudenz, forstaaer Du vel, paakaldte en ganske anden Hjælper; men S. Nicolas lyder baade bedre og sømmeligere —

— Hvorfra skulde de faa Vand, — Vand til Geden, Vand til sig selv?

Det var saa godt som en halv Dødsdom. Dog, det gjaldt jo om at kæmpe for Livet!

Og Luft — Luft vilde endnu mindre kunne undværes end Vandet. Snart maatte den indesluttede Athmossfære forpestes, og saa — og saa — —!

Det var saa godt som en heel Dødsdom! Men ligefuldt maatte der kæmpes for Livet lige indtil det Sidste.

Rudenz begyndte paa sit Arbejde. Han brød Muren igjennem og begyndte at grave et højt og smalt Galleri. Men dette Arbejde medførte betydelige Vanskeligheder, som oftere bragte ham Fortvivlelsen nær. Gruset vilde ikke holde sammen i Hvælvingen over ham og styrtede ned over hans Hoved. Pludselig stødte han paa større og mindre Klippebrudstykker, som han enten maatte fjerne eller omgaa. Og hvor skulde han gjøre af Jorden, som han gravede ud? Møjsommelig maatte han bære den bort i et Trug og efterhaanden stampe den fast inde i Huset. Og naar Huset ikke kunde rumme Mere, hvad saa? — Nu, den Tid den Sorg! Ufortrødent fremad med Værket!

Ufortrødent gik det ikke; men det gik dog, og det var allerede Meget.

Medens Rudenz arbejdede, havde han allehaande besynderlige Tanker. — Hvad var det dog egentlig for en Gud, som Benedicta havde henvendt sig til i sin Bøn? Da han endnu var lille, havde Man ogsaa talt til ham om en Gud, og han havde senere jævnlig hørt Sagnet gjentage om denne Guds Tilværelse. Men han havde tidlig glemt sin ringe Børnelærdom, og ikke indladt sig nærmere i en Sag, som han meente, ikke videre angik ham.

Men den angik ham dog; det begyndte han at mærke nu. Der gaves visselig Een, som var stærkere end han, og i hvis Hænder, grusomme eller retfærdige, han maatte falde efter Døden. Der udviklede sig en Anelse hos ham om, at han skulde staa til Ansvar for sit Livs Bedrift, — o vee, hvilket uhyre Ansvar! Hans Hjerte sammenknugedes af en forfærdelig Angst. Han stred trodsig imod; men snart maatte han give sig. Hvor skulde han søge Frelse, hos Hvem skulde han søge Tilflugt? — Der gaves ingen Frelse, ingen Tilflugt! — Hvor det Barn dog er forunderlig roligt! — Han blues over sig selv; — er det ham ikke, som om han, den stærke Mand, skulde søge Trøst og Beroligelse hos det svage Barn? — Uvilkaarlig nærmer han sig hende; denne Hjerteangst er ikke til at udholde — alene!

Den lille Pige havde virkelig fattet sig ganske, da

hun saae sin Fader blive roligere og begynde en ordnet Virksomhed. Hun gav sig paa sin vante Maade til at sysle stille omkring i Huset og indrette Alt saa vel, som hun formaaede. Hun havde været sin Moders høire Haand og vidste allerede god Besked om Alt, hvad der hørte til den lille simple Huusholdning. Hun fodrede og malkede Geden; hun tilberedte de tarvelige Maaltider; hun holdt Huset og Bohavet iorden, og tog sig af Alt, ganske som om der slet intet var passeret.

— Men hvorledes kan Du dog være saa rolig, kjære Barn? — I umindelige Tider havde Rudenz ikke sagt kjære hverken til Kone eller Børn.

— Vorherre har gjort mig rolig, Fader. — svarede Barnet, idet hun hævede sit klare og milde Blik: — Jeg har bedet til ham tidt og længe; og han har bønhørt mig. —

— Hvorom har Du da bedet ham? —

— Om at fri os ud af denne Nød, hvorom ellers, Fader? —

— Og han har hørt Dig, siger Du? — spurgte Rudenz bævende.

— Javist! — svarede Pigen med straalende Øine: — Han har talt til mig omtrent saaledes: — Mit kjære lille Barn, hvorfor skulde jeg have ladet Bjerget styrte

sammen over Dig og endda bevaret Dig ilive og ganske uskadt, dersom jeg ikke havde isinde at frelse Dig? —

Rudenz aandede dybt; en frisk Livsstrøm havde berørt hans Hjerte. Barnets Ord sloge ned i hans Sjæl som Lysstraaler fra den Himmel, der hvælvede sig over hans mørke Grav. Denne klare Tillidsfuldhed, denne simple, men klippefaste Tro imponerede og bemægtigede sig ham med en mærkværdig Styrke. For et Øieblik forekom Sagen virkelig ham selv saa klar og tydelig, som om der ingen Tvivl kunde være om; og den kvælende Angst forlod hans Indre. Hans Hjerte udvidede sig mægtig, idet det fyldtes af det guddommelige Haab.

Denne Stemning var vel kun forbigaaende; men den efterlod sin velgjørende Virkning. Og kort efter indtraf der en Begivenhed, som kraftig styrkede denne svage Begyndelse i ham til et nyt Liv. Alt eftersom han gravede fremad, bemærkede han, at Gruset blev fugtigere. Endnu gjorde han sig ingen Tanke derved; men endelig saae han tydelig, hvorledes Vandet sivede igjennem Jorden. Han behøvede kun at gjøre nogle Spademaal i Dybden for at frembringe en lille Brønd med det allerklareste Vand.

Et uvilkaarligt Glædesskrig hidkaldte Benedicta. Hun ilede til og deelte sin Faders Glæde. Men hun

overlod sig ikke til nogen orkesløs Jubel; tværtimod fik hun travlt med at vande den næsten vansmægtede Geed, med at sætte Bonner og Skofter iblod, med at fylde forskjellige Huusholdningskar med det klare Vand.

Rudenz begreb naturligviis ikke, hvorledes det gik til med dette Kildevæld, og Du, min Ven, begriber det sagtens ikke heller. Men for mig er Sammenhængen fuldkommen klar. Benedicta ansaae Kilden simpelthen for et Mirakel fra den Gud, som havde lovet at frelse dem, og Rudenz havde i sit Inderste en Anelse af en lignende Forestilling. Jeg lader denne Forklaring staa — jeg har al Agtelse for Mirakler —, endskjøndt Sagen var overmaade simpel og gik aldeles naturlig til. Den lille Sneebæk, der, som Du vel endnu erindrer, med Regnfald styrtede sig ned i Dalen, var ved Jordskredet begribeligviis bleven forstyrret i sit Løb. Da den nu ikke kunde falde længer, maatte den naturligviis sive igjennem, saa godt den kunde, for at naa sin Bestemmelse. Dette var en stor Lykke for Rudenz; og han skjønnede for første Gang i sit Liv rigtig paa sin Lykke. Seer Du, det var hele Miraklet! — Saa simple og lette ere alle Vorherres Mirakler.

Vand vilde de altsaa ikke komme til at mangle, og Luft ikke heller, som det snart viste sig. Deres Aandedræt forblev nemlig fuldkommen ubesværet; det var

ogsaa et lille Mirakel, dog om muligt, endnu simplere end det foregaaende; Rudenz kom selv under Vejr med den ganske naturlige Sammenhæng derved. Det faldt ham nemlig ind at gjennembryde Muren indad imod Fjeldvæggen; til sin store Forundring fandt han et aabent Rum, og til sin endnu meget større et Rum, hvorfra Lyset svagt dæmrede ham imøde. Han krøb ud i Smugen og saae tilvejrs; han behøvede kun at bøje Nakken tilbage for at finde den glæderige Gaade løst. Igjennem en uregelmæssig, snever Spalte højt ivejret kunde han skimte en Strimmel af den klare blaa Himmel. Det var den anden lykkelige Begivenhed, som styrkede det af en ny Jordbund i hans Indre fremspirende Haab. Tilsyneladende var denne endog meget lykkeligere end den foregaaende; men det var, naar Alt kom til Alt, dog kun et Selvbedrag, der snart maatte forsvinde. Alle de Planer nemlig, som Rudenz hastig efter hinanden udkastede til Befrielse ad denne Lysets og Luftens velsignede Vej, maatte ligesaa hastig strande paa den aabenbare Umulighed. Spalten — hvorledes denne forresten var bleven mulig, begreb han naturligviis ikke — Spalten var altfor højt tilvejrs, til at den paa nogensomhelst Maade kunde blive ham tjenlig som Gjennemgang. Maaskee var den ogsaa for snever, naar det kom til Stykket. Han maatte følgelig, i det

Mindste for det Første, nøjes med den store Vinding af den friske Luft, som ad denne Vej strømmede til fraoven, ligesom det friske Vand ad en anden franeden, og med den næsten ligesaa store Vinding af et forfriskende Haab, som det indskrænkede Skue af den kjære blaa Himmel i stedse nye Spirer lod fremgaa af hans Indre.

For os er dette Mirakel — jeg holder saa meget af dette Ord! — ligesaa simpelt og let begribeligt som det foregaaende. Hytten stod nemlig ganske frit til alle Sider under det nedstyrtede flade Klippestykke, og der, hvor det lænede sig op imod Fjeldet, var der ganske naturlig blevet en Revne, eftersom hverken Klippestykket eller Fjeldvæggen vare afslebne til at passe nøjagtig sammen. Ved Jordskredet var der vel rislet endeel Gruus ned imellem Huus og Fjeld og endeel Stene vare blevne liggende i Sprækken; men det Første havde langtfra opfyldt Mellemrummet, og de Sidste langtfra tillukket Aabningen. See saaledes var den Sag beskaffen! Vi ere nogle hele Karle, vi Mennesker; det er næsten ligesaa let for os, nota bene, naar den mægtige Gjerning er udført, at sige: — See saaledes forholder det sig! — som for Vorherre at udføre den mægtige Gjerning. — Bryst Dig, Matthias!

Hidtil vare Dag og Nat gaaede i hinanden for de Begravede; de havde ingen Forestilling om, hverken hvorledes Tiden løb, eller hvorlænge de allerede havde opholdt sig i deres underjordiske Fængsel. Nu forholdt det sig anderledes. Vel formaaede Dagen ikke at trænge ind i deres Stue — selv i Smugen var der kun svag Dæmring —; men de kunde med fuldkommen Sikkerhed skjelne mellem Dag og Nat, og tælle Døgnene, eftersom de randt. Det var ej nogen ringe Forbedring i deres Stilling; de vare dog ikke længer ganske afspærrede fra den timelige Tilværelse, fra den lyse og levende Verden ovenpaa. Det gjenvaagnende Livshaab gjorde Rudenz opfindsom. Af en Flaske og en Tragt, hvis Munding han havde gjort betydelig snevrere, samt nogle Haandfulde tørt Sand indrettede han efter omtrentligt Skjøn et Slags Timeglas, der skulde tjene dem til Antydning af, hvorledes Dagens Timer randt, og betinge en nogenlunde ordnet Inddeling af Dagen imellem Arbejde, Hvile og Forfriskning. Med Solen stod han op, og satte strax sit Sanduhr igang; med Solen gik han tilhvile.

Hver Aften maatte Benedicta fremsige sin Aftenbøn, hver Morgen sin Morgenbøn for ham. Paa denne Maade havde han snart lært dem begge udenad; men han lod ligefuldt sin lille Datter lydelig udtale

Bønnens Ord. Han havde prøvet selv; men, besynderligt nok, der syntes ham at ligge en ganske anden Kraft i Ordene, naar Benedicta fremsagde dem.

— Gud, Gud og atter Gud! — sukkede han ofte for sig selv; — Hvo der blot rigtig kjendte denne Gud! — Er han ogsaa en Gud for mig, for den Elendige og Brødefulde? — Kan han tilgive, — lader han sig forsone? Er han ikke Andet end retfærdig, denne Gud, da vee mig, vee! —

— Fortæl mig Noget om den Gud, til hvem Du beder! — bad han en Dag sin lille Datter med nedslagne Øjne og usikker Stemme.

— Kjender Du ham da ikke Fader? Og Du er dog saa gammel! —

— Fortæl, mit Barn! —

Da gav Benedicta sig til at udfolde hele sin Børneviisdom, og der laa en Overbeviisningskraft i denne naive Fremstilling, som gik Rudenz lige ind til Sjælen. Han blev dristigere og spurgte; den Lille svarede; og tilsidst fremgik der en levende Udvexling imellem et gammelt halv forhærdet Hjertes Engstelser og den klare, trygge Barnetro. Og denne Udvexling gjentoges, efterhaanden udviklende en stedse større Fylde. Det var ikke Barnet, fra hvem denne Fylde udgik, men Manden, uden at han vidste Noget deraf.

Faderen var begyndt at gaa i Skole hos sit eget Barn. Gud maa vissselig have glædet sig med sine Engle over denne Skolegang. Faderen vidste vel, hvor meget han modtog; men Datteren havde ingen Anelse om, hvor meget hun gav; det var netop det Smukkeste, ikke sandt, min Ven? Med hvilken rørende Iver bestræber ikke den Lille sig for at lære det gamle Menneske Fader vor! Hun fremsiger det ganske langsomt, Bøn for Bøn, og han gjentager det som en andægtig Discipel. Han er tungnem; men hun er ubeskrivelig taalmodig.

Paa denne Maade gaaer han alligevel forbausende hastig fremad. Hans fattige Barnelærdom dukker efterhaanden frem i søde Reminiscentser. Det arbejder i hans Indre baade ved Nat og Dag; Livssandheden aabenbares for ham langt mægtigere indvendig end udvendigfra. Udenfra kommer Stoffet og Motivet; indvendig sprudler selve den guddommelige Livskilde, og driver Aandens Værk til Frelse og Saliggjørelse.

Rudenz er gaaet i sig selv; han angrer, han rædd es, han kæmper og vinder Fortrøstning. Som en Engel staaer hans Barn ved hans Side, som en Aabenbarelse fra den Himmel, som er i Begreb med at udfolde sig over hans syndige Hoved. Og han, hos hvem hidtil ikke engang de almindelige Faderrørelser

have gjort sig gjældende, han omfatter nu sit Barn med en næsten hellig Kjærlighed, en af Ærefrygt bævende Ømhed.

Efter Rudenz's Regning havde de nu allerede i otte til ti Dage været udstødte af de Levendes Samfund. Deres Forraad af Levnetsmidler vare allerede betydelig svundne ind; og Rudenz havde allerede Forudfølelsen af den sig nærmende skrækkelige Mangel.

— Vær ved godt Mod, Fader! — opmuntrede ham Benedicta: — Kjender Du ikke Fortællingen om de fire tusinde Mand, de fem Bygbrød og de to smaa Fisk? Den Herre Christus er overalt med sin Velsignelse tilstede, ogsaa her, Fader. Nu skal Du høre den smukke Historie! —

Og Rudenz lyttede til Fortællingen, der klang i hans Øre fra Barnets Læber som et Evangelium.

— At Gud nu skulde lade os omkomme, — sluttede Benedicta: — efterat han har frelst os saa godt som fra den visse Død og ladet skee saa mange underlige Ting for at holde Livet i os, — det er jo reent urimeligt, kjære Fader! —

Det Samme syntes Rudenz; han fattede atter Mod og slog sig tiltaals. Det var allerede kommet saa vidt med ham, at han formaaede at overgive sig i

Guds Haand. Hvad han nu maatte lide, ansaae han for en ikke alene forskyldt, men ogsaa gavnlig Revselse af en kjærlig Faderhaand; og han deelte paany Benedictas faste Tro, at al den Miskundhed, der var bleven ham viist under Revselsen, umulig kunde ende med at overlade ham til Fordærvelsen, og det saa meget mindre, som hans Barn, denne Uskyldighedens Engel, da med ham maatte hjemfalde dertil. Kunde der vel overhovedet gives nogen bedre Støtte for et glæderigt Haab om Frelse end den Omstændighed, at Gud havde givet ham en Engel med i Graven? Hvor en Engel er tilstede, maa der nødvendigviis foregaa Opstandelse!

Den følgende Dag brød der et frygteligt Tordenvejr løs; det var en stor, en meget stor Begivenhed for dem. Tordenens Bulder gav Gjenlyd i de underjordiske Rum, og ude i Smugen kunde de see hvert eneste Lyn, langt klarere, end om de havde været oppe paa Jorden. De vare altsaa ikke ganske revne ud af Forbindelsen med den levende Verden. Og dette Guds Vejr gjorde i sig selv et forunderlig højtideligt Indtryk paa dem; Gud var nær, den samme Gud, der havde bevaret dem i selve Dødens Svælg og som skulde frelse dem for Livet.

Regnen øste ned istrømme; havde de manglet Vand, kunde de ved denne Lejlighed have samlet et be=

tydeligt Forraad. Det var ordentlig en Vellyst for Rudenz at lade sig gjennemblode af den varme Regn; den førte ligesom en liflig Duft, en Livsduft med sig ned fra Oververdenen.

Dette Tordenvejr bragte Rudenz paa en Tanke, som ikke var saa gal. Kunde en Lyd fraoven trænge ned til dem, var det ikke utænkeligt, at der nede lod sig frembringe en Lyd, som kunde trænge op til Oververdenen. Lyden kunde maaskee frembringes ved et Alpehorn, et Slags Luur, som giver stærke og vidt lydende Toner. Rudenz havde et Alpehorn i sit Eje; det gjaldt om at gjore Forsog dermed og ikke blive træt. Det gjorde han da, idet han traadte ud i Smugen, vendte Hornets Munding lige ivejret og af al sin Magt frembragte langt udholdte Toner. I horizontal Retning vilde disse skingrende Lyd have tilbagelagt en Strækning af en halv Schweizermiil; desværre forplantede de sig lige ivejret og gik tabt i det tomme Luftrum. Men maatte Rudenz Dag for Dag, som det syntes, forgjæves, gjentage dette sit Nodraab, holdt de uafbrudt fortsatte Forsog dog i det Mindste hans Haab ilive. Han maatte nodvendigviis gjore Regning paa et ganske særeget Tilfælde; men dette kunde jo ogsaa indtræffe ved hvert nyt Forsog, han gjorde!

Imidlertid fortsatte han med Flid og Udholdenhed

sit Minearbejde. Med usigeligt Besvær havde han faaet gravet et Galleri af nogle og tyve Fods Længde. Det var baade et møjsomligt og langsomt Arbejde; Jorden maatte saa godt som Haandfuld for Haandfuld skaffes bort og omhyggelig stampes sammen i et andet Rum; hvert Øjeblik stødte han paa Klippestykker, som han enten maatte omgaa eller med utrolig Anstrengelse og Forsigtighed skaffe tilside. Ved den mindste uforsigtige Kraftyttring truede den af løs Jord bestaaende og kun mangelfuldt understøttede Hvælving med at styrte sammen over ham. Benedicta gik ham tilhaande, saa godt, hun kunde; men hvad formaaede vel hun, det kjære svage Barn?

Saaledes var Rudenz's og hans lille Datters Dag deelt mellem Arbejde, Bøn og Hvile. Den improviserede Tidsmaaler gjorde herved god Nytte. Lampen var tændt fra Morgen til Aften; heldigviis var der med Hensyn til denne ikke nogen Mangel at befrygte. Levnetsmidlerne derimod svandt sammen med en foruroligende Hast. Skulde Lampen virkelig blive en Dødslampe? — Nej, ved Gud og Christus, Madonna og alle Helgener, nej, nej!

Aftentimen tilbragte Fader og Datter i stedse hjerteligere Underholdning. Ofte bragte Rudenz Talen paa

sin Hustru, og Barnet maatte da fortælle Alt, hvad det vidste og kunde sige. Med Bæven hørte Rudenz til. Jo tydeligere det blev ham, hvilken Himlens Skat hans Kone var eller havde været, hvor blid og skaansom, hvor øm og trofast, ham hvor inderlig hengiven, uagtet al den Uret, hun havde lidt, desto dybere følte han sin egen Slethed og Uværdighed, og Angeren søndersled hans Indre. Især gik det ham tilhjerte, at Justa, langtfra at blotte hans Usselhed for hans Børn, med kjærlig Flid havde tildækket den og stræbt at indgyde dem Ømhed og Ærbødighed for deres Fader. Han fandt et Slags inderlig Vellyst i at trænge ind i dette rene og varme Kvindehjertes skjønne Hemmelighed og berede sit eget Hjerte et brændende Nags fortærende Kvaler. Benedicta behøvede kun at udtale sin Moders Navn for at frembringe en levende Rørelse i sin Faders Indre.

Brødet var sluppet op; Geden var sat paa sparsomme Rationer, og Mælken tog daglig af. Der var kun en Smule tørret Gemsekjød tilbage, en halv Skjæppe Bønner og en lille Bøtte med Maismeel. Melet, udrørt i Vand, var deres Morgendrik, nogle udblødte Bønner deres Aftenspise; kun om Middagen tillode de sig at nyde af Kjødet. Denne Huusorden havde Benedicta indført efter sit eget lille Hoved.

En Dag fandt Rudenz en Vimpel med Brændeviin; han havde selv bragt den i Huset og forvaret den. Med Afsky sparkede han den tilbage i dens Krog; — den indesluttede jo een af hans Livs Dæmoner!

Hvor dette Barn dog var blevet Rudenz dyrebart! Det var Mere end Kjærlighed, han følte for hende; det var tillige en forunderlig Ærefrygt. Men naar Benedicta begyndte at tale om sin Moder, da gav hans Hjerte sig til at bløde, hans Indre kom ibrand, og han trykkede Pigen med Heftighed i sine Arme.

Han erindrede sig deres Kjærligheds første Tider. Thi elsket havde han hende, ømt og lidenskabelig, skjøndt ikke paa værdig Maade. Søde Minder dukkede frem i hans Bevidsthed; da maatte han græde, græde som et Barn; han kunde jo ikke Andet!

Da var atter Benedicta den Engel, som trøstende stod ved hans Side. Hun vidste ikke, hvorfor hendes Fader græd; men hun forstod ligefuldt at tørre hans Taarer.

Saaledes henrandt atter omtrent en Uge. Med utrættelig Flid havde Rudenz i dette Tidsrum virket til deres Befrielse baade med Horn og Hakke; men endnu havde der ikke viist sig noget Frelsens Sendebud. — Ak, den bittre Mangel stod for Døren!

Da afsatte Rudenz den Lille fra hendes Bestilling som Huusholderske og tog selv de sørgelige Rester af Fødemidler i Forvaring. Han havde dermed sin besynderlige Hensigt. Under disse Omstændigheder sank hans Mod atter; hans Gemyt var endnu ikke befæstet i en ubetinget Gudhengivenhed.

— Vær ikke forknyt, Farlille! — sagde Barnet en Morgenstund til ham; — Inat havde jeg en saadan dejlig Drøm. Jeg saae baade Moder og min lille Broder Ulrik; Moder havde hele sit Forklæde fuldt af friskt Brød, og lille Ulrik rakte mig eet af de allerdejligste Stykker. Eja, hvor det duftede! — Det er Madonna og Kristusbarnet, Fader, som have sendt mig den velsignede Drøm, at vi ikke skulle tabe Modet. Da jeg vaagnede, var det mig virkelig, som om jeg endnu kunde mærke Duften af det dejlige friske Brød. —

— Du har været sulten, stakkels Barn, da Du gik tilsengs. —

— Sulten! O Fader, hvorledes kan Du tale saaledes? — Giver Du mig ikke altid det Allerbedste og fuldtop? Nej, jeg tænkte hverken paa Mad eller Drikke, da jeg faldt isøvn, men kun paa den kjære Moder og den lille Ulrik og paa Dig, Fader. —

Ja, Mangelen stod for Døren; men Rudenz

saae den med Fatning og Haab imøde. Vaklede end Fatningen, svævede end stundom Haabet en Smule, den søde sværmeriske Fortrøstning svigtede ham dog ingensinde mere. Han vilde taalmodig lide og ikke forsage, hvad der end maatte skee, for at gjøre sig værdig til den Frelse, som Gud saa barmhjertig havde forkyndt ham igjennem Barnets Mund.

Han gjorde et Overslag over sit Forraad og inddeelte det med streng Nøjagtighed. Benedicta kunde i lang Tid have holdt Livet i sig ved dette lille Forraad; det var ham, der tærede saa forskrækkelig. Han maatte indskrænke sig, knappe sig af; naar han blot bevarede Livet i sit Barn, bevarede han ogsaa Livet for sig selv. Uden hende havde han været Døden hjemfalden; med hende kunde han umulig dø.

Efter et nøjagtigt Overslag kom han til den Slutning, at de vel kunde friste Livet i sex til otte Dage endnu. Benedicta skulde nyde sine sædvanlige Rationer; han selv maatte nøjes med meget mindre, og efterhaanden end ydærligere indskrænke sig for at have en Smule at løbe paa.

Med ubønhørlig Strenghed gjennemførte han denne haarde Forholdsregel imod sig selv. Han følte, hvorledes Kræfterne svandt; men derpaa var han fattet og lod med Gud staa til.

Een af de følgende Dage ramte ham en stor Sorg. Geden døde af Mangel paa ordentlig Pleje. Arme Benedicta, nu maatte Du savne den halve Kop Mælk, som udelukkende havde været helliget Dig! Dyret var lutter Skind og Been; i de faa Draaber Mælk havde den ydet sit Allersidste.

Paa den femte Dag tabte Rudenz af Udmattelse Hakken af Haanden. Da foldede han sine Hænder, Taarerne vældede frem af hans Øjne, og med bævende Læber stammede han: — Din Villie skee! —

— Det var mit sidste Dagværk! — mumlede han derpaa hen for sig selv, idet han vaklede ind for at kaste sig paa sit Leje.

Samme Dag hørte han op med at spise. Hvo som ikke arbejder, skal heller ikke æde. — mumlede han imellem Tænderne: — Hjælp Gud og alle Helgener! —

— Fader, Fader! — raabte Benedicta med Glædesrøst, idet hun kom ilende ind til ham: — Jeg har fundet min Bibel, min kjære Bibel! Nu skal Du blot høre! —

Og hun lagde Børnebiblen for sig og begyndte at læse. Det blev Rudenz's Føde for de næste Dage. Naar han saae Benedicta fortære sin tarvelige Portion, var det ham, som et glubende Uhyre vaagnede i

ham, der sled og bed for at styrte frem og rive Pigen hendes Spise af Haanden. Men han betvang Uhyret ved sin Villies Kraft og ved hellige Formularer.

Men endskjøndt den lille Pige ikke manglede det Nødvendige, blev dog ogsaa hun blegere Dag for Dag. Dersom Hjælpen skulde komme, da maatte den ikke tøve for længe. I Graven kan intet Liv trives ret længe; giver Jorden end sin Fedme, det maa hensygne uden Solen paa Himlen. Benedictas Træk forklaredes stedse mere; en høiere Glands flammede i hendes blide Øie; hun vandt bestandig større Lighed med de kjære Engle, om hvilke hun drømte næsten hver eneste Nat.

Endnu en Lysstraale kløvede det tætte Mulm, som omgav Fader og Datter, og fremkaldte endnu engang Glædessmilet paa Begges Ansigter. Benedicta gjorde et nyt Fund, næst efter Biblen det kosteligste Fund, der kunde gjøres, en heel Pose fuld af herlige Kartofler, en rigelig Føde til flere Dage. Det var Overflod i Forhold til den herskende Mangel.

Da gik Naturen over Optugtelsen, og Rudenz holdt Maaltid endnu engang, han tilsvor sig selv, den allersidste i Underverdenens Mørke.

Hvor langsomt snege ikke Timerne sig hen i dette Gravens Bo; og dog kom hiin Tid kun altfor snart, da den fuldkomne Mangel truede med at indfinde sig.

Benedicta, var endnu saa temmelig ved Kræfter; Rudenz derimod var næsten aldeles udtæret og laa hensmægtende paa sit Leje.

— Men hvorfor spiser Du ikke, Fader? — spurgte Pigen: — Mig synes, at Du saa godt som slet intet har spist allerede i mange Dage! —

— Jeg er syg, Barn; naar Man er syg, spiser Man ikke. —

Benedicta gav sig til at græde. Det var de første Taarer, hun havde fældet siden deres Ulykkes første Dag.

I Virkeligheden havde Rudenz med en Villiesstyrke og en Opoffrelseskraft, som kun sjelden finder sin Lige, gjennemført sin Selvfornægtelse for sit elskede Barns Skyld, den dyrebare, grusomt forurettede Justas Datter, den gode Guds Sendebud til hans Oplysning, Forbedring og Frelse! Ja, hvad endnu mere var, han havde betvunget sit forvildede og selvraadige Hjertes bævende Frygt, og med en fuldkommen Opgivelse af al egenvillig Stræben overgivet sig i det faderlige Forsyns barmhjertige Hænder.

— Græd ikke, mit Barn! — sagde han mat og blidt: — Aftør dine Taarer og forelæs mig et Stykke af din Bibel! —

Endnu blændet af sine Taarer slog Benedicta

op paa Lykke og Fromme, og gav sig med hulkende Stemme til at læse.

Tilfældet havde fort hende ind paa Fortællingen om Jødernes Udvandring fra Ægypten, hvorledes Jehova viste dem Vejen, i en Ildsøjle om Natten, om Dagen i en Røgsøjle.

— Nej, — sagde den Lille, afbrydende sig selv: — det er ikke det, kjære Fader; jeg skal finde noget Andet at læse for Dig. —

Men førend Benedicta havde fundet dette Andet, var Rudenz sprungen op fra Lejet, ligesom gjenfødt i al sin tidligere Kraft, og havde med stormende Heftighed trykket hende i sine Arme. Han knugede hende under Taarestrømme til sit Bryst, han takkede, han velsignede hende, han bad, han jublede.

Var det glæderig Begejstring eller en sørgelig Vildelse? — Saasnart Rudenz havde sluppet Barnet af sine Arme, styrtede han hen til Arnestedet. I en Hast havde han dannet et anseeligt Baal; han bekymrede sig ikke om, hvad der faldt ham under Hænder, naar det blot kunde brænde. Men da Flammen slog ivejret og Røgen steg i en mægtig Søjle, kastede han sig paa sine Knæ og lovpriste med overstrømmende Glædestaarer Gud for hans barmhjertige Frelse. Benedicta forstod endnu ikke, hvad der foregik; men hun

knælede ved sin Faders Side og forenede sine Taarer og sin Lovpriisning med hans.

— Hallo, min opmærksomme Ven, hvor er Du henne? Du stirrer jo paa mig, som om Du ikke kunde tælle til Fem! Du seer Røgsøjlen, men lugter endda ikke Lunten! — Ah, jeg begriber, hvad der saaledes slaaer Dig med Forbauselse. Ja vistnok hører det til de overordentligste Ting, at Rudenz saaledes ubetinget kunde ansee sin Frelse for given. At han havde udfundet et godt Middel dertil, vel egnet til at oplive hans døende Haab, det vil Du lade gaa, ikke sandt? — Men en ubetinget Frelse, allerede forud given og ført til Indtægt, det er Dig for stærkt et Stykke. — Op Dig, Mand, Blikket ivejret! Seer Du ikke, hvor Røgsøjlen bliver af? Igjennem Taget vælter den sig ud i Smugen; derfra stiger den i lystige Hvirvler liig en befriet Sjæl op imod Himlen, højt og stedse højere. Det er et Takoffer til Gud deroppe, — et Varselstegn for Menneskene dernede.

Nu forstaaer Du, tænker jeg. Siig mig nu oprigtig, om vel Nogetsomhelst i Verden mere kan ligne en guddommelig Indskydelse, en umiddelbar Indgriben af Skaberen i hans Skabning? Jeg vil give Dig noget Godt, dersom Du foruden dette kan udfinde blot eet eneste rimeligt Middel til Frelse. — Det er det eneste,

der gives, og ved dette eneste er Frelsen utvivlsom. Ja, Du maa nok undre Dig og see ivejret. Sligt kommer alene ovenfra.

Men nu ville vi, om Dig synes, træde udenfor og see, hvad der passerer. Dæk dit Ansigt til, det raader jeg Dig, at ikke Himmellyset skal blænde Dig, og aand ikke altfor dybt, forat ikke den friske Luft skal sprænge dit Indre! Du er ligesom gjenfødt, ikke sandt, — det er Dig, som om denne skjønne Verden var Dig ganske ny? — Ah, hvor denne Overgang gjør dit svimlende Væsen vel! Du ligesom bader Dig i Lyset og gjenfødes i Badet; Du ligesom inddrikker Luften og beruser Dig deri. Kraftigere Bad og lifligere Drik har Du visselig ingensinde kjendt.

— Der er Ild i Bjerget, Ild i Bjerget! — Med dette Udraab styrtede i den tidlige Morgenstund en Gedehyrde ind i den lille Landsby Randa. — Bjerget brænder! —

— Har Du seet, min Ven, hvorledes det gaaer til, naar der kommer Forstyrrelse i en Myretue? Den Ene støder til den Anden, Vrimmelen og Forvirringen voxe med en forbausende Hast. De gode Myrer løbe reent forvildede imellem hverandre, og længe varer det, inden de begribe, hvad der egentlig er paafærde. Men

naar dette endelig er blevet dem klart, saa vide de ogsaa, hvad de have at gjøre, og saa gaaer det, ligesom efter een Villie, i een Retning og til eet bestemt Maal, iilsomt, men ordentlig og forstandig.

Ganske saaledes gik det til i Landsbyen Randa. Nabo stødte til Nabo, indtil hele Byen var kommen paa Benene. Nu løb de gode Folk en god Stund imellem hverandre, for at faa at vide, hvad der egentlig var paafærde; Gedehyrden fløi som en Bold fra Næve til Næve, uden at de derved bleve klogere. Det Menneske maatte jo være fra Forstanden! Hvo havde vel hørt tale om ildsprudende Bjerge i det maneerlige Schweiz? Endelig følte Sværmen sig greben af een Tanke, og ligesom efter en Snor gik det lige til Steendalen, Mænd, Kvinder og Børn i broget Blanding.

Der stode de og maabede. Unægtelig, der var Ild i Bjerget! Hvor der var Røg, maatte der ogsaa være Ild; hvor der var Ild, maatte der ogsaa — her stod Forstanden stille. Katastrofen med Bjergskredet, hvorved Rudenz og hans Datterlil vare gaaede tabte for Verden, laa de gode Folk for fjern baade i Tiden og efter Ideen. Intetsteds voxer der saa hastig Græs som paa en Grav; og hvorledes kunde det vel falde dem ind at sætte Røgen og Ilden i Forbindelse med Rudenz, som for flere Uger siden baade var død og begravet?

Da styrtede Justa frem i Skaren, med opløst Haar, blege Kinder, men med straalende Øjne, liig en Seerske, hvem Aanden har henrevet. — Mænd, — raabte hun: — hvad tøve I efter? Vente I maaskee et Tegn fra Himlen? Dette Tegn fra Dybet er tydeligt nok; denne Røg kommer fra min Hytte, og det er Rudenz, som har antændt den! Mænd, hvis I ere Mænd, til Værket! — Gud lønne Eder! —

Disse Ord havde en elektriserende Virkning. Nu kom der pludselig Liv, Idræt og Orden i den maabende, forvirret sammenblandede Skare; alle Kræfter bleve satte i Bevægelse, og alle sigtede de til et samme Maal. Efter en halv Times Forløb var Befrielsesværket i den bedste Gang.

Forinden Middag stødte Arbejderne paa det nedstyrtede Klippestykke. O, vee, der var endnu langt til Maalet! Man havde spildt baade Tid og Kræfter. Kræfterne kunde erstattes; men Tiden, den kostbare Tid! — Mødløsheden gjorde sig pludselig gjældende, og Arbejdet standsede.

— Mænd, raabte Justa imellem Smertens og Haabets Begejstring: — have I glemt, at Hustruen har en Mand, Moderen et Barn at fordre af Eder? — Rask igjen til Værket! See I ikke, at I maa omgaa dette Klippestykke og trænge ind fra Siden? —

Mændene toge atter med Kraft fat paa Arbejdet. Med bævende Indre, med dybtaandende Bryst, snart blussende, snart blegnende, stod Justa den hele lange Dag paa Post under Fjeldet, med Blikket fasttryllet til den fra Dybet opstigende Rogsøjle. Hun havde glemt sig selv og Alting omkring sig, endogsaa det Barn, som var blevet hende tilovers fra Fordærvelsen.

Hvilken Spænding! Nu tog Rogen af, — nu hørte den op! Jesus Maria, nu var alt Haab udslukket! — Nej, Himlen være lovet, Rogen hævede sig atter, — o, hvilken Fryd — i tættere og kraftigere Hvirvler! — Frelse var dog mulig endnu.

Rogen vedligeholdt sig den hele Dag; Justa forlod ikke hele Dagen sin Post under Fjeldet. Hendes Nærværelse opmuntrede Mændenes Iver, og ingensinde er noget Værk blevet fremmet med større Kraft. Men ak, Aftenen kom, Natten brød ind, og endnu var der langt, meget langt tilbage! Natten var over syv Timer lang; — vilde Rogsøjlen atter vise sig den følgende Morgen? Ingen Slummer faldt paa den arme Justas Øjne, ingen Hvile paa hendes Lemmer.

Ved Solopgang begyndte Arbejdet atter. Justa var den Første paa sin Post. — Alle Helgener være lovede, Rogsøjlen steg atter hvirvlende imod Himlen! Først da faldt det een af Mændene ind, at hiin Spalte, hvoraf

Røgen trængte frem, om den end ikke kunde tjene til at udrive de Arme af Gravens Svælg, dog kunde benyttes til at bibringe dem en Styrkning baade for Sjæl og Legeme. Øjeblikkelig iværksatte han sin flegtige Barmhjertighedsiid, forsynet med en god Hjertestyrkning af Viin og Brød. Han blæste ad Røgens tykke Kvalm og raabte af sine fulde Lunger ned igjennem Spalten, een, to, trende Gange, og lyttede imellem. Endelig modtog han et tydeligt Svar af en spæd Stemme. Da sænkede han Brødet og Vinen ned i Dybet og begav sig fro tilbage til sine Kammerater for ved et glæderigt Haab at forny deres haardt medtagne Kræfter.

Og Haabet virkede Undere. Inden Middag brøde Arbejderne igjennem til den begravede Hytte. Under Taksigelse trængte de derind; med Jubel fandt de begge de Fortabte endnu ilive; i Triumf førte de dem frem til Lyset og Friheden.

Men Rudenz laa med Døden paa Læberne; som et Liig toge Mændene ham paa deres Skuldre; Benedicta var endnu farsk og ved Kræfter, men faldt i Afmagt, saasnart hun kom ud i den frie Luft.

Dersom Du nu, min Fa'er, venter en lang og maaskee dertil betydelig følsom Beskrivelse af Gjensynets Henrykkelse, Rudenz's Sønderknuselse og exemplariske

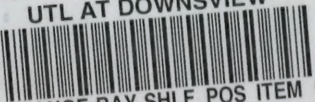
Forbedring, endelig af den fuldkomne Lykke, hvori de Gjenforenede fra nu af levede med hinanden, saa tager Du mærkelig fejl, og maa stryge Dig om Munden med Taalmodighed. — Rudenz var virkelig bleven et ganske andet Menneske, og bar fra den samme Stund Hustru og Børn paa sine Hænder. Følgelig bleve de alle meget lykkelige. Basta, Hvo kan tvivle derom? Ved veldædig Understøttelse af Dalens fromme Beboere og ved Rudenz's strenge Arbejdsomhed vandt de et nyt Hjem, en ny Existents, baade sikkrere og ulige bedre end den, de havde mistet. Og aldrig forglemte de Guds barmhjertige Underværk til en dobbelt Frelse. Benedicta har jeg selv kjendt som den i Sion eller Sitten vel berømte Dr. Løbels højt ærede, elskede og lykkelige Hustru. — Basta nok engang! — Men vi sidde jo i Bælgmørke, Matthias!

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

BRIEF
PTB
0041562

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 10 01 01 003 6